

UZUN YÜRÜYÜŞ

AYLIK

SİYASİ

DERGİ

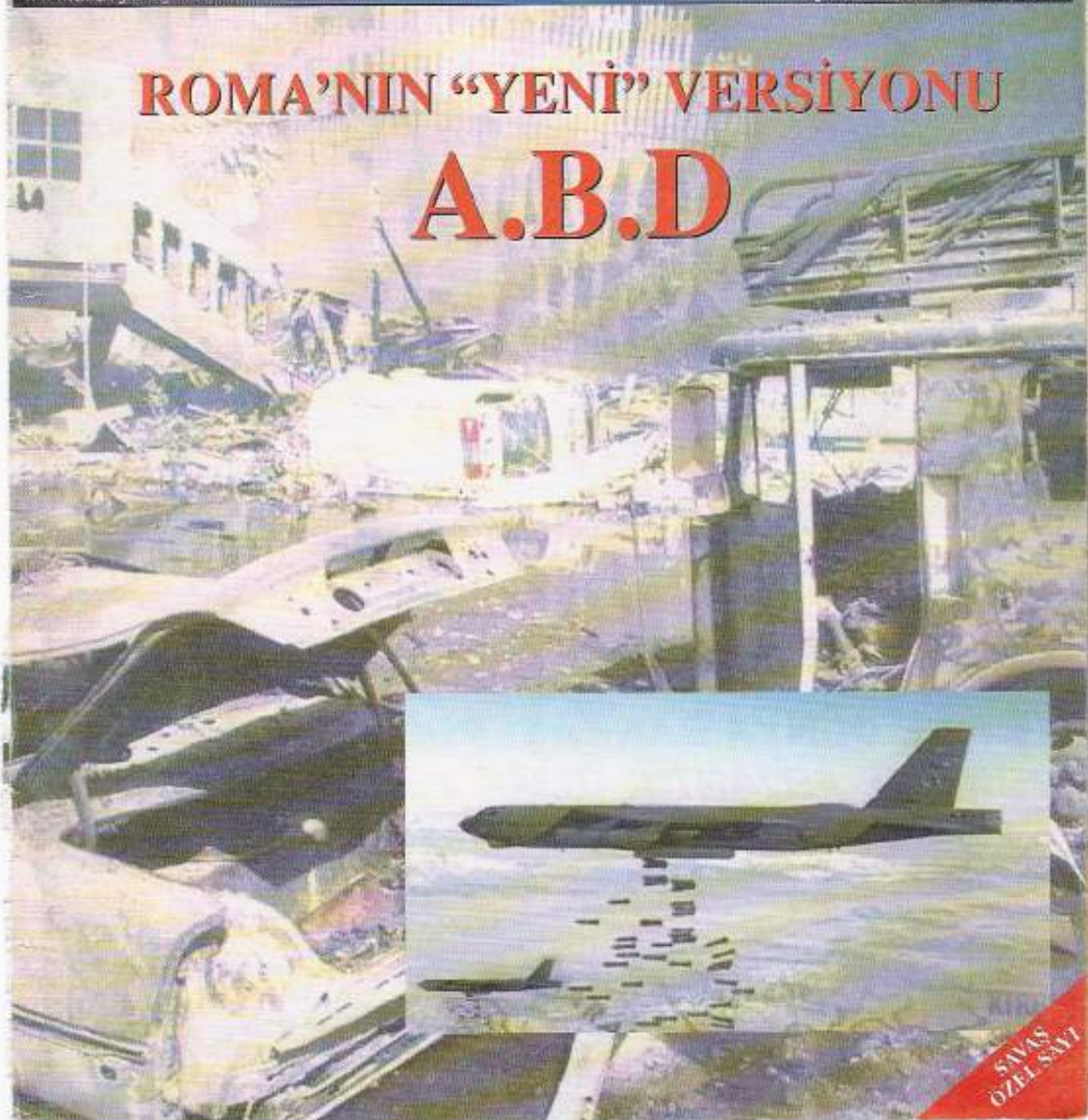
SAYI 60

2.000.000 TL

www.uzunyuruyus.com

ŞUBAT 2003 ÖZEL SEÇKİ

ROMA'NIN "YENİ" VERSİYONU A.B.D

SAVAS
ÖZEL SAYI

"İlk adımdır
kuşatma zamanlarını
berrak bir şafak için
yolum dağlara dolanır
göz ucunda öpüyoruz
kucaklıyoruz kavganı"

Yoldaş Kamura Özcan Şahsında
Devrim Şehitlerini saygıyla anıyoruz.

Emperyalizm ile savaş, emperyalizm ile her türden gericilik arasındaki bağ, gerek iktisadi gerekse de politik vb. alanlarda bir kez daha tüm çıplaklığıyla gözler önünde...

Emperyalist kapitalizmin tarihsel olarak tükenmişliğini, onun günün koşullarında yeniden yoğunlaşarak merkezileşme özelliklerinde yansıyan derin çürümeye görmek mümkündür.

Tarihsel olarak tükenmişlik, işçi sınıfı ve ezilen yığınlar tarafından, toplumsal olanın tüm alanlarından süpürülüp atılmadıkça pratik olarak somutlaşmayacaktır. Dolayısıyla, tarihsel olan ile pratik olanın tezatlığı ortaya çıkmaktadır. Pratik olarak emperyalist sistemin varlığını sürdürmesi, hatta işçi sınıfı ile ezilen halkların aldığı yenilgiden dolayı yıkılmaz ve alternatifsizmiş gibi görünmesi günümüzün en önemli yanılsamalarından biridir.

Emperyalizm, kapitalizmin en uç çelişkilerinin yoğunlaşması ve ihtiyarlaşmış halidir; kapitalizm yayılıp gelişme istidadı gösterse de, bu büyüme, kapitalizmin gençlik ve tarihsel dirilme dönemlerini aşan can çekişen bir sürecin kendi içindeki devriminin bir sonucudur. Bu devrim, ne ileriye temsil etmede yeni, ne de çağın sorunlarına ezilenlerden yana çare olabilecek bir yönelime sahiptir.

Sermayenin yeniden yoğunlaşp, merkezileşmesinin günümüz ölçeğinde doğurduğu ihtiyaçlar temelinden yeniden yapılanması ve özellikle son çeyrek asırda dünyamızdaki değişimlerden yararlanarak bu değişimleri kendi politikaları temelinde yeniden dizayn etme çabası karmaşık bir süreç olarak sürmektedir. Bu süreç; hile, şiddet, boyun eğdirmeye, ilhak, çeşitli çaptaki savaşlar, doğanın tahribi vb. açık sonuçlarla kâr dürtüsünü canlı tutmaktadır.

Sovyetler ve Doğu Bloku'nun tekeli devlet kapitalizminden diğer kapitalizme dönüşmesi sürecinde meydana gelen ve geniş bir coğrafyayı kaplayan belirsizlik ve boşluk sonucu doğan insiyatifsizlik ve merkezi hiyerarşilerin çeşitli yerel-ulusal hiyerarşiler nezdinde yeniden ortaya çıkması, merkezi emperyalist üslerin hem dikkatini çekmiş hem de iştahlarını kabartmıştır. Bu merkezlerin uzun zamandır yaşadıkları bulanımlar ve çıkışsızlıklar, bu yeni durumla birlikte bir nebze soluklanma ve yeni konseptler bulmalarına sebep olmuştur. Bununla birlikte, bu yeni alanlar bu üslerin hedefi durumuna gelmişlerdir.

Emperyalizm, sermayenin yeniden yapılanmasına uygun olarak bir yandan içte en gericici ve diktatöryal eğilimleri besleyerek güçlendirirken,

diğer yandan ise hedef haline getirdiği alan ve karşı rakip gücün geçirdiği değişim sonucu fiilen eski konumunu kaybetmesinden ötürü meydana gelen ortamdaki etkilenmelerine rağmen diğer emperyalist güçlerin açık hegemonyasına girmeyen bölgesel bazı diktatörlükleri tırpanlamak eğilimlerini beraber sergilemektedir. Dolayısıyla, özellikle liberal söylem ile "demokrasi" havarisi kesilmektedir.

Emperyalistler arası çelişkilerin keskin olduğu ve çeşitli rakip güçler arası gruplaşmaların derin olduğu bir dönemde, herhangi bir güce yaslanarak veya nispi kararsızlık tavrı içine girerek kendini koruyan bazı devlet ve diktatörlükler, bu dönemde "tek kutup"luluk salvaları karşısında soluk bile alamaz duruma getirilmiştir.

"Tek kutuplu" dünyanın patronu durumunda olan ABD geçen yüzyılın başında dünyanın "imparatoru" konumunda olan İngiltere'nin durumuna düşmek istemiyor. Bilindiği gibi, İngiltere'nin hakimiyeti, geçen yüzyılın başından başlamak üzere giderek gerilemeye ve yerini ABD'ye bırakmakla sonuçlanmıştı. ABD geçen yüzyılın emperyalist dünyasının patronu idi. Ve o, giderek bu patronluğunu pekiştirmek, bunu sarsacak muhtemel gedikleri kapatmakla meşgul. Bu meşguliyetinin ötesinde o, başını çektiği sistemin güvenliği için geleceğini garantilemeye çalışıyor. Dolayısıyla, "liberalizm", "demokrasi", "sermayenin yeni ihtiyaçları" vs. derken petrol ve silah tekellerinin bildik klasik tutumları egemen bir tarz olarak sırtıverdi.

Emperyalizm kan, vahşet, savaş demektir. ABD emperyalizmi yakın bir süreçte, kendisine boyun eğmeyen Saddam'ı bahane ederek bölgede savaş hazırlıklarını son kerteye varırmıştır. Dünyayı bu savaş için manipüle etmek istemektedir. Bölge gerici devlet ve diktatörlüklerinin önemli bir bölümü ABD'ye bağlı durumdadırlar ve muhtemel bir savaşta bu bölge devletleri kullanılacaktır. Muhtemel bir savaşın çapı ne olursa olsun, bu savaşın emperyalist politikaların bir devamı olacağı açıktır. Amacı; bölgesel zenginliklerin ele geçirilmesi ve oluşturulacak kukla rejimlerle sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda güvenli alanlar yaratmaktır. Sermayenin rahat dolaşımı, bölgesel kaynakların ele geçirilmesi ve bunların uzun vadede denetlenebilmesi için İsrail, Türkiye gibi kukla rejimlerin inşa edilmesi gerekecektir. Savaş ve sonrasında meydana gelecek oluşumlar da, bölgenin kaotik yapısından ötürü çetrefelli ve tüm bölge gerici devletlerinin rızasına denk düşmesi mümkün olmayacaktır. "Tek kutup"luluk da kendi içinde

önemli çelişmeler ve muhtemel gruplaşmalar içermektedir. Bunlar, direk emperyalist ülke ve kendi içindeki gruplar arasında yansıdığı gibi, emperyalist ülkeler ve bağımlı ülke devletleri arasında da yaşanmaktadır. Emperyalist bir gücün çıkarına olan veya onun için zararsız olan bir oluşum, gerici bölge devletlerinden herhangi birisinin zararına olabilir.

Bu durum muhtemel bir savaşta veya mevcut durumda Güney Kürdistan'da yaratacağı etkiyle de direk ilintilidir ve değerlendirmeye değer bir konudur. Bölgenin karmaşık etnik yapısı ve fiili güçlerin muhtemel durumda alacakları pozisyon ile çıkarlarının farklılaşması sonucu oluşacak denge, statükonun değişim eğilimlerini hem koşullamakta hem de belirlenimlerini ortaya çıkarmaktadır. Ve bunların birebir emperyalizmin isteğine göre veya emperyalistler ile bölge gericiliğinin ortak istekleri doğrultusunda gerçekleşmesi mümkün değildir.

Gerek emperyalizme karşı, gerekse emperyalist bir savaşa karşı komünistlerin tavrı açıktır: Savaş öncesi, savaşın engellenmesi mücadelesi ve anti-emperyalist bilinç tohumlarının ekilmesi önem taşır. Savaşın geliştiği koşullarda ise eğer savaşın kendisi bir devrime dönüştürülüp tüm sonuçlarıyla bertaraf edilemiyorsa, savaşın bir an önce sona erdirilmesi büyük önem taşır.

Emperyalistlerle Saddam kuşkusuz karşılaştırılmaz. Emperyalistlerin Saddam'dan kurtulma veya onu güdümleme istekleri hangi düzeyde olursa olsun bu durum Saddam'ın ve dayandığı rejimin halklar üzerinde bir diktatörlük olduğu gerçeğini gizleyemez. Burada söz konusu olan emperyalistlerin hiçbir hak, hukuk kuralını gözetmeksizin başka bir ülkenin iç işlerine direk müdahalesidir. Böylesi bir müdahalenin haksızlığı ve doğuracağı vahşetin sorumluluğu emperyalistlere ve suç ortaklarına aittir. Irak halkının/halklarının mücadelesi doğal olarak emperyalist haydutlara karşı birleştirilmelidir. Ve Saddam diktatörlüğünden bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Saddam rejimi ile emperyalistler arasındaki çelişkidən ötürü Saddam'ın direnmesi halklar için doğal bir müttefik yaratır. Yalnız bu durum, bölgenin Kürt Ulsu açısından değerlendirildiğinde, bölgesel konjonktür ve gericiler arasındaki çatışmadan prensip olarak yararlanılamayacağı sonucunu vermez. Kürt Ulsu emperyalist işgale direnmeli ve mücadelesini Irak halkıyla birleştirmelidir. *Bir yarıyla Irak'ın bağımsızlığı ve halkının kurtuluşu gözetilmeli, diğer yandan ise Kürt Ulsunun kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşmesi için koşullar sonuna kadar kullanılmalıdır. Meydana gelecek fiili boşluk veya emperyalistlerin*

ağırlıklı olarak Kürt muhalefetini hedeflememesi durumunda, siyasal oluşumun bir (federatif, bağımsız) devlete dönüştürülmesi veya bu yönlü adımların güçlendirilmesi yanlış olmayacaktır. Kürt proletaryasının zayıf, siyasal oluşumunun mevcut olmadığı, keza küçük burjuva örgütlenmelerinin dahi zayıf olduğu Irak Kürdistan'ında Barzani ve Talabani önderliğinde (hatta bu önderliklerin çeşitli düzeylerde emperyalistlerle bağı olsa dahi) bir Kürdistan'ın kurulması yanlış olmayacaktır. Burjuvazi önderliğinde de olsa bir Kürdistan'ın kurulması meşrudur ve aynı zamanda bölge gericiliğine ve statükoya karşı atılmış ileri bir adımdır. Yarı sömürge bir Kürdistan, sömürge bir Kürdistan'dan daha ileri bir statüde olacaktır; böylesi bir durum, Kürt halkının sınıf ayrışmaları ve çeşitli nitelikteki çelişmeleri ile yansıması yönüyle de geri bir adım olmayacaktır. "Amerika kukla bir Kürt devleti kuruyor" demogojileri, statükocu güçlerin feryadıdır. Dünyanın bir çok yerinde devletler bu tür özel koşullarda oluşmuştur. Bir devletin kuruluşu devrimci bir tarzda oluşmuyor diye, ve aynı zamanda bu oluşum diğer halkların zararına değilse protesto edilmesinin bir anlamı yoktur. Irak, Türkiye, Suriye, İran'ın ne kadar devlet olma hakkı var ise Kürdistan'ın da bu bölge devletleri kadar devlet olma hakkı vardır. Ve en az onlar kadar meşru sayılması gerekir.

Emperyalizmin bugünkü koşullarda bazı bölge (ülkeleri) desantralize ederek egemenlik politikası gütmesi, sömürge-bağımlı bir ulusun kendi kaderini bir biçimiyle gerçekleştirmesi önünde engel değildir. Böylesi bir kader, dünya halklarına karşı oluşturulmuş özel bir statüko üzerine kurulmamış ise karşı çıkılmamalıdır. En azından desteklenmeyecekse bile tarafsız kalınmalıdır. İstenmeyen bir savaş ortamında ulusal bir devletin kurulması özel bir durumdur, savaşın çelişmeli yönlerinden biridir...

Savaş ve haksız savaşlardan bahsederken kuşkusuz tüm savaşlara karşı olduğumuzu söylemiyoruz. Biz, haksız emperyalist savaşlara karşıyız. Sömürücü sınıf ve devletlerin kendi çıkarları uğruna dünya halklarının boğazlatılmasına karşıyız. Yine biliyoruz ki, bu savaş ve vahşetleri devrimci bir savaş, halkların mücadelesi sona erdirebilir.

Dünyadaki durumu, emperyalist politikaları, dünya jandarmalığına soyunan ABD'nin dünden bugüne durumunu geniş bir biçimde ortaya seren **Temel Demirer**'in araştırmasını okurlarımızın bilgisine sunuyoruz. Umarız diğer bütün yazılar gibi bu yazı da bu savaşın ne anlama geldiği konusunda bir fikir ve durdurulması konusunda bir adım olur.

ROMA'NIN "YENİ" VERSİYONU ABD

ÖNSÖZ

I. AYRIM: İMPARATORLUK ÜSTÜNE

I.1-) ABD İMPARATORLUĞU /08

I.2-) DÜNDEN BUGÜNE /09

I.3-) AHTAPOTUN KOLLARI /11

II. AYRIM: "PAX-AMERICANA" SALDIRGANLIĞI

II.1-) IQ 60 YA DA G. W. BUSH /14

II.2-) AMERİKAN "ULUS-DEVLET"İ /15

II.2.1-) BUSH DOKTRİNİ /17

II.3-) İMPARATORLUK STRATEJİSİ /19

III. AYRIM: "BEYAZ ADAM", MADE IN USA

III.1-) 11 EYLÜL VESİLESİ /22

III.1.1-) 11 EYLÜL "BİLMECESİ" /23

III.2-) "BÜYÜK BİRADER" HORTLADI /24

III.2.1-) ABD "KOPENHAG KRİTERLERİ"Nİ TERSYÜZ EDİYOR! /26

III.3-) MİLLİYETÇİLİK HUMMASI /27

III.3.1-) "MCCARTHİZM"İN İDEOLOJİK AYGITI /28

III.4-) TERÖRİST ABD'NİN SUÇLARI /30

IV. AYRIM: "BÜYÜK OYUN" GÜZERGÂHI

IV.1-) AFGANİSTAN YIKIMI /35

IV.2-) HEDEF: IRAK /36

IV.2.1-) "KÜRTLER'LE BATI'NIN ÇIKARLARI..." /38

IV.2.2-) ULUSAL HAREKET GERÇEĞİ /40

IV.3-) IRAK'TAN SONRA /41

IV.4-) SIRA İRAN'A MI GELECEK? /43

V. AYRIM: İMPARATOR NİÇİN SAVAŞIYOR?
V.1-) ENERJİ GÜZERGAHI SAVAŞ(LAR)I /45
V.1.1-) AZERBAYCAN PETROL REZERVLERİ /47
V.1.2) KAZAKİSTAN PETROL REZERVLERİ /48
V.1.3) TÜRKMENİSTAN PETROL REZERVLERİ /49
V.2-) ORTA ASYA PETROLLERİNİN BORU HATTI GÜZERGAHLARI /49
V.2.1-) AKDENİZ GÜZERGAHI /49
V.2.2-) KARADENİZ GÜZERGAHI (TENGİZ-NOVOROSSİSK VE BAKÜ-NOVOROSSİSK) /50
V.2.3-) ÇİN DENİZİ (PASİFİK OKYANUSU GÜZERGAHI) /51
V.2.4-) BASRA KÖRFEZİ (İRAN HATTI) /52
V.2.5-) HİNT OKYANUSU /52
V.3-) SAVAŞIN FATURASI /53

VI. AYRIM: "YENİ" DURUM - "YENİ" DENGELER
VI.1-) SSCB BAKİYESİ "BDT" /56
VI.2-) RUSYA-ABD İLİŞKİLERİ 57
VI.3-) "YENİ" NATO /58

VII. AYRIM: "YENİ" SAFLAŞMALAR VE TEHLİKELER
VII.1-) "UYGARLIKLAR ÇATIŞMASI" (MI?) /61
VII.2-) ABD KARŞITI İSLÂM /63
VII.3-) KUZey İRKÇİLİĞİ /65

VIII. AYRIM: "TINA" KARŞISINDA
VIII.1-) "TINA" DÜNYASI /68
VIII.2-) İMPARATORLUĞUN MADDİ TEMELİ: ABD KÂBUSU /70
VIII.2.1-) BUNALIM EKONOMİSİ YIKIMA MUHTAÇ /72
VIII.3-) "TARİH OLMADIK, TARİH YAPIYORUZ!" /75
VIII.3.1-) BİR KAÇ "ŞEY" DAHA /77

Roma'nın "Yeni" Versiyonu ABD

"ABD'deki durum tıpkı generaller ve azınlıktaki zengin ailelerin yönettiği Roma İmparatorluğu'na benziyor!"⁽¹⁾

"Margaret Thatcher'ın Büyük Britanya'yı tarih kitaplarında diriltme çabası, Ronald Reagan'ın yirmi birinci yüzyılın Amerikan yüzyılı olacağı savı";⁽²⁾ XXI. yüzyılın başında Bush'un "Yeni Roma" çılgınlığıyla yaşama geçirilirken; tarihin bir "tekerrür" olmasa da; "bilinci"yle, "felsefesi"yle "tekabül" boyutları içerdiği gerçeğini haber veriyor...⁽³⁾ Bunun içindir ki Roma "kopya"sı ABD İmparatorluğu'nu tarihsel bağlamda irdelemek, XXI. yüzyılın başında "olmazsa olmaz" özellikler kazanıyor...

Örnek mi? "ABD dış politikasını anlamak istiyorsanız kitaplığımızın raflarındaki Roma ve Britanya İmparatorluklarının tarihine ilişkin kitapları tekrar ortaya çıkarmanın zamanıdır. Çünkü artık 'Bütün yollar Washington DC'ye çıkıyor'..."⁽⁴⁾

"ABD artık bir imparatorluk yönetmeye başlamıştır,"⁽⁵⁾ bir an önce bunun ayırıcına varıp, dış politikasını buna göre ayarlamalıdır..."⁽⁶⁾

"Birileri, W. Bush'un söylediklerini alt alta koysa, Batı kapitalizminin 'yol haritası' açık bir biçimde görülür. Dünya üzerinde tekel kurmaya çalışan bir yapı... XXI. yüzyılın yeni 'Dünya İmparatorluğu'; Roma İmparatorluğu misali..."⁽⁷⁾

"Yeni Roma" diye betimlenebilecek ABD İmparatorluğu'nun, "Yeni Dünya Düzen(sizliği)"yle ("YDD") iç içe geçtiği dünya tablosunda "Küreselleşme," eskiden sömürgecilik gibi olağanüstü bir şiddet üzerine kuruludur. Batı dünyası bundan çoğunlukla yarar sağlasa bile onun faydalanandan çok kurbanı vardır. (...) Küreselleşmeye, içsel olan çılgınlığın kendisi çılgınlık üretmektedir. Dengesiz bir toplumun suçlu ve psikopat üretmesi gibi."⁽⁸⁾ Gerçekte bunlar sadece kötülüğün semptomları, işaretleridir..."⁽⁹⁾

Bunun da en önemli kanıtı imparatorluğun "11 Eylül'e yaslanmış terör söylenceleri"dir."⁽¹⁰⁾ Alman Dışişleri Bakanı Joesche Fischer'in, "ABD şimdi tek güçtür,"⁽¹¹⁾ dediği koordinatlarda "ABD 11 Eylül'ü bahane edip, kırıp geçirmeye, dünya üzerindeki hegemonyasını güçlendirmeye devam ediyor..."⁽¹²⁾

Bu yolda Tarık Ali, "Fundamentalizmler Çatışması" başlıklı kitabında, Afganistan'ın ardından hedef ilan edilen Irak'a (ve ardından da büyük olasılıkla İran'a)⁽¹³⁾ yönelik Bush patentli saldırganlık konusunda Bush'un da Usame Bin Ladin kadar fundamentalist olduğuna dikkat çekerek şunları diyor: "ABD bir imparator tavrını takınıyor, istediği zaman istediği her yerde, istediği her şeyi yapma hakkını kendinde görüyor... Sömürgecilik ve şeriat karşıtı insanlara ise, iki kötü arasında seçim yapmaları dayatılıyor... Durum, bu yaniyla, fundamentalizmler çatışmasıdır..."

1) Umberto Eco, "Zengilerin Yönettiği Roma'ya Benziyor", Cumhuriyet, 27 Ağustos 2001, s.4.

2) Salih Özbaran, "1492-2002", Cumhuriyet, 4 Ekim 2002, s.2.

3) "Tersinden bağlamak suretidir ki tarih gerçek bilim olabilir." (Giovanni Papini, Gog, İş Bankası Kültür Yay., 2002.) Ayrıca bkz: Gürdal Aksoy, "Altı Tarih Üssü Hikâye: Popüler Tarih Yazıcılığıyla Tarihsel Bir Hesaplaşma", Sürka Rüzgarı Dergisi, Yıl:7, No:21, Mayıs-Haziran 2002, s.97-107; İlhan Selçuk, "Tarih Tersine Okunacaktır", Cumhuriyet, 3 Aralık 2002, s.2; Metin Erksan, "Tarih ve Tarihbilim", Cumhuriyet, 25 Haziran 2002, s.17; Murat Belge, "Tarihi Olanlar ve Olanlar", Radikal, 14 Ekim 2000, s.9; Taha Akyol, "Tarihte 'Öngörü' ve 'Komplot'...", GazetePazar, 26 Nisan 1998, s.7.

4) Emily Eakin, The New York Times, 31 Mart 2002.

5) Bu konuda bkz: Robert Cooper, "Yeni Liberal Emperyalizm", The Observer, 7 Nisan 2002; Martin Wolf, "Yeni Bir Emperyalizm Gerekli", Financial Times, 10 Ekim 2001.

6) Thomas Donnelly, The Washington Post, 21 Ağustos 2001.

7) Erel Manisalı, "Amerika ve Batı'nın Yolu...", Cumhuriyet, 4 Ekim 2002, s.11.

8) "Küreselleşmeye ilişkin 'kassadan hisse', 'küreselleşmenin kaçınılmaz gerçekleri' ne sorgusuz sualsiz teslim olmanın pek iyi olmadığı yönündedir." (Güray Öz, "Şeytanın Sor Deddiği", Cumhuriyet, 5 Eylül 2001, s.9.)

9) "XX. yüzyılda beklenmeyen olayların birçoğu XXI. yüzyılın ilk yıllarında hızla gerçekleşiyor. Niçin mi? Küresel sosyolojinin uygulanması yeterince açıklayıcı... Şimdi yeni bir savaş var: Yerkürenin dört bir yanında Birinci (zengin) Dünya ile Üçüncü (yoksul) Dünya arasındaki büyük çatışmanın öncü muahabeleri yaşanıyor..." (Haluk Şahin, "Yeni Küresel Savaş", Radikal, 8 Mayıs 2002, s.6.)

10) Jean Baudrillard, "Çılgınlığı Küreselleşmeye Üretiyor", Yeşil Gazete, Yıl:1, No:1, Kasım 2002, s.4. Ayrıca bkz: Jean Baudrillard, "Küreselleşmenin Şiddeti", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.13-14.

11) "11 Eylül sonrası alternatif bir dil ortaya çıktı. Bu dil, 'terörizme karşı savaş'ın bahsediyordu. Bu ranım dünyanın bir çok yerinde köklü değişimlere yol açıyordu." (Mary Robinson, "İnsan Hakları da Terörün Hedefi", Radikal, 26 Haziran 2002, s.8.)

12) Joesche Fischer, aktaran: Güray Öz, "ABD-Ahmanyı", Cumhuriyet, 22 Mayıs 2002, s.6.

13) Nuray Mert, "Dünya Alanı Muhafaza", Radikal, 28 Mart 2002, s.6.

14) Latin Amerika demokrasisini "demokratik görünümü olan, son derece acımasız askerler tarafından yönetilen bir rejim" olarak tanımlayan Noam Chomsky, Irak'a olası bir operasyonun felaketlere yol açacağını, ABD'nin bu ülkede Latin Amerika demokrasisi kurmayı düşündüğü vurgusuyla ekliyor: "Bir tarafta dünya tarihinin en büyük, en yaygın ordusu var, bu gücü lagütere ve İsrail desekiliyor. İsrail küçük ülke olmasına rağmen ABD'nin bölgede en önemli askeri gücüdür. Bu güçler bundan sonra İran'ı varmaya hazırlanıyorlar." ("Chomsky: Irak Savaşı Felakete Yol Açır", Cumhuriyet, 14 Aralık 2002, s.11.)

Henüz değil, ama bu gidişle "Apocalypse Now!/ Şimdi Mahşer Günü!" diye betimlenecek yere gidilirken dediklerimizi toparlarsak: "Mali krizlerle dolu bir on yılı geride bıraktık, şimdi kapitalist dünyanın gündeminde şirket skandalları, borsa analistlerinin yalancılıklarına, doların bir uçurumun kenarında durduğuna ilişkin haberler var. Küreselleşme süreci, 11 Eylül ile büyük bir darbe yedi. Morgan Stanley'in başekonomisti Roach'tan, OECD raporuna kadar birçok kaynak bu olguyu saptıyor ve endişeleniyor. Bush yönetimiyle birlikte ekonomiye devlet müdahalesi, bir Amerikan deyimıyla 'big time' geri geldi. Teknoloji yine herkesin gözünü kamaştırıyor. Ama her gün yeni bir 'high-tech' silah devreye giriyor, bu silahları denetleyen uluslararası anlaşmalar teker teker çöpe atılıyor.

Bilişim teknolojisi de artık özgürlükleri kısıtlayan bir yönde kullanılıyor. Kapitalizme karşı yine bir muhalefet, 'küreselleşme karşıtlığı' teması altında yükseliyor. Dünya ekonomisini düzenleyen, özellikle çevreyi merkeze bağlayan neo-liberal IMF modeli iflas etti. Gündemde birbirini izleyen savaşlar ve bir nükleer çatışma tehlikesi var. 'Büyük oyun' yine gündemde ve yine gözler petrole dikilmiş durumda. Avrupa'da sağ, ırkçılık ve milliyetçilik yükseliyor.

Üstelik son gelişmeler, 'dünyanın efendilerinin' hummalı bir hazırlık içinde olduğunu düşündürüyor. Başta ABD ve Avrupa olmak üzere, dünyada güvenlik güçleri tahkim ediliyor, şiddet aygıtları merkezleştiriliyor, yetkileri artırılıyor. Çoğu zaman da hazırlıklar, Bush yönetiminin geçen hafta açıkladığı yeniden yapılanma planında olduğu gibi büyük bir gizlilik içinde sürüyor. Yalnızca dört kişi tarafından hazırlanan bu rapor,⁽¹⁵⁾ tüm iç güvenlik, ülkeye giriş çıkışı denetleme örgütlerini tek bir bakanlığın yönetimi altında merkezleştiriyor. ABD'nin en güçlü örgütü, hatta 'gizli devlet' olarak adlandırılan Reagan döneminde, esasen toplumsal muhalefet göz önüne alınarak kurulmuş 'The Emergency Management Agency/ Olağanüstü Yönetim Kurulu' da bu bakanlığa bağlı. Washington Post yorumuna göre bu düzenlemeler terörizme karşı sınırların korunmasının çok ötesine geçiyor, vatandaşların günlük yaşamının içine nüfuz ediyor. The Times'a göre Bush'un danışmanları arasında bir süredir yaşanan siyasi rekabeti aşırı sağcıların kazanmış olması da kaygı verici.⁽¹⁶⁾

Vatandaşlık haklarına yönelik bu saldırılar salt ABD ile sınırlı değil, AB ülkeleri de, sınırların korunması için

ortak bir 'güvenlik örgütü' kuracaklarını açıklamışlardı. The Observer, bu adının kapsamının çok daha geniş tutularak Avrupa çapında polise, tüm e-posta, cep telefonu mesajlarını, telefon kayıtlarını izleyebilme, herkesin internette dolaştığı yerlerin adreslerini, kişisel şifrelerini elde etme hakkı verildiğini bildirdi. Bu gelişmelerin, BM İnsan Hakları Komisyonu'nun başı, eski İrlanda Devlet Başkanı Mary Robinson'u da kaygılandırmaya başlamış. Pazartesi günü IPS, Robinson'un, ABD, İngiltere, Almanya ve Kanada'nın yanı sıra Mısır, Rusya ve Özbekistan gibi daha birçok ülkede terörizmle mücadele adı altında insan hakları ihlallerinin artmasından yakındığını bildiriyordu.

Hazırlıklar salt iç güvenlikle sınırlı değil. 18 Nisan 2002'de medyadan, ABD'nin tarihinde ilk kez, tüm ordu komutanlıklarını, Kuzey Komutanlığı olarak tek bir komutanlık altında topladığını okumuştuk. Böylece ordunun çok fazla siyasi güç elde etmesini engellemek için kurulmuş bir örgütlenme de yerini tek bir emir-komuta zincirine bırakıyordu. Bush da, West Point Harp Akademisi'ndeki konuşmasında yeni savunma konseptini açıkladı, bu, 'önleyici ilk vuruş hakkı', diğer bir deyişle, açıkça saldırı olduğunu ilan eden, üstelik BM'yi ve uluslararası hukuku tümenden yadsıyan bir politikaydı. Bunlara, diğer gelişmiş ülkelerin bir süredir 'yeni-kolektif-kolonyalizm' kavramına sıcak bakmalarını, NATO'nun dünyanın her noktasına müdahale edebilecek bir biçimde yeniden yapılandırılmasını da eklemek gerekiyor...⁽¹⁷⁾

Bu arada Princeton Üniversitesi'nde profesör Richard Falk'ın ABD İmparatorluğuna ilişkin şu saptamalarını da eklemeyelim: "Irak'a ilişkin kimyasal silahlar ve El-Kaide bağlantısı sadece 'gerekçe'. Aslında Bush yönetiminin bu savaşı istemesinin üç nedeni var: Petrol, İslâm ve İsrail. Radikal İslâmın bölgede yayılması Ortadoğu'daki çıkarları yüzünden ABD'nin en fazla korktuğu şey. Ayrıca dünyanın ikinci büyük petrol rezervlerinin kontrolünü değil, bölgeyi tümenden kontrol etmek şansını da ele geçiriyor.

ABD'nin savunmasına ayırdığı paranın miktarı gide-rek artıyor ve bu onun üstünlüğünü, yani imparatorluk konumunu yıllarca sürdüreceğini gösteriyor. Üstelik uzayın silahlandırılması işini tek başına elinde tutuyor. ABD'nin gözetleme uyduları yeryüzünde her şeyi kontrol altında tutabiliyorlar...⁽¹⁸⁾

"Yeni Roma"nın tarih sahnesine arz-ı endam ettiği tablo en genel hatlarıyla bu iken; geneli detaylandırsak...

(15) Washington Post, 7 Haziran 2002.

(16) The Times, 7 Haziran 2002.

(17) Ergin Yıldızoğlu, "Apocalypse Now! (Henüz Değil, Ama Bu Gidişle...)", Cumhuriyet, 12 Haziran 2002, s.4.

(18) "Amerikalılar, dünyanın en zenginleri ve en güçlülere olduklarına yürekten inanıyorlar. Bu inancı pekiştiren şey de ABD'nin Soğuk Savaş'ın fatihi olarak çıkması. ABD, tüm dünyadan insanların daha iyi yaşam için gelmeye can atıkları, hayranlık uyandıran, keşkenlen bir ülke. Sokaktaki Amerikalı her şeye bu gözle bakıyor. Anayasal demokrasi, sadık bir halk, güçlü kurumları üst üste koyduğunuzda kendine güvenen bir tür 'kibir' çıkıyor ortaya. Oysa bu ülkede, Kızılderililer topraklarından sürüldü, öldürüldü. Kolektif yaşandı. Afrika kökenli Amerikalılara karşı ırkçılık yapıldı... Amerikalılar 'kazanlık yezleri'yle hesaplamayı pek sevmiyorlar." (Richard Falk, aktaran: Orat Çelebi, "Amerikalı Gözüyle Bush Yönetimi", Cumhuriyet, 24 Aralık 2002, s.4.)

I. Ayrım: İmparatorluk Üstüne

*"ABD yönetimi kana susamış vahşi
bir hayvan haline geldiği için...
Onun söz hazinesi sadece
bombalardan ibarettir."*⁽¹⁹⁾

"Küreselleşme teorisinin her tarafı kapladığı yıllarda, medyada, üniversite kürsülerinde hararetle malların ve sermayenin serbest dolaşımının, teknolojik devrimin, BM, Dünya Ticaret Örgütü, hatta AB gibi uluslar-üstü kurumların, sivil toplum örgütlerinin artan etkisinin giderek yeni bir siyasi alan yaratmaya başladığı ileri sürülüyordu. Bu, araziye bağlı olmayan bir siyasi alandı; geliştikçe de ulus devletin egemenliği geriliyordu. Böylece, baskıcı, kısıtlayıcı bir örgüt olan devlet geriledikçe insan hakları, demokrasi gibi kavramlar güçleniyor, devletler arası savaşlar yerlerini, 'uluslararası topluluğun' insan haklarını korumak amacıyla yaptığı müdahalelere bırakıyor, barış ortamı güçleniyordu. Bu çok önemli bir tarihsel momentti: XVII. yüzyılda imzalanan Westphalia anlaşmasından kaynaklanan ulus devletler düzeni bitiyor, bir küresel yönetim ve demokrasi dönemi başlıyordu. Geçen hafta açıklanan ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi belgesi de belki Westphalia anlaşmasından doğrudan söz açmıyordu ama, açıkladığı prensiplerle bu dönemin kapandığını, yeni bir küresel yönetim ve demokrasi döneminin de başladığını muştuluyordu.

İroni şurada, devletlerin ülkelerinin sınırları içindeki hükümlerlerini tanıyan, direkt saldırı altına girmeden başkasına saldırmayı meşru kabul etmeyen, devletler arasında eşitliğe dayanan bir yasal zemin kuran (gerçekte ne kadar uygulandığı bir yana) Westphalia anlaşmasına dayanan dönem geride kalırken, hiçbir yorum gerektirmeyecek kadar açık bir biçimde, bir ABD imparatorluğu dönemi başlıyordu. Demokrasi ve küresel yönetim ise ABD'nin saptadığı ilkelerden, taşıdığı değerlerden oluşan bir zeminde işleyecek bir demokrasi ve yönetim olacaktı.

Bush'un açıkladığı ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (NSS) belgesinin arkasında çok önemli bir varsayım var: 'Roma İmparatorluğu'ndan bu yana, dünya tarihinde, hiçbir ülke, ekonomik, teknolojik, askeri ve kültürel alanların hepsinde birden hiç bu kadar baskın olmamıştı.'⁽²⁰⁾

Gerçekten de Roma İmparatorluğu'yla benzerlikler çarpıcı. BBC televizyonunda yayımlanan bir programda işaret edildiği gibi, rakipsiz askeri teknolojik üstünlüğün yanı sıra dünyanın her yerinde garnizonları (ABD'nin, BM üyesi 190 ülkenin 132'sinde askeri üsleri var), bu güçle neler yapabileceğini göstererek korku salan bir medya imparatorluğu Hollywood endüstrisi var. Medya ve Hollywood aynı zamanda ABD değerlerini, yaşam alışkanlıklarını ve dilini (dolayısıyla semboller sistemini) hızla başka halklar arasında yayıyor, diğer siyasi birimlerdeki yönelişleri doğrudan işgal etmesine gerek kalmadan semboller alanı düzeyindeki hâkimiyete dayanarak biçimlendirebiliyor, kendi yetiştirdiği insanların, yönetici olarak kolaylıkla kabul edilmesine zemin hazırlıyor, bu işbirlikçi siyasi liderler aracılığıyla sonuç alabiliyor.

Bunlar bildiğimiz şeyler, ancak açıklanan belge iki konuya açıklık getirerek Roma ile Washington arasındaki benzerliklerin akademik bir ilgi konusu olmaktan öteye geçmeye başladığını ortaya koydu. NSS'ye göre ABD tüm gücünü kullanarak potansiyel tehdit olarak gördüğü düşmanları caydırmaya çalışmakla vakit kaybetmeyecek, gerekirse tek başına ilk vuruş hakkını kullanarak imha edecektir.⁽²¹⁾ İkincisi, ABD'nin askeri üstünlüğünü, soğuk savaş döneminde olduğu gibi tehdit edebilecek yeni bir gücün ortaya çıkmasına, uluslararası kurumların ABD iradesini engellemesine de izin verilmeyecek.⁽²²⁾ ABD 'Kartaca'ya yaşam hakkı yok!' diyor ve evrensel barış vaat ediyor: ABD'nin küresel düzeyde rakipsiz ve mutlak askeri üstünlüğü, büyük güçlerin, enerjilerini askeri değil (askeri rekabet artık imkânsız olduğu için) ekonomik rekabet üzerinde yoğunlaştırmalarına neden olacak.

Bu 'Pax Americana' projesinin, ilk anda üç sonuca yol açacağı söylenebilir. Birincisi, önleyici ilk vuruş prensibi, BM ve NATO kararlarına aykırı olduğundan, bu kurumların uluslararası-üstü hukuksal varlığı anlamsızlaşacak; ya ABD politikalarını uygulayacaklar ya da kenara itilecekler. İkincisi, ABD, önleyici ilk vuruş hakkını kullandığı takdirde, bu uygulama, güçlü devletlerin zayıflara yönelik saldırılarını meşru kılan bir uluslararası hukuk prensibi düzeyine çıkacak. Üçüncüsü, tüm ülkelerin ulusal çıkarları,

19) Harold Pinter, "Aynada Kendine Bak, Birader...", Cumhuriyet Dergi, No:875, 29 Aralık 2002, s.11.

20) Krauthammer, Kagan, Kristol, Conci Rice vb. Hatta, NSS, Önsöz ve ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (NSS), s.29.

21) ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (NSS), s.5-7.

22) ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi (NSS), s.29-31.

ABD ulusal/imparatorluk çıkarları tarafından belirlenecek, bununla çelişenler, düzeni tehdit eden unsurlar olarak, rejimleri değiştirilecek ülkeler listesine alınacak.

Böylece ulus devletlerin meşruiyetinin tanındığı, bağımsızlığının kabul edildiği, savaşların belli koşullar dışında (haklı ve haksız savaşlar kategorisi) mahkûm edildiği, açıklanmış bir tehdit olmadan, savaş ilan edilmeden saldırmanın reddedildiği bir düzen (şu kahrolası ulus devleti düzeni!) yerini ABD imparatorluğuna ve güçlünün zayıfı yuttuğu (ABD onayını alarak tabii ki) bir orman yasaları ortamına bırakacak...⁽²³⁾

1.1-) ABD İMPARATORLUĞU

*"Bir çocuk ağlarsa dağ başında
Gözyaşlarından Amerika akar.
Vurdularsa birini, kanı şorladınysa
Bilin ki o kurşunlarda Amerika var."*⁽²⁴⁾

"Üç yüz yıllık ulus devletler sistemi (Westefalya Sistemi) yıkılıyor. Ancak, bu küreselleşme perspektifin ileri sürdüğü gibi ekonomik, teknolojik ve kültürel dönüşümler yoluyla neredeyse evrimsel ve hayırlı (çitliği, demokrasiyi, özgürlükleri geliştirerek) bir biçimde değil, ABD'nin hegemonyasını korumaya çalışırken yarattığı askeri siyasi basıncın etkisiyle gerçekleşiyor.

Westefalya Anlaşması (1648) devletler arası ilişkilerde, ulusal egemenlik ve devletler arasında yasal eşitlik ilkesine dayanan, imparatorluk sistemine son veren bir hukuksal temel oluşturdu. Böylece siyasal iktidar belli bir coğrafyaya bağlanıyordu. Hiçbir devlet diğerinin egemenliği altındaki coğrafyaya (iç işlerine) müdahale hakkına sahip olmayacaktı. Günümüzde bu iki prensip hızla yıkılıyor.

Soğuk Savaş sonrası dönemde, 'küreselleşmenin' etkileriyle siyasi iktidarın topraktan kopmaya, 'deterritorialize' olmaya başladığı ileri sürüldü. İddialara göre iktidar artık uluslararası/üstü kurumlara geçiyordu. Bu uluslar üstü kurumların, örneğin BM'in birer uzlaşma anlaşma platformu oldukları var sayıldığı için, süreç demokrasinin ve barışın gelişmesi anlamına gelecekti. Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası kurumlar da devletlerin ve bürokratların irade ve kaprislerinin yerini piyasa ekonomisinin adeta doğal, tarafsız ve genel yasalarının uygulanmasını sağlayarak özgürlük ve eşitlik alanını genişletiyordu. Şimdi artık, ulus devleti aşan bir 'küresel yönetim' dönemi başlıyordu. Bu küresel yönetim, oluşturduğu varsayılan uluslar-üstü şirketler

dünyasının gerçekleriyle de uygunluk halindeydi. 11 Eylül saldırısından, İsrail'in Filistin'i yeniden işgal etmesinden sonra, Irak'a saldırı hazırlıkları yapılır, yeni teknoloji hızla internet alanının 'sanal uzayı' parselleyerek mülk/meta haline getirirken, Alman devleti Kirch Medya İmparatorluğu'nun yabancıların eline geçmesini engellerken,⁽²⁵⁾ Pentagon büyük ABD çokuluslu şirketlerinin dışarılarını denetleyeceğini⁽²⁶⁾ açıklarken, Bush hükümeti dış ticarete korumacı uygulamalara yönelirken, yukarıda özetlediğim 'Westefalya sistemi sonrası' görüntünün de aslında bir fantezi olduğu ortaya çıkmıyor mu?

Her fantezi gerçek yaşamdan alınmış parçalardan ve bir ağırlı gerçeği, katlanılır kılmak için oluşur. Gerçekten de ulus devletin egemenliğinin aşındığı doğru bir saptama. Ama bunun arkasında, kendiliğinden bir süreç değil, başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerin dünyanın geri kalanına kendi kriz yönetim politikalarını 'küreselleşme' adı altında dayatmaları var. Dünyanın geri kalanı açısından katlanılır kılınması gereken ağırlı gerçek de bu. IMF ve Dünya Bankası bu politikayı yönetiyor, gerekli siyasi güvenlik ortamını da ABD hegemonyası sağlıyor. Yeni teknolojik devrim, III. Dalga (tarım devrimi, sanayi devrimi, iletişim bilim devrimi) teorileri gerekli ağırlı kesiciyi sunuyor. BM ise (Güvenlik Konseyi içindeki politik denge 'soğuk savaşın' bitmesiyle anlamını yitirdiği için) işlevsizleşiyor, yerini yalnızca 'hegemonik' devletin iradesini ve ittifaklarını yansıtan bir 'uluslararası topluluk' kavramına, müdahaleye dönük bir NATO konspetine bırakıyor. Bu süreçlerin nasıl işlediklerini Yugoslavya'nın ekonomik yapısının IMF tarafından yıkılması, siyasi yapısının 'uluslararası topluluğun' askeri ve siyasi iradesiyle yeniden biçimlendirilmesi sırasında gördük.

Westefalya sistemi çöküyorsa yerine ne geliyor? Yugoslavya'nın çöküş süreci, kimi devletlerin aralarındaki ittifakı, dünyanın geri kalanına dayatabildiğini gösterdi. Demek ki artık kimi devletler diğerlerinden daha eşittir. 11 Eylül'den sonra açıklanan yeni ABD savunma konsepti, hiçbir coğrafyanın ABD'ye kapalı olamayacağını, kapalı coğrafyalarında da sorun alanları olarak görüldüğünü saptıyor. Demek ki ABD açısından diğer devletlerin (örneğin Afganistan'ın ve 'şer ekseni'nin) egemenlik hakları anlamlı değildir. ABD, bir taraftan, tüm küresel güvenliği ilgilendiren ama ABD'nin ulusal iradesini (başka devletlerle birlikte) sınırlayan anlaşmalardan, tek taraflı olarak çıkmaya başlıyor. Yenilerini, uluslararası insan hakları mahkemesi de dahil imzalamıyor. Diğer taraftan, rakipsiz askeri

23) Ergin Yıldızoglu, "Küreselleşmecilerin 'Savı' Doğruluyor!", Cumhuriyet, 25 Eylül 2002, s.4.

24) Cahit Külebi.

25) Frankfurter Allgemeine Zeitung.

26) Financial Times

üstünlüğünü kullanarak 'terörizm savaşı' konsepti aracılığıyla kendi vizyonunu dünyaya dayatmaya başlıyor: 'Ya bendensin ya da bana karşı.'

ABD yeni savunma konseptine göre dünyada küresel çıkarlara (dolayısıyla iddialara) sahip tek ülkedir. Bu mantıkla ABD, hızla uluslararası üs ve tesislerini yaygınlaştırmaya, 'yedi denizde' egemenliğini pekiştirmeye, hatta 'füze savunma kalkanı' projesi altında gizlenen Vision 2020 projesiyle uzayı da tekeline almayı planlamaya; yeni koşullara uygun düşük verimli nükleer silahları hizmete sokmaya başlıyor.

Ve bugün Ortadoğu'da patlama noktasına gelindiğinde, ne BM'nin iradesi, ne bölgede dolaşan Avrupa Birliği heyeti, ne de 'uluslararası topluluk' kimsenin aklına gelmiyor. 'Herkes' ABD'yi bekliyor. ABD artık hem BM'nin yerin geçmiştir hem de 'uluslararası topluluk' denen dar ittifaklar sisteminin. Böylece Westfalya devletler sisteminin yerine de tek bir devletin rakipsiz askeri gücünün ve düzenleyici siyasi iradesinin ikame edilmeye çalışıldığını, daha demokratik ve eşit ilişkilere değil, tarihsel olarak geriye, imparatorluk ilişkilerine dönmeye başlandığını görüyoruz.²⁷⁾

Bu bağlamda "Severin Weiland, Der Spiegel'in internet sayfalarında yer alan 'Imperium Americanum' başlıklı makalesinde, ABD'nin 11 Eylül'den sonra artık daha açık tartışılmaya başlanan ve güç kazanan konumunu 'İmparatorluk' olarak tanımlıyor. Daha önceleri bir tür küfür olarak kabul edilen 'emperyalist' sözcüğünün, ABD'de de durumu layıkıyla anlatan bir söz olarak benimsendiğini ortaya koyan açık sözlü yayınlardan söz ediyor.

Severin Weiland'ın vurguladığı Imperium Americanum konusunda fikir yürütmek, ABD'nin yeni düzeninin Ortadoğu ile sınırlı kalmayacağını, dünya çapında başka düzenlemelerin de çoktandır uygulama aşamasında olduğunu, Uzak Asya'da, Kafkaslar'da, Latin Amerika'da ABD'nin emperyal planlarının sertleşerek yürürlüğe konulduğunu konuşmak gerekecektir.

Emperyal plan, yalnızca petrolle ya da başka zenginlik kaynaklarıyla sınırlı değildir. İnsan hakları ihlallerine, çevrenin alabildiğine kirlenmesine karşı ayağa kalkmış insanlara ve uluslara karşı acımasız ABD direktmesiyle de ilgilidir. IMF politikaları nedeniyle borçları her geçen gün katlanan ülkeler, henüz Imperium Americanum karşısında uyanmış değiller. Üstelik Imperium Americanum, çok güçlü bir konumdadır ve piyasada yalnız değildir.²⁸⁾

27) "Son tahlilde böyle bir imparatorluk kurulumuz, ABD'nin ekonomik gücü imparatorluk projesini uzun süre taşıyamaz. Anırsan uluslararası basına yansıyan yorumlar, böyle bir imparatorluğun kurulabileceği ve konanabileceği inancının ABD dış politika çevrelerinde giderek güçlendiğini gösteriyor." (Ergin Yıldızoğlu, "Ulusal Devletlerden İmparatorluğa", Cumhuriyet, 10 Nisan 2002, s.4.)

28) Güray Öz, "Imperium Americanum", Cumhuriyet, 4 Eylül 2002, s.6.

29) Harold Pinter, aktaran: Gürhan Uçkan, "Pinter ABD İçin Ağır Konuştu: Kana Susanmış Vahşi Hayvan Gibi", Cumhuriyet, 19 Aralık 2002, s.11.

30) Harold Pinter, "Aynada Kendine Bak, Birader...", Cumhuriyet Dergi, No:875, 29 Aralık 2002, s.11.

31) Philip S. Golub, Le Monde Diplomatique, 15 Eylül-15 Ekim 2002.

"Imperium Americanum" hakkında İngiliz oyun yazarı ve düşünür Harold Pinter ise, Aftonbladet'de yayınlanan "Bir Karabasan İçindeyiz" başlıklı yazısında aynen şunları diyor: "Yalnızca Amerikalı ölümler hesaba katılıyor, ABD için sadece New York'ta ölen 3 bin kişi önemli. Diğer ölümler soyut ve önemsiz. Afganistan'daki 3 bin ölüden, yaptırımlar yüzünden ölen yüz binlerce Iraklı çocuktan söz eden yok. ABD'nin Basra Körfezi'nde kullandığı işlenmiş uranyuma da ses çıkarılmıyor. Irak'ta çocuklar beyinsiz, gözsüz ve cinsel organsız doğuyor. Vietnam, Laos ve Kamboçya'da öldürülen milyonlardan ve Filistin'in çaresizliğinden söz eden yok. New York'taki korkunç eylem, önceden tahmin edilebilen ve kaçınılmaz bir eylemdi. ABD'nin her yerde uyguladığı teröre misilleme idi. ABD ve İngiltere'nin izlediği şiddetli körükleyici politikasının sonucu felaket olacaktır. Amerika Irak'a saldırmak için sabırsızlanıyor ve bunu yalnızca Irak petrolü için değil yönetim kana susanmış vahşi bir hayvan gibi olduğu için yapacak..."²⁹⁾

12-) DÜNDEN BUGÜNE

"ABD ve İngiltere, şiddeti dünyada bir felakete sebep olacak derecede tımandırıyorlar..."³⁰⁾

"Avrupa ülkelerinin tarihte sahip oldukları imparatorluğa, Amerika'nın da sahip olabilmesi... Amerikan İmparatorluğu... Yüz yıllık düş..."

Bunun ilk tohumlar 1890'larda atılmaya başlanmış; ünlü Senatör H. Cabot Lodge 1895'te: 'XIX yüzyıl'da hiçbir halk, bizim fetihlerimize, sömürgeleştirme faaliyetimize ve yayılma gücümüze erişemedi; bugün de hiçbir şey bizi durduramayacak' diyerek ne denli gözükkara olduklarını ortaya koyarsa da kendinden hemen bir yıl sonraki söylem büsbütün havalıdır: 'Daha önce Roma İmparatorluğu da dahil olmak üzere hiçbir ulusun yapmadığı şekilde, dünyanın geleceğini belirlemeye kendini adanmış büyük emperyal bir cumhuriyetiz...' ³¹⁾ (...)

Bu güç, 11 Eylül'ün ardından olağanüstü askeri önlemlerle pekiştirilince Amerikan stratejistleri: 'Ezici bir askeri güce sahip olan ve bu gücü diğer devletlerin davranışlarını etkilemek için kullanan siyasal varlığa bal gibi 'imparatorluk' adı verilir' diye haykırmaya başladılar. Ve de bu gücün yarattığı küstahlıkla kimi uluslararası antlaşmalara 'boş vermek'te hiçbir sakınca görmez: örneğin çevreyle

ilgili Kyoto Protokolü'nü, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni ve benzerlerini hiç mi hiç umursamaz..."³²⁾

Bu konuda VIII. Paris Üniversitesi profesörlerinden Philip S. Golub şunların altını özenle çiziyor: "ABD, George W. Bush önderliğinde, yeni 'emperyal' kurallar oluşturulmaktadır; ve bu durum, Birleşik Devletler'in Karayipler'e, Asya'ya ve Pasifik'e doğru, ilk büyük adımlarını atarak, sömürgecilik yarışına katıldığı XIX yüzyılın son günlerini hatırlatmaktadır. O dönemde, Jefferson'ın ve Lincoln'un ülkesi, şaşırtıcı bir emperyalizm coşkusu yaşamıştı. Gazeteciler, işadamları, bankerler ve politikacılar; 'dünyanın fethi' için güçlü bir politikanın geliştirilmesi bahsinde, birbirleriyle kıyasıya yarışıyorlardı. (...)

Ekonominin başında bulunan yöneticiler, dünyanın bütününde egemen bir endüstri üstünlüğü kurma düşüncesine saplanmışlardı; politikacılar ise başka ülkelere yayılmayı haklı göstererek, (Theodore Roosevelt'in dediği gibi) 'küçük görkemli bir savaş' hayal ediyorlardı. Emperyalist takımının başını çeken, Senatör Henry Cabot Lodge, daha 1895'te açıkça demişti ki: 'XIX yüzyılda bizim fetihlerimize, sömürgeleştirme faaliyetlerimize ve yayılma gücümüze, hiçbir halk erişememiştir; bugün de artık bizi, hiçbir şey durduramayacaktır!' O yılların Emperyalist İngiliz şairi Rudyard Kipling'e hayran olan, Theodore Roosevelt; sorunu, kendisinin nasıl çözmüş olduğunu, 'Birleşik Devletler'in bütün Pasifik'te egemen güç olmasını istiyorum' diyerek açıklıyor; hemen arkasından, şunları ilave ediyordu: 'Amerikan halkının isteği, büyük bir halkın, büyük eserlerini yaratmaktır'..."³³⁾

"Yüzyıl sonra Amerikan İmparatorluğu için, yeni bir yayılmacılık ve biçimlendirme dönemi başlarken, Roma İmparatorluğu ABD seçkinleri için, geçmişte kalmış ama vazgeçilemez bir ayna olmuştur. 1991'de elde ettiği, 11 Eylül sonrası geniş kapsamlı olağanüstü askeri seferberlikle pekiştirilmiş, 'tek kutupluluk' ortamında, kendi gücünden gözleri kamaşan ABD, artık 'emperyalist bir güç olduğunu' açıkça söylemekte ve sahnede yerini almaktadır. XIX. yüzyıldan beri 'imparatorluğu' meşrulaştırma söylemine, artık 'güç kullanımı' eşlik ediyor. (...)

Yeni Amerikan 'Sağı'nın gözdelerinden, Washington Post editörü Charles Krauthammer, bugün fikrini şöyle açıklarken: 'Roma İmparatorluğu'ndan günümüze kadar, kültürel, ekonomik, teknik ve askeri olarak, hiçbir ülke bu derece üstün olmamıştı'; gerçekte, 1999'da zaten yazmış olduklarını, gündeme getiriyordu: 'Amerika, dünyanın üstünden, bir dev gibi atlayıp geçiyor. (...) Roma'nın Kartaca'yı yerle bir ettiği günden beri, hiçbir büyük devlet,

bugün bizim bulunduğumuz noktaya ulaşamamıştır'. George W. Bush'un akıl hocalarından birisi olan denemeci Robert Kaplan'a göre ise, durum şudur: 'Roma'nın İkinci Kartaca Savaşı'nda kazandığı zaferin bir benzeri olarak, ABD'nin II. Dünya Savaşı'nda elde ettiği zafer, onu evrensel bir güç haline getirmiştir. (...)

Siyaset yelpazesinin daha ortalarındaki yazarlar için de Roma, zorunlu bir referansa dönüşmüştür. Harvard'da, Kennedy School of Government Rektörü, Clinton'ın eski Savunma Bakanı Joseph S. Nye son kitabına şöyle başlıyor: 'Roma'dan beri, önceki ulusları bu derece geride bırakan, başka bir ulus olmamıştır! 80'li yıllarda ABD'nin 'emperyal' yayılmacılığı savıyla ün kazanmış olan Paul Kennedy ise, işi daha öteye götürüyor: 'Ne Pax Britannica, ne Napoleon Fransa'sı, ne II. Felipe İspanya'sı, ne Charlamagne, ne de Roma İmparatorluğu, günümüzün ABD hâkimiyeti ile karşılaştırılabilir...' Daha sonra, soğukkanlılıkla diyor ki: 'Bu kadar çeşitli alana yayılabilen bir güç hiçbir vakit mevcut olmamıştır!'..."³⁴⁾

Konuya bağıntılı olarak Philip Golub, "Mr. Blair'in Yeni-Sömürgeci İncili"; başlıklı yazısında şunları da diyor: "Yeniden sömürgeciliğe dönüp, yeni imparatorluklar hayali kurmak, yalnız Amerikalıların marifeti değil; İngiliz yönetici çevrelerinde de, bir 'imparatorluk tesellisi' ya da onun yerini tutacak, herhangi bir şey aramıyor değiller. Onlar da, 'Kötü'ye karşı, amansız bir savaş açtı; Mr. Anthony Blair'in danışmanları, yeni bir 'Liberal Emperyalizm' ihtimalleri üzerinde kafa yoruyorlar. Başbakan'ın özel danışmanı Mr. Robert Cooper, Nisan 2002'de, öyle bir program düzenleyip açıkladı ki, Manş'ın öteki kıyısında kıyameti kopardı. (...)

Mr. Cooper'in hayalini kurduğu dünyada; Avrupa, -daha genel olarak ele alınırsa Batı, artık 'Çifte Standart Uygulamaya' alışmalı; çünkü ona göre: "...kendi aramızda açık ve ortaklaşa bir güvenlik düzeninin çerçevesine ve kurallarına göre davranmalıyız; ama başka yerlerde, Post-Modernist Avrupa kıtasının dışındaki devletlerde; daha önce yaşanmış olan bir çağın, daha sert (katı) yöntemlerine geri dönmeliyiz; güç kullanmalıyız, koruma amaçlı saldırı yapmalıyız; hile geçerli olmalı; kısacası, XIX. yüzyıl-da, herkesin herkese karşı savaştığı dönemi yaşayanları yola getirmek için, hangi çareler geçerli sayıldıysa, o çareye başvurmalıyız.' Araya eklediği de, şu: "...kendi aramızdaki sorunlarda, yasaya saygı duyacağız; ama işimiz balta girmemiş ormana düşünce, kullanmamız gereken, orman yasasıdır! (...)

32) Meriç Velidedeoğlu, "İmparatorluktan Öte!", Cumhuriyet, 4 Ekim 2002, s.17.

33) Philip S. Golub, aktaran: Atilla İlhan, "Amerika'nın Asıl 'Rüyası'!", Cumhuriyet, 4 Ekim 2002, s.20.

34) Philip S. Golub, aktaran: Atilla İlhan, "ABD'nin 'Roma Saplantısı'na Dikkat!", Cumhuriyet, 7 Ekim 2002, s.20.

Onun 'Orman' dediği elbette Afrika, Latin Amerika ve Asya'dır, ki ona göre '...oralarda normal durum kaos'tan ibarettir; savaş ise, bir yaşama biçimi!'; bu yüzden de, '...emperyalizm' ve 'imparatorluk' kelimeleri, Avrupa'da ayıplanır kelimeler olmuşlarsa da, sömürgeleştirme gereği, -daha doğrusu 'zorunluluğu', XIX. yüzyılda olduğundan, çok daha büyüktür.' Kısacası, Mr. Cooper'e bakılırsa, günümüzde bize lazım olan, '...kozmpolit değerler ve insan hakları açısından kabul edilebilir, yeni bir Emperyalizm biçimidir; öyle Emperyalizm ki, her emperyalizm gibi asıl amacı; ortalığı örgütlemek ve düzene koymak (...); eski Roma'da olduğu gibi, (Batı) imparatorluğunun kendi yasalarından bazılarını aktararak, onlara bir miktar para vermek, birkaç da yol inşa etmekten ibaret!...' (35)

1.3-) AHTAPOTUN KOLLARI

*"Biz doktor değiliz,
hastalığın ta kendisiyiz!" (36)*

"Christian Science Monitor'da yayımlanan incelemede 'ABD imparatorluğunun sınırları yavaş yavaş ortaya çıkıyor' diye yazıyor ve açıklıyor: 'Bundan iki bin yıl önce Roma İmparatorluğu yayılırken haritaların yeniden çizilmesi gerekiyordu. Aynı şekilde Britanya İmparatorluğu'nun yayılması sürecinde de harita uzmanları masaya oturarak Güney Afrika'dan Hindistan'a, Hong Kong'a kadar topraklara yeniden şekil vermişlerdi. Şimdi Afganistan'da teröre karşı savaş yürüten ve ilk kez Kafkas ülkelerinde asker konuşlandırmaya başlayan yeni ABD imparatorluğunun sınırları yavaş yavaş ortaya çıkıyor,' deniyor...' (37)

Gerçekten de "Soğuk savaş bittikten beri, ABD ve Avrupa arasında, uluslararası politika alanında taktik zaman zaman da stratejik farklılaşmaların olduğu sık sık dile getiriliyordu. Bir taraftan ABD'nin tek 'süper güç' olarak kalmış olması, diğer taraftan Avrupa'nın tek bir ekonomik hatta giderek siyasi birim olarak şekillenmesinin, hızlanması, ister istemez ABD hegemonyasıyla, Avrupa'nın yeni bir siyasi güç olarak yükselme eğiliminin çelişmeye başladığını düşündürüyordu. Ancak 1990'lar boyunca, her iki taraftan siyasi analistler, hükümet sözcükleri bu çelişkiyi

ikinci plana itip, ABD-Avrupa ittifakının, uluslararası ilişkilerin, diğer bir deyişle Batı merkezli, uluslararası egemenlik ve bağımlılık ilişkilerinin korunmasında merkezi bir öneme sahip olduğunu vurgulamaya devam ettiler.

Ancak giderek farklı bir yaklaşım da oluşuyordu. Örneğin, ABD'nin önde gelen muhafazakâr siyasi analistlerinden, Project for a New American Century'nin başkanı, Weekly Standart'ın editörlerinden Robert Kagan'ın 'Power and Weakness/ İktidar ve Zaaf' başlıklı denemesinde (38), ABD ve Avrupa'nın dış politika yönelimleri arasındaki farkların çok önemli bir yapısal temeli olduğunu savundu. (39)

Kagan'ın kapsamlı çözümlemesinin ana tezi şöyle özetlenebilir: ABD, Avrupa'ya kıyasla çok daha kolay güç yansıtmaya, askeri müdahalede bulunma, her sorunu anında, çoğu kez de güç kullanarak çözme, hatta sorunları, 'ya benden yanasın ya da bana karşı', 'şer eksenli' gibi 'basite indirgeme' tehditleri çoğu kez abartma eğilimindeyken Avrupa, daha diplomatik, dolaylı, siyasi ekonomik etkileri kullanmayı, uzun görüşmelere, süreçlere dayanan yöntemleri tercih ediyor. ABD giderek daha çok tek taraflı davranma eğilimi gösterirken Avrupa, uluslararası yasalar, 'global yönetim', 'uluslararası toplum' kavramlarına BM gibi kurumlara vurgu yapıyor, uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde bunların geçerli olmasını arzuluyor. Avrupa, birlik süreci içinde üye devletlerinin ulusal egemenliklerini kısıtlama yönünde adımlar atar, dolayısıyla, buna uygun bir post-Westphalia dönemi söylemi geliştirirken ABD, ulus devletini güçlendirmeye, hatta giderek 'tek vazgeçilemez ülke', (40) ya da 'dünyada küresel çıkarları olan tek ülke' (41) gibi emperyal bir söylem kullanmaya başlıyor...' (42)

Örneğin, "Taliban rejiminin devrilmesi ve buna bağlı olarak yapılan Afganistan operasyonu, ABD'ye Orta Asya ülkelerine son 10 yılda olmadığı kadar yakın olma fırsatı vermiştir. Özbekistan, Kazakistan, ve Tacikistan'da yaklaşık 4.500 ABD asker ve subayı çoğunlukla NATO olmak üzere diğer ülkelerden gelen 1.000'den fazla askeri kontenjan bulunmaktadır." (43)

Bu bağlamda "ABD'nin 'terörizme karşı savaş' gereğiyle, dünyanın hemen her bölgesindeki askeri varlığını geliştirerek bir küresel imparatorluk kurmayı amaçladığı

35) Philip. S. Golub, aktaran: Atilla İlhan, "Mr. Blair'in, 'Yeni/Sömürgeci' İncili...", Cumhuriyet, 2 Ekim 2002, s.20.

36) Alexander Herzen.

37) İlhan Selçuk, "ABD İmparatorluğu Ne Demek?-3", Cumhuriyet, 21 Mart 2002, s.2.

38) Policy Review, Haziran/Temmuz 2002.

39) <http://www.crip.org/files/Publications/2002-06-02-PolicyReview.asp?from=pubdate>

40) Albright.

41) Rumsfeld, Quadrennial Defence Review-2002.

42) Ergin Yıldızoğlu, "ABD, Avrupa ve de Rusya-I", Cumhuriyet, 27 Mayıs 2002, s.13.

43) Saule Baycaun, "11 Eylül Sonrası Orta Asya: Demokrasi ile Otoriterlik Arasında", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.82.

söylenebilir.⁴⁴ Ama 'gerçek yaşam' ABD'nin bu amacına kolay kolay geçit verecek gibi görünmüyor. 'Gerçek yaşamın' ABD projesine direncini görebilmek için Afganistan ve Ortadoğu'da yaşanan gelişmelere şöyle bir bakmak yeterli. (...)

Bir tarafta Afganistan, diğer tarafta Ortadoğu, modern tarihin bu iki bataklığı ABD'yi ya küresel imparatorluk projesini gözden geçirmek ya da yolunu, ortalığı kırıp dökmeye pahasına zorla açmak seçenekleriyle karşı karşıya bırakabilir. Sudan'a, Gürcistan'a, Filipinler'e ve Kolombiya'ya ek askeri uzman gönderen, Latin Amerika'da yeni bir cephe açmaya başlayan, Yemen'de savaş oyunları düzenleyen ve şimdi de Anatol Levien'in işaret ettiği gibi askeri-sınai çıkarların etkisi altında Irak'a müdahale etmeye hazırlanan ABD'nin ikinci yolu seçme olasılığı çok daha yüksek!⁴⁵

Bu bağlamda "Şubat 2002'de 200 ABD askeri uzmanı, güvenlik güçlerini terörizme karşı eğitmek için Gürcistan'a girdi. Kırgızistan, NATO'nun Barış İçin Ortaklık adlı sistemine katıldı. Böylece SSCB'nin dağılmasıyla oluşan 15 cumhuriyetten (Rusya hariç) sığınucusu da NATO'nun etkisi altına girmiş oluyordu. Siyasi analist Vasily Streltsov'a göre Rusya'nın güney kanadını kuşatmaya başlayan ABD'nin, eski SSCB topraklarında egemenliğini kurabilmek için Kafkasya bölgesine askeri olarak yerleşmesi gerekiyordu. Gürcistan bu konuda çok önemli bir adım oluşturuyor. Bunu Azerbaycan ve Ermenistan izleyecek."⁴⁶

Roma'dan bu yana, imparatorlukların varlığında ve gelişmesinde askeri üsler sistemi çok büyük rol oynadı. Roma önce zayıf komşularını, güçlü komşularına karşı, çeşitli anlaşmalarla kendi koruması altına alıyor, onların topraklarında, ortak savunma adı altında, askeri üsler kurma hakkı elde ediyordu. Tarihçi Toynbee'nin anlattığı gibi, bir süre sonra ortak savunma için kurulan üsler, giderek de bu komşular, Roma İmparatorluğu'nun parçası haline geliyorlardı. İngiliz emperyalizmi de yaygın bir uluslararası askeri üsler sistemine dayanıyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD hegemonyası da benzer bir yolu izledi. ABD, II. Dünya Savaşı sırasında kurduğu askeri üsler ağını (100 ülkede ve bölgede 2 bin üs) savaştan sonra da korumak, hatta bunlara yenilerini (Türkiye'dekiler gibi) eklemek için büyük çaba gösterdi.

ABD üslerinin II. Dünya Savaşı ertesinde azalmaya başlayan sayıları, Kore Savaşı'yla Vietnam Savaşı arasındaki dönemde yeniden arttı. Vietnam yenilgisinden sonra üslerin sayısının azalmaya başladığını görüyoruz. 1988'e gelindiğinde üsler sistemi Güneydoğu Asya ve Ortadoğu-Afrika'da büyük ölçüde zayıflamış olmakla birlikte Kore Savaşı ertesindeki düzeye hâlâ çok yakındı.⁴⁷

Soğuk Savaş ertesinde ABD tek süper güç olarak ayakta, askeri olarak rakipsizdi. Ancak Avrupa Birliği ekonomik bir blok olarak şekilleniyor, dünya ekonomisinin büyüme merkezleri Uzakdoğu'ya kayıyordu. Askeri diktatörlükler yerlerini parlamenter rejimlere bıraktığı, komünizm tehlikesi de gündemden kalktığı için ABD, Latin Amerika'daki etkisini de kaybediyor, hatta Brezilya merkezli Mercosur, NAFTA'ya rakip olarak geliyordu. ABD'nin, ekonomik alandaki görece zayıflamasının etkilerini 'küreselleşme' süreci içinde 1990'ların ilk yarısında telafi etmeye çalıştığını, Asya krizinin de yardımıyla büyük ölçüde başarılı olduğunu gördük.

Aynı dönemde ABD'nin, bu görece ekonomik zayıflamanın etkilerini, askeri üstünlüğüne dayanarak gidermeye çalışmasıyla, hegemonya ilişkisi de ister istemez, (esas olarak zora dayanmaya başladığı için) bir imparatorluk eğilimine dönüşmeye başladı. Gerçekten de ABD'nin denizasırtı askeri üslerinin sayısı, klasik imparatorluk modeline uygun olarak, savaşlar yoluyla hızla arttı. ABD, Körfez Savaşı'yla Ortadoğu'da yeni ve büyük çaplı üsler kurma, bölgeye binlerce asker yerleştirme olanağı elde etti. Balkan krizi ve Kosova Savaşı ABD'ye, Macaristan, Arnavutluk, Bosna, Makedonya'da kurduğu yeni üslerle eski Doğu Bloku ülkelerine girme, Avrupa'nın doğusuna yerleşme olanağı sağladı.

Los Angeles Times'ın aktardığına göre 11 Eylül öncesinde 100 ülkede 60 binden fazla ABD askeri personele aktif görev yapıyordu. Avrupa'daki üsleri büyük ölçüde küçültülmüştü, ama bu kez, bir ABD Savunma Bakanlığı raporuna göre ABD, 'İleriye Dönük Konuşlanma' adı altında, Katar, Kuveyt gibi kimi bölgelerde ağır zırhlı birlikler bulundurmaya başlamıştı. Bu arada, Latin Amerika'da, Porto Riko, Panama'nın yerini almış, Ekvador'da 1, El Salvador'da 3 adet olmak üzere 4 yeni askeri

44) "ABD'nin küresel hegemonyasına kanılganlığı"nı (Ergin Yıldızoglu, "Bush Asya'da", Cumhuriyet, 18 Şubat 2002, s.11.) unuttuğundan eklemek gerek: "ABD bugün globalleşen emperyalizmin temelidir; ve bu egemenlik biçimine karşı mücadele de küreselleşmek zorundadır." (Fidel Castro, Kürt Solu, No:8, Eylül 2002, s.200.) Bu konuda ayrıca bkz: S. Z. Tombak, "Afganistan, Filistin, Irak... Emperyalizm Savaşı Genişletiyor", Fabrika Dergisi, No:54, Kasım 2002, s.3-10; Şadi İdem-Nesrin Bekler, "İmparatorluk: Marksist Kategoriler Üzerinde Yükselen Bir Anarşist Manifesto mu?", Toplumsal Ekoloji, No:1, Bahar 2002, s.73-84; Eric Hobsbawm-Francis Fukuyama-Robert Cooper-Edward Luttwak-Pierre Hassner-Timothy Garton Ash, "XXI. Yüzyılın İlk Savaşı: Bir Yıvarlak Masa", NPQ Türkiye, Yıl:2000, Cilt:2, No:3, s.50-59; Anne-Cécile Robert, "AB, ABD'nin Prens Askeri mi: AB'nin Tuhaf Dış Politikası", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.4-8; "Kan İmparatorluğu Yayılıyor", Direniş, Yıl:3, No:27, Aralık 2002, s.18; Mehmet Yılmaz, Yeni Dünya Düzeni: Güç Merkezlerinin Stratejik Yönelimleri, Alaz Yay, 2002.

45) Ergin Yıldızoglu, "İmparatorluk Karmak Kolay mı?", Cumhuriyet, 27 Mart 2002, s.4.

46) Nezavisimaya Gazeta, 20 Şubat 2002, aktaran: Emperur's Clothes, 27 Şubat 2002.

47) "US Military Bases and Empire", Monthly Review, Mart 2002.

II. Ayrım: "Pax-Americana" Saldırganlığı

*"ABD Başkanı'nın adı
Bush değil, Wall Street'tir!"⁵⁷⁾*

ABD'nin ulus-devletin "Amerika, Amerikalıların-
dır!"⁵⁸⁾ sloganına yaslanmış dış politikası XX. yüzyılın ba-
şından itibaren giderek artan ölçüde tüm dünyayı etkileye-
geldi. Hâlâ da öyle. Üstelik 11 Eylül 2001'den bu yana
belki de her zamankinden daha fazla ve daha kapsamlı bi-
çimde. O yüzden her zamankinden daha da önemli hale
gelen ABD dış politikasının seyrinde tarihçi Walter Russel
Mead'ın kitabında,⁵⁹⁾ dört ana damarın varlığı belirlemiştir:
1-) Hamilton'cular: Uluslararası ekonomiye öncelik
verilir. Kurucuları, küreselleşmecilerin atası sayılabilir.
Dünyaya baktıklarında 'fırsat' görürler. Theodore Roose-
velt... 2-) Jefferson'cular: Dünyaya baktıklarından 'tehli-
ke' görürler. Düsturları, 'Yurtta idealizm, cihanda re-
alizm'dir. Ancak 'izolasyonist'ten ziyade 'minimalist'tir-
ler. John Quincy Adams... 3-) Wilson'cular: İdealist ekol.
Misyoner (siyasi anlamda) zihniyet. Demokrasinin yayıl-
ması için 'angaje' olmaya hazır. Jimmy Carter, Bill Clin-
ton... 4-) Jackson'cular: Zihniyet olarak izolasyonist ancak
güç kullanımı konusunda maksimalist. Ticarete koruma-
cı. Ronald Reagan, Richard Nixon...

Yukarıda yapıldığı gibi 'tipleme' açısında söz konusu
akımları bazı ABD bakanlarıyla özdeşleştirmek müm-
kün. Ama Mead aslında gelmiş geçmiş tüm başkanların
genelde belli bir 'damar'a bağlı kalmakla birlikte duruma
göre diğer üç damardan da beslendiğine dikkat çekiyor.
Ancak asıl önemli saptamayı geçenlerde Guardian'da
Mead'ın kitabıyla ilgili yazısında Amerikalı uluslararası
ilişkiler uzmanı James Rubin yapıyor. Rubin'e göre
Amerikan dış politikasından bir damar daha var: 'Pax
Americana'cular.

Bunlar amaçları itibarıyla Wilson'cı. Güç kullanımı
konusunda Jackson'cı. Gerektiğinde ticarete de. Son çelik
tarifeleri kararının da gösterdiği gibi. Sanırım Powell Pax
Americana'cılara tipik bir örnek. Ama çekirdek kadroyu
halihazırda Amerikan diplomasisinin dizginlerini elinde
tutan Rumsfeld, Wolfowitz ve Perle oluşturuyor.

Bush'a gelince. Rubin, Bush'un başkanlık kampanya-
sında Jackson'cı bir çizgi izlediğini söylüyor: Antibalistik
füze anlaşmasını iptal etmek, Çin'i karşısına almak, Rus-
ya'yı Çeçenya'dan ötürü cezalandırmak, Kuzey Kore'ye
mesafeli durmak. Ama aynı zamanda Hamilton'cı sinyaller
de vermişti Bush: Serbest ticaretin kapsamını genişletmek.

Antibalistik füze anlaşmasından çekildi Bush ama 11
Eylül'den sonra Çin'le yakınlaşmaya gitti. Keza Çeçen-
ya'yı unutup Rusya'yla da. Buna karşılık Kuzey Kore'yi
daha da uzaklaştırdı 'şer mihveri'ne alarak. Velhasıl Jack-
son'cı zigzaglar çizdi Bush.

Öte yandan aynı Bush 'tek taraflı' adımlar atarak Jef-
ferson'culara göz kırparken aynı zamanda terörle mücade-
le kapsamında 'müdahaleciliği' en üst noktaya taşıyıp
Wilson'cı bir eğilim gösteriyor.⁶⁰⁾

II.1-) IQ 60 YA DA G. W. BUSH

*"Yalnızca aptalların ciddiye
alındığı bir yüzyılda yaşıyoruz."⁶¹⁾*

"Bush yönetimini besleyen 'yeni müdahalecilik' yak-
laşımının tezleriyle ortaya çıkan tablo, dünyanın efendisi
olduğunu iddia eden bir gücün sığılığı, böbürlenme ve ben-
merkezciliğinde somutlanmaktadır."⁶²⁾ Bunun içindir ki
sosyolog Richard Sennett'in ifadesiyle, "George W. Bush
Amerikan dekadancılığını (çöküşünü) temsil ediyor."⁶³⁾

57) Oscar Lafontaine, "ABD Başkanı'nın Adı Bush Değil, Wall Street", Cumhuriyet, 27 Ağustos 2001, s.4.

58) "ABD Başkanı James Monroe, 1823'te şöyle diyor: 'Amerika, Amerikalılardır.' Christoph Colomb'un ardından giden misyonerler, slatin arayıcı-
ları, kovboyar, gönüllüler ve Afrika kökenli zenciler ile uluslaşmış, yeni bir devlet kurmuşlardı. Ancak ABD, Avrupalıların kendi kıtasında istemiyordu. Yani 300
yıl sonra, İspanya, Portekiz, Fransa ve İngiltere'ye 'elinizi çekin' diyordu." (Mahir Aydın, "Bu Dünya Bizim", Cumhuriyet, 19 Ekim 2002, s.2.)

59) Special Providence: American Foreign Policy and How It Changed the World, Knopf., 2002.

60) Erdal Güven, "Bush'un Damarları", Radikal, 24 Mart 2002, s.10.

61) Oscar Wilde.

62) Ahmet İnsel, "ABD'nin Güvenlik Siyaset Belgesi", Radikal İki, 1 Ekim 2002, s.6.

63) Richard Sennett, "Amerika Örnek Ülke Değil, Bush Çok Sıradan", Cumhuriyet Bilim Teknik, No:821, 14 Aralık 2002, s.3.

Örneğin "Bush, ABD yönetiminde çeşitli suçlara karışmış ünlü isimlere üst düzey görevler veriliyor. 'Kongre'ye yalan söyleme, yasadışı komploya karışma, yasadışı silah ihracatı' gibi ağır suçlardan hüküm giymiş olan ünlü bürokrat, amiral, diplomat ve yöneticileri, kendi yönetiminde üst makamlara atadı.

ABD içinde gizli istihbarat toplayacak olan ve Pentagon'a bağlı 'Tüm Bilgilerden Haberli Olma Örgütü' yöneticiliğine, İran-Kontra adıyla bilinen skandalda, İran'a gizlice silah satıp paraları Nikaragua'daki ABD yanlısı Kontra gerillalarına satmaktan 6 ay hüküm giyen emekli Amiral John Poindexter'i atayan Bush, 1983-86 yıllarında 'yasalara aykırı olarak, Nikaragua'da Kontra yanlısı casusluk ve propaganda suçundan' yargılanan diplomat Otto Reich'a, ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell'in yardımcılığı görevini verdi.

1986'da, İran-Kontra skandalının bir başka boyutu olan sahte çek yazma girişiminde petrol zengini Brunei Sultanı'na sahte çek vermekten yargılananlar arasında yer alan ve Kongre'ye yalan söylediği ortaya çıkınca hüküm giyen üst düzey bürokrat, eski Ulusal Güvenlik Kurulu üyesi Elliott Abrams'ın da Bush'un Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice'in yardımcısı olarak atandığı bildirildi. Sabıkalı Abrams'ın demokrasi, insan hakları ve uluslararası ilişkilerle bağlantılı bir görevle, Ulusal Güvenlik Kurulu'nda çalışacağı belirtiliyor.

Bush, 11 Eylül olaylarını soruşturmak üzere oluşturulan özel kurula, Şili ve Fransa'da 'insanlık suçu işlemekten' sorumlu tutulan eski Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ı başkan olarak atadı. Ancak, Kissinger bu görevden istifa etti... Nikaragua'daki CIA destekli Kontra gerillalarına yasadışı olarak yardım operasyonu düzenleyen ve hüküm giyen eski Honduras Büyükelçisi John Negroponte, ABD'nin BM temsilciliğine atanan bir başka sabıkalı diplomat oldu...⁽⁶⁴⁾

Bunların ışığında "George Bush parlak kariyerine yeni altın sayfalar eklemekle meşguldür... ABD halen dünyada en büyük güç. Bush da buna dayanarak kabadayılık ediyor."⁽⁶⁵⁾ Bu güçlülük sayesinde Amerika dünyadaki son ulus-devlet olarak kaldı; anakronik bir yapı. Bush pazularını ölçüyor."⁽⁶⁶⁾

Bu bağlamda, "Dünyanın gündemindeki büyük tehlike, hegemonya sarhoşluğu içindeki ABD'nin küresel düzeni yönetme hakkını kendinde görerek, 11 Eylül sonrasında sergilediği tavrı sürdürmesi ve dünyadaki gerilimi tırmandırması"yla,⁽⁶⁷⁾ "bugün gelinen noktada ABD dünyanın geleceği için ciddi bir tehdittir."⁽⁶⁸⁾ "Dünyadaki savunma harcamalarının yüzde 40'ını tek başına gerçekleştiren ve kendisinden sonra gelen dokuz ülkenin toplam savunma harcamasından fazla harcama yapan ABD'nin 11 Eylül sonrasında savunma bütçesini yeniden artırmaya karar vermiş olması, uçuşunun daha da derinleşeceğini gösteriyor."⁽⁶⁹⁾

Özetle "Tek başına dünyaya hükmetme hevesindeki ABD'nin her sorunu güç kullanarak ya da bilek bükerek çözmeye heveslidir!"⁽⁷⁰⁾ Bush'u 60 IQ'lük "Pax Americana"cı tarz-ı siyasetini emperyal bir ulus-devlet saldırganlığı olarak betimleyebiliriz...⁽⁷¹⁾

II.2-) AMERİKAN "ULUS-DEVLET"İ

*"Para: vatansız,
Paraya sahip olan vatandaş mı?
Hem, biraz da vaziyet şöyle gibi:
onlar paranın sahibi değil,
para onların sahibi."*⁽⁷²⁾

O halde yeri gelmişken şunun altını özenle çizmek gerekiyor: Küreselleşme kesitinin "en katı" ve saldırgan ulus-devleti⁽⁷³⁾ ABD'dir...

Yerküreyi ABD İmparatorluğu yanlısı ve karşıtı temelinde kategorize ederek, karşıtlarını "ötekileştiren"⁽⁷⁴⁾

64) Engin Aşkın, "Bush'un Gözdesi Sabıkaları", Cumhuriyet, 16 Aralık 2002, s.10.

65) Bkz: Kutluhan Soyubol, "Kürede Ben, Sen ve John Way", Radikal İki, 15 Aralık 2002, s.4; "Bush Yönetimi Bağdat'a Karşı Bildiğini Okuyacak", Radikal, 19 Aralık 2002, s.10.

66) Murat Belge, "Yeni Bush-Man", Radikal, 13 Temmuz 2002, s.11.

67) Osman Ulugay, 11 Eylül Şoku, Timaş Yay., 2002, s.52.

68) Osman Ulugay, 11 Eylül Şoku, Timaş Yay., 2002, s.53.

69) Osman Ulugay, 11 Eylül Şoku, Timaş Yay., 2002, s.71.

70) Osman Ulugay, 11 Eylül Şoku, Timaş Yay., 2002, s.69.

71) "Kanada'da halkın yüzde 38'i, 'Bush, dünya barışı için Saddam'dan daha büyük bir tehlikedir' şeklinde düşünüyor. (Berns Demiryol, "Yaşamak Hakkı", Cumhuriyet, 29 Aralık 2002, s.10.)

72) Nâzım Hikmet, Memleketimden İnsan Manzaraları, Cem Yay., 1978, s.419.

73) "Dünya piyasası yaratma eğilimi doğrudan doğruya sermayenin kavramında verilir. Her sınır üstesinden gelinecek bir ayak bağıdır." (K. Marx, Grundrisse.) Ayrıca ulus-devlet konusunda bkz: Öztin Akgöç, "Küreselleşme ve Ulus Devlet", Cumhuriyet, 22 Mart 2002, s.12; Süleyman Demirel, "Yeni Dünyada Ulus-Devlet", Radikal, 21 Haziran 2002, s.9; Murat Belge, "Ulus-Devlet Süreci (1)", Radikal, 29 Kasım 2002, s.9; Murat Belge, "Ulus-Devlet Süreci (2)", Radikal, 30 Kasım 2002, s.9; Murat Belge, "Elias'a Göre Ulus-Devlet", Radikal, 17 Kasım 2002, s.11; Mutlu Demirel, "Ulus Devlete Çalım", Cumhuriyet, 9 Haziran 2001, s.6; Şadi İdem, "Sol Milliyetçilik", Toplumsal Ekoloji, No:2, Güz 2002, s.51-70; Ayşe Hür, "Milliyetçi Hassasiyetler ve İrredentizm Tehlikesi", Radikal İki, 3 Kasım 2002, s.6.

74) "... Öteki'yi basit bir kavramı açıkçası. Bizim en azından aslen 'biz' kavramı üzerinde düşünmemiz gerek. 'Öteki' ve üzerine kurulu tüm söylemlerin karşısında yer almamız gerekiyor. Çünkü ABD'de, cihet çağrısı yapan insanlar da aynı şeyi söylüyor: 'Bizden değilsen, onlardan birisin!' İşte bu 'öteki'liğin jargonu..." (Mirzoeff Sony, "Manhattan'daki Karadelik", Radikal, 11 Haziran 2002, s.8.)

siyasi gericilikle⁷⁵⁾ birlikte: "11 Eylül'den sonra ulus devletin egemenliğini zayıflatan süreç hızlandı. Ancak ironik olan şu ki, bu zayıflama bizi, serbest piyasa ayetullahlarının iddialarının aksine 'Westphalia Anlaşması' (ulus devletlerin birbirlerinin meşruiyetini tanımayı ve içişlerine karışmamayı kabul ettikleri anlaşma-1648) düzeninin ötesine değil, daha gerisine, adeta orman kanununun geçerli olduğu bir ortama sürüklüyor. Ironi bir tane değil ki: Bir taraftan piyasa ilişkileri ve sermaye, yeni teknolojinin ilk anda açtığı özgürlükler alanının sömürgeleştirilmesini neredeyse tamamlamak üzere, diğer taraftan, siyasi iktidarlar bu teknolojiyi giderek artan bir etkinlikte toplumun geri kalanını denetlemek için kullanıyorlar. Bu sırada faşizm gelişmiş ülkelerde yeniden başını kaldırıyor.

New York Times'tan William Saphire aktardı, eski ABD Devlet Bakanlarından George Shultz Virginia'da diplomatlardan oluşan bir dinleyici topluluğuna şöyle demiş: 'Kendi öz savunma hakkımız çerçevesinde, bir ülkenin sınırları içindeki terörist tehdidi önceden müdahaleyle engelleme, salt 'sıcak takip' değil 'sıcak önceden engelleme' hakkımızı saklı tutuyoruz.'⁷⁶⁾ William Saphire, 11 Eylül'den sonra ulus devletlerin 'yeni bir ulusal egemenlik kavramını benimsediklerini' vurgulayarak devam ediyor: 'Bir yönetici organ kendi sınırları içinde terörizmi engelleyemiyorsa terörizmin kurbanlarının devleti, sınırları aşarak gereken durdurma işlemini yapabilir.' Saphire, ABD'nin Afganistan müdahalesini (Taliban, El Kaide'yi durduramadığı için), Şaron'un Filistin'de izlediği politikayı, (Arafat da intihar eylemcilerini durduramadığı için) örnek gösteriyor. Her iki örnekte de başanın tartışmalı, insan yaşamı açısından maliyetin çok yüksek olması bir yana, belli ki ortada yeni bir durum var. Bu durum da orman kanunundan farklı değil. Güçlü devletler artık istedikleri devletlerin içine, 'sıcak engelleme' için girip çıkabilecekler ve 'uluslararası topluluk' (!) da bunu meşru/olağan kabul edecek.

Bush hükümetinin Dört Yıllık Savunma Gözden Geçirme Raporu'nu yorumlarken, ABD'nin artık uygun gördüğü 'coğrafyalara', oradaki siyasi iradeyi tanımayarak, 'değişik derinliklerde girip çıkmaya' karar verdiğini vurgulamıştı.

Değindiğimiz ikinci ilginç kavram da 'rejim değiştirme' idi. ABD ordusu, Başkan'ın gerekli gördüğü yerlerde bu işi üstlenecekti. Bu 'rejim değişikliği' girişiminin ilk örneğini Afganistan'da gördük. Pakistan'da da kısmi bir rejim değişikliği yaşandı. Askeri diktatör Mûşerref'in rejiminin içeriği ve imajı değiştirildi. Pakistan devleti aniden, yıllardır besleyip büyüttüğü Müslüman radikallere karşı olduğunu keşfetti. Bir diğer, ama başarısız rejim değişikliği girişimi de Venezüella'da yaşandı.

Lübnanlı yazar Saad Mehio, Daily Star gazetesindeki yorumunda,⁷⁷⁾ bu 'rejim değişikliği' taktığının şimdi Filistin yönetimini hedef aldığını yazıyor. Daha da kaygı verici olan şu ki, Mehio bu 'rejim değişikliği' taktığının, diğer Arap devletlerine de uygulanacağını, ABD'nin eski İsrail Büyükelçisi Martin Inyik'in '11 Eylül'den sonra, Arap devletlerinde, ekonomik, siyasi ve kültürel reform, ABD için bir ulusal güvenlik sorunu haline geldi' sözlerini de aktararak ikna edici bir biçimde savunuyor. Bu sürecin altından ABD'nin tek başına kalkması mümkün değil. Bu noktada devreye, NATO'nun terörizme karşı savaş bağlamında, gerektiği anda gereken yere müdahale edebilecek bir yönde yeniden yapılandırılması projesi giriyor...⁷⁸⁾

Bilmeyen yok: "11 Eylül'den sonra ABD savunma bütçesi 66 milyar dolar artırılarak 375 milyar dolara çıktı."⁷⁹⁾ Ardından da; ABD'nin hegemonya restorasyonu projesinin temel aracı "terörizme karşı savaş" stratejisine göre Taliban rejimi çöktükten sonra sıra Saddam'a geldi,⁸⁰⁾ denilmekle de yetinilmeyip eklendi:⁸¹⁾ "Bu savaş Afganistan'da bitmeyecek. Yayılarak, değişen şiddette olmak üzere bir çok başka devleti de içine alacak. ABD ordusunun birden fazla noktada aynı anda kullanılması gerekebilir ve giderek daha çok medeniyetler savaşına benzeyecek."⁸²⁾

Bununla bağlantılı olarak "Önce 'terörizme karşı uluslararası savaş' ilan edildi. Sonra? Afganistan'da, Orta Asya'da, Uzakdoğu'da hatta Ortadoğu'da yeni askeri üsler, derken 'şer eksenini' ve 'terörizme karşı savaş' süreciyle ilişkisi (bırakın kanıtlanmayı), mantıksal düzeyde bile kurulamayan bir Irak işgali humması. Başkan Yardımcısı Cheney, Milli Güvenlik Sekreteri Rice, Savunma Bakanı Rumsfeld, onun yardımcısı Wolfowitz, Kagan, Kristol gibi yazarları

75) "Biz dini inançlara sahip bir partiyiz. Ülkemizi Yahudi/Hristiyan Birliği'nin tek mirasçısı ve lideri olarak ayakta tutmaya kararlıyız. Biz Allah'a inanıyoruz ve biz okullarda ibadetin geri getirilmesine önem veriyoruz..." (George Bush (1992-Türkiye), aktaran: Atilla İlhan, "Arapça'daki Durum...", Cumhuriyet, 2 Aralık 2002, s.20).

76) New York Times, 30 Mayıs 2002.

77) Daily Star, 31 Mayıs 2002.

78) Ergin Yıldızoğlu, "Serbest Piyasa/Siyasi Gericilik", Cumhuriyet, 3 Haziran 2002, s.13.

79) Ergin Yıldızoğlu, "Seç Beğen AL...", Cumhuriyet, 24 Ekim 2001, s.4.

80) Ergin Yıldızoğlu, "Göründüğü Kadar Süper Olmayan Bir Güç", Cumhuriyet, 22 Nisan 2002, s.11.

81) "ABD'nin dünyadaki rolü hakkında en iyimser ve en az gerçekçi olanlar Amerikalılardır." (Murni Belge, "Amerika'yı Kışkırtanlar", Radikal, 4 Ocak 2002, s.7.)

82) Robert Kagan-William Kristol, The Weekly Standard, 29 Ekim 2001.

National Review, Weekly Satandard gibi yayınları da içeren militarist bir blok 'İşgal hemen şimdi' diyor ve ekliyor: Bunun için gerekli askeri kapasite var, Irak halkı Saddam'dan nefret ediyor. İş kolay, Avrupa, BM ne derse desin.

Buna karşılık Dışişleri Bakanı Powell, eski savunma bakanları, birçok üst düzey general Kissinger, Brzezinski gibi dış politika duayenleri, aman diyorlar, yalnız gitmeyin, BM'yi es geçmeyin, ne yaparsanız yapın 'terörizme karşı savaşı aksatmayın'!

Edebiyat eleştirmeni Suzan Sontag, The New York Times'teki yazısında 'terörizme karşı savaş' kavramını sorguladı. Bu savaş, bildiğimiz savaşlardan çok farklı. Bir devlete, düzenli orduya karşı değil, hangi koşullarda sona ereceği de belli değil. Adeta kansere karşı verilen 'savaş' gibi bir şey, yani bir metafor. Üstelik 'terörizm' kavramının, üzerinde anlaşılmış hukuksal bir tanımı da yok. Öyleyse 'terörizme karşı savaş' aslında boş bir kavram. Bu yüzden Bush yönetiminin 11 Eylül'ün arkasından uygulamaya koyduğu imparatorluk stratejisinin her türlü taktik gereksinimini bu kavramın içine koyarak sunmak mümkün. Dün Afganistan, bu gün Irak, belki yarın İran? Diğer bir deyişle asıl sorun, Irak'ın işgali değil. Bu bulanık su- da tartışılan esas konu 'imparatorluk kurma girişimi'.

ABD sağının Maço men'lerinin başını döndüren de işte bu imparatorluk kurma hayali. Her fırsatta, 'ABD'nin öyle bir askeri gücü var ki' diye söze başlayıp sonra 'Vizyon 2020, füze kalkanı, uzay yalnız bize açık olmalı; uluslararası anlaşmalar da neymiş, bizi kimse tutamaz...' alıp başlarını gidiyorlar.

Rumsfeld'e göre 'dünyada küresel çıkarları olan tek ülke' ABD! Adeta, geri kalan herkes ayrıntı, yerel sorun... Kagan'a kalsa ABD'nin ittifaka filan gereksinimi yok. Bush 'uygarlığın ayakta kalmış biçiminin en ileri temsilcisi olduklarına' inanıyor; BM'ye gidip ultimatom veriyor. Maço men'lerin gazetesi The Washington Times, 11 Eylül'ün yıldönümünde 'Emperyal dönem başladı' başlıklı bir yorum yayımlıyor.⁸³⁾ 'El Kaide'ye yataklık eden Afganistan'ı fethettik. Pakistan ve Suudi Arabistan'a

medreselere para verme dedik. Eğitim sistemlerini belirledik. Bütün ülkelere baskı yapıp para hareketlerini bize rapor etmek üzere bankacılık prosedürlerini değiştirttik. Özel timlerimiz Endonezya'dan Filipinlerle, Sudan'dan Gürcistan'a, Yemen'den Somali'ye terörist avına çıkıyor.'

Bu maço kasılmalar iyi de ortada ufak bir sorun var! Borçla imparatorluk kurulmaz. Olsa olsa İngiltere'nin son döneminde olduğu gibi ipotek edilir. William Grieder, The Nation'da hatırlattı, İngiltere, 1956'da Süveyş Kanalı'nı işgal etmeye kalktığı anda, ABD, IMF kredisini bloke etti, sterlin çöktü. İngiltere de kuyruğunu kıstırıp Süveyş'i terk etti. Ortadoğu'yu ABD'ye bıraktı. Bugün bu senaryo, ABD için çok mu gerçek dışı?

1987'de ABD'nin hiç dış borcu yoktu. Şimdi dış borcu 2.5 trilyon dolarla GSMH'sinin yüzde 25'ine ulaştı. ABD yılda 400 milyar dolara ulaşan dış ticaret açığını, bu borçlarla finanse ediyor. 1990'larda bu borçlar borsayı ayakta tuttu, teknolojik askeri yenilenmeye, ekonomik büyümeye olanak sağladı. Bugün cari açığını finanse edebilmek için ABD'nin günde 1 milyar dolar sermaye ithal etmesi (borç almaya devam etmesi) gerekiyor. Bu yüzden sermaye hareketleri yön değiştirmeye başlarsa, dünyanın bu en borçlu ekonomisi çok zor durumda kalacak!

11 Eylül'den sonra ayda ortalama yüzde 11 artan savaş harcamaları ve büyük şirketlere yapılan transferler son on yılın toplam 5 trilyona ulaşan bütçe fazlasını, bu yılın Eylül sonu itibarıyla 157 milyar dolar açığa dönüştürdü. Borsa gerilerken yabancı sermayenin hükümet kâğıtlarına yönelmesi, ABD'nin şimdi bütçe açığını da yabancı sermayeyle finanse etmeye başladığını gösteriyor...⁸⁴⁾

II.2.1-) BUSH DOKTRİNİ

"Suç giderek romantikliği kaybediyor. O günlük hayatın klasiği olmaya başladı."⁸⁵⁾

Demagogik⁸⁶⁾ bir emperyal keyfiliğin⁸⁷⁾ dışavurumu olan "Bush doktrininin Ulusal Güvenlik Stratejisi"⁸⁸⁾ raporuna

83) Emperyal döneme ilişkin önemli bir not: "Washington Post'a göre ABD bir biyolojik saldırı karşısında atom bombası kullanabileceğini söylüyor, böylece uluslararası ilişkilerde yeni bir düzleme geçildiğini gösteriyor ve 'önleyici vuruş' politikasına da yeni bir anlam getiriyordu." (Ergin Yıldızoglu, "Kötü Haber Haftası", Cumhuriyet, 16 Aralık 2002, s.13.)

84) Ergin Yıldızoglu, "İpoeekli İmparatorluk", Cumhuriyet, 16 Eylül 2002, s.13.

85) J. Lee.

86) "Politika" (Politika) adlı ünlü yapıtı içinde "demagogos" ve "demagogia" sözcüklerini yaratan, oluşturan ve gündeme getiren Aristoteles (Aristo I. O. 384-322) bu iki sözcüğün anlamını şöyle tanımlar: "Halkın; siyasal, ekonomik, toplumsal, hukuksal, kültürel, dinsel haklarına, isteklerini, çıkarlarını, düşüncelerini, duygularını, tutkularını, beklentilerini, önyargılarına, inançlarına; halk için, halkın yararı için değil; kendi kişisel çıkarı için destekleyen, öven, beğenen, sömüren, kışkırtan, çarpıtan, sapıran, yönlendiren ve böylece doğruları değil, eğrileri ve yalanları söyleyerek halkoyunu ve desteğini alan politikacı ve politikaçı." Ayrıca bkz: Merat Belge, "Demagoginin Zaferi", Radikal, 1 Aralık 2001, s.9; Metin Erksan, "Demagog ve Demagoji", Cumhuriyet, 26 Kasım 2002, s.17.

87) "ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon), 'dost ve tarafsız ülkelere kamuoyunu etkilemeyi' amaçlayan örtülü operasyonları tartışıyor. Akla ilk gelen ABD karşıtlığının hızla yayıldığı Almanya, Güney Kore, Türkiye ve Pakistan..." ("Dost Ülkelerde Yıkıcı Propaganda", Evrensel, 17 Aralık 2002, s.10.) Ayrıca bkz: Öksüz Akbal, "ABD Gerçeği", Cumhuriyet, 15 Aralık 2002, s.2.

88) The National Security Strategy of the United States of America. Başkan George W. Bush tarafından, 20 Eylül 2002 tarihinde ilan edilmiştir. Stratejinin tam metni Beyaz Saray web sitesi <http://www.whitehouse.gov/nsc>, 'den bulunabilir.

yansıdığı şekliyle üç önemli nokta söz konusudur: Birincisi, ABD, teröristlere ve kitle imha silahları barındıran devletlere karşı önleyici saldırıda bulunabilir. Nitekim, ABD'nin düşmanı, terörist ve tiran devletlerdir denilmektedir. Öte yandan, kitle imha silahlarına sahip ve terörist örgütler ile her türlü bağa sahip devletler dışlanacak, terörist örgütler, "...ulusal ve uluslararası gücümüzün tüm araçları ile doğrudan ve sürekli olarak, sınırlarımıza ulaşmadan yok edilecektir". Tiran devletler de önleyici saldırı kapsamına alınmıştır.

Bununla birlikte, önleyici saldırının yeni bir strateji olarak ortaya konduğunun altını çizmek amacıyla, artık caydırıcılık ve çevreleme gibi Soğuk Savaş döneminin kurumsallaşmış araçlarının geçerliliğini yitirdiği, düşmanın doğası gereği ABD'nin askeri ve silah üstünlüğü ile önceden devletleri caydırdığı gibi yeni düşmanı caydırmanın imkânsız olduğu söylenmektedir. Burada akla gelen, önleyici saldırıda bulunabilecek bir devletin yani ABD'nin 'süper bir güç' sıfatına layık olması gerektiğidir. Stratejide altı çizilen ikinci önemli nokta bu bağ lamda daha iyi anlaşılabilir.

Belgenin başında ABD'nin dünyada eşi benzeri bulunmayan bir güce sahip olduğu söylenmektedir. Bunun da ötesinde hiçbir devlet ya da devlet koalisyonunun ABD'nin askeri üstünlüğüne meydan okumasına izin verilmeyeceği açıklanmaktadır. 'Kuvvetlerimiz potansiyel rakiplerin ABD'nin gücünü geçmek ya da gücümüzün düzeyine ulaşmak ümidiyle askeri bir yapılanmaya gitmelerinden alıkoyacak kadar güçlü olacaktır.' Dahası, ABD'nin gücünü gören büyük devletler, ABD ile rekabet yerine işbirliğine gideceklerdir.⁸⁹

Bush doktrini emperyalist sömürgeciliğin stizme bir özetinden başka bir şey değildir! Bir an düşünelim: "Hem Amerikan medyası, hem de Amerikan seçkinleri, etkili sağ yayınlarda, ABD'nin günümüzdeki misyonunu 'Emperyalizm', 'Amerikan emperyalizmi' sözcükleriyle açıklıyorlar. Çoğunluk hemfikir: ABD'nin Afganistan'a gönderdiği askerler işgal askeridir. Kafkasya ve Orta Asya'da zengin hammaddeler çevresinde üsler kurdu ve petrol yüklü Irak'a da müdahaleye hazırlanıyor.

Afganistan'daki Amerikan askerleri 'içtimai muavenet' görevlileri değil, işgal askeridir. ABD çıkarlarının gerektirdiği her yerde, başvuracağı güce sınır koymayacağını da açıkladı.

Harvard'dan M. Hardt ve A. Negri'nin İmparatorluk başlıklı kitaplarına bakılacak olursa, bunun 'özgürlük ve demokrasi' getiren, 'uygarlaştırma' misyonu da var.

Bu arada, emperyalist siyasetin temelindeki ekonomik sömürüyü, hatta ırkçılığı serbest pazar ekonomisi, YDD ve küreselleşme gibi kavramlarla kapatmaktan geri durmayarak, Amerikan medyası buna 'yumuşak emperyalizm' adını takmış. Bu yeni gerçeğin yönetime yakın 'itibarlı' yayınlarda kabul edildiğini bilmekte çok yarar var. Örneğin, Foreign Affairs dergisinin son sayılarını dolduran yazılar açıkça 'bugünün tek kutuplu dünyasını yeniden yapılandırmak için ABD'nin büyük stratejisine ilişkin yeni düşünceler'in sözünü ediyor.

Amerika 'önce davranan' nitelikte savaşları, gerekirse tek başına ve uluslararası toplumun kurallarıyla da kısıtlı kalmadan uygulayacakmış. Tehlikeleri o belirleyecek, ölçüleri saptayacak, kararları verecek ve silahı o kullanacak. Henry Kissinger diyor ki: 'ABD geçmişin en büyük imparatorluklarının bile rekabet edemeyeceği yüksek bir konumdadır.'

Harvard'dan Prof. S.P. Rosen 'İmparatorluk yerimizi, imparatorluk düzenini korumak hedefimizdir' diye yazıyor. Wall Street'ten Max Boof'a göre, Amerika'nın askeri eylemi 'İngiliz sömürge askerlerinin yürüttüğü kampanyalar gibi olacak'ır.⁹⁰

İmparatorluk hedefli, "Bush Doktrin"li "ABD için, sadece ve sadece New York'ta öldürülen 3 bin kişinin bir anlamı var. Bunlar Amerikalı kurbanlar.

Diğer kurbanlar ise gerçek dışı, soyut ve anlamsızlar. Afganistan'da öldürülen 3 bin kişi hiçbir zaman söz konusu edilmez.

Yaşamsal ilaçları ellerinden alınan yüzbinlerce Iraklı çocuğun Amerikan ve İngiliz yaptırımları nedeniyle öldüğü hiçbir zaman söz konusu edilmez. ABD'nin Körfez savaş sırasında kullandığı düşük değerli uranyumun etkileri hiçbir zaman söz konusu edilmez. Irak'taki radyasyon oranı olağanüstü derecede yüksektir. Çocuklar beyinsiz, gözsüz ve cinsel organsız doğuyorlar. Eğer doğduklarında kulakları, ağızları ve antıları varsa buralardan yalnızca kan geliyor.

1975'te Amerika'nın desteği ve ilhamıyla, Doğu Timor'da Endonezya hükümetinin sebep olduğu 200 bin ölüm hiçbir zaman söz konusu edilmez. Guatemala'da, Şili'de, El Salvador'da, Nikaragua'da, Uruguay'da, Arjantin ve Haiti'de ABD tarafından finanse edilen ve desteklenen yarım milyon insanın ölümüne sebep olan eylemler hiçbir zaman söz konusu edilmez. Vietnam, Laos ve Kamboçya'da öldürülen milyonlar artık söz konusu edilmez.

89) Deniz Aksin, "Pax Americana'nın Prensipleri ve Amerikan Güvenlik Stratejisi: ABD'nin Emperyalist Yüzü", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.52.

90) Türkaya Ataöv, "Amerikan Emperyalizmi Tartışması", Cumhuriyet, 18 Aralık 2002, s.10.

Dünyadaki gerginliğin merkezi bir faktörü olan Filistin'deki umutsuz durum hemen hemen söz konusu edilmez. Ama bu, zamanımızın olağanüstü yanlış değerlendirilmesi ve tarihin yanlış yorumlanmasıdır...⁹¹⁾

İL3-) İMPARATORLUK STRATEJİSİ

*"Büyüme için büyüme bir kanser hücresinin ideolojisidir."*⁹²⁾

"New York'taki Dünya Ekonomik Forumu'nda konuşmasında Zbigniew Brzezinski'nin, '11 Eylül son değil bir başlangıç'tır'...⁹³⁾ uyarısıyla sarsılan "Emperyalist bir dünyada yaşadığımız içindir ki uluslararası barışın gelmekte olduğunu muştulayan her fantezi, kısa sürede yerini acı bir fanteziye bırakıyor. 1989'da Başkan Bush barış, adalet ve refahın egemen olacağı bir Yeni Dünya Düzeni muştuluyordu. Hemen arkasından sert bir resesyon ve Körfez Savaşı geldi. 11 Eylül'ü anma törenlerinde konuşan Başkan Bush, 'terörizme karşı savaşın' ötesinde 'barışçı bir dünya gördüğünü' söyledi. Bir Bush'tan öbürüne ne kadar gerilemişiz! Birinci hiç olmazsa bir barış döneminde bize barış vaat ediyordu. Diğer bir savaşın ortasında, önce daha çok savaş hatta nükleer silahların bile kullanılabileceği bir savaş vaat ediyor, ondan sonra barış... Bu belki de nükleer silahların kullanılacağı savaş sona erdiğinde, eğer toptan yok olmamışsak, bizi bekleyen de yüzlerce üssüyle, uydusuyla yeri ve uzayı denetleyen, nükleer silahlarla korku salan bir imparatorluğun barışı: Pax-Americana...⁹⁴⁾

"Askeri-mali kapitalizm, kendi sınırsız büyüme koşullarını dikte etti. Bu nedenle, dünyanın hiçbir köşesinde, hiçbir şeyin, ticari kuralların egemenlik alanı dışına çıkmasını istemiyor. Dünyanın avcılar açısından kaynaklara ulaşmanın hayati değer taşıdığı yerlerde (Ortadoğu, Kafkasya), halkların ezilmesi, sahnelenen oyundaki önemsiz bir olgudan başka bir şey değil'dir.⁹⁵⁾ 1991'den bu yana da tek kutuplu bir dünya zaten vardı ama, şimdi o bile yeni baştan yapılanıyor. Rakipsiz askeri güç sayesinde dünyaya Amerikan yönetiminin dilediği biçimi verecek 'yeni büyük strateji' şu öğelere dayanıyor.⁹⁶⁾

1-) Hiç rakibi olmamalı, askeri gücüne dost ya da düşman hiçbir devlet, hatta devletler koalisyonu yetişememeli, geri kalanlar onunla rekabete boşuna özenmemelidir. Kendi güvenliğini müttefikleri, dünya kurumları, hatta demokratik yöntemlerle değil, teknolojik üstünlüğüne güvenerek 'kuvvet politikası'na dayalı biçimde geliştirmelidir. Önemli olan bu durumun sürekliliğidir.

2-) Amerika'ya tehlikenin niteliği değişmiştir. Küçük ama kızgın gruplar yıkıcı etkileri olan silahları kullanabilirler. Bazı devletler de bunlara yardım edebilir. Amerika bunların kimler olduğuna karar vermeli, onları yok etmelidir.

3-) Soğuk savaşa özgü caydırıcılık kavramı eskimiştir. Tehlike karşı saldırıya açık bir büyük devletten değil, yerleri tam belli olmayan teröristlerden geliyor. Amerika'ya göre, 'önce davranan' ya da 'önleyici' olan savaş gerek. Bu yaklaşım BM Antlaşması'nı çiğneme ve 1981'de İsrail'in Irak'taki Osirak reaktörüne saldırısını Amerika'nın da kınamasıyla ters düşse bile.

4-) Bu anlayış çerçevesinde, Amerika'nın tehdit algılayışı da duygusallığın ve iç siyasal gelişmelerin kaypak zeminine bağlı kalacak, silah kullanmaya izin veren inandırıcı kanıtlar yok olacaktır.

5-) Başkasına böylesine gelişigüzel müdahale, ülke toprağı üstünde ulusal egemenliği de çiğneyebilir. Mantık şu: Teröristler sınırlara saygı duymadıklarına göre, Amerika o çizgideki devletlere karşı duyarlılık göstermez. Irak, İran, Kuzey Kore ve (İsrail dışında) bazı başkaları yığınsal tahrip silahları yapmış ya da yapabileceklerse, hoşgörü gerektirmeyen bir tehdit oluşturmuşlardır. Hukuku çiğnemeseler bile, Amerika'nın hedefi olabilirler.

6-) Amerika'nın kuvvet kullanımına zorlaştıran dostlar, uluslararası kurallar, hukuk anlayışı, hatta imzalanmış antlaşmalarla kurumlar engel sayılmamalıdır. Amerika bu sınırları dinlemeyecek güçtedir. Ötekiler bu gerçeği teslim etmelidir.

7-) Buna bağlı olarak başkalarıyla birlikte hareket yararlıdır ama gerekli değil. Hatta, devletler koalisyonu eylemi geciktirir, sulandırır, işe başkalarının burnunu sokar. Havadan yoğun müdahale tekeli Amerika'da olmalıdır. Karada silahlı çatışma ve öldürülme seçeneğinde Amerikalı olmayanlar rol alabilir.

91) Harold Pinter, "Aynada Kendine Bak, Birader...", Cumhuriyet Dergi, No:875, 29 Aralık 2002, s.11.

92) E. Akbey.

93) Zbigniew Brzezinski; aktaran: Derya Sazak, "ABD'nin Tehdit Ölçümü", Milliyet, 7 Şubat 2002, s.19.

94) Ergin Yıldızoğlu, "Dünya Altı Aylık Ama...", Cumhuriyet, 13 Mart 2001, s.4.

95) Monique Chemillier Gendreau, "Emperyalist Düzen Karp: Küresel Demokratik Kamu Düzeni", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.25.

96) Bkz: Heinz Stiehl, "Emperyalist Globalizm", Kürt Solu, No:8, Eylül 2002, s.220-224; "189 Günde Zapt-ı Âlem", Radikal, 10 Mart 2002, s.13; William Blum, "Dünyanın Kaderi 10-12 Kişinin Elinde", Yeniden Özgür Gündem, 11 Eylül 2002, s.2; Nejat Eslen, "ABD'nin Yeni Güvenlik Stratejisi", Radikal, 3 Ekim 2002, s.10; İrem Sağlam, "Cihada Karşı Haçlı Seferi", Cumhuriyet, 12 Eylül 2002, s.10; "Bush'tan Ortadoğu İçin Yeni Strateji", Radikal, 16 Temmuz 2002, s.11; Birgül Ayman Güler, "Toplumsal Eşitsizlik Küreselleşmenin İflasıdır", Evrensel, 9 Aralık 2002, s.7; Erol Marisali, "Güçler Dengesi, Zenginler ve Fakirler", Cumhuriyet, 17 Şubat 1999, s.5.

8-) Eski 'istikrar' anlayışı da neredeyse modası geçmiş bir kavramdır. Dünya, Amerika'nın yeni büyük stratejisini sindirmeyi öğrenecektir. Uluslararası toplumun kurallarını ve kurumlarını güçlendirmenin ve dünya istikrarını o yoldan sağlamanın da pratik değeri yoktur. Geçerli olan savaştır. İstikrar aramak zaaf alameyi bile olabilir.⁹⁷⁾

Bu stratejiye bağıntılı olarak Amerikan sağının en etkili yayın organlarından National Review'da Victor David Hansen Avrupalılara ilişkin görüşlerini şöyle dile getiriyor: "Bugün Amerikalılara sorun bakalım Avrupa'nın iç yaralarına çözüm bulmak için örneğin Balkanlar'a müdahale edilmesini onaylarlar mı? Alacağınız cevap 'İmkân yok!' olacaktır. Niye mi? Çünkü, bizim kendi Pentagon'umuzu havaya uçurduğumuzu öne süren Fransız 'best-seller'larıyla ilgili o kadar çok haber okudular ki, 11 Eylül'le ilgili o kadar çok kötü niyetli yorum duyduklar ki, Avrupalı akademisyenlerin İsraili bilim adamlarına yönelik boykotları ya da Marsilya'daki Yahudi aleyhtarlığı hakkında o kadar çok şey öğrendiler ki, gına geldi. Avrupa tek gözlü bir eşek, şimdi onun öbür tarafını görüyoruz: Ortadoğu'daki biricik demokratik ülkeye (İsrail'e) karşı yaptırımlar uygulamak isteyenler onlar; Nijerya, Kongo, Rwanda'daki büyük kıyımlara gözünü yumup, (Küba'daki) Guantanamo'ya insan hakları gruplarını gönderenler gene onlar; seçimle göreve gelmemiş faşistlerin vur-kırına ses çıkarmazken, kendi yurttaşlarını savunmak isteyen demokrasilere ukalaca nutuklar atanlar da onlar!

Avrupalıların ne düşündüğü Amerikalıların umurunda değil, hantılayabildiğim kadarıyla ilk kez oluyor bu! Sıradan Amerikalılar Fransızları biraz sersem buluyorlar. (...) İnancsız bir laf kalabalığıyla aristokratik bir alaycılığın felç ettiği bir kıta görüyoruz Avrupa'da, somut olarak hiçbir işe yaramaz bir gevezelik: Brüksel ve Paris'te şişip böbürlenene, ama az ötedeki Sırbistan'da masum insanlar katledilirken korkudan donakalan bir kıta. Demokratik ve insancıl Amerika'ya sert çıkarken, Irak, İran ve K. Amerika'daki korkunç katillere sert çıkamayan bir kıta! (...)

Geçenlerde bir Avrupalı'yla bu konularda konuştum. Önce bana, dedeveri nasihatlarla dolu uzun bir nutuk attı... Ona düşündüklerimi açıkça söyledim. Amerika'nın Avrupa'yı bırakıp Rusya'ya, Hindistan'a, Japonya'ya, Güney Amerika'ya yönelebileceğini söyledim. Avrupa'nın artık önemsiz, 'konu dışı bir ayrıntı' olduğunu söyledim. Mon dieu! Nasıl da şoke oldu!.. Sanırım Avrupalılar,

asıl korkulacak şeyin bizim onları denetlememiz, etkilememiz, bozmamız değil, onları unutmayı tercih etmemiz olduğunu öğrenecekler. Kendi parlak geçmişi hakkında boş nasihatlarla bulunurken, bir başkasının canlılık dolu 'şimdi'sini anlamakta güçlük çeken, lafı bol, eylemi kıt Avrupa öğrenecek bunu. (...) Tarihin yanlış tarafında saf tutan biz değiliz, Avrupalıdır! Haddinizi bilin!"⁹⁸⁾

97) Türkaya Atav, "Yeni İmparatorluk Stratejisi", Cumhuriyet, 13 Ekim 2002, s.8.

98) Victor David Hansen, aktaran: Haluk Şahin, "Amerika, Avrupa'ya Meydan Okuyor!", Radikal, 24 Nisan 2002, s.6.

III. Ayrım: "Beyaz Adam", MADE IN USA

"ABD geçmişin en büyük imparatorluklarının bile rekabet edemeyeceği yüksek bir konumdadır" (99)

"Beyaz Adam" bugün ABD'dir... Dün Britanya'ydı... Çok önceleri de Roma, İspanya ve ötekilerdi... Çok öncelerden düne, dünden bugüne onlara yani "Beyaz Adam"ın marifetlerine dair şunlar denilebilir: "1876 ila 1914 yılları arasında İngiltere, Fransa, Almanya, Rusya, Japonya sömürgelerinin yüzölçümü 25 milyon kilometre kare büyüdü.

Yeryüzünün 139.9 milyon kilometre karelik topraklarının 65 milyon kilometre karesi sömürgeydi, Çin, İran, Osmanlı gibi yarı-sömürge ülkelerin toprakları 14.5 milyon kilometre kare tutuyordu. Belçika, Hollanda vb. küçük ülkelerin sömürgeleri 9.9 milyon kilometrekareye ulaşıyordu. Hepsini topladığımız zaman 1914 yılında dünyanın üçte ikisi sömürgeydi.

İngiltere'nin 1914'te sömürgeleri 33.5 milyon kilometre kareydi... "Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı" ise 244.046 kilometrekareydi. (Anadolu'nun üçte biri!)

Sömürü, kapitalizmin yapısında var; 'sömürgecilik' bu içerik üzerine türetilen bir dünya düzeniydi; 'emperyalizm' kapitalizmin tekelleşme sürecindeki sömürgeciliği vurgular.

Emperyalizm sözcüğü 1880'li yıllarda İngiltere'de türetildi. 'Emperyal' Frenkçede, imparatorluğa ilişkin demektir; buyurganlığı içeren 'emperyalizm' XIX. yüzyılın sonlarında imparatorluk rejimi yandaşlarının öğretisi anlamına geliyordu. Sömürgecilik ve emperyalizm, 'uygar Batılılar'ın marifetleridir.⁽⁹⁹⁾

XXI. yüzyılın başında "Beyaz adam yine, kendi değerlerini, kültürünü, kısacası uygarlığını az gelişmiş halklar arasında yaymak, onları da uygarlaştırmak görevini üstlenmiş. Bu 'asil görev' XIX. yüzyılda İngiliz İmparatorluğu'nundu. Rudyard Kipling'in 1899 yılında yayımlanan ve ABD'yi sorumluluğunu üstlenmeye çağıran 'Beyaz adamın yükü' şiirinden bu yana ABD üstlendi. Son yıllarda ABD'nin görev aşkı daha önce görülmemiş bir ateşle yanyor ve etrafını da yakıyor. Yük eskisinden daha ağır. Dün, İngiltere gider işgal eder, uygarlaştırma projesine karşı her türlü direnişi şiddetle kırar, halkın emeğini ve

toprakları istediği gibi kullanırdı. Ama teslim etmek gerekir, yerel halkı da eğitir. 'uygarlaştırır' örneğin, lokantada, evde, devlet dairesinde kendisine hizmet ederken yalınayak, yarı çıplak ya da tuhaf elbiselerle gezmesini yasaklar, ayakkabı, pantolon, ceket giydiren, sık sık yıkanmayı, İngilizce konuşmayı, çatal kaşık ve makineli tüfek kullanmayı öğretirdi.

Bugün artık açık sömürgecilik ekonomik ve siyasi olarak çok verimsiz bir yöntem. Nasıl, sahibinin beslemek zorunda olduğu kölelerin yerini, kendi karnını kendisi doyuran 'özgür' işçiler aldıysa, sömürgelerin de yerini kendi kendine bakmakla ve ülkesini kullanılır düzeyde tutmakla yükümlü 'bağımsız' ülkeler aldı.

İşler böyle olunca da beyaz adamın yükü ağırlaştı. Şimdi işgal edip sömürgeleştiremediği için, bir taraftan bu bağımsız ülkelerin ekonomik sistemlerini kendisinininkiyle uyumlu bir hale getirmesi, diğer taraftan 'uygarlaştırılma projesini' kabul edecek liderleri iktidara taşıyacak bir siyasi sistemi ve nihayet tüm bunları yeniden üretecek bir kültürel ortamı yaratması gerekiyor.

Bugün 'beyaz adamın yükünü' üstlenen ABD, 'En güçlü ekonomi, ordu ve en ileri teknoloji bende olduğuna göre herkesin benim ekonomik modelimi, siyasi, ahlaki değer yargılarımı ve kültürümü, kısacası uygarlığımı, hatta dilimi benimsemesi gerekmez mi?'; 'Böyle düşünmeyenler uygarlık düşmanı sayılmaz mı? Halkları bu uygarlık düşmanlarının elinden kurtarmak gerekmez mi?' diye düşünüyor. Dolayısıyla, ABD 'bu asil görevi' yerine getirmek için ülkeleri bombalamaya, işgal etmeye, hatta orarlarda uzun yıllar kalmak gibi bir yükün altına girmeye hazır. Görev 'asil' ama durumu trajik ve ironi yüklü ABD, tüm bu özverilerine rağmen kendini hem trajik hem de ironi dolu bir durumda bulmaktan kurtulamıyor. İngiltere uygarlaştırdığı, 'yarı iblis, yarı çocuk' vahşilerin⁽¹⁰⁰⁾ duygularına, kendisinden nefret etmelerine pek aldırmazdı. Halbuki ABD 44 yıldır, Başkan Eisenhower'den bu yana 'Herkes niye bizden nefret ediyor' diye soruyor. ABD hem uygarlaştırmak hem de bu hizmeti sunduğundan dolayı sevilmek istiyor. Bu işin trajik yanı.

İkincisi, ABD'nin bu uygarlaştırma sürecinde, işbirliği yaptığı kimi siyasi liderler daha sonra bu uygarlaştırma

99) Henry Kissinger.

100) İlhan Selçuk, "Dünya Egemenlerinin Bahçeleri ve Tartaları", Cumhuriyet, 7 Aralık 1999, s.2.

101) Kipling.

sürecine karşı savaş açabiliyorlar. Beslenen ve uygarlaştırılan ve uygarlaştırma yöntemleri öğretilen kargalar, nedense daha sonra gelip uygarlaştıran eli ısıyorlar. Hatta uygarlaştırılan ya da uygarlaştırılmakta olan ülkelerde en 'uygarlık karşıtı' düşünceler en cahiller ve vahşiler arasında değil, en çok okumuş, hali vakti yerinde olanlar arasından çıkıyor. Belli ki bu uygarlaştırma sürecini, uygarlaşanlar öğrendikçe, öğrenenlerin içinde kimileri bu uygarlığa karşı savaş açmaya başlıyorlar. Bu da işin ironisi...¹⁰⁰⁾

III.1-) 11 EYLÜL VESİLESİ...

"Bir kez olsun kapının ötesine geçelim."¹⁰¹⁾

"XXI. yüzyılın uygar dünyasında, Amerikan toprağı kutsal; Amerikalı dokunulmaz... Ortaçağda da senyörün şatosu ile ailesine kimse yan bakamazdı... 11 Eylül bu bakımdan belki de yeni bir çağın başlangıcı sayılabilir...¹⁰²⁾ 11 Eylül'le Amerikalı sarsıldı... Nasıl sarsılmasını ki? 11 Eylül hem kendisini hem kurduğu düzeni tehdit ediyordu... 'Beyaz Adam' kendi evinde kurduğu mantıkla tüm dünyayı avuçlarının içinde sayar... XX. yüzyılda yaşanan Birinci ve İkinci Dünya Savaşları, 'Batı'nın iç savaşları'dır.

'Dünya Savaşı' deyisi 'Beyaz Adam'ın kendisini yer-küreyle özdeşleştirmesi olgusunu vurguluyor. Yoksa ne Kongo Belçika'ya saldırmıştır, ne Hindistan İngiltere'ye, ne Habeşistan İtalya'ya, ne de Vietnam Fransa ya da Amerika'ya... ABD, 11 Eylül'de 'Beyaz Adam'ın mantığının dışında bir saldırıyı yaşadı..."¹⁰³⁾

"11 Eylül'deki saldırıyla başlayan süreç, dünyada birçok dinamikleri ateşledi"¹⁰⁴⁾ Ve denilebilir ki, "11 Eylül saldırısı, ABD'nin ulusal bilincinin en önemli bileşenlerinden birini tuzla buz ederek verili gerçekliğin, koordinatlarını belirsizleştirdi. ABD halkı kendi topraklarında

ilk kez bu ölçekte bir saldırıyla karşılaşmış, dış düşmanlarına karşı korunaklı olduğuna ilişkin köklü güveni yitirmişti. ABD halkının bu güven bunalımına, karşı ilk tepkisi milliyetçiliğe ve dine daha sıkı sarılmak oldu. İlk anda patlak veren 'Uygarlıklar çatışması', 'Terörizme karşı Haçlı Seferi' gibi söylemler de bu süreci kışkırttı.¹⁰⁵⁾

11 Eylül'de ABD ekonomisi altı aydır resesyondaydı ve dünya ekonomisini de peşinden sürüklüyordu. Bush yönetimi, 11 Eylül'ün yarattığı ortamı kullanarak büyük şirketleri desteklemeye, silahlanma harcamalarını büyük bir hızla arttırmaya başladı.

Faizlerde ve vergilerdeki indirimler, 11 Eylül'ün hemen arkasında yaşanan borsa sarsıntısının ve büyük çaplı işten çıkartmaların etkilerini sterilize etti, ekonomi toparlanmaya başladı. Bir yıl sonra bugün geriye baktığımızda, 11 Eylül öncesinin, resesyon ve mali kriz ortamına geri döndüğünü, şirket skandallarının serbest piyasa ekonomisine güveni zayıflattığını, mali sermayenin kaptanlarının büyük mali kayıplar vererek güç kaybetmiş olduğunu görüyoruz.

11 Eylül saldırısının yarattığı güven bunalımından faydalanarak terörizmle mücadele tedbirleri görüntüsü altında, vatandaşlık haklarını kısıtlayan, özel yaşamın mahremiyeti ilkesini ihlâl eden bir dizi yasa gündeme getirildi.

Bu süreçte, bakanlıklar düzeyinde, yeni bir haberalma örgütü kuruldu. Orduya da CIA'dan ayrı olarak kendi haberalma faaliyetlerini geliştirme yetkisi verildi. ABD'de başlayan bu eğilim tüm Avrupa'yı ve az gelişmiş ülkeleri etkilemeye başladı. Birçok hükümet 'terörizme karşı önlem' olarak siyasi hakları tırpanlamaya başladı. 11 Eylül'ün hemen arkasından açıklanan yeni savunma stratejisi, ABD yönetimini ucu açık ve sonu belli olmayan bir savaş ve silahlanma sürecine sokmuştu. Bunun bir sonucu olarak da Bush yönetimi içinde 'askeri sınaî kompleks'in temsilcilerinin ağırlığı arttı.

102) "Sakin, yalnızca bu uygarlaştırmaya sürecinde değil, bizzat bu uygarlığın kendisinde bir sorun olmasın? Öyle ya baksanıza, en uygar ülkenin ekonomisinin, en uygar kesimleri yolsuzluklardan, dolandırıcılıklardan hapse düşmeye başladılar. Bu uygarlığın, en uygar kurumları örneğin Dünya Bankası 'Büyle devam edersek dünya batacak', 'Küreselleşme yoksulluğu artırıyor', 'En büyük yükü küreselleşenler çekiyor' gibi sonuçlar üreten raporlar yayımlamaya başladılar. Uygar ülkelerin aydınları, bizzat bu uygarlıktan şikâyetçi. Uygarlaşma modeli en çok benimseyenlerin ekonomileriye eşekten düşmüş karpuzla döndüler. Büyük fedakârlıklarla uygarlaştırılan yerlerde liberal demokrasi, en yerli yabancı tekellerin siyasalçı alıp satma pazarına dönüşüyor. Halk sokaklara dökülmeye, 'fanatikler' devlet başkanlarına suikast yapmaya, uçaklara binip, binlerce masum insanın ölümüne neden olan hunharca cinayetler işlemeye başladılar. İmtihar eylemleri günlük haber oldu. Bu uygarlıkta bir iş var!" (Ergin Yıldızoğlu, "Beyaz Adamın Yüklü", Cumhuriyet, 11 Eylül 2002, s.4.) Ayrıca bkz. Sezai Korumakan, "Medeniyet Denilen...", 11:27 Haber ve Yorum Gazetesi, No:2, 27 Ekim-10 Kasım 2002, s.20.

103) Jean Luc Godard,

104) Bkz: "11 Eylül'le Gelen Düzen", Radikal, 11 Eylül 2002, s.12; Gamze Akdemir, "Bir Çağın Yangını: 11 Eylül", Cumhuriyet, 17 Aralık 2002, s.9; Daniel Franklin, "11 Eylül Ekonomi Tarihinde Önemli Bir Olay", Cumhuriyet, 5 Mayıs 2002, s.12; Mukoma Nguni, "Afrika, Terör ve 11 Eylül", Evrensel, 13 Aralık 2002, s.2; Bassam Tibi, "11 Eylül'den Sonra İticia Tehlikesi Arttı", Cumhuriyet, 29 Eylül 2002, s.12; Nilgün Cerrahoğlu, "11 Eylül Ceneva'da mı Bağladı?", Cumhuriyet, 22 Temmuz 2002, s.17; Ulaş Başar Gezgün, "Sermaye Karşıtı Hareketler ve 11 Eylül", Radikal İki, 31 Nisan 2002, s.9; Hasım Bülent Kahraman, "İkiz kuleleri 'Hantlamak'", Radikal İki, 12 Eylül 2002, s.23.

105) İhan Selçuk, ".../Beyaz Adam'ın Uygarlık Racom...", Cumhuriyet, 15 Eylül 2002, s.2.

106) Serdar Turgut, "Büyük Hesaplaşmaya Doğru", Hürriyet, 26 Şubat 2002, s.7.

107) İleride değineceğimiz konu hakkında burada bir parantez açarak şunu belirtmekle yetineyim: "İslâm dünyasının 'barbar dünya' olarak tanımlanması 11 Eylül'le başlamadı. 11 Eylül bu savaşa trajik bir inandırıcılık kazandı." (Mümtaz'er Türküne, "İslâm-Batı Çatışması Dünyaya Ne Getirecek?", Radikal, 26 Ha-

Bu yeni yönelim, Soğuk Savaş sonrası dönemde askeri ve teknolojik olarak rakipsiz kalan ABD'nin bugün 'küresel çıkara sahip tek ülke olduğunu', ister istemez kendini bir imparatorluk kuma eğilimi içinde bulduğunu, ulusal çıkarlarını ve dış politikasını buna uygun bir biçimde yeniden düzenlemesi gerektiğini saptıyordu. ABD artık tek başına davranma hakkını kullanacağını gösteren adımlar atıyordu. Washington, 1972 tarihli Balistik Füzelere Karşı Uluslararası Anlaşma'dan tek taraflı olarak çekildi. Kapsamlı Nükleer Deneme Yasağı Anlaşması Kongre'de onaylanmadı. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulmasına ilişkin anlaşmayı imzalamadı. Kyoto Protokolü'nden çıktı. Biyolojik Silahları Denetleme Anlaşması'nı da imzalamadı. Bunun ötesinde, yeni kuşak nükleer silahlar geliştirdiğini, bunları Irak'a karşı kullanabileceğini dolaylı olarak açıkladı. Bush, 1 Temmuz'da West Point askeri akademisinde, Soğuk Savaş döneminde ABD dış politikasını yönlendiren ilkelerin geçerliliğini yitirdiğini ve 'önleyici ilk vuruş hakkı' prensibini benimsediklerini açıkladı.

Washington'ın Irak'ı hedef almasıyla birlikte, terörizm karşı savaş 'seri rejim değişikliği' sürecine dönüşmeye başlarken ABD'nin hepsi de enerji kaynaklarıyla yakından ilgili üç bölgede ayak izleri belirgin bir biçimde sıklaştı. Afganistan işgaliyle birlikte Afganistan, Özbekistan ve Kazakistan'da yeni üsler kuran ABD, Gürcistan'da da askeri varlığını arttırmaya başladı. ABD Uzakdoğu'da Filipinler'e yerleşti, Endonezya'da orduyla yeni ilişkiler kumaya ve geliştirmeye başladı. ABD Ortadoğu'yu doğrudan hedef almaya başladığında ise Afganistan'da başlayan ve Irak'ta da gündeme gelecek olan 'ulus inşa etme' projesi, adeta 'bölge inşa etme' projesine dönüşüyordu.

ABD'nin tek başına davranma eğiliminin artması ve Avrupa'yı bir ayakbağı olarak görmesi geleneksel müttefikleriyle arasını açtı. Çok temel siyasi, ekonomik ve uluslararası konularda Avrupa ve ABD arasında görüş ayrılıkları belirginleşmeye başladı.

Tüm bu gelişmeler, 11 Eylül'den sonra uluslararası politikanın tektonik tabakalarının yerinden oynadığını düşündürüyor. Ancak, bu dönüşümün 20 yıldır zaten şekillenmekte olduğunu, 11 Eylül'ün tarihin yönünü değiştirmek-tenise akışını hızlandırdığını söylemek mümkün. Yine de, önemli bir etkisini görmezden gelmemek gerekir. Ekonomik küreselleşmeyle küresel barış ortamının birlikte ilerleyeceğini varsayan yaklaşım, 11 Eylül'de çöktü, ABD hegemonyasını güçlendiren ve bölgesel eşitsizlikleri arttıran, gelir dağılımını daha da bozan küreselleşme sürecinin ne büyük bir istikrarsızlık kaynağı olduğu ortaya çıktı...¹⁰⁸

III.1.1-) 11 EYLÜL "BİLMECESİ"

"... 'Yanlış' dediğimiz şeyler,
'yeni şeyler' dir."¹⁰⁹

Burada durup; ABD İmparatorluğu'nun 11 Eylül vesilesine ilişkin çeşitli iddialar konusunda bir parantez açmak gerekiyor. Örneğin, "Bazı Amerikan üst düzey yöneticilerinin 11 Eylül saldırısını önceden bildiklerine ilişkin veriler var. Bu kanıtlar Irak'a müdahaleyle de bağlantılı. Gerçek şu ki, kimi devletler, haberalma örgütleri ve önemli konumdaki kişiler, zirvedeki Amerikalılara bilgi ve belge aktardılar. Bunlara FBI, Fransız ve Libya istihbaratları ve Rusya'nın ayrıntılı resmi raporları dahil. Bilgilerin içinde Usame, El Kaide, New York hedefi, hatta 11 Eylül tarihi de yer alıyor. Kimi FBI yöneticileri uçak kaçırıcıların adlarını ve saldırının tarihini önceden bildiklerini, ama yukarıdan emir aldıklarını, hatta işten atılma tehditleriyle ellerinin bağlandığını söylediler. Usame, arananlar listesinin başındayken, CIA'nın onunla "dostane" temasları da oldu. Bu resmi tavır 11 Eylül'ü engelleyecek konumda bir FBI yöneticisinin istifasıyla sonuçlandı. FBI yöneticileri saldırının tarihini önceden bildiklerini, ama yukarıdan emir aldıklarını, hatta işten atılma tehditleriyle ellerinin bağlandığını söylediler. Saldırı engellenseydi o zaman petrol ve doğalgaz yolu üstünde olan Afganistan'a müdahale nedeni de olmayacaktı. Ardından, Irak gibi başka petrol hedefleri de..."¹¹⁰

Bu iddiaları "Fransız araştırmacı Thierry Meyssan, "Korkunç Sahtekârlık" adlı kitapta topladı. Meyssan iddiasını uçak kalıntılarının çok az olması, binada açılan deliğin bir uçağın büyüklüğünü karşılayamayacak kadar küçük oluşu (özellikle kanatların genişliğine denk düşen bir hasar görülmediğini söylüyor) gibi kanıtlara dayandırıyor. Yazar, Pentagon'a giriş izni bulunan ve yeni Donanma Komuta Merkezi'ni yok etmeyi hedefleyen kişilerin binanın bu bölümüne bomba koyduğunu ileri sürüyor.

Meyssan, İkiz Kuleler'de çok gizli bir CIA bürosu bulunduğunu, saldırıların ardından başlatılan askeri operasyonun, ABD'nin savunma etkinliklerini ve harcamalarını arttırmayı hedefleyen bir planın sonucu olduğunu ve Usame Bin Ladin'in kamuoyunun öfkesini yabancı "günah keçilerine" yönlendirmek üzere görevlendirilmiş bir CIA ajanı olduğunu da ileri sürüyor. Bin Ladin'in Sovyet işgaline karşı Afganistan'da savaşması için CIA'dan eğitim ve destek aldığı, ancak 1990'larda ABD ile ilişkilerinin soğuduğu biliniyordu. Bu son iddiayla birlikte "ilişkilerin soğuması" sürecinin de düzmece olduğu öne sürülüyor...¹¹¹

108) Egin Yıldızoglu, "Eylül Mağduru İmparator", Cumhuriyet, 11 Eylül 2002, s.10.

109) Eddal Atabek, "Kendim Olmak İstiyorum", Cumhuriyet, 1 Şubat 2002, s.7.

110) Türkaya Ataoğlu, "'Usame-Gate' Olayı: ABD 11 Eylül'e Biliyordu", Cumhuriyet, 26 Ekim 2002, s.1-19.

111) "Korkunç Sahtekârlık: 11 Eylül Komploları Bir Kitabı Doldurdu", Cumhuriyet, 22 Mart 2002, s.10.

Başka iddialara göre,⁽¹¹²⁾ "NSA (Ulusal Güvenlik Ajanlığı) 11 Eylül saldırısından bahseden Arapça telefon konuşmalarını kaydetmiş, ancak çevirmemiş..."⁽¹¹³⁾ Veya "ABD Kongresi'nin raporu, 11 Eylül tarihi dışında saldırıyla ilgili her şeyin bilindiğini gösteriyor. CIA, Temmuz 2001'de kitlesel ölümlere yol açacak bir saldırı beklendiği uyarısı yapmış..."⁽¹¹⁴⁾

III.2-) "BÜYÜK BİRADER" HORTLADI...

*"Bellum omnium
contra omnes!"⁽¹¹⁵⁾*

"Toronto Star'dan Antonia Zerbisias, George Orwell'in, '1984' başlıklı romanının, ABD'de Ronald Reagan'la başlayan ve G. W. Bush'la özdeşleşen yeni bir baskı devletinin portresi olduğunu söyledi..."⁽¹¹⁶⁾

Evet ABD İmparatorluğu aynı zamanda, Orwell'in "1984"ündeki "Büyük Birader"dir. İşte buna birkaç örnek..."⁽¹¹⁷⁾

"2001 Eylül'ünden sonra ABD'de en çok tekrarlanan cümlelerden biri 'Sivil hak ve özgürlükler de 11 Eylül'e kurban gitti' oldu. Kendilerini demokrasi ve özgürlükler beşiği gören ABD ile Avrupa, terör paniğiyle George Orwell'in '1984' romanının 'Büyük Birader'i ile toplama kamplarını aratmayan uygulamalara girişti. Bu dönemin simgesi, ABD'nin Küba topraklarında yer alan Guantanamo Üssü'nde Taliban ve Kaide esirleri için kurduğu özel kamplar oldu..."⁽¹¹⁸⁾

"İnsan hakları örgütleri, ABD'nin 'terörle savaş' kapsamında Afganistan'da yakaladığı kişileri 'düşman savaşçı' adı altında, yasal hak tanımaksızın Küba'nın Guantanamo Üssü'nde tuttuğu 40 ülkeden 657 kişiyi bırakmasını ya da yasal suçlamada bulunup avukatlarla görüştürmesini istedi. ABD, Guantanamo'da tutuklarına savaş esiri statüsü vermeyi reddediyor. ABD mahkemeleri de Guantanamo'nun ABD'nin hükümrancılığının dışında kalması nedeniyle herhangi bir hukuki işlemde bulunamıyor..."⁽¹¹⁹⁾

"ABD'ye göçen Müslümanlar, İkinci Dünya Savaşı sırasında Japon kökenli Amerikalılara uygulanan 'enterne' kuşatmasıyla karşı karşıya..."⁽¹²⁰⁾

"ABD, Arap ve Müslüman ülke vatandaşlarını fişleme uygulamasını yürürlüğe koydu. Ülkeye girenlerin artık parmak izi alınacak, fotoğrafları çekilecek. Bu kişiler gerekirse sorgulanacak..."⁽¹²¹⁾

"11 Eylül saldırılarından sonra olduğu gibi güvenlik arayışı, zorlama, kontrol, sınırlama, kapatma, disiplin, eğme/ eğdirme ve dışlamayı da beraberinde getirir. Kısaca, güvenlik politikaları hak ve özgürlüklerin karabasanına dönüşebilir... 11 Eylül sonrası görüldüğü üzere, terör ve savaş beraberinde siyasi ve hukuki paranoyaya varan uygulamaları getirebiliyor..."⁽¹²²⁾

"11 Eylül saldırılarının ardından tüm dünyanın tepkisini çekecek sert önlemler alarak kendi yurttaşları dışında herkese şüpheyle bakan ABD, elinde on yıllık vizesiyle New York'a gelen gazeteci-yazar, Doç. Dr. Haluk Gerger'e de terörist muamelesi yaptı. 1 Ekim 2002 günü eşiyile birlikte New York'a giden Gerger, New York Havaalanı'nda hiç ummadığı bir davranışla karşılaştı. Amerikan polisi, 'Dışişleri Bakanlığı sizin vizenizi iptal etti. Siz giremezsiniz, ama eşiniz ABD'ye girebilir' diyerek Gerger'i engelledi. Gerger'in parmak izini alıp fotoğraflarını çeken Amerikan polisi, daha sonra aynı uçakla Gerger'i sınır dışı ederek Münih'e geri gönderdi..."⁽¹²³⁾

"ABD, 11 Eylül sonrası çıkarılan yasalar uyarınca Müslüman ülkelerin vatandaşlarını 'fişleme' işlemi çerçevesinde, Kaliforniya eyaletinde Göçmen ve Vatandaşlık Dairesi (INS) bürolarına parmak izi ve fotoğraf vermek üzere giden 500'den fazla Müslüman'ı tutukladı..."⁽¹²⁴⁾

"ABD'nin Müslüman ülkelerin vatandaşlarına yönelik 'fişleme' uygulaması çerçevesinde gönüllü olarak INS bürolarına parmak izi ve fotoğraf vermek üzere giden ancak tutuklanan yüzlerce kişinin insanlık dışı uygulamalara maruz kaldı. Tutukluların avukatları, çoğu İranlılardan oluşan bu kişilerin dondurucu soğukta çınlıplak soyularak arandığını kaydetti. Avukatlara göre, tutuklulara battaniye,

112) İddialar için bkz: Ergin Yıldızoglu, "Komplo Teorileri", Cumhuriyet, 10 Haziran 2002, s.13.

113) "11 Eylül Kayıtları", Radikal, 9 Haziran 2002, s.10.

114) Alper Balı, "Beyaz Saray Biliyordu", Cumhuriyet, 20 Eylül 2002, s.10.

115) "Herkes herkesle/ savaş halindedir!"

116) Engin Aşkın, "George Orwell Hâlâ Güncel", Cumhuriyet, 1 Ekim 2002, s.8.

117) "Japon yönetimi, vatandaşların kişisel bilgilerini içeren zorunlu kimlik kartı sistemini uygulamaya koydu. Yeni uygulamanın özel yaşamı müdahale ettiğini belirten sivil kuruluşlar, vatandaşlık haklarının, bir "Büyük Birader" hükümeti tarafından kötüye kullanılacağından kaygı duyuyor..." ("Büyük Birader Tokyo'da", Cumhuriyet, 6 Ağustos 2002, s.10.)

118) "Özgürlük Sırçadınmış", Radikal, 11 Eylül 2002, s.12.

119) "Esirleri ya Bırak ya da Yargıla", Radikal, 15 Aralık 2002, s.10.

120) Mine G. Kırıkkana, "Biggest Brother (3)", Radikal, 29 Aralık 2002, s.7.

121) "ABD'ye 'Bir Giriş Bir Fiş'...", Radikal, 2 Ekim 2002, s.12.

122) Zübür Arslan, "11 Eylül: Leviathan Döndü", Radikal, 12 Eylül 2002, s.9.

123) "Gerger'e Terörist Muamelesi", Cumhuriyet, 3 Ekim 2002, s.4. Ayrıca bkz: "Bush, Gerger'den Babasının İntikamını Alıyor", Evrensel, 9 Aralık 2002, s.9.

124) "Sivil İstikrarın Sonu", Radikal, 20 Aralık 2002, s.10.

iç çamaşırı, çorap veya ayakkabı verilmeden sadece bir hapisane kıyafeti giydiriliyor. Avukatlar ayrıca tutukluların kelepçelendiklerini ve onlarla görüşmelerine izin verilmediğini de ifade etti...¹²⁵⁾

"11 Eylül paranoyası ABD'de CIA ve FBI'nın üzerinde bir bakanlık kurulmasına doğru gidiyor. Uzmanlara göre bu bakanlık, kişisel iletişimin daha fazla izlenebilmesine yol açacak. Yani ABD'nin gizliden gizliye yaptığı pek çok şey için yasal kılıf tamamlanmış olacak. Bundan böyle fakslerden, telefon görüşmelerine, internet üzerindeki elektronik posta alışverişinden chat odalarına kadar her şey resmi olarak izlenecek."¹²⁶⁾ Bu da yetmezmiş gibi ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon), yabancıların hassas bilgisayar işlerinde çalışmasını yasaklamak için bir çalışma başlattı...¹²⁷⁾

"ABD yönetiminin, her 24 vatandaşın birinin hükümet hesabına muhbirlik yapmasını öngören bir program üzerinde çalıştığı öne sürüldü. World Daily Net adlı internet sitesinin haberine göre, hazırlanan 'Terörizm İstihbarat ve Önleme Sistemi' (TIPS) çerçevesinde ABD Adalet Bakanlığı, milyonlarca Amerikan vatandaşını muhbir olarak istihdam edecek. Hükümetin internet sitesi www.citizencorps.gov'da pilot uygulamanın 10 kentte başlayacağını belirtilirken, ilk aşamada 1 milyon muhbir işe alınacağı kaydedildi. Evler ve işyerlerine girip çıkabilen ya da taşıt araçlarını denetleyenler, mektup ve paket taşımada çalışanlar, evlerde tamirat yapanlar, kamyon şoförleri ve tren konduktörleri seçilecek kişiler arasında...¹²⁸⁾

"ABD'ye yönelik 11 Eylül saldırılarının ardından dünyayı saran terörizm korkusu, basın özgürlüğüne büyük darbe vurdu. Sınır Tanımayan Gazeteciler örgütü, dünyada basın özgürlüğünün açıkça çiğnendiğini bildirdi."¹²⁹⁾ 'Der Spiegel'de yer alan 'İç Tehlike' başlıklı makalede Marcel Rosenbach'ın aktardığına göre ABD'nin ünlü dergisi Harpers Magazin'in yayıncısı John MacArthur, 'Bütün redaksiyonların korkusu, dile getirdikleri her eleştiride, hükümet tarafından teröristlerin yandaşı olarak damgalanmaktadır' diye yazıyormuş. 'Fairness and Accuracy in Reporting' den medya uzmanı Steve Rendall ise 'ABD'de sorun artık doğru mu diye sormak değildir, ne zaman diye sormaktır' diye konuşuyor. Ama onun asıl üzerinde durulması gereken sözü şöyledir: 'Bu, basın özgürlüğü için utandırılacak bir şeydir.'

Utandırılacak şeyler saymakla biter mi? Dahası da var. ABD'de basını kısıkaç içine alan muhafazakâr ve şoven çevre, Başkan Bush'un 'Ya bizdensin ya da bize karşı' düsturunu etkili bir şekilde her yerde hayata geçirmektedir. Örneğin, muhafazakâr Middle East Quarterly'nin yayıncısı eliyle sürdürülen projenin adı 'Campus Watch'tır. Görev, öğrencileri uyarmak, öğretmenlerine 'Amerikan düşmanıdır' diye çamur atmalarını sağlamak ve 'Terörizme Karşı Amerika'nın Zaferi' grubunun eleştirmeye hâlâ cesareti olan gazetecilere yaptığı gibi, onları 'iç tehlike' olarak ilan etmektir...¹³⁰⁾

Tüm bu somut veriler ışığında denilebilir ki, "11 Eylül'ün hemen ardından göçmen ülkesi, özgürlükler toplumu olarak nitelenen ABD'de yönetim önce göçmenleri hedef aldı, sonra da özgürlükleri... Yabancılar yönelik bir dizi operasyon düzenlenirken alternatif medya dışındaki yayın organları savaş kışkırtıcılığı yapıp 'yurtseverliği' öne çıkardı. Saldırıyla ilgili soru işaretlerine ya da istihbarat zafiyetine değinenler eleştirilere hedef oldu...

Medya uzun süre görmezden geldiği bazı konuları da hatırlamaya başladı: İnsan hakları ihlalleri ve özgürlüklerin daraltılması. Ortadoğuluların oluşturduğu 1182 kişi gözaltına alındı. Çoğu için en fazla ülkeden çıkarılmayı gerektiren vize yasasının ihlali suçlaması geçerliydi, ancak sanıklar uzun süre avukatlarıyla görüştürülmedi, adları açıklanmadı. İşkence suç olarak kabul edildiği için ABD istihbaratı 'kirli işleri'ni başkalarına yaptırdı. Aralarında Suriye, Mısır ve Pakistan'ın da bulunduğu bazı ülkelerde gözaltına alınan sanıklara sorulmasını istedikleri soruları 'sorgu makamlarına' iletmekle yetindiler. ABD'de gözaltında bulunanlara ise 'işbirliği' teklif edildiği, karşılığında 'iş, para, yeni kimlik' önerildiği basına yansdı.

Bu arada Kongre'de kabul edilen terörle mücadele yasası, sağcılar bile harekete geçirdi. Aralarında muhafazakârların da bulunduğu 120 grup, Politik Özgürlükleri Korumak İçin Ulusal Koalisyon çatısı altında yasaya karşı çıktı. Yeni düzenlemeyle Adalet Bakanlığı'nın bir kişi hakkında 'şüpheli' nitelemesi yapması tutuklama için yeterli olacak. 'Gizli bir mahkeme, yine gizli kanıtlarla' telefon dinleme ve ev arama izinleri verebilecek, istihbarat birimleri elektronik posta mesajlarını okuyabilecek.

Küba'daki Guantanamo üssünde yaşananlar ise ABD'nin keyfiyetinin en uç noktasını oluşturuyor. Bush 13 Kasım 2001'de askeri mahkemelerin kurulmasına ilişkin

125) "Müşmanlara İşkence İddiası", Radikal, 21 Aralık 2002, s.11.

126) Bkz: Şahin Artan, "Amerika 'İçerisi'ne Karşı Örgütleniyor", Evrensel, 17 Aralık 2002, s.2; M. Sedar Kuzuloğlu, "Dikkat, E-Kulaklar İşbaşında!", Radikal, 6 Temmuz 2002, s.4; Nihat Helvacı, "ABD'nin Gözü Kulağı Bir Örgüt: NSA", Evrensel, 26 Kasım 2002, s.2; Özlem Yürek, "Fukuyama 'Demokrasi'de Susuz'", Cumhuriyet, 15 Ekim 2002, s.9; "ABD Polis Devletine Doğru", Direniş, Yıl:3, No:27, Aralık 2002, s.15.

127) Mehmet Sucu, "11 Eylül Paranoyası", Cumhuriyet, 11 Haziran 2002, s.7.

128) "Amerika'da 'Muhbir Devri'...", Radikal, 16 Temmuz 2002, s.11.

129) "11 Eylül Basına Darbe Vurdu", Cumhuriyet, 2 Mayıs 2002, s.8.

130) Güray Öz, "ABD ve Basın Özgürlüğü", Cumhuriyet, 9 Ekim 2002, s.6.

başkanlık direktifi yayımladı. Buna göre, askeri mahkemelerin yargıçları Savunma Bakanı tarafından atanacak, yasadışı elde edilen ifadeler (işkence altında alınan da dahil) kanıt olarak kullanılabilecekti. 30 ülkeden 600 kişi, 11 aydır Guantanamo'da avukatlarıyla görüştürülmeksizin ABD cezaevi standartlarındaki en küçük hücrede tutuluyor..."⁽¹³¹⁾

III.2.1-) ABD "KOPENHAG KRİTERLERİ"Nİ TERSYÜZ EDİYOR!

"Korkuya, umutsuzluk ve güvensizlik duygusuna dayalı rejimler kötü ve dengesiz rejimlerdir."⁽¹³²⁾

"Bush, ülkede güvenlik önlemlerini sıkılaştıran tartışmalı iç güvenlik yasasını imzalayarak Beyaz Saray iç güvenlik sorumlusu Tom Ridge'i İç Güvenlik Bakanı olarak atadı. Bush, Ridge'in başkanlığındaki bakanlığın başlıca görevinin, ABD topraklarında terörizmle mücadeleyle organize etmek olacağını kaydetti. Yaklaşık 40 milyar dolarlık bütçeyle, 22 kuruluşunu bir araya getiren ve 170 bin kişiyi istihdam edecek olan bakanlık, Pentagon'un kuruluşundan sonraki en büyük yeniden yapılanma olarak tanımlanıyor.

Bu mega kuruluşu yaratan yeni yasa ABD Sivil Özgürlükler Birliği Sözcüsü Gabe Rotman tarafından ise 'tarihte eşi bulunmayan 'Büyük Birader' uygulaması olarak' adlandırıldı. Sözcü, 2004 yılında işlerlik kazanacağı belirtilen yasa çerçevesinde 'yurttaşların gündelik yaşamlarını süper bilgisayarlara aktaran dev bir istihbarat ağı oluşturacağını' vurguladı. Her dilde telefon konuşmalarını, mektupları, kredi kartı alım-satımını, banka hesaplarını, sağlık dosyalarını 'bir süper bilgisayarda' toplayacak olan istihbarat sistemi, kitapçıların sattığı kitapların listelerinin de polislerle verilmesini zorunlu kılıyor.

Pentagon'un sorumlu olacağı çok gizli tanımlı 'Total Information Awareness/ Tüm Bilgilerden Haberli Olma' adlı askeri bir örgütün, tüm ABD'nin izlenmesi ve gözetimini üstlenen 22 örgütle birlikte çalışacağı belirlendi. 'Teröre' karşı bir girişim olarak sunulan 'İç Güvenlik Yasası'nın, bilgisayar odağı olarak görev yapacak olan askeri örgüt, 'Scientis est potentia/ Bilgi Güçtür' tanımlı bir resmi tanım kullanıyor. 'Tüm Bilgilerden Haberli Olma Örgütü'nün resmi simgesinin 'bir piramit üstünde yüzeyi gözleyen bir göz olduğu' bildirildi.

Herhangi bir yabancı dili saniye içinde İngilizce'ye çevirecek süper bilgisayarlara donatılacak olan bu örgütün başına, sabıka kaydı olan Emekli Amiral John Poindexter'in atanması, sivil toplum kuruluşları arasında çok büyük kaygılar doğurdu. Emekli Amiral John Poindexter Ronald Reagan döneminde, İran-Kontra olayında İran'a gizlice füze satıp, aldığı paraları Nikaragua'daki Amerikan yanlısı gerillalara verme suçundan 6 ay hapse hüküm giymişti. Kongreye yalan söyleme suçundan da ceza alan amiral, daha sonra başka suçluları ihbar karşılığı temyiz mahkemesince dava dışı bırakıldı.

George Washington Üniversitesi Anayasa Hukuku Profesörü Jonathan Turley, Amiral Poindexter'in atanmasını 'Orwell Projesi, Orwell tipi bir adama kavuşmuş oldu' diye yorumladı. CIA'nın iç güvenlikte çalışması yasasının kaldırıldığına dikkati çeken ABD'li hukukçu, 'bundan böyle CIA'nın, FBI ve diğer tüm polis örgütleriyle iç istihbarat alanında ortak çalışması yetkisinin sağlandığını' belirtiyor.

Daha önce çıkarılmış olan antiterör 'Yurtsever Yasası' ile, ABD Adalet Bakanı John Ashcroft'un, anayasanın 4. maddesini erteleme yetkisi bulunduğu ve herhangi bir yurttaşın ya da göçmenin telefonlarının dinlenmesinin, mektuplarının açılmasının ve evinin gizlice aranmasının yasallaştığı, 'ABD Sivil Özgürlükler Birliği' yetkilisi Ann Beeson tarafından vurgulandı..."⁽¹³³⁾

"Amerika'nın imparatorluk projesi [yolunda-y.n.] Başkan Bush, yeni bir Anavatan Güvenliği Bakanlığı kuran yasayı imzaladı, 11 Eylül'ü soruşturmak için bir komisyon kurulmasını kabul etti. Birincisinin bünyesinde şimdi 'Total Enformasyon Farkındalığı' amaçlayan bir örgüt oluşuyor, başına emekli Amiral Pointdexter getiriliyor. 11 Eylül'ün engellenememesinin nedenlerini soruşturacak komisyon da Kissinger'in tecrübeli ellerine emanet. 200 milyon dolar bir kaynakla faaliyetine başlayacak 'Total Enformasyon Farkındalığı' (TIA) örgütü, her türlü elektronik, optik bilgi işlem ve iletişim gerecini, (sokaklardaki TV kameraları da dahil) kullanarak tüm ABD vatandaşlarını, giderek ulaşabildiği herkesi içeren global bir veri tabanı oluşturmaya⁽¹³⁴⁾ hedefliyor.

Pentagon bu veri tabanı ile, okul kayıtları, iş, sağlık, bankacılık, sigorta, kredi kartı, ulaşım verileri, kitaplıklardan alınan kitapların kayıtları, süpermarket alışveriş listeleri, telefon, internet haberleşmeleri dahil, tüm alanlarda bilgi toplayacak⁽¹³⁵⁾ bu bilgileri tarayarak trendler bulacak,

131) Alper Balı, "Haklar Enkaz Altında", Cumhuriyet, 12 Eylül 2002, s.10.

132) Spinoza.

133) Engin Aşkın, "ABD Polis Devletine Doğru", Cumhuriyet, 27 Kasım 2002, s.10.

134) Washington Post, 12 Kasım 2002.

135) New York Times, 14 Kasım 2002.

terörist eylemleri önceden fark edip engelleyecek. Şimdi, karşımızda bir ironi sırtıyor: 200 yılda nice mücadelelerle kazanılan birey hakları (sivil toplum) alanını tümünden iğfal eden bu bilgilerin denetiminin başına Amiral Pointdexter gibi bilgiyi istismar etmekten mahkûm olmuş biri getiriliyor. Amiralimiz(!), Reagan döneminde İran-kontra silah kaçakçılığı davasında en üst sorumlu olarak saptanmış, elindeki Reagan'ın imzaladıkları da dahil çok değerli resmi belgeleri imha ettiği için beş kez mahkûm olmuş ama teknik bir nedenle mahkûmiyeti bozulmuş.⁽¹³⁶⁾ Eğer Pointdexter'in durumunu, bir sübyancının ana okuluna bakıcı atanmasına benzetirseniz, Vietnam, Şili ve Arjantin'deki darbeler, suikastlar ve cuntalarla, Doğu Timor'daki katliamlarla ilişkisi olduğu iddiasıyla dünyanın kimi bölgelerinde savaş suçlusu olarak aranan Kissinger'in⁽¹³⁷⁾ 11 Eylül komisyonunun başına atanmasını da Ağca'nın Susurluk araştırma komisyonunun başına atanmasına benzetebilirsiniz.

Tekrar TIA'ya dönersem, sivil toplumla, devlet arasındaki duvarları yıkan bu projenin en büyük savunucularından biri de Başsavcı Ashcroft ve bu çok mantıklı! Bu adam bir zamanlar 'Ulusal Politika Konseyi/ Council for National Policy' örgütünün üyesiymiş. 1999'da Bush da CNP'de bir konuşma yapmış.⁽¹³⁸⁾ Bush yönetiminde başka üyeleri de olan CNP'nin hedefi devletle din arasındaki duvarları kaldırmak. CNP'nin etkin üyelerinden R.J. Rushdoony şöyle diyordu: "Tanrının kelamı yaşamın her alanına uygulanır. Yalnızca birey, aile, kilise değil devlet, okul, sanat, ekonomi, hukuk ve tüm diğer alanlar İsa'nın iktidarına altında olmalıdır. Bu yüzden inançlı bir Hristiyan, Hristiyanlık amacına hizmet eden yasaları, bireysel özgürlükleri ihlâl etse bile savunur."⁽¹³⁹⁾

V. İ. Lenin'in 75 sene önce yaptığı 'emperyalizm siyasi gericiyektir' saptamasına katılmamak elde değil!⁽¹⁴⁰⁾

III.3-) MİLLİYETÇİLİK HUMMASI...

*"Kaç hüziün saklamaya çalışıyorsun
aklını saran bu hayaller dünyasında?"⁽¹⁴¹⁾*

11 Eylül vesilesiyle⁽¹⁴²⁾ "Büyük Birader" in WASP (Beyaz, Anglosakson, Protestan) "Amerika'sında yoğun milliyetçilik rüzgârları çok güçlü esiyor."⁽¹⁴³⁾ İşte bu konuda anlamlı kimi gözlemler...

"Sokak kapısının üstünde kocaman bir Amerikan bayrağı. Altına büyük harflerle yazılmış: 'Amerikalı olmaktan gurur duyuyorum!'... 11 Eylül sonrası Amerika'da bayrak sevgisiyle milliyetçilik duygusunun yıldızı fazla parlamış. Sokaktaki Amerikalı ülkesini başta değil savaşta görüyor..."⁽¹⁴⁴⁾

"New York'un ünlü John F. Kennedy Uluslararası Havaalanı... Dünyanın en işlek, en hareketli, en büyük alanlarından biri... İnsanın gözüne ilk ilişen, duvarlara yapıştırılmış 'God Bless America/ Tanrı Amerika'yı Kutsasın!' afişleri... Çoğu kırmızı-beyaz-mavi çizgili, bol yıldızlı Amerikan bayrakları ile süslenmiş bu afişler... Havaalanının kapısındaki otobüs, taksi vb. taşıt araçları Amerika'nın seyyar propaganda araçlarına dönüştürülmüş...

'Be Proud of Being an American/ Amerikanlılığınla Gurur Duy!', 'Stand Beside Her (Bayrak kastediliyor)/ Yanında Yer Al-Yanında Ol!', 'We Will Overcome/ Üstesinden Geleceğiz!' ibareleri... Ve en çok yayılan, bilinçli olarak yaygınlaştırılan cümlecik: 'United, We Stand/ Kenetlendik, Dimdik Ayaktayız!' Tüm bunlar, JFK ile sınırlı kalmıyor; havaalanını kente bağlayan yolların iki yanındaki görünüm aynen sürüyor, sadece ayrıntılar değişiyor. Amerikan bayrakları asmış dükkânlar, lokantalar, oteller, okullar vb... 'İkiz Kuleler'in anlı-şanlı ve boynu bükük günlerinin görüntüleri... Pençesine aldığı Amerikan bayrağını sallayan kartallı afişler, hediyelik eşyalar... Bu tabloyu, bir gökdelenin 50. katından aşağı sarkıtılan dev bayraklar tamamlıyor. 11 Eylül'ün altıncı ayında başlatılan 'İkiz Kuleler' in temelinden göğe yükselen ışın huzmesi... Dahası var... Önünden geçtiğimiz ünlü üniversitelerin penceresinden aşağıya sarkıtılmış bayraklar... Belli ki oradaki bocalar, sokaklarda öteki yurttaşların dalgalandırdığı bayraklarla yetinmemiş, bir de kendileri mesaj iletmek istemiş dünya-ya... Kısacası Amerika gergin... Belli ki çok tedirgin..."⁽¹⁴⁵⁾

(136) The New York Observer, 30 Kasım 2002.

(137) The Nation, 27 Kasım 2002.

(138) The Guardian, 13 Ocak 2001; abcNews, 3 Nisan 2002.

(139) The Moscow Times, 29 Kasım 2002.

(140) Ergin Yıldızoglu, "Bir Madalyonun İki Yüzü", Cumhuriyet, 2 Aralık 2002, s.13.

(141) Annie Lennox, Eurythmics'in "The Miracle of Love" adlı parçasından.

(142) Annie Lennox, Eurythmics'in "The Miracle of Love" adlı parçasından.

(143) "New York Times gazetesi olası bir nükleer saldırı üzerine detaylı senaryolar üretiyor... 11 Eylül'den bu yana saldırı beklentisiyle yaşayan ABD'yi şimdi de nükleer terör korkusu sarı. Olası bir nükleer saldırının karbon gibi maddelerden çok daha korkunç sonuçları olacağı belirtiliyor." ("ABD'nin Son Kâbusu: Nükleer", Cumhuriyet, 27 Mayıs 2002, s.11.) Ayrıca bkz: "ABD'de Güvenlik Paranoyası", Yeniden Özgür Gündem, 9 Kasım 2002, s.7; "Amerikan Paranoyası", Hürriyet, 15 Şubat 2002, s.14; "11 Eylül'den Sonra ABD'yi Kıyamet Korkusu Sarı", Cumhuriyet, 25 Haziran 2002, 20; "Tehdidin Adı Artık Terör", Cumhuriyet, 24 Mayıs 2002, s.11; Hasan Bülent Kahtaman, "İkiz Kuleleri 'Hamile' mi?", Radikal, 12 Eylül 2002, s.23; Cüneyt Akalın, "Amerikan Kamyonunun Etkisi", Cumhuriyet, 24 Ekim 2001, s.9; Meral Tamer, "McDonald's: Sağlığa Zararlıdır!", Milliyet, 28 Kasım 2002, s.6.

(144) İpek Yezdani, "ABD'nin Dünyayla Sınır Şehri New York", Cumhuriyet, 5 Aralık 2002, s.9.

(145) Cüneyt Akalın, "Yıldırım Parlayanlar: Milliyetçi Duyguyla Bayrak Sevgisi...", Milliyet, 1 Şubat 2002, s.17.

(146) Cüneyt Akalın, "ABD Patlamak Üzere", Cumhuriyet, 16 Mayıs 2002, s.6.

Milliyetçilik hummasıyla sarsılan "Büyük Birader"de somut veriler ışığında; "11 Eylül'ün ABD'deki sonuçları üzerine yapılan değerlendirmeler arasında altı çizilen 'uluslaşma' olgusu ilginç. ABD kaynaklı değerlendirmelerde verilen ayrıntılara göre ABD, devlet politikası olarak uluslaşmaya sıkı sıkıya sarılmış bulunuyor. 11 Eylül sonrası etkinliklerde, siyasilerin vurgulamalarında, yapılan törenlerde, toplantılarda işlenen kavram, ABD vatandaşlarını ABD ulus kimliğinde bütünleştirmek, ulus kimliği ile özdeşleştirmek.

Dünyanın her yerinden -eski yeni- gelmiş göçmenler ağırlıklı ABD vatandaşlarını, bugüne kadar geçerli olan 'Büyük, zengin Amerika' kimliğinde buluşturmak, 11 Eylül sonrası gelişmeler için çok yeterli görülmemiş olabilir. ABD vatandaşlarına yönelik devlet politikalarında, bugüne kadar düzenin gereksinim duyduğu boyut, kitlelerin çoğunluğu için dünyanın en zengin ülkesinde yaşıyor ve bundan pay alıyor bilincini kazımak, hazzını yaşatmak ağırlıklıydı. ABD vatandaşı olarak beysbol maçı seyredecek kadar İngilizce biliyor olmanız, ailenizin ya da sizin göç ettiğiniz ülkenin kültürünü yaşamamız, fazlaca düzenle, olup bitenlerle ilgili olmamız çok uygun ve yeterli idi.

Düzeni, dünyayı sorgulamayan, dahası dünyada olup bitenlerden habersiz, tüketerek mutlu olan Amerikalı kitleleri yaratmak önemli idi. Nasılsa onlar adına yöneten, düşünen, dünyaya egemen olan, dünyayı biçimleyen bir üst kadro, sermayenin, siyasetin, devletin, askerlerin, güvenlik ve istihbarat örgütlerinin kaymak tabakası vardı.

İç piyasa sıkışıklığa düştüğünde, örneğin bir Japon pazarı, AB ürünleri, ülke pazarına fazlaca girdiğinde, sıkı bir yerli malı kampanyası ile işler halledilirdi. Ekonomik dengeler harcamaların artmasını gerekli kıldığında düğmeye basılır, tüketim toplumu eğilimleri kamçılanırdı. Çift kutuplu dünya düzeninde olduğu gibi, tek kutuplu düzenin yükselen yıllarında kolayca yönlendirilebilen, uzmanlık alanları dışında kültür ve eğitim düzeyleri özellikle de bilinçlendirilmeleri denetim altına alınmış kitleler, istenilen çizgiye, davranış kalıplarına çekilebilirdi.

ABD vatandaşlarından şimdi de uluslaşma, ulus bilincine ulaşmaları isteniyor. İtalyan, Çinli, Meksikalı kimlikleri ağır basan Amerikan vatandaşlarının davranış kalıpları ile günün sorunlarının altından kalkamayacağı sonucuna varılmış bulunuyor. ABD vatandaşlarının 'Dünyanın en zengin, en güçlü ülkesinde bize bir şey olmaz' özgüveni sarsıldığından, ortak değerler ve amaçlar doğrultusunda birlik oluşturma çabasına girilmiş bulunuyor. Dünyaya uluslaşma sürecinin bittiğini söyleyen, ulus devletten vazgeçmeyi dikte ettiren ABD, kendi vatandaşlarını ulus devlet çatısı altında birleştirmek için seferberlik ilan etmiş bir konumda...¹⁴⁶

Özetle "11 Eylül'de Bush, ABD çıkarlarının ve egemenliğinin dünya üzerinde her ne pahasına olursa olsun geliştirileceğini" dünyaya adeta savaş ilan ederek açıklarken: 1-) Bir tarafta milli Amerikan marşı ortalığı çınlatıyordu. 2-) Öte yanda bayrak satışları Pearl Harbour rekorlarını kırıyordu. Bir Hollywood filminin seti gibi, bütün dünya, Batı'nın (ya da ABD'nin) adeta toprakları ilan ediliyordu. Savaş tamamları, kapitalizm, papazlar, dualar, milli marşlar... inanılmaz bir görüntü... kapitalizmin, dinin ve milli çıkarların bütünleştirilmesi... Sonra ABD (ve - AB bayrağındaki 12 yıldızın, İsa'nın 12 havarisini temsil ettiği- Avrupa), dünyanın yeniden fethine başlıyordu. Silahlar, kapitalizm, papazlar, milli marşlar... Kime karşı? Dünyanın beşte biri, dünyanın yüzde seksenini esiri yapmak istiyordu. Küreselleşme¹⁴⁷ kapanı ile...¹⁴⁸

III.3.1-) "MCCARTHİZM"İN İDEOLOJİK AYGITI

*"Kolay yaşamak istiyorsan sürüde kal ve sürü sevgisi uğruna kendini unut."*¹⁴⁹

"Modern ABD toplumun mimarları askerlerdir."¹⁵⁰ militarizmdir... "Bizdeki liberal-dinci çevrelerin iddialarının tersine ABD, bir demokrasi cenneti değildir. Örnek bir 'sivil toplum' hiç değildir."¹⁵¹ Bu ülkedeki 'siyasal-askeri kompleks' içinde askerler en üst sırada yer alırlar.

146) Şükran Soner, "Uluslaşma", Cumhuriyet, 14 Eylül 2002, s.13.

147) "Küreselleşme, en genel anlamda, emperyalist sermayenin dünya çapında sınırsız-engelsiz yayılabilmesinin koşullarının ve araçlarının yaratılması sürecidir. (...) Küreselleşmenin asıl hedefi, emperyalist sermayenin genişletilmiş yeniden üretiminin en geniş, en ucuz ve sürekli gerçekleşmesidir. (...) Küreselleşme, emperyalist sermaye odakları tarafından planlanıp, uygulanan bir süreçtir. 'Doğal' ya da 'zorunlu' değildir; kendisine karşı mücadele edilebilir, engellenebilir, yenilebilir. Eğer öyleydi gibi, küreselleşme, kapitalist emperyalizmin 'doğasında' var olan bir özellikse ve ilerlemesi ve gerçekleşmesi kapitalizmin varlığına bağlı ise, buna karşı koymanın aynı zamanda kapitalizme karşı savaş demek olduğu da kabul ediliyor demektir. (...) 'Küreselleşme', kapitalist emperyalizmin günümüzdeki eğilimlerinin adıdır. Onu böylece tanımlamak, mücadele biçim ve araçlarını doğru saptamanın başlangıcıdır." (Ayda Çubukçu, "Küreselleşme ve Örgütlenme", Kürt Solu, No:8, Eylül 2002, s.95-96-103.)

148) Erol Manisalı, "Batı'da Kapitalizm, Hristiyanlık, Ulusallık Örtüşmesi", Cumhuriyet, 15 Nisan 2002, s.11.

149) Nietzsche.

150) Cüneyt Akalın, "ABD'de 'Sivil Toplum' ve Türkiye (2)", Cumhuriyet, 5 Ocak 2001, s.10.

151) Bkz: Zübü Arslan, "Rousseau'nun Hayalleri: Yeni Devlet Eski Söylem", Doğu Batı Dergisi, Yıl:6, No: 21, Kasım Aralık Ocak 2002-2003, s.11-29; "Devlet Ayrığı Üzerine", Mücadele Birliği Dergisi, No:20, 13-27 Kasım 2002, s.3-4; Ali Osman Gündoğan, "Devlet ve Milliyetçilik", Doğu Batı Dergisi, Yıl:6, No: 21, Kasım Aralık Ocak 2002-2003, s.181-193.

ABD'nin dünya çapındaki 'emperyal' politikalarını belirleyen 'Ulusal Güvenlik Konseyi'nde çoğu kez askerlerce yönlendirilir...¹⁵²

Örneğin "ABD'nin, imajını düzeltmek için dost ülkelerdeki gazetecilere rüşvetle haber yazdırmayı da içeren propaganda atağına kalkacağı söyleniyor. Irak savaşı hazırlıklarını sürdüren ABD'nin, müttefik ülkelerde gazetecilere rüşvet verilmesi de dahil bir dizi eylemi içeren kapsamlı bir propaganda hazırlığı içinde...¹⁵³

"ABD'de Georgia Üniversitesi siyasal bilgiler profesörü Loch K. Johnson, uluslar arasında sık uygulanan 'örtülü operasyonlar' hakkında geniş bir inceleme yayımladı. Bu operasyonları, hafiften ağıra, dört kategoriye böldü. Birinci kategorinin ikinci maddesi devletlerin kendilerine hedef tayin ettikleri ülkelerde görüşlerini nasıl yayacakları, nasıl etkili olacaklarıyla ilgiliydi. Bu maddeye göre hedef ülkede örtülü operasyon yapan devletin görüşlerine yatkın kişiler veya kurumlar saptanıp, onlar vasıtasıyla kamuoyu oluşturulacaktı.

Şimdi, dünyanın en güçlü ülkesi olduğu için, birçok gizli hazırlığını açıklayabilen ABD'nin bu yöntemi dünyanın dört bucağındaki askerlerini de kullanarak, terörizme karşı kullanacağı anlaşıyor. Plan sadece hasım ülkelere değil, dost ya da tarafsız ülkelere de uygulanacak. Yalnız kamuoyları değil, devlet kademelerindeki görevliler de etkilenecek. ABD'nin terör yuvası kabul ettiği kimi Müslüman toplumlar hedef. Camilerin ve din öğrenimi veren okulların, Amerikan aleyhtarlığına zemin hazırlayan çevrelerin itibar ve etkilerinin kırılmasına çalışılacak. Hatta, gizli ABD fonlarıyla, ılımlı Müslüman yetiştirecek,

Amerika'da dinin nasıl uygulandığını öğretecek, okulların kurulması özendirilecek. Dünyanın çeşitli köşesindeki Amerikan aleyhtarlığıyla mücadele edilecek...¹⁵⁴

Bu bağlamda Amerika'daki burjuva militarist devletin, hemen herşeyi biçimlendiren ideolojik aygıtları irdelenirken bu özelliği ve "McCarthyizm" geleneği de göz ardı edilmemelidir...¹⁵⁵

Bu bütünsellik çevreninde "Sylvestre Meininger, 11 Eylül sonrasında Amerikan medyası¹⁵⁶ ile sinemasının yeni bir işlev yüklendiğine dikkat çeken yazısında 'İzleyici kitlesinin gerçeklere yabancılaştırılarak şizofreniye yönlendirildiği'nin altını çiziyor. Amerikan gücüne indirilmiş büyük bir darbe olan 11 Eylül saldırısının ardından yeni yapımlarla Amerika'nın gücünü ve haklılığını kitlelere ileten bir Hollywood sinemasının harekete geçtiğine dikkat çekiyor. Pearl Harbor gibi, Gladyatör gibi yapımları örnek gösteren Meininger, görkemli sahnelerin ardında yatan asıl ideolojinin, izleyiciyi gerçeklere yabancılaştırmak olduğunu, izleyiciyi 'Bak görüyor musun, nasıl da haklılar', 'sanki biz de oradaymışız gibi', 'ne muhteşem film yapmışlar' biçimindeki öğelerle bu yabancılaştırmanın gerçekleştirildiğini açıklıyor.

Le Monde Diplomatique'de yayımlanan yazısında Meininger, 'We Were Soldiers/ Bir Zamanlar Askerdik', Collateral Damage gibi filmlerle de Bush yönetiminin dış politikasına sahip çıktığı vurgusuyla şöyle diyor: 'Bu yeni gösteri biçimiyle, insanlığın gerçekleri ve ütopyalar, yerlerini gerilemeye ve üstünlük duygusuna bırakıyor. Bu iki bileşen; sürekli sürüden ayrılmaya çalışan, kendi gerilemesinin bilincinde olup bunu kabullenecek kadar sinik bir yapıya sahip mükemmel bir tüketici-bireyi yaratıyor'...¹⁵⁷

152) Cüneyt Akalın, "ABD'de 'Şivil Toplum' ve Türkiye (I)", Cumhuriyet, 4 Ocak 2001, s.11.

153) "Medyaya Bush Rüşveti", Radikal, 18 Aralık 2002, s.11.

154) Mehmet Ali Kızıltan, "Örtülü Operasyon Geliyor", Radikal, 20 Aralık 2002, s.10.

155) ABD'nin içerideki kasetleri yoketme olarak nitelendirilen İkinci Dalga birde daha çok "McCarthyizm" olarak bilinir. Oysa Wisconsin Senatörü McCarthy'nin Şubat 1950 tarihinde başlayan saldırısı Amerika'daki Soğuk Savaş yarılmasının en kaba çıkışlarındandır. Soğuk Savaş sürecinde Wallace'ın siyasetten atılmasını izleyen, karşıtlara dış gösteren ikinci büyük olay, 1948'de patlak veren Alger Hiss davasıdır. Daha sonra başkan olan Nixon, bu dava sırasında temyiz eder. Hiss Davası antikomünist isterin 1948'den itibaren Amerika'da adım adım yaygınlaşmasının ve kamuoyunu etkisine aldığı kanıtıdır. "Birinci Dalga" Truman Doktrin'i ve Marshall Plan'ı doğurdu. SB çevrelendi. Soyutlar'ın atom bombası yapımına ve Kore Savaşı'na karşı yükselen "İkinci Dalga" ise Amerika'da komünist çevreleri yok etti, liberallerin üzerinde terör estirdi... Yeni gelmişken zikretmeden geçmeyelim: "A. Einstein, 1933'te Hitler Almanyası'ndan kaçıp ABD'ye göç edişinden 1955 yılındaki ölümüne kadar FBI tarafından nasıl adım adım izlendi. Çünkü O: eşitlik ve adalet konusunda çok hassas. Göçmenlerin, azınlıkların, McCarty döneminde baskılara maruz kalan sosyalistlerin, komünistlerin haklarını korkusuzca savundu. Çok önemli bir bilim adamı olduğu için kamuoyu yarattı konusunda da çok başarılıydı. Onun bu şekilde kullanılmaktan son derece memnundu." (Zeynep Güven, "Einstein'ın Nasıl Bilildiniz?", Radikal Cumartesi Eki, 14 Haziran 2002, s.3.)

156) Noam Chomsky'nin "Medya Gerçeği" başlıklı kitabını okuyup: "kamuoyunu doğru bilgilendirme" kriterinden uzaklaşıpça gelinen noktayı: "Ne için? Ne ağrıya? Kimlerin çıkarına?" sorularının yanıtlarıyla değerlendirmek için bkz: Ignacio Ramonet, "Tekelleşen Medya", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.2-3; "Televizyon Kınkık Dayatıyor", Evrensel, 24 Ocak 2001, s.2; Taha Akyol, "Televizyon", Milliyet, 30 Ocak 2001, s.15; Şahin Alpay, "Şiddet ve TV", Milliyet, 6 Ocak 2001, s.18; "Medyada Cinsellik Eğitir Rating", Cumhuriyet, 27 Nisan 2000, s.12; Erdal Dağtaş, "Medya Tüketim Adına Magazinleşti", Cumhuriyet, 29 Ocak 2001, s.7; Bekir Coşkun, "Medyanız Nasıl Olun?", Hürriyet, 30 Aralık 2000, s.3; Nülgün Toket, "Milyenyum Medyası", 2000'de Yeni Gündem, 6 Ocak 2001, s.2; "Medya: Rezaletin Biri Bir Para", Evrensel, 19 Ocak 2001, s.2; Bilem Tanla, "Medya'da Güven", Cumhuriyet, 20 Nisan 2001, s.2; Aydın Engin, "Mesela, Medya Ahlakı Tartışması...", Cumhuriyet, 9 Mart 2002, s.3; Emügrat Özkök, "Medya Mafyası İhanet Eder mi?", Hürriyet, 29 Ocak 2002, 19; Gündüz Aktan, "Basın ve Dış Politika", Radikal, 20 Nisan 2002, s.8; Zafer Arapkişi, "Ajan Gazeteciler", Cumhuriyet, 4 Şubat 2001, s.6; Mümtaz Soysal, "Medyası Politika", Hürriyet, 23 Şubat 2001, s.13; Oral Çalıışlar, "Gazeteci-Genel İlişkisi", Cumhuriyet, 16 Ocak 2001, s.4; Vahit Özmenek, "Özgür İnsan, Medya Merkez Bankası'nın İçini Boşaltmak", 2000'de Yeni Gündem, 9 Ocak 2001, s.5; Nail Gürd, "Kışe Dönmeci Medya", 2000'de Yeni Gündem, 10 Şubat 2001, s.2; Doğan Hepar, "TV'lerde Din Savaşı", Milliyet, 10 Ocak 2001, s.21; "Medya", Evrensel, 12 Şubat 2001, s.2; Sükuti Memioğlu, "Medya Statüko Sever!", 2000'de Yeni Gündem Eki Artı Gündem, 31 Mart 2001, s.4; "Medya Şirketlerinin Gündeminde", Cumhuriyet, 30 Ocak 2001, s.9; "Medyada Birleşme Heyecanı", Cumhuriyet, 18 Ocak 2001, s.12.

157) Erdal Atabek, "11 Eylül Sonrasında Hollywood...", Cumhuriyet, 8 Kasım 2002, s.15.

III.4-) TERÖRİST ABD'NİN SUÇLARI

"Scientia est potentia"!¹⁵⁸⁾

Terörist ABD'de üzerine söz ederken terörün¹⁵⁹⁾ kapitalist egemenliğin vazgeçilemez bir parçası olduğu bir an dahi göz ardı edilmemelidir. Bunun en anlamlı kanıtı Amerika'daki gündelik yaşamdır... İşte bu konuya ilişkin kimi örnekler...

"İllinois Basketbol Takımı'nın yıldız oyuncusu 17 yaşındaki Ben Wilson, üç hafta önce yanında kız arkadaşı ile yolda yürürken karşısına ansızın üç genç çıktı. Ben Wilson, gençlere çarpmamak için yana çekilerek yoluna devam etti. Ancak gençlerden biri arkadaşına dönerek 'bak bu adam beni itti. Zimbala şunu' dedi ve arkadaşısı bunun üzerine tabancasını çekerek Ben Wilson'u delik deşik etti."¹⁶⁰⁾

"Amerika'nın güney eyaletlerinden birinde, intihar için yüksek bir binanın tepesine çıkan bir genç, atlamakta kararsızlık gösterince, o an oradan geçmekte olanların oluşturduğu kalabalık, onu caydırmak şöyle dursun, 'atla, atla' diye kışkırtır. Onu kurtarmaya gelen itfaiyenin merdiven kurması gençlerce engellenir ve itfaiye erleri taşlanır."¹⁶¹⁾

"ABD'ye, özellikle de büyük kentlerine gidecek olanlara şu öğütlerde bulunulmaktadır: 'Aman üstünde 10 dolar-dan fazla para taşıma... Gece saat sekizden sonra sokağa çıkma. Gündüzleri bile ıssız yerlere gitme. Kimseye yol sorma... Senden para isteyen biri çıkarsa, cebindeki parayı hemen ver'..."¹⁶²⁾

"Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nün yaptığı bir araştırmaya göre; 1974'te doğmuş olan bir Amerikan vatandaşının öldürülme olasılığı, II. Dünya Savaşı'ndaki bir Amerikan askerinin öldürülme olasılığından daha büyüktür."¹⁶³⁾

Şunun altı özenle çizilmeli: Kapitalizm koşullarında bireyin karşısındaki "insan" birey, onunla çıkarları çatışan "karşı" bireye dönüşmüştür. Birinin zararı, ötekini varlığına kâr olarak yansıtmaktadır. Goethe'nin (1749-1832) dizeleri, bunu çok güzel yansıtırken, kapitalizmin bugününe de ışık tutar: "Ya yükselmek zorundasın ya düşmek! Ya hükmetmek ve kazanmak Ya da hizmet etmek ve kaybetmek; Acı çekmek ya da zafer kutlamak. Örs olmak ya da çekiç olmak zorundasın. Küçük hırsızlıkları asıp yok ederler. Büyükleri çok ilerlemişler. Ülkeyi ve sarayları yönetiyorlar."¹⁶⁴⁾

Kapitalizm, insana: "Yaşasın kötülük!" diye haykırmayı dayatmaktadır. Kapitalizm, tepeden tırnağa kötülük, tepeden tırnağa şiddettir. "Uygar Batı" diye sunulan kapitalizm yıkıcılık ve şiddet örgütlenmesidir. Batı insanı, insanlık tarihi boyunca görmediği bir biçimde yıkıcılık, saldırganlık ve şiddet ortamında yaşamaktadır. Barışa, sevgiye, dostluğa ve insanın insanlaşmasına giden yollar kapalıdır. İnsanın toplumsallığı ve toplum bilinci gündemden kaldırılmış, sevgi konusu, bireye yönelik cinsel aşkla sınırlandırılmıştır. Toplumda bireycilik ve bencillik egemen kılınmaktadır. Sermayenin elinde yaratılan sinema filmleri, TV dizi ve filmleri, çizgi filmler, çizgi romanlar şiddet yüklüdür.

Can Dündar, "Televizyon ve Şiddet" başlıklı yazısında şu bilgileri verir: "Mart ayı başında Fransa'da iki sevgili

158) "Bilin iktidardır!"

159) "YDI" koşullarında, Filistin'de Siyonist işgale karşı direnen Hamas'ın, "tutuşmuş öлке, tutuşmuş coğke" anlamını taşıdığı koşullarda "terör" söylenelelerinin, "hümanizm" adına sunulan egemenlik versiyonlarından; örneğin Aydın Engin'in, "Terör mazlumdan gelirse... Haklıdır!... Hakk bulurması da hoş görülür!... Hoşgörülme de görevimdir!... Göz yumulması bile kınanmaz!... Kınansa bile 'ama onları teröre iten nedenler göz ardı edilmemelidir' gibi pamukçukla açılarak kınanır!... Terör mazlumdan da gelse, zalimden de gelse sözcüklerle oynamadan, parantezlerin ardına saklanmadan reddedilir!... Terör, uygulayanın mazlum yada zalim olduğundan bağımsız, terör olduğu için karşı çıkarak gerektirir mi?" (Aydın Engin, "Terör Mazlumdan Gelirse...", Cumhuriyet 21 Haziran 2002, s.5.) diye sunduğu tuzdan çok farklı ele almak gerekir...

Şöyle ki: "Biz, şiddet ve terörü ilkesel olarak hiç reddetmiyoruz. kitlelerin doğrudan katılımını hesaplayan ve bu katılımı sağlayacak olan şiddet kullanımı biçimlerinin hazırlanması çağrısında bulunduk. Biz bu görevin zorlu olduğu gerçeğine gözlerimizi kapamıyoruz, fakat biz bu görevin çözümü için bütün gücümüzle ve inatla çalışacağız ve bu görevin çözümünün 'bilmez bir gelecekte olacağı' itirazlarının bizi şaşırtmasına izin vermeyeceğiz. Evet haylar biz mücadeleleri geçmişteki yollarla biçimlerinden değil, gelecekteki biçimlerinden de yarıyoruz. Biz, gelecek vaat eden, bu zorlu ve uzun vadeli de olsa, 'kolay' ve geçmişte maliküm edilmiş olanın yenilenmesine tercih ederiz." (V.I. Lenin, Örgütlenme Üzerine, (Eylül 1902'de İskri'da yayınlanan "Devrimci Mazeretlik" başlıklı makaleden) Sır Yay. s.23-35.)

"İlkesel olarak terörü hiç bir zaman reddetmedik ve reddedemeyiz. Terör, çarpışmanın belli bir anında, askeri güçlerin içinde bulunduğu belli bir durumda ve belirli koşullar altında kesinlikle işe yarar ve hatta zorunlu savaş yöntemlerinden biridir. Fakat meselenin özü, bugün terörün, savaşın bir ordunun tüm savaş sistemiyle omaksı bağlı ve koordineli operasyonlarından biri olarak değil, kendi başına ve her türlü bir onludan bağımsız bir menfret saldırı aracı olarak ön plana çıkarılmasıdır. Evet, merkezi bir örgütün yokluğu ve yerel devrimci örgütlerin güçsüzlüğü koşullarında zaten terör de bundan başka bir şey olmaz. Tam da bu nedenle biz kararlılıkla, bugünkü koşullar altında böyle bir savaş aracının zamansız ve elverişsiz olduğunu, en aktif savaşçıları, hareketin bütününe çıkarları için en önemli, gerçek görevlerinden sapırdığını ve hükümet güçlerini değil, devrim güçlerini parçaladığını açıklıyoruz." (V.I. Lenin, Seçme Eserler, cilt.2, İner Yay., s.29.) Ayrıca bkz: "Terörist Kim?", Devrim Dergisi, No:34, Kasım 2002, s.15; Turgut Tarhanlı, "Terörizm Raporu", Radikal, 23 Mayıs 2002, s.8; Sami Kohen, "Terör Havası", Milliyet, 23 Mayıs 2002, s.20; Özgür Aktan, "Ben ve Şiddet", Radikal, 20 Ağustos 2001, s.11.

160) Cumhuriyet, 27 Ocak 1985.

161) Gündüz Vassaf, Daha Sesimizi Duyurmadık, Avrupa'da Türk İşçi Çocukları, Belge Yay., 1983.

162) Yakın Pekşen, Cumhuriyet, 24 Haziran 1986.

163) Selçuk Afsan, Politika, 28-29 Ocak 1980.

164) Goethe.

16 yaşındaki Tunuslu bir genci 40 bıçak darbesiyle öldürdüler. 18 yaşındaki genç kızla 17 yaşındaki sevgilisi, yakalandıktan sonra polisteki ilk ifadelerinde cinayeti Oliver Stone'un Katil Doğanlar filminden etkilenerek işlediklerini itiraf ettiler. Bu, filmin Fransa'da ilham verdiği ikinci cinayetti. 1994'ün Ekim ayındaki ilk cinayette de iki Fransız genç, 3 polisle bir taksi şoförünü aynı filmin etkisinde kalarak öldürmüşlerdir. Tunuslu gencin öldürülmesinden birkaç gün sonra bu kez 'katil doğan' bir başkası İskoçya'da bir ilkokul basıp 16 çocukla 2 öğretmenini katledince İngilizler Stone'un şiddet yüklü filminin video kaset dağıtımını durdurdular."

Philadelphia Üniversitesi'nden George Gerbner, 1980'li yılların ikinci yarısında, ABD TV kanallarında yayımlanan, 1.600 izlencedeki 14.000 kişiliğin meslekleri üzerine bir inceleme yapar. Bu 14.000 kişiliğin ancak yüzde 10'u işçi ve memurdur. Oysa Amerikan toplumunun üçte ikisi işçi ve memurlardan oluşmaktadır. Ayrıca; "Televizyon kahramanları arasında erkekler kadınlardan üç kat fazladır... Gerçek yaşamdan on kat daha fazla suç ve cinayet izlenir... Her saat başına ortalama 5-6 şiddet hareketi düşmektedir... Televizyonu az izleyenler arasında büyük fikir ayrılıkları görülürken, çok seyredenler birbirine benzer düşüncelere sahiptir. Televizyonkolik insanın kişiliğinin, özgürlüğünün, sağduyusunun ve düşünme yetisinin önemli bir kısmını yitirdiği söylenebilir."¹⁶⁵

"ABD'de TV kadar halkın ahlakını bozan, onun moral ve kültürel düzeyini düşüren bir şey yoktur," diyen Selçuk Alsan, San Francisco Examiner gazetesinin TV üzerine şu çarpıcı yorumunu nakleder: "Amerikan televizyonu, en tanınmış, en iyi suç okuludur." Lévi Strauss ise; "Günümüzde bir insanın gerçekten kültürlü olabilmesi için kör ve sağır olması gerekir" demektedir.

İnsana saldırının ve cinayetlerin böylesine yoğun olduğu ABD'de 50 milyondan fazla insanın evinde silah bulunmakta, bu silahların toplam sayısının 200 milyonu geçtiği sanılmaktadır. İsteyen herkes, köşedeki bakkaldan peynir ekmek alır gibi silah alabilmektedir. Time'in 20 Aralık 1971 tarihli sayısı; "Uluslararası Dallas Bankası'na iki buçuk yıl vadeyle 1.800 dolar yatan her müşteriye, kurşunlarıyla birlikte bir tabanca armağan edildiği"ni¹⁶⁶ yazar.

Federal Soruşturma Bürosu FBI tarafından yapılan araştırmaya göre, Başkan John Kennedy'nin öldürüldüğü 22 Kasım 1963'ten sonraki 19 yıl içinde 440.000'den fazla Amerikalı vurularak öldürülmüş, 1 milyon 700 bin kişi de silahla tehdit edilmiş ya da soyulmuştur. ABD'de yalnızca "Vietnam Savaşı yıllarında cephede 40.000 Amerikalı öldürülürken, 50.000 Amerikalı da kendi ülkelerinde öldürülmüştür."¹⁶⁷

1977'nin 13 Temmuz'unda ABD'nin en büyük kenti New York'ta, büyük bir arıza nedeniyle elektrikler kesilmiştir. Kesinti, gece 21.30'da başlamış ve 25 saat sürmüştür. Bunu "fırsat" bilen binlerce New York'lu sokaklara dökülmüştür. Koca kent talan edilip, altı üstüne getirilir, 400'den fazla yerde yangın çıkartılır, camı çerçevesi indirilerek 2.000 mağaza soyulur, karanlığa karşın 3.800 kişi yakalanıp tutuklanır. Tecavüz olayları için sayı verilmemekle birlikte, dokuz ay sonra doğum oranının oldukça arttığı saptanacaktır.

Amerikalı yazar Henry Miller (1891-1980) ABD için; "büyük bir lağım çukuru" derken çok haklıdır. Çünkü birçok Batılı ülkede ve onların bağlaşıklarında mafya ve çeteler devlet üstünde ağırlığını giderek artırırken, büyük kentlerde de sokak çeteleri, gençlik çeteleri halka korku salmaktadır.¹⁶⁸ Büyük kentler, çoğu 20 yaşından küçük gençlerin oluşturduğu çetelerce paylaşılmış durumdadır. ABD'nin yalnızca Chicago kentinde 110 çetenin bulunduğu sanılmaktadır. Kendi aralarında kanlı çatışmaların da çıktığı bu çetelerin "görevleri" arasında; uyuşturucu ticareti, silah ve her türden kaçakçılık, oto hırsızlığı, soygun, tehdit, haraç alma vb gibi yasadışı işler bulunmaktadır. Silahlı çete üyelerinin "sokak vergisi"ni vermek istemeyen esnaf tehdit edilir, camları indirilir, dövülür, daha inatçılar öldürülür.

ABD bir terör odağıdır; terör ABD'nin gündelik yaşamının dokularına dek nüfuz etmiştir... Ve ABD'nin direksiyonunda şimdi insan(lık)ın ve ulusların haklarını hiçe sayan¹⁶⁹ terörist bir kovboy vardır...

Örneğin, "Bush'un basın sözcüsü Ari Fleischer, 'Savaş önlenemez, Saddam'a bir kurşun, Irak halkını savaştan kurtarır,' demektedir."¹⁷⁰

Bu koşullarda "Batılı gözlemcilerle göre, III. Dünya Savaşı'nın içindeyiz ve bu savaş uluslararası terörizmle ona karşı çıkanlar arasındadır. ABD Cumhurbaşkanı G. W. Bush

165) Cumhuriyet Bilim-Teknik Eki, 6 Haziran 1987.

166) Aktaran: Claude Julien, Demokrasilerin İmtihan-Estetik-Kardeşlik- Özgürlük, çev: M. A. Kayahol, Milliyet Yay., 1974.

167) Varlık Özmene, "Yaşamdan Notlar-Konfüçyus Bibliyası ve XXI. Yüzyıla Çeyrek Kakt", Bilim ve Sanat, Mart 1983.

168) "İnsanın gerek kendine gerekse başkalarına karşı şiddet kullanmasının altında yatan temel nedenlerin başında 'engellenme' duygusu gelir. Kendini ifade edememe, muhatap bulunmama veya bulunan muhatap tarafından dikkate alınmama, başka altında kalma, istediği gibi davranamama, hedeflenen amaca yönelik bir eylemin durdurulması gibi pek çok durum insanı şiddete yönlendirebilir." (Emre Kongar, "İstihbarat ve Futboldaki Seyirci Şiddeti Nasıl Önlenebilir?", Cumhuriyet, 4 Şubat 2002, s.3.)

169) Bkz: "ABD İşkenceye Karşı Değil", Cumhuriyet, 20 Aralık 2002, s.11; "İşkencenin Önlenmesi Antlaşmasına Washington'a Rağmen Onay", Radikal, 20 Aralık 2002, s.10; "CIA'ın Yöntemi İşkence", Radikal, 27 Aralık 2002, s.11; "Amerikan İşkenceci", Evrensel, 27 Aralık 2002, s.10.

170) Günay Öz, "Savaş Önlenebilir mi?", Cumhuriyet, 25 Aralık 2002, s.6.

bu savaşın çok uzun yıllar sürebileceğini söylüyor ve her-kesi buna hazırlıklı olmaya çağırıyor. 11 Eylül'den sonra formüle edilen Bush doktrinine göre 'Ya ABD'den yana-yız ya da terörden.' Ve gene bu doktrine göre, 'Teröre biz-zat karışanla ona kucak açan, yataklık yapan arasında fark yoktur.' Ancak bu doktrine göre İsrail Başbakanı Ari-el Şaron uyguladığı şiddet ise, 'tıpkı Amerika'ninki gibi' haklıdır.¹⁷¹

Bu doktrini hayata geçiren Bush keyfiliğinde "Beyaz Saray'ın hazırladığı bir listede adı geçen 12 kişinin öldürül-mesi için CIA'ye yetki verildi. New York Times'ın üst düzey askeri ve istihbarat yetkililerine dayandırdığı haberinde, listenin, Kaide lideri Usame Bin Ladin ve yardımcısı Ay-man El Zevahiri ile örgütün diğer önde gelenlerinin yanı sı-ra, Kaide'ye bağlı başka örgütlerin liderlerini de içerdiği id-dia ediliyor. Ölüm listesinin hangi kriterlere göre hazırlan-dığı belli değil. Bush, 11 Eylül'ün ardından CIA'ye Kaide li-derlerinin öldürülmesi için yetki vermiş, Bin Laden'i 'ölü yada diri' istediğini söylemişti. Bush, CIA'ye verdiği geniş yetkilerle, operasyonlarda öldürülmesi hedeflenen her kişi için ayrı izin alınması zorunluluğunu kaldırmıştı."¹⁷²

ABD'nin bu tarz davranışları yeni olmadığı gibi; Sedat Vural'ın şu soruları da aradan yıllar geçmesine karşın hâlâ yanıtlanamamıştır: "Ya siz ölüm tacirleri... Gerçek savaş suçluları... Yerküreyi ateş cehennemine çeviren savaş rant-çıları... Sizler de duyuyor musunuz... Evet sizler; Şili'de demokratik bir şekilde halkın oylarıyla devlet başkanı se-çilen sosyalist Salvador Allende'nin sizin denetim ve silah-larınızla Pinochet'nin katilleri tarafından çocuk gö-zü önünde sabahın alacakaranlığında başkanlık konutunda öldürülmesinden... Bir tescilli katili (Pinochet'yi) 25 yıl Şi-li'nin başında devlet başkanı olarak tutmanızdan utanç ve suçluluk duymuyor musunuz?"¹⁷³

Yanıtı verilmemiş sorunun yanında Özlem Yüzak'ın anımsattığı gibi: "Günlerden 11 Eylül. Gözü kara ve he-deflerine kilitlenmiş pilotlar uçakların burnunu başkentin kalbine doğru yönelttiler. Amaç, nefret ettikleri bir siya-si sistemin simgelerini yok etmekti. Her şey son derece hızlı seyretti. Patlamalar, şiddetli bir gürültüyle çöken binalar, cehennemden kaçmaya çalışan insanlar. 2001 New York mu? Hayır, 11 Eylül 1973, Şili'nin başkenti Santiago... ABD ile işbirliği yapan General Pinochet' nin,

Şili'nin sosyalist Devlet Başkanı Salvador Allende'ye kar-şı düzenlediği darbe. Hava kuvvetleri tarafından bombala-nan başkanlık sarayı. Yüzlerce ölü ve 15 yıl sürecek bir te-rör rejiminin başlangıcı... Şilili bir yazar New York'taki saldırıda yakınlarını kaybedenlere anlamlı tarihsel mesajı-mı şu sözlerle veriyor: 'Siz 11 Eylül'ün 1. yıldönümünü anımsıyorsunuz. Biz ise 29.'sunu. Biz sizi hatırlıyoruz. Lütfen siz de bizi hatırlayın'..."¹⁷⁴

ABD'nin suçları deyince, "Vietnam Savaşı'nda 1 mil-yonu sivil olmak üzere 3 milyon Vietnamlı, 58 bin de Amerikalı öldürüldüğünü"¹⁷⁵ ve de 11 Eylül 1973'de "ABD İmparatorluğunun demokrasi"sini götürdüğü Sal-vador Allende Şili'sini anımsamalı ve anımsatmalıyız..."¹⁷⁶

"11 Eylül 1973 idi... Salvador Allende, 11 Eylül 1973'de La Moneda Sarayı'nı bombaladıktan sonra basan askerler arasındaki bir CIA ajanının sıkıdığı tek kurşunla öl-dürüldü. İntihar etti, denildi. Faşist darbe, birkaç ay önce kendi eliyle genelkurmay başkanlığına atadığı Augusto Pi-nochet ve satılık ordusuna ABD talimatıyla yaptırılmıştı...

O gün Salvador Allende şunları demişti...

Saat 08.45. Salvador Allende'nin Radio Corporacion mikrofonlarından Şili halkına seslenişi:

'Beni dinleyen yoldaşlar: Durum vahim. Silahlı kuvvet-lerin çoğunluğunun katıldığı bir darbeyle karşı karşıyayız. Size 1971 yılında söylediğim sözleri anımsayın: Ben ne me-sih, ne de azizim. Halkın bana verdiği görevi yerine getir-mek için yola çıkmış bir toplum savaşçısıyım. Ama Şili'yi tarihin karanlığına gömmek isteyenler, halkın büyük çoğun-luğunun iradesine ihanet ettiler. Kahraman değilim, ama ge-riye adım atmayacağım. Bilsinler, duysunlar ve hiç unutma-sınlar: La Moneda Sarayı'nı ancak halktan aldığım yetki sü-rem bitince terk edeceğim, Şili devrimini ve halkın iradesiyle kurulan Şili hükümetini sonuna kadar savunacağım. Baş-ka çarem yok. Beni ancak kurşunlarla delik deşik ederek durdurabilirler. Ben ölürsem, halkım yürütür yoluna, daha güç, daha zorlu, acılı olur yol. Çünkü halkın karşısına çıkan-ların şiddet sınırları yok. Onlara bu olanağı ne sunacak, ne de kolaylaştıracam. Toplumsal devrim, bir yönetici yok edilince yok olmaz. Yavaşlatılır, uzatılır ama durdurulamaz. Yoldaşlar, sükunetinizi muhafaza edin. Cumhurbaşkanı yol-daşınız, ne halkımı ne de görev yerini terk edecek. Hayatım pahasına La Moneda Sarayı'ndayım ve çıkmayacağım.'

171) Haluk Şahin, "Terörizmin Tanımı", Radikal, 27 Mart 2002, s.6.

172) "Beyaz Saray'ın Ölüm Listesi Var", Radikal, 16 Aralık 2002, s.11.

173) Sedat Vural, "11 Eylül'ün Beyaz Mendilleri...", Cumhuriyet, 27 Eylül 2002, s.2.

174) Özlem Yüzak, "İngiliz Yönetimci Loach: Biz Sizi Hatırlıyoruz. Peki Ya Siz?", Cumhuriyet, 17 Aralık 2002, s.9.

175) "ABD'nin Yüzünün Kızardığı Gün", Cumhuriyet, 30 Nisan 2000, s.7.

176) "11 Eylül'ü takip eden saldırının ardından Amerikalılar birbirlerine hep aynı soruyu sordular: Neden bizden nefret ediyorlar? Aydınların bu soruya verdikleri yanıt ortak: ABD özellikle Ortadoğu'da kendi güdümünde hükümetler kurdurdu, sol muhalefetin onadan kaldırılmasına yardımcı oldu, baskıcı rejimleri destekledi, destekleneyi süzdürüyor, darbeler yaptırdı, İsrail'e kayıtsız şartsız destek verdi. Stephen Shalom, muhalif aydınlardan Noam Chomsky'nin öncülüğünde hazırlanan zmag adlı internet sitesinde "Neden bizden nefret ediyorlar?" sorusunu 22 Eylül 2001'de yayımlanan 58 maddelik özet bir listeye ya-nıtladı." (Alper Bulut, "Neden bizden nefret ediyorlar?", Cumhuriyet, 11 Eylül 2002, s.10.) Ayrıca bkz: "Kırlı Silahta ABD Baş Çekiyor", Cumhuriyet, 30 Ekim 2002, s.10; Lezzet Orman, "ABD ve Nükleer Silahları", Cumhuriyet, 9 Ocak 2001, s.2.

Saat 9.03. Salvador Allende'nin, Radio Magallanes mikrofonlarından Şili halkına sesleniş:

'Uçaklar üstümüzden uçuyor. Bizi tarayabilirler. Ama bilsinler ki biz buradayız ve bu ülkede, sorumluluklarına sonuna kadar sahip çıkan insanlar var. Ben bu sorumluluğu özgür ve demokratik seçimle işbaşına gelen bir cumhurbaşkanının bilinciyle üstlendim. Büyük tarih, baskı ve cinayetle yazılmaz. Bizi silebilirler. Ama yarımlar halkın ve emekçilerin olacaktır. Bu vatani vatan yapan ilkeleri savunmanın bedelini, hayatımla ödüyorum. Halkım sakin olmalı, provokasyon ve katliama yol açacak intikam duygularına kapılmadan, daha iyi bir yaşam kurma hakkını savunmalı.'

Saat 9.10. Uçaklar sarayı bombalarken, Salvador Allende'nin -Radio Magallanes'ten duyulan son sözleri:

'Size son kez hitap ediyorum. Uçaklar Magallanes radyosunun vericilerini bombaladı. Bu tarihsel geçiş anında, halkıma sadakatimi hayatımla ödeyeceğim. Ama yüz binlerce Şilinin bilincine düşen tohum ergeç yeşerecek. Onların silahları ve güçleri var. Ama toplumsal ilerleyiş şiddet ve cinayetle durduramazlar. Bu ülkenin geleceğini kuracak gençlere sesleniyorum: Şili'de faşizmin geçmişi uzun. Tüm terörist suikastlar, havaya uçurulan köprüler, yıkılan demiryolları, patlatılan petrol kuyuları onların eseri. Hepsini satın alınmıştı. Tarih önünde yargılanacaklar. Az sonra sesimi artık duymayacaksınız. Ama hep sizinle olacağım. Beni vatana sadık bir onurlu insan olarak hatırlayın. Halkım kendini savunmalı, ama feda etmemeli. Vatanın emekçileri, ben Şili'ye ve geleceğine inanıyorum. Başka adamlar, başka insanlar ihanetin bastırıldığı bu acı karanlığı aydınlatacaklar. Er geç özgür insanın geçeceği kapıları açacak ve daha adil bir toplum kuracaklar. Yaşasın Şili! Yaşasın halk! Yaşasın emekçiler! Bunlar benim son sözlerim ve fedakârlığım boşuna değil, satılmışlığa, korkaklığa ve ihanete bir ahlâk dersi olacağına eminim'...⁽¹⁷⁷⁾

ABD emperyalizmi dünden (Şili ve Vietnam'dan) bugüne (Afganistan'a), emperyal-sömürgeci bir güç olarak, talan ve yıkımın mimarı olmuştur... Örneğin, "Silah bulundurmasını Irak'ı işgal nedeni olarak ileri süren ve iki de bir kitle imha silah üretimine, kullanımına, dağıtımına izin veremeyiz açıklamaları yapan ABD, bu silahların en büyük üretici ve satıcısı durumundadır. Geri ülkelerin silah pazarının yüzde atıya yakın bölümü tek başına ABD silah tekelleri tarafından ele geçirilmiş durumdadır. Emperyalizm enerjiye olan zorunlu ihtiyacı nedeniyle sürekli gerginlik, savaş ve çatışmaların hüküm sürdüğü petrol bölgesini de silahlandıran ABD'dir. Suudi Arabistan'dan

Kuveyt'e, Ürdün'den Katar'a, Mısır'dan Bahreyn' kadar silah satımı ABD'li silah tekellerinin elindedir. Ve buralarda ABD'nin üsleri bulunmaktadır.

Yine ABD silahlanmaya bütçesinden en büyük payı ayıran ülkedir. ABD'nin silahlanmaya ayırdığı paranın, Türkiye'nin toplam gelirlerinin dört katı kadar olduğunu belirtmek kitle imha silahlarının üretimine izin veremeyiz diye konuşan ABD'nin yüzüstülüğünü göstermek için herhalde yeterlidir.

ABD bütçesinden silahlanmaya ayrılan pay sürekli artmakta, ancak bunun karşılığı bütçedeki sosyal harcamaların payı düşmektedir. 11 Eylül saldırısı öncesinde 281 milyar dolar olan askeri harcamalar 350 milyar doları geçmiş durumdadır. Bu rakam bütçenin yüzde 50'sine karşılıktır. Silahlanmaya 350 milyar dolar ayıran ABD'nin, sağlığa ayırdığı pay ise sadece 8 milyar dolardır ve sürekli budanmaktadır.

Yine bizzat Amerikan Kongresi tarafından açıklanan belgelerde kimyasal ve biyolojik silah üretimi ve stok birikiminde kimse ABD ile boy ölçüşecek durumda değildir. Kongre tarafından açıklanan belgelere göre: ABD'nin elinde 1980 yılına kadar tam 30 bin ton sinir gazı, hardal gazı ve gosgen stokları bulunuyordu. Bununla da yetinilmeyerek, 1980 yılı sonundan itibaren daha ölümcül olan ikili kimyasal silahlar geliştirildi. ABD Savunma Bakanlığı bu ölümcül silahların dokuz bölgede depolandığını açıkladı. Sekizi ABD'de, biri Pasifik Okyanusu'ndaki Johnson Mercen Adası'nda bulunan bu depolarda dünya nüfusunu bir kerede yok edecek miktarlarda kimyasal ve biyolojik silah bulunuyor.

ABD ordusu Çevre Politikası verilerine göre, ABD'nin Irak'a birinci saldırısı sırasında, 940 binden fazla uranyum başlıklı 30 mm'lik mermi ve 14 binden fazla geniş kalibreli, seyreltilmiş uranyum başlıklı 30 mm'lik mermi ve 14 binden fazla geniş kalibreli top mermisi harcandı. Bu uranyum saldırıları sırasında 300 ile 500 ton arasında taneceğin ve tozunun yayıldığı tahmin ediliyor.

Bu silahlar yalnızca Iraklıları değil, savaşa katılan işgal kuvvetlerinden 100 bin askeri de etkiledi. Günümüzde bu askerler çeşitli solunum yolu, karaciğer ve böbrek hastalıkları, bellek yitirme, baş ağrıları, yüksek ateş ve tansiyon düşüklüğü sorunları ile yaşıyor.

Aynı silahlar daha sonra Bosna'da kullanıldı. Etki alanında bulunanlar aynı akıbete uğradı. Bunların bir bölümü basına sızmasına rağmen, NATO ve Pentagon tarafından inkâr edilerek üstü örtülmeye çalışıldı. Bugün Irak savaşına katılıp bu silahların etkisiyle ABD'de sakat ve hasta kalanların varlığı bilinmektedir. Bu silahlar sonucu Irak'ta

177) Salvador Allende, aktarın: Mine Kırıkkaraç, "11 Eylül 1973", Radikal, 11 Eylül 2002, s.7.

ölen, sakat ve hasta kalanların varlığının ise tekellerin kontrollündeki medyada haber değeri yoktur.

ABD, petrol sahaları üzerinde tam denetim sağlamak için bin bir dolap çeviriyor. İstihbarat örgütleri ve çeşitli ilişkilerle satın aldığı medya ve yazarlar aracılığıyla tam bir yalan bombardımanı, dezenformasyon sürdürüyor.¹⁷⁸

ABD'nin birinci Irak saldırısının ardından ABD eski Adalet Bakanlarından Ramsey Clark, ABD'yi 'savaş sırasında tam bir soykırım işlemekle' suçlamış ve şunları söylemişti: 'ABD yönetimi savaşı önceden tasarlamış, görüşme yollarını tıkamış, kitle iletişim araçlarını denetim altına alarak, BM'yi yönlendirerek, insanlığa, uluslararası hukuka karşı savaş suçu işlemiştir'...¹⁷⁹

178) "Amerikan medyası Filistin tarafını vermeye çalışsa da, olayları İsrail'in bakış açısından bakıyor, İsrail'i eleştirmek kolay değil. İsrail aleyhinde haber yazarsanız kendinizi Yahudi lobilerinin müthiş bir baskısı altında bulursunuz." (Andrew Finkel, "Senaryoda Kötü Kovboy İslâm Oldu", Radikal, 29 Nisan 2002, s.6.)

179) Çetin Diyar, "Asil Silah Kimde", Evrensel, 29 Kasım 2002, s.4.

IV. Ayrım: "Büyük Oyun" Güzergâhı

*"Uçurtmalar rüzgâr gücü ile değil
o güce karşı koydukları için yükselirler."*⁽¹⁸⁰⁾

"XIX. yüzyılda İngiltere ve Rusya arasında 'Büyük Oyun'a sahne olan Avrasya'dan Ortadoğu ile Orta Asya'ya uzanan coğrafyada 'yeni bir satranç tahtası' kuruluyor. Rusya-İngiltere karşıtlığı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yerini Rusya-ABD karşıtlığına bırakmıştı. Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasının ardından Orta Asya'da çıkarlar yine karşı karşıya..."⁽¹⁸¹⁾

Petrol ve doğalgaz kaynakları yönünden zengin olan Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Azerbaycan gibi ülkeler bölgede ön plana çıkarken enerji sevkiyatı için ihtiyaç duyulan boru hatlarının güzergâhı da son derece önemli bir pazarlık konusu haline geldi. Boru hatlarının İran üzerinden geçmesini istemeyen ABD, 1996'da 'istikrarlı bir Afganistan' yaratılması ihtiyacı nedeniyle Taliban'ı desteklemişti. Ancak, Usame Bin Ladin'in devreye girmesi ve Taliban'ın kontrolden çıkması, bu alternatifin gündemden düşmesine neden oldu."⁽¹⁸²⁾

Sonrasında ise, Le Monde Diplomatique'in deyişiyle, "ABD, Afganistan'ı teröre karşı saldırısının ilk hedefi olarak seçerken tehlikeli çarkların döndüğü bir bölgenin üzerine de parmağını koymuş oldu. Basra Körfezi'nden başlayan, Orta Asya'dan geçerek Çin'e kadar uzanan bölge, savaşlarla, çatışmalarla iç içe geçmiş bir bölge: İsrail-Filistin, Kuzey Irak Kürtleri, Çeçenistan, Keşmir, Tacikistan... Karımakarışık oyunların oynandığı bir alan: Jeopolitik çıkarlar, ulusal çatışmalar, petrol boru hatları, terör ve uyuşturucu

trafiği... İşte bu bölgede SSCB'nin dağılıp soğuk savaşın sona ermesinden sonra başlayan 'büyük oyun' 11 Eylül ile birlikte değişim sürecine girdi."⁽¹⁸³⁾ Yeni aktörler, yeni kaygılar ve yeni fırsatlarla..."⁽¹⁸⁴⁾

ABD İmparatorluğu için bunu ilk adımı Afganistan oldu... "ABD'nin, Afganistan Savaşı sayesinde ilk kez Orta Asya'ya geldiği, yeni üsler elde ettiği, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan yönetimleriyle, ordularıyla doğrudan bağlantılar kurabildiği görülür. Özbekistan Dışişleri Bakanı Kamilov'a göre 'Amerika bölgeye ciddi bir amaçla ve uzun süreli olarak geldi.' Nitekim ilk anda geçici kaydıyla yapılan çadır kentlerin yerini şimdi kalıcı binalar almaya başladı."⁽¹⁸⁵⁾ Kazakistan'daki bir ABD üst düzey görevlisine göre bölge '2015'e kadar dünyanın en önemli petrol ve gaz alanlarından biri olabilir'... ABD'nin 'bu bölgede muazzam ekonomik ve enerji çıkarları söz konusu' ve 'bu ABD ulusal enerji stratejisinin bir parçası'dır..."⁽¹⁸⁶⁾

IV.1-) AFGANİSTAN YIKIMI...

*"Gözüm, kör değilsen, bunca mezarı gör;
Dünyayı saran yalanı dolanları gör."*⁽¹⁸⁷⁾

"11 Eylül saldırısının arkasında El Kaide adlı uluslararası bir gizli örgütün olduğunu hemen saptayan ABD, bu örgüte ve terörizme karşı uluslararası bir savaş başlattı. İlk hedef örgütün liderliğini yok etmek, başını koparmaktı. Bu yüzden, örgütün kadrolarının büyük çoğunluğunun uluslararası alanda örgütlü olmasına karşın ABD, Bin Ladin'e yakınlık eden Afganistan'a saldırdı."⁽¹⁸⁸⁾ Düşman Taliban rejimi

180) W. Churchill.

181) Prof. Osman M. Öztürk, "Orta Asya'yı kontrol, küresel hegemonyayı sürdürmek açısından oldukça önemlidir," (aktaran: Emin Günes, "TÜDEV Kurultayı", Cumhuriyet, 10 Aralık 2001, s.15.) diyor.

182) "Eski Güçler Yeniden Sahne: Orta Asya Satranç Tahtası Kuruluyor", Cumhuriyet, 19 Kasım 2001, s.9.

183) Bkz: Ergin Yıldızoglu, "Hazar Petrolleri, Çin Pazarı ve ABD Hegemonyası", Cumhuriyet, 22 Kasım 1999, s.5; "Balkanlar'dan Ortadoğu'ya Emperyalizmin 'Servis Alanları'...", Devrim Dergisi, No:34, Kasım 2002, s.10-11; "Emperyalist Saldırganlık ve Yanılsama", Devrimci Demokrasi Gazetesi, Yıl:1, No:5, 16-30 Kasım 2002, s.11; "Enerjide Avrasya Merkez", Cumhuriyet, 9 Kasım 2001, s.11; Erdal Güven, "Paylaşılmanın Pota: Hazar Denizi", Radikal, 5 Mayıs 2002, s.8; "Kafkasya'da Büyük Çekişme", Cumhuriyet, 2 Aralık 2001, s.11; "Enerjide 'Büyük Oyun' Başladı", 31 Mayıs 2002, s.13; Ferihs Demirmen, "Hazar'da Yeni Petrol Oyunu ve Rekabet...", Cumhuriyet, 2 Mayıs 2002, s.2; Erdal Güven, "Jeopolitik Sorumluluk", Radikal, 2 Kasım 2001, s.8; Emin Gürses, "Hazar'ın Statüsü", Cumhuriyet, 18 Ağustos 2001, s.15; Ayhan Şimşek, "Kafkaslar'da Kutuplaşma", Cumhuriyet, 23 Ağustos 2001, s.8; Brenda Shaffer, "Devletin Sanson Olmaya Hakkı Yoktur", Cumhuriyet, 12 Mayıs 2002, s.12; Ferihs Demirmen, "Hazar'da Yeni Petrol Oyunu ve Rekabet...", Cumhuriyet, 2 Mayıs 2002, s.2.

184) "... 'Büyük Oyun' Değişiyor", Cumhuriyet, 5 Kasım 2001, s.9.

185) International Herald Tribune, 29 Ağustos 2002.

186) Ergin Yıldızoglu, "Afganistan'da İşler Sarıya mı Sarıyor?", Cumhuriyet, 2 Eylül 2002, s.13.

187) Ömer Hayyam.

188) Bkz: Turgut Tarhanlı, "Taliban ve Dünya", Radikal, 13 Mart 2001, s.9; Arni Özgürel, "Şeriatın Marksizme", Radikal, 16 Ekim 2001, s.9; "Hepsi Birer Savaşçı", Radikal, 27 Ekim 2001, s.10; Tuncer Güvenç, "Anadolu İhtilali: İlk Tanyan Ülke: Afganistan", Cumhuriyet, 15 Ekim 2001, s.2; Arni Özgürel, "Savaş Alanı Afganistan", Radikal, 21 Ekim 2001, s.9; Arni Özgürel, "Huzuru Bilmeyen Ülke", Radikal, 15 Ekim 2001, s.9; Murat Belge, "... 'Fitna' Dinerken", Radikal, 29 Ocak 2002, s.9.

yakıldı, yerine dost Karzai rejimi geçirildi. Çok miktarda El Kaide üyesi terörist öldürüldü veya yakalandı. Bu arada en az 3 bin sivil (İkiz Kuleler'de ölenlerin sayısı kadar) ABD bombaları altında yaşamını yitirdi. Bu noktada savaşın birinci aşamasının tamamlandığı ileri sürüldü, ABD'nin imajı olağanüstü parlatıldı ve ikinci aşama için hazırlıklar başladı. Afganistan başarısının gerçekleşiyse, bu arada özellikle çıkarılan toz duman arasında adeta sihirbazların (veya CNN'nin) 'ayna ve duman' oyunları ile gözden kaçırıldı...¹⁸⁹

William Pfaff'ın, "Terörle savaş Afganistan'la savaş halini aldı. ABD hıncını Afgan halkından alıyor,"¹⁹⁰ dediği yıkım hareketiyle birlikte "ABD Taliban rejimini devirdi,"¹⁹¹ ama yerine koyduğu Karzai hükümetinin de geleceği karanlık. ABD eninde sonunda Afganistan'a istikrarı kendi birlikleriyle sağlamayı denemek zorunda kalabilir. Bu durumda ABD'nin kendini yeni bir Vietnam içinde bulma olasılığı yüksek.¹⁹² Çünkü "Gözlemciler göre Washington, Vietnam benzeri bir gerilla savaşına sürükleniyor..."¹⁹³

Bu savaş Molla Ömer ve Usame Bin Ladin simgeleriyle sadece Afganistan'da değil; eylemi-propagandası (kasetler, mektupları ve El Cezire televizyonu) ve örgütlenmesiyle küresel ölçekte sürdürülüyor... "Usame Bin Ladin, kasetinde Amerika'ya ve genelde Batı'ya seslenerek 'Öldürdükçe öleceksiniz' derken; The Observer'de yayımlanan 'mektubu'nda"¹⁹⁴ da iki soruya cevap veriyor: 1-) 'Neden size karşı savaşıyoruz?'; 2-) 'Sizden ne yapmanızı istiyoruz?' Cevaplara bakarken, 'Hepinizin Müslüman olmasını istiyoruz' gibi 'fantezi' ultimatolarla teolojik tartışmaları, hatta Filistin sorununu da bir kenara bırakırsak, karşımızda anti-küreselleşmecî, anti-empyralist, çevreci, metalaşmanın aile ve ahlak üzerindeki yıkıcı etkileri vb. üzerinde yoğunlaşan III. Dünya bir söylem kalıyor...¹⁹⁵

IV.2-) HEDEF: IRAK

"Sen sade toprağı tanı
toprağı inan.
Ayırdetme öz anandan
toprak ananı.
Toprağı sev
anan kadar."¹⁹⁶

"Irak'ta Rejim Değişikliği yönelimiyle ABD, uzun dönemli projelerinin gereği bölgede, adeta Sykes-Picot (1916) Anlaşması'nı anımsatan bir yeniden yapılanmanın gereğine, bunu gerçekleştirebileceğine inanıyor. İşe de bölgenin jeopolitik olarak en stratejik coğrafyasında yer alan Irak'tan başlıyor. Böylece hem Suriye, İran ve Suudi Arabistan'ın ortasında kocaman bir toprak parçasına yerleşmiş hem de dünyanın ikinci büyük petrol rezervine el koymuş olacak. Bu noktadan sonra da ABD açısından, artık Suudi Arabistan, Suriye ve İran rejimlerine, petrol fiyatlarını da kullanarak müdahale etmek, 1970'lerden beri başının belası OPEC'i yıkmak çok daha erişilebilir bir hedef haline geliyor. Bu süreç aynı zamanda İsrail'in bölgedeki güvenliğini de sağlamış olacak.

Eğer ABD'nin bu projesi gerçekleşecek olursa bölgede birçok sınır yeniden çizilecek. Irak savaşı yeni devletlerin doğmasına yol açacak bir 'big bang' olacak. Ancak, Türkiye de dahil,¹⁹⁷ bölgedeki ülkeler son resmin neye benzeceğini bilemiyorlar. Yine de, geçenlerde, bugüne kadar kimsenin konuşmadığı bir konunun,¹⁹⁸ Suriye'deki 1.7 milyon Kürt nüfusun büyük çoğunluğunun yasal haklarının, vatandaşlık kimliklerinin olmamasının, ama yaşadıkları Dicle-Fırat arası verimli bölgenin Suriye'nin tahıl üretiminin yarısını pamuk ihracatının önemli bir kısmını üretiyor olmasının, buradaki petrol ve gaz yataklarının gündeme getirilmesi anlamlıydı.¹⁹⁹

189) Ergin Yıldızoglu, "...Terörizme Karşı Savaş" ve Afgan Masalları", Cumhuriyet, 27 Şubat 2002, s.4.

190) William Pfaff, International Herald Tribune, 3 Kasım 2001.

191) "Sovyet işgalinin bitmesinin ardından Afganistan'da iktidara geçmek için yarışan onlarca grup kaldı. Verdiği destekle Taliban'ı iktidara getiren ABD şimdi yaratığı 'cutavun' yok etmek istiyor" (Avni Özgür, "ABD Patentli Taliban", Radikal, 17 Ekim 2001, s.9.)

192) Ergin Yıldızoglu, "Afganistan'da İstikrar Hayal", Cumhuriyet, 10 Temmuz 2002, s.4.

193) Ergin Yıldızoglu, "ABD Afgan Batagında", Cumhuriyet, 8 Mart 2002, s.9.

194) <http://www.observ.co.uk/worldview/story>.

195) Ergin Yıldızoglu, "Usame'den Mektup Var!", Cumhuriyet, 27 Kasım 2002, s.4.

196) Nâzım Hikmet, "Çocuklarınıza Nasihat".

197) "Fox TV yorumcusu, 'Türkiye'yi 16 milyar dolara satın aldık' dedi. Altınur Kılıç cevap yazdı: Aslında bu doğru ama bunu söylemek ayıp..." (Andrew Finkel, "Senaryoda Kültür Köyü İslâm Olsa", Radikal, 29 Nisan 2002, s.6.) Ayrıca Türkiye'nin konuma hakkında bkz: "Türkiye Irak Savaşına Hazırlanıyor", Dürüst Düşün, No:48, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.7; Reha Ülkü, "Türkiye İçin Kuzey Irak Sorunu", 11:27 Haber ve Yorum Gazetesi, No:2, 27 Ekim-10 Kasım 2002, s.12-13; "Irak Operasyonu Bedeli: Ankara 20 Milyar Dolar İstiyor", Cumhuriyet, 4 Aralık 2002, s.11; Tükel Minibay, "Irak'taki Harfyanın Talibi", Cumhuriyet, 16 Aralık 2002, s.12; "Irak'a Yönelik Savaşın Hazırlıkları Tamamlanıyor", Kızıl Bayrak Gazetesi, No:2002/45 (85), 16 Kasım 2002, s.22; Yâsemin Çengir, "Gündem: Kürt Meselesi", Milliyet, 2 Aralık 2002, s.20; Erol Manisalı, "Irak'ta ABD Ortaklığının Koşulları...", Cumhuriyet, 23 Aralık 2002, s.11; Baskın Onan, "ABD Türkiye'yi Savaşa Çekiyor", Cumhuriyet, 26 Aralık 2002, s.11; Hulûk Şahin, "Niçin Irak?", Radikal, 25 Aralık 2002, s.6; "Korfez'e Yiğitlik Başlıyor: Washington En Geç Şubatı Varacak", Cumhuriyet, 22 Aralık 2002, s.11.

198) Eski bir haber geçerken anımsayalım: "Kritik günler yaşıyoruz, hem içeride, hem dışarıda. Suriye ile savaşın eşiğine kadar uzanmış bir gerginliğin içine girmiş durumda Türkiye. Bu ülke de sınıra yığılmak yapıyor. Tam bu sırada Washington, Talabani ile Barzani'yi bir araya getirerek Kuzey Irak'ta fiili bir Kürt devleti oluşturmanın adımı atıyor. Ankara Bağdat Yönetimi ile ilişkilerini büyükelçi düzeyine çıkararak bunu yanı sıra veriyor." (Ali Simen, Milliyet, 5 Ekim 1998, s.18.)

199) The Times, 26 Aralık 2002.

ABD bu büyük altüst oluş olasılığına hazır, bölgede en büyük manivelaya sahip oyuncu olarak orada oluşacak tüm kargaşa içinde manzarayı kendi istediği yönde biçimlendireceğinden emin. Öylesine hazır ki, Los Angeles Times'ta yayımlanan bir araştırmanın aktardığına göre²⁰⁰ bu savaşta, daha önce hiçbir yerde kullanılmamış 'kurgu bilim' silahlarını devreye sokmaya hazır. Düşmanın elektronik araçlarını felç eden 'doğrudan enerji' silahı, düşman personelinin derisinde çok yoğun acı verici etki yaratan 'mikro dalga' silahı, kimyasal ve biyolojik silahların sığınaklarını delebilecek 4000 titanyum çubuğu içeren, uzaktan kumandalı parça tesirli bomba, suyla söndürülemeyecek kadar yoğun yangınlar çıkaran bir başka bomba, nihayet biyolojik-kimyasal silahları radyasyonla yok etmeyi amaçlayan (besbelli ki nükleer) bir bomba, bu savaşta kullanılmayı bekliyor. Tabii daha önce aktardığımız, özellikle Saddam için geliştirilerek hizmete sokulan, sığınak delici düşük yoğunluklu nükleer bomba da var...²⁰¹

BM silah denetçileri UNMOVIC Başkanı Hans Blix'in, "Irak kitle imha silahlarına sahip olmadığında ısrarlıysa bu konuda ikna edici kanıtlar ortaya koymalıdır,"²⁰² dediği koşullarda anımsatmadan geçmeyelim: İmparator, Irak'ta devasa bir yıkıma hazırlanırken "ABD'nin savaş savlarından birincisi Irak'ın 'teröre destek veren ülke' olmasıdır. ABD Irak'ı işine geldiğinde 'teröre destek veren ülke' ilan etmiş, işine gelmediğinde ise kimyasal silahlar kullanan Irak'a arka çıkmış, onu teröre destek veren ülkeler listesinden çıkarmıştır.

Irak'ın ilk defa olarak teröre destek veren ülkeler listesine alınması, 1972 yılında, General Hasan Bekr'in Irak petrollerini millileştirmesi sonrasında olmuştur.

Petrol millileştirmek ile teröre destek vermek arasında ne bağlantı bulunduğunu haklı olarak sorabilirsiniz.

Ama unutmayınız ki, ABD için en büyük ihanet petrolün millileştirilmesidir. Nitekim o olaydan 20-21 yıl önce, 1951'de, İran petrollerini millileştiren Musaddık da, bir Amerikan darbesi ile devrilmişti.

1980-1988 arasındaki savaşta ise Washington, Tahran'a karşı Bağdat'a destek vermiştir.

Reagan 1982'de Bağdat'a tam destek kararı almış ve Irak'ı terörü destekleyen ülkeler listesinden çıkarmıştı. İki yıl sonra ise Bağdat ve Washington arasında tam diplomatik ilişkiler kurulmuştu. Bu sekiz yıl boyunca ABD yalnızca Irak'ın kimyasal silah kullanmasına göz yummakla

kalmamış, ama aynı zamanda, onunla askeri istihbaratı paylaşmış, Irak'a silah yardımı yapmış, hava saldırılarında fiili destek vermişti. O sırada ABD, Irak'ı teröre destek veren ülkeler arasında saymıyordu. Bu gerçekler, New York Times'ta 20 Ağustos 2002'de, Jonnathan Right imzasıyla yayımlanmıştır...²⁰³

Bunun yanında BM Silah Denetimi Özel Komisyonu (UNSCOM) üyesi olan W. Scott Ritter şunları diyor: "Irak, Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararında (687 sayılı kararı kastediyor) belirtilen silahsızlanma yükümlülüklerine tamamen uymuş değil. Ama öte yandan Irak'ın kitle imha yeteneğine sahip silahlarının yüzde 90-95'inin yok edildiği tespit edilmiştir. (...)

Başkan Yardımcısı Irak'ın iki yılda nükleer bomba yapabileceğini söylüyor. Eğer bizim bilmediğimiz bazı şeyler biliyorsa boş konuşuyor. Bir şeyler biliyor gibi de görünmüyor, çünkü Başkan Yardımcısı'nı ve Bush Yönetimi'nin diğer yetkililerini sıkıştırırsanız, benim eski patronum Avusturyalı diplomat Richard Butler (eski UNSCOM Başkanı) ile Saddam'ın bomba imalatçısı olduğu ileri sürülen ve sonra saf değiştiren Iraklı Hıdır Hamza'nın ifadelerine sarılıyorlar. Tabii bu da doyurucu olmuyor, hele hele elimizde BM'nin Irak'a 1991'den 1998'e kadar süren silahsızlandırma kayıtları varken. Bu kayıtlar tartışma götürmez. Belgelemiştir. Biz nükleer programı ortadan kaldırdık. Irak'ın bunu sil baştan tasarlayabilmesi için istihbarat örgütlerince kolaylıkla tespit edilebilecek faaliyetlere girişmesi gerekir. (...)

Irak sınırları etkileyen üç tür kimyasal silah üretti. Bunlar Sarin, Tabun ve VX. Irak ile savaşmaya can atanlar, Amerikalılara karşı kullanılabilecek Sarin ve Tabun sinir gazlarıyla dolu 20.000 bomba başlığından söz ediyorlar. Ne var ki olgular bu iddiaları doğrulamıyor. Sarin ve Tabun'un ömrü beş yıllıktır. Irak bu miktar sinir gazını depolarda gizleyebilmiş olsa bile, şu anda depoda beklediği varsayılanlar zararsız, hiçbir işe yaramaz bir çöp yığının-dan ibarettir. (...) Asıl soru şu: Irak'ın bugün kitle imha silahı var mı? Kesinlikle yok...²⁰⁴

Tüm bunlara rağmen "ABD kesin bir kanıt olmamasına karşın Bağdat yönetiminin elinde kitle imha silahı bulunduğu yönündeki ısrarını sürdürüyor. New York Times, BM denetçilerinin Iraklı bilim adamlarını ülkeyi terk etmeye ikna etmesini, gerekirse bunu zorla yapmalarını istediklerini yazdı. Habere göre ABD, denetçilerin, bilim adamlarına başka ülkelere iltica hakkı tanınması karşılığında kitle

200) Los Angeles Times, 8 Aralık 2002.

201) Ergin Yıldızoglu, "İki Ucu Bloklu Yol", Cumhuriyet, 11 Aralık 2002, s.4.

202) "Blix: Bağdat Kanıt Göstersin", Cumhuriyet, 27 Kasım 2002, s.10.

203) Ali Simen, "Irak Savaşına Doğru-1: İşine Gelince Teröre", Cumhuriyet, 6 Aralık 2002, s.4.

204) William R. Pitt, Irak'a Savaş-Bush Yönetimi'nin Bilmediği Gerçekler, çev: Çiçek Özcek, Metis Yay., 2002.

imha silahlarıyla ilgili bilgi vermelerini sağlamalarını istiyor...⁽²⁰⁵⁾ "Irak'ın BM'ye gönderdiği 12 bin sayfalık silahsızlanma raporunu 'mini darbeye' ele geçirip kopyalarını keyfince dağıtıyor..."⁽²⁰⁶⁾

Ve "Rus Interfaks ajansı, Irak'ın BM'ye sunduğu silah bildiriminin, bu ülkenin Batı yardımı olmaksızın, kitle imha silahı yapamayacağını gösterdiğini açıklıyor... Habere göre bu ülkeler listesine ABD, İngiltere, Fransa, İsviçre, Japonya, Hollanda, Belçika, İspanya, İsveç ve SSCB giriyor. SSCB'nin adının, Irak'ın raporunun kimyasal ve biyolojik silahlar ile ilgili bölümlerinde geçmediği, ancak Scud tipi taktik füzelerin 1970'li ve 80'li yıllarda SSCB tarafından bu ülkeye sağlandığı kaydedildi. Daha önce de dünya basınında, Irak'a kitle imha silahı yapımında kullanılabilecek teknoloji ve malzeme satan, aralarında ABD'li şirketlerin de bulunduğu pek çok yabancı şirketin listesi yayımlanmıştı..."⁽²⁰⁷⁾

Birkaç şey daha eklersek...

Birincisi: "12 yıllık BM ambargosu yüzünden 567 bin Iraklı çocuk öldü..."⁽²⁰⁸⁾

İkincisi: "Washington Post gazetesine göre, BM silah denetim komisyonu UNMOVIC ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) denetçileri heyetinde cephanе uzmanı sıfatıyla yer alan Harvey John McGeorge'un, özgeçmişinde belirtmediği uzmanlık alanı sado mazoşist seks. Gazeteye göre, Washington'da bulunan sado mazoşist seks kulübü Kara Gül'ün kurucularından olan McGeorge başka bazı kulüplerde 'seks köleleri' üzerinde dersler vermiş ve bıçak, ip kullanılan çeşitli teknikleri öğretmiş.

Kendisi aynı zamanda Woolbridge'de danışmanlık hizmeti veren Public Safety Group'un (Kamu Güvenliği Grubu) da kurucularından... Bundan başka Alman Der Spiegel dergisi de Körfez Savaşı'ndan sonra Irak'a denetim için gönderilen Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) heyeti bünyesinde Doğu Alman istihbarat teşkilâtı STASI adına çalışan 'Martin' kod adlı fizikçinin yer aldığını, aynı fizikçinin Irak'a yeniden gönderileceğini yazdı..."⁽²⁰⁹⁾

Üçüncüsü: "İddiaları çürütmek için denetçilere bir şans vereceklerini belirten Saddam Hüseyin, halktan 'kendini beğenmiş Amerikan zorbalığına' karşı sabırlı olmalarını isterken; Irak Başbakan Yardımcısı Tarık Aziz, Amerikan ABC televizyonuna verdiği demeçte, 'Amerikan yönetimi savaşa hazırlanıyor. Savaş çıkmaması mucize olur. Kitle imha silahına sahip değiliz' dedi..."⁽²¹⁰⁾

Dördüncüsü: "ABD'de yapılan strateji konferansında uzmanlar, Irak savaşında kısa sürede elde edilecek bir zafirin ABD ekonomisini ve finans piyasalarını ateşleyeceğini söylediler..."⁽²¹¹⁾

ABD İmparatorluğu'nun Afganistan'dan sonra Irak'ta ne yaptığı çok açık değil mi?⁽²¹²⁾

Yanıt "Evet"... Ancak bu "Evet'i, olumsuzlayanlar kadar, ona olmayan olumlulukları da yükleyenler var..."⁽²¹³⁾

IV.2.1-) "KÜRTLER'LE BATI'NIN ÇIKARLARI"

*"Bilirken susmak,
bilirken söylemek kadar çirkindir."*⁽²¹⁴⁾

205) "ABD'den Denetçilere: Iraklı Uzmanlar Kaçınılsın", Cumhuriyet, 7 Aralık 2002, s.10.

206) "ABD Raporu 'Gasp Ettir'...", Radikal, 11 Aralık 2002, s.11.

207) "Irak'ın Silahları: Rapor, Batı Yardımı Kanıtıyor", Cumhuriyet, 29 Aralık 2002, s.11.

208) Dincer Sezgin, "Hayır", Radikal, 30 Kasım 2002, s.16.

209) "Bremen'in Denetçileri!", Radikal, 1 Aralık 2002, s.10.

210) "Irak Başbakan Yardımcısı: Savaş Çıkmaması Mucize Olur", Cumhuriyet, 6 Aralık 2002, s.11.

211) "ABD Ekonomisi Savaşa Patlayacak", Cumhuriyet, 5 Aralık 2002, s.13.

212) Bkz: William Ritters Pitt, Irak'ta Savaş, çev: Çiçek Öztekin, Metis Yay., 2002; Türkçaya Atav, "Savaş Yalanları", Cumhuriyet, 27 Temmuz 2002, s.17; "Felaketin Adı Irak Savaşı", Evrensel, 9 Aralık 2002, s.6; Erdal Güven, "ABD Ne İstiyor Ne Öneriyor?", Radikal, 6 Aralık 2002, s.8; "Irak Silah Yok Derse Yalandır", Cumhuriyet, 4 Aralık 2002, s.11; Kuroş Modaresi, "ABD'nin Irak Saldırısı Üzerine", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:170, 21 Ekim 2002, s.8; "Irak Saldırısı Üzerine", Mücadele Birliği Dergisi, No:19, 30 Ekim-13 Kasım 2002, s.5-7; "Irak ve Ortadoğu'da Yeni Emperyalist Planlar", Devrim Dergisi, No:34, Kasım 2002, s.6-7; "Emperyalist Savaşın Keskin Noktası: Irak", Devrimci Düşün, No:48, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.10-11; Mustafa Aydın-Ömer Körküoğlu-Melike Altınışık-Mustafa Kibaroglu-Serhat Erkmen, "Geçmişten Günümüze Irak ve Olası Irak Operasyonu", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.33-49; Turgut Tutanlı, "Irak Politikası", Radikal, 19 Aralık 2002, s.8; "Irak'ı Kuşatma Planı", Evrensel, 16 Aralık 2002, s.10; Oral Çalısır, "Irak'ta Neler Olabilir?", Cumhuriyet, 18 Eylül 2002, s.14; "Irak'ın Nükleer Kapasitesi Zayıf", Cumhuriyet, 9 Aralık 2002, s.11; Ali Sirmen, "Irak Savaşına Doğru-2: Irak'ın Silahları", Cumhuriyet, 7 Aralık 2002, s.4; "Irak'ın Rusya'ya Petrol Darbesi", Cumhuriyet, 13 Aralık 2002, s.10; Esin Çetinel, "Irak Kâbusu", Posta, 18 Aralık 2002, s.8.

213) Bkz: Mete Çubukçu, "Kuzey Irak: Herkes Kendi Hesabını Yapıyor", Birikim Dergisi, No:163-164, Kasım-Aralık 2002, s.6-9; "Kuzey Irak'ta Paylaşım Hesapları", Direniş Gazetesi, Yıl:2, No:24, Eylül 2002, s.7; S. Çiftiyürek, "Avrasya Üzerinde Egemenlik Hesapları ve Kürtler (I)", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:171, 28 Ekim 2002, s.8; S. Çiftiyürek, "Avrasya Üzerinde Egemenlik Hesapları ve Kürtler (II)", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:172, 4 Kasım 2002, s.8; S. Çiftiyürek, "Avrasya Üzerinde Egemenlik Hesapları ve Kürtler (III)", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:173, 11 Kasım 2002, s.8; "Kuzey Irak'ta Koltuk Pazarlığı", Cumhuriyet, 17 Aralık 2002, s.11; Haşim Haşimi, "ABD Ortadoğu Diktatörlüklerini Değiştirmeyi Planlıyor", Serbest Özgür Dergisi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.21-25; "Türkiye ve ABD: Kuzey Irak'a Benzer Girelim", Cumhuriyet, 20 Aralık 2002, s.11; D. Senn, "Irak Operasyonu ve Yeni Süreçte Ulusal Hareketler: Birkaç Konu Başlığı", Barikat Dergisi, No:7, Kasım 2002, s.23-27; "CIA Ekipleri Kuzey Irak'ta Keşifte", Cumhuriyet, 23 Aralık 2002, s.10; "Kuzey Irak'ta CIA Hazırlığı", Evrensel, 23 Aralık 2002, s.10.

214) Eflaun.

Örneğin: "Kürtlerin talepleriyle Batı'nın çıkarları çakışıyor."²¹⁵ diyor Veysi Zeydanlıoğlu; ya da "Kürt halkının umutlarını ve hayallerini kabul etmek ABD'ye, uygar dünyanın gözü önünde doğru bir iş yapma olanağı verir. (...) Washington Kürt halkının binlerce yıllık ulusal istemlerini tanıyarak Irak'ın bölünmesine yardımcı olabilir."²¹⁶ kanısını dillendiren Louisiana State Üniversitesi doçentlerinden David D. Perlmutter gibi...

Emperyal bir gücü; upkî Roma lejyonları gibi, özgürlük değil; kan, gözyaşı, ölüm ve düşmanlık dışında bir şey getirmediklerini unutanların; veya küçük hırsız karşı büyük hırsız tercih edenlerin sayısı hiç de az değil... İrlanda'da Sinn Féin (IRA), İspanya'da Henri Batasuna (ETA) vb'i örnekleri²¹⁷ görmezden gelen bu ibret-i alemlik ilkel milliyetçi²¹⁸ duruşları, "söz uçar yazı kalır" vurgusuyla,²¹⁹ açtığımız parantezde nakletmekle yetinelim...

İbrahim Aksoy: "Şu bir gerçektir ki, günümüzde Kürt sorunu Ortadoğu'nun temel sorunlarından biri olmuştur. Kürt sorunu çözüme kavuşturulmadığı sürece, Ortadoğu'da kalıcı bir barışın ve huzurun olması mümkün değildir. Batı ve ABD bunu çok iyi gördü. Ortadoğu'da 80 yıldan beri, kronikleşmiş bu sorunun çözümü için, ABD Ortadoğu'ya el attı. Burada Irak, şu anda ABD'nin hedefinde olan bir yer. Güney Kürdistan'da zaten 12 yıllık fiili bir devlet var. Saddam'a bu bölge yasaklanmış. Saddam bu bölgeye giremiyor. Uluslararası anlaşmalarla resmen korumanın altındadır. Uluslararası güçler dediğimiz; ABD, İngiltere ve Türkiye ortaklaşa bu bölgeyi koruyor. Yani, aslında Güney'de bağımsız Kürdistan zımnen koruma altındadır. Ancak Saddam ve bölgede İsrail-Filistin sorunu öne çıkmıştır ve ABD buraya bir müdahale yapacaktır. Yani Saddam rejiminin son bulması için ABD rejimi kesin kararlıdır. Bana göre, Güney'de, ortada varolan 12 yıllık Kürdistan'ın değerleri fiilen uluslararası anlaşmalarla da koruma altına alınacaktır. Yani bağımsız bir Kürdistan ortaya çıkacaktır..."²²⁰

Mehmet Emin Sever: "Amerika programına koymuşsa, ki basından öyle anlaşıyor, bunu [Irak'a müdahale-y.n.] yapacaktır. Bu programı uygularken, kendi menfaatleri

dışında başka şeyleri de düşünüyor olabilir. ABD'yi mutlaka emperyalist niyetlerle, petrol kuyularına sahip olmakla değerlendirmek, çok doğru değil; tabii bunlar da olabilir, mutlaka kendi menfaatlerini düşünüyor ama hepsi bu değil. Tamam, ABD'nin saldırganlığını, emperyalizmini hepimiz yadırgıyoruz da, bir de ABD'siz dünya düşünün, ne olurdu? ABD'siz bir dünyada Ortadoğu, despotlarıyla, Saddam Hüseyin'leriyle kan çanağına dönerdi. Dünyada bu tip diktatörlüklere müdahale edecek bir gücün olması gerekiyor..."²²¹

Ümit Fırat: "Dünya yeni bir döneme girdi; dünyanın gidişatını yakından izleyen, aklı başında düşünen insanlar, bunu böyle ifade ediyor. Artık dünya bir takım devletlerin başına diktatörler yerleştirerek yönetilme noktasından uzaklaşmaktadır. Yeterince olmasa da halkın iradesini temsil eden-edebilen veya halka daha yakın duran birileri işbaşına geliyor. XX. yüzyıl biterken Latin Amerika ülkelerinde askeri diktatörlük rejimlerini büyük ölçüde çözdüler. Orası koca bir kıtaydı ve tümüyle askeri diktatörlüklerle yönetiliyordu. Herhalde sıra Ortadoğu'ya ve onun da doğusuna geldi. Artık buralarda da bu işi bitirmek istiyorlar. Eskiden olduğu gibi, gidip hedefteki ülkenin madenlerini kazıp çıkarıp, mamul hale getirdikten sonra büyük kârlarla tekrar o ülkeye satmak, artık demode bir ekonomik sömürü politikası oldu. Artık bilgi satıyorlar. Bilgiyi satmak için de, o toplumların bilgi satın almaya ihtiyaç duyacak, modern bir toplum haline dönüşmeleri için gerekli sosyal-siyasal dönüşümlerini gerçekleştirmiş, yerleşik, istikrarlı ve eğitimli birer toplum olmaları gerekiyor. Diktatörlerle bu işin üstesinden gelinmiyor. Bu nedenle bir takım kral-ların, emirlerin, sultanların ve diktatörlerin yönettiği ülkelerde, insanlar bilgi satın alma ihtiyacını duymuyorlar, dünyaya açılmıyorlar; diktatörün izin verdiği ölçüde dünyaya açılabilirler; diktatörün kullandığı kadar teknoloji transfer edebilirler. (...)

Batılılar, artık kendi köyünde dilediği kadar ekip biçen, canı istediğinde asıp-kesen, hukuk tanımaz ve serbestçe zulmeden bir ayağı değil; kent yaşamını benimsemiş, lüks otomobiller kullanan, elektronik eşya, bilgisayar, disket

215) Veysi Zeydanlıoğlu, "Kürtlerin Talepleriyle Batı'nın Çıkarları Çakışıyor", Serbest Dergi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.60.

216) David D. Perlmutter, "Irak'a Bir Çare: Washington Kürt Halkının Binlerce Yıllık Ulusal İstemlerini Tanıyarak Irak'ın Bölünmesine Yardımcı Olabilir", Serbest Dergi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.106-107.

217) "Belçika'da Almanca konuşan Belçikalılar, federasyonun diğer bölgeleriyle eşit haklar istiyor..." ("Belçika'daki Almanlar Ayaklandı", Cumhuriyet, 17 Ağustos 2002, s.11.)

218) "Milliyetçilik, ne özgürlüğü ne de refahı amaçlar; her ikisini de, ulusu, devletin kalıbı ve ölçütü haline getirmesinin zorunlu gerekliliğine feda eder. Gelgimesi, hem manevi hem de maddi yıkımla damgalanacaktır." (Acton (1862), Aktaran: Edward Hallen Carr, Milliyetçilik ve Sonrası, çev: Osman Akanbay, İletişim Yay., 3'üncü baskı, 1999.) Ayrıca bkz: Shlomo Avineri, "Marksizm ve Milliyetçilik", Teori ve Politika Dergisi, No:27, Yüz 2002, s.63-85; Aydın Çobukçu, "Kardeşlik", Evrensel Kültür Dergisi, No:132, Aralık 2002, s.31-33.

219) "Söyledi: dayda anlamına gelmez. Doydu; tam olarak anladı anlamına gelmez. Anladı; hak verdi anlamına gelmez. Hak verdi; inandı anlamına gelmez. İnandı; uyguladı anlamına gelmez. Uyguladı; sürdürüyor anlamına gelmez. Yaz ki; kalıcı olsun." (Dinçer Sezgin, "Hayır", Radikal, 30 Kasım 2002, s.16.)

220) İbrahim Aksoy, "ABD'nin Irak'a Müdahalesiyle Güney'deki Fiili Durum Uluslararası Resmi Düzeyde Güvence Altına Alınacaktır", Serbest Dergi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.26.

221) Mehmet Emin Sever, "Dünyanın ABD Gibi Bir Gücün Hakemliğine İhtiyaç Var", Serbest Dergi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.11.

alıp-satan, bilgisayar teknolojilerini kullanan dükkânlarını ve tüketicilerini görmek ister. Rahatça iletişim kurmak için kendi dillerini de konuşabilen insanların daha çok olmasını ister. Aslında bilgi satmak ekonomik bakımdan tank satmaktan daha kârlı ve daha az riskli bir olay. Çünkü bu ürünler her kapıdan içeriye giriyor. Ortadoğu'ya da girmek için önündeki engelleri kaldırmak istiyor. (...)

Bugün Irak'ta bir diktatörlük var, bu diktatör, çok doğaldır ki başka diktatörlerin de işbaşında kalmasına neden oluyorlar. Saddam gittiği zaman Arafat da gider, Arafat gittiği zaman Şaron da gider, diğer Arap Emirleri ve Suudi Sultanı da gider. Bunlar bir zincirin halkalarıdır...²²⁰

IV.2.2-) ULUSAL HAREKET GERÇEĞİ

*"Verin bu halka derinliklerin tutkusunu
Bu halk alıedilmeye edilmeye öldü
Bu halk yenilmeye yenilmeye öldü..."²²³*

V. İ. Lenin'in, "Bağımsız bir devlet oluşturma hakkının inkâr edilmesi, ulusal baskının en temel biçimlerinden biridir," uyarısının altını özenle çizerek sözü Haluk Gerger'e bırakalım: "Şimdilerde, küreselleşme ve YDD diye adlandırılan süreçlerin idolojik/politik etkileri sonucu, bu konuda, yani komünistlerle/devrimci sosyalizmle ulusal kurtuluşçuluk ve mazlum halkların çıkarlarıyla emperyalizm arasındaki ilişkilerin algılanışında, tespiti, kurulmasında ciddi yanılsamalar ortaya çıkmıştır.

Unutmamak gerekir ki, hayatın her alan ve boyutunda ve bu arada mazlum halkların politik hareketlerinde de sınıflar mücadelesi hükmünü icra etmektedir. Bu bağlamda ortaya çıkan bir görüşe göre, artık, AB versiyonuyla emperyalizmin yardımlarıyla ulusal çıkarların elde edilmesi, hatta kurtuluşun sağlanması mümkündür.²²⁴ Bu elbette bir yanılsamadır. Ulusların en temel haklarını en kaba biçimde gaspederek baskı ve sömürüyle onları yağmalayan, geriliğe, yoksulluğa, bağımlılığa mahkûm eden bizzat emperyalizm olduğu pek çok örnekle apaçık ortadadır. Aslında tarih ve hayat bu bütünüyle yanlış görüşü, boş iddiayı bütünüyle yalanlıyor.

Günümüzde emperyalist müdahalelere meşruiyet yanılsaması kazandıran bir faktör şudur: Emperyalizmin mütefiki/tetikçisi konumundaki bazı kapitalist ülkelerde koyu bir milli baskı egemendir. Aslında, YDD'nin temel karakteristiklerinden biri de, ülkeler arasında ve içinde etnik/kültürel ayrımcılık ve bunlardan kaynaklanan şiddettir. İşte böyle bir arkaplanda emperyalizm iki taktiğe başvurmaktadır.

Bunlardan bir tanesi, kapitalist ilişki ve anlayışların etmen olduğu çatışmalardan yararlanarak ve bazen onları kışkırtarak, uluslararası ilişkilerin militarizasyonunu sağlamak, kendilerine müdahale imkânları yaratmak, bu arada da çatışmanın bütün taraflarını kendilerine bağımlı hale getirmektir. Bu bir tür 'tavşana kaç, tazyıya tut' taktiğidir ve her zaman sonunda mazlumların aleyhine sonuç vermektedir. Böylesi durumlarda, çoklukla, ezilenler zararlı

220) İbrahim Aksoy, "ABD'nin Irak'a Müdahalesiyle Güney'deki Fıllı Durum Uluslararası Resmi Düzeyde Güvence Altına Alınacak mı", Serbest Dergisi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.26.

221) Mehmet Emin Sever, "Dünyanın ABD Gibi Bir Gücün Hakemliğine İhtiyaç Var", Serbest Dergisi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.31.

222) Ümit Fırat, "XX. Yüzyılın Sonunda Latin Amerika Diktatörlükleri Çözöldü Sıra Ortadoğulu Diktatörlerde", Serbest Dergisi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.51-52.

223) Miguel Hernandez.

224) "DEHAP'ın Van mitinginde savaktan YÖK'e kadar her şey protesto edildi. En çok dayanan slogan 'Biji AB' idi." (Murat Çelikkın, "Biji Avrupa Birliği", Radikal, 10 Ekim 2002, s.7.) "DEHAP, 'Türkiye Kopenhag, Maastrich kriterleri düzeyine çıkarak AB'ye girmelidir' diyor." ("Avrupa Birliği'ne Üyeli", Milliyet, 4 Ekim 2002, s.19.) "HADEP üyelerinin yüzde 91'i AB'ye 'evet' diyor." (Naci Kutlay [HADEP Genel Başkan Yardımcısı], "HADEP Üyelerinin Yüzde 91'i AB'ye 'Evet' Diyor", Serbest Dergisi, No:9, Özel Sayı, Ekim 2002, s.34.) "AB bizi sömürecek demek anlamlı değil. Tam tersine AB'de ABD'de Türkiye'yi geliştirmek istiyor." (Mehmet Altın, İktisat Dergisi, "Demokratikleşme, AB ve Türkiye", No:409, Ocak 2001, s.11.) Ayrıca bkz: Ümit Aktaş, "Mağupların Utopyası: Avrupa Birliği", Birlik Dergisi, No:157, Mayıs 2002, s.25-32; Hakan Öztürk, "Devrim Olmayacağını Anladığımızda Hangi Birliklere Girmeliyiz?", Hareket Dergisi, No:2, Mayıs 2002, s.17-20; Doğan Kaya, "Avrupa Eksencilik", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:143, 1 Nisan 2002, s.4; Doğan Kaya, "AB ve Sivil Toplumculuk", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:138, 18 Şubat 2002, s.4; İlker Aktügin, "AB Sermayenin Birliğidir!", Proleter Devrimci Duruş, No:144, 15 Temmuz 2002, s.9; Hüseyin Hasançebi, "AB Kuruluşu Marksist, Sosyalist, Solcu, vb. Olmanın Gereğidir", Kızılçık, No:13, Eylül Ekim 2002, s.40-43; Mehmet Özgen, "AB: Emperyalizmin Vitrini", Siyasi Gazete, Yıl:1, No:6, Temmuz 2002, s.9-10; "AB: Sahne Umur Kapısı", Devrim, No:33, Ekim 2002, s.12-13; K. Türkün, "AB Süreci ve Devrimci Sosyalizm: Taraf Olmayan Bertaraf mı Olacak?", Sosyalist Barikat Dergisi, No: 3, Temmuz 2002, s.14-24; Mehmet Türkay, "AB ve Sol", Toplumsal Özgürlük Dergisi, No:4, Haziran 2001, s.42-45; "Küresel Sermayenin Saldısının Adı: AB", Sosyalist İşçi, No:164, 29 Kasım 2001, s.5; "Özgürlük ve Güvenceye Karşı: Güvenlik ve Esnekliğin AB'si", Alınlarımız Gazetesi, No:14, 10 Ekim 2001, s.12; İlhami Altın, "Avrupa Birliği'nin Geleceği", Türkiye için Sol Seçenek (21 Nisan 2002 İstanbul, Sol Meclis Toplantısı Tutanakları), Nizam Kültürevi Kitaplığı, 2002, s.38-43; A. Çihan, "AB'ye Bakış", Atak Dergisi, Yıl:3, No:17, Haziran 2002, s.8-9; "Ya AB Ya AB, Acaba Bu Isır Niyeyi?", Özgür Düşün Dergisi, Yıl:1, No:3, 15 Haziran-15 Temmuz 2002, s.4-7; Yücel Özdemir, "AB Genişlerken Kimler Kazanıyor?", Evrensel, 16 Aralık 2002, s.2; A. Şehmür Demir, "AB Yayılmacı Politikasını Hızlandırıyor", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:171, 28 Ekim 2002, s.7; Jean-Amault Derens, "Macaristan'dan Bosna-Hersek'e AB'nin 'Genişleme Koridorları'...", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:8, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.4-10; Keith Barlow (Britanya Komünist Partisi), "Ekonomik Birliği ve Euro'yu Reddediyoruz", Kürt Sola, No:8, Eylül 2002, s.16-18; G. Buster, "AB'nin Genişlemesi: Yoksulluktan Sefalet", Mirekkop Dergisi, No:19, 2002, s.46-52; Gaye Yılmaz, "AB Ülkelerine Geçen Yaz Ne Götürdü?", Kızılçık Dergisi, No:9, Ekim 2001, s.32-34; "AB Masalı Arındaki Yalanlar", Odak Dergisi, No:7 (SN:9), 5 Temmuz 2002, s.4-5; "Boş Vaatler Ülkesinde Bir Yanılsama: Avrupa Birliği-I", Odak Dergisi, No:8 (SN:10), 9 Ağustos 2002, s.24-27; "AB'nin Suç Dosyasından Kesitler", Yeniden Anım Gazetesi, Yıl:1, No:19, 27 Temmuz 2002, s.9; "İnsan Hakları, Demokrasi, Azınlık Hakları, vb. Açısından Küreselleşme ve AB", Kurtuluş Sosyalist Dergi, No:4, Ağustos 2002, s.25-36; "Avrupa Polis Gücüne Doğru", Kızıl Bayrak Gazetesi, No:2001/21, 11 Ağustos 2001, s.23. =>

çıkarmakta, emperyalizmin desteklediği baskıcı rejimlerse sığındıkları emperyalizme daha da bağımlı duruma gelmektedirler. Özellikle de mazlum halkların ezilen geniş yığınlarının ulusal ve toplumsal kurtuluş umutları hoyratça çiğnenmekte, ezen ulusun emekçileri de silrekte kaybetmektedir.

İkinci olaraksa, bazı durumlarda da, kendi sömürgeci deneyimlerinden kalkarak emperyalistler, gerçekte mazlum halklar için 'ölü toprağı' anlamına gelen ve sermaye için belli bir istikrarı hedefleyen kimi aldatıcı reformları gündeme getirmektedirler. Bu, mazlum halklar açısından, özünde sadece, bir tür kölelikten başka bir tür köleliğe geçişi ifade etmektedir. Aynen feodalizmden kapitalizme geçişte üreticilerin başına geldiği gibi. Bilindiği gibi, feodalizmde, üretici köylünün emeğine zorla el konur, serfler boğaz tokluğuna çalıştırılırlardı. Oysa kapitalist ilişkilerde üretici işçi 'özgür'dür; pazarda emeğini özgürce satar ve kapitalist efendiye ücret karşılığında çalışır. Yani feodalizmdeki üretici köylü, boğaz tokluğuna kölelikten, kapitalizmde proleter olarak özgür köleliğe terfi etmiştir. Bu elbette onun için bir aşamadır ve daha olumludur ama nihayet o da bir köleliktir; zor alının köleliğinden ücretli köleliğe geçiş söz konusu olan işte emperyalizmin halklara en iyi halde önerdiği de budur; yine kölelik ama görece daha 'iyi' koşullarda.

Oysa, mazlum halklar için bir başka seçenek daha vardır. O da, her tür kölelikten kurtularak, tüm zincirleri kırarak gerçek ulusal kurtuluşa, bağımsızlığa ve özgürlüğe kavuşmak ve bu arada bunun açtığı süreci daha da ileriye taşıyarak toplumsal kurtuluşu da gerçekleştirmek, işte komünistlerin 'Milli Mesele'deki projesi budur... Burada bir noktayı daha vurgulamak gerekmektedir. Emperyalist propagandanın ve kimi ulusal kurtuluş mücadeleleri saflarında ortaya çıkan sözünü ettiğimiz yanılsamanın etkisiyle, devrimci saflarda, komünistlerle ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki 'çıkartma birliği'nin günümüzde zedelendiği yanlışına asla düşülmemelidir. Dün olduğu gibi bugün de, mazlum halkların kurtuluşunun, özgürlüğünün, temel çıkarlarının en gözüpek, en özverili, içten savunucuları komünistlerdir. Onlar, hiçbir karşılık beklemezsiniz, ilkesel olarak 'milli

mesele'de ezilen halkların yanındadırlar. Komünistlerin işçi sınıfının çıkarlarından başka çıkarları olamayacağı gerçeği gibi, onların mazlum halkların demokratik/ulusal çıkarlarıyla özdeşleşmiş olduğu gerçeği de hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

Komünistler bir adım daha ileri gitmektedirler: Onlar, ayrıca, gerçek ulusal kurtuluş yanında toplumsal kurtuluşu da, her türlü köleliğe karşı sınıfsal özgürlüğü de sunmaktadırlar mazlum ulusların emekçilerine. Sonuçta, komünistlerle ulusal kurtuluşçuların, anti-emperyalist yurtseverlerin, mazlum halkların yazgı birliği, çıkar birliği, eylem birliği bugün de geçerliliğini korumaktadır. Bu konuda özverili görevler, olgunluk ve dayanışmanın devamı için her tür çabayı göstermek, herkesten önce, komünistlere, işçi sınıfı hareketine, tabii en çok da ezen ulusların devrimcilerine düşmektedir.

Yukarıda sözü edilen yanılsama²²⁵ yanlış bir tepkiyle Marksistlerin on yıllardır içselleştirdikleri değerleri asla gölgelememelidir. Devrimciler, hiç kuşkusuz, bütün bu yanılsamaları, hurafeleri, onların ardındaki sınıfsal gerçekleri açığa çıkartmalı, ideolojik bir netlikle doğrulan, halkların çıkarlarının nerede yatığını her fırsatta sabır ve dostlukla anlatmalı, gerçeklerde ısrarlı olmalı, dostça dayanışmayı derinleştirmeli, halkların kardeşliği ve emekçilerin yazgı birliği bayrağını yükseltmelidir. Yaşamakta olduğumuz yanılgıların aşılmasının yegane garantisi de devrimcilerin bu tavrında yatmaktadır...²²⁶

IV.3-) IRAK'TAN SONRA...

*"İnsanın hiçbir acısını iyileştirmeyen bir filozofun sözü boştur."*²²⁷

"Eğer yaşanan konjonktürün Irak'ta bir rejim değişikliğiyle sınırlı olduğunu düşünürseniz yanılırsınız. Bugün tüm Ortadoğu köklü bir jeopolitik yeniden yapılan(dırıl)manın eşliğinde. Bu süreç belki 11 Eylül saldırısının arkasından bir ivme kazandı ama, bugün gündemde olan yeniden yapılan(dırıl)manın, çok daha köklü nedenleri var.

225) Bkz: Hatice Yaşar, "Stratejiye Dönüşen Bir Siyasal Taktiğin İlanı", *Stërka Rizgari Dergisi*, Yıl:7, No:21, Mayıs-Haziran 2002, s.65-96; Serhat Anarar, "Türkiye Solu ve İmrallı Partisi", *Kızıl Bayrak Gazetesi*, No:39 (79), 5 Ekim 2002, s.19; "HADEP Aynadır", *Kızılçık Dergisi*, No:12, Mayıs-Haziran 2002, s.7; M. Çiys, "Ulusal Sorunun Güncel Durumu Üzerine Notlar", *Sosyalist Barikat Dergisi*, No:2, Haziran 2002, s.33-40; M. Çiys, "Ulusal Sorunun Güncel Durumu Üzerine Notlar", *Sosyalist Barikat Dergisi*, No:2, Haziran 2002, s.33-40; Hüseyin Kaya, "Cahilden de Cahil Kafı", *Deng*, No:12, No:64, Nisan-Mayıs 2002, s.18-26; Kenan Kalyon, "Artık KADEK Var", *Siyasi Gazete*, Yıl:1, No:9, Temmuz 2002, s.27; Kemal Burak, "PKK ve KADEK: Olup Biten Ne, Değişen Ne? Dema Nö, Yıl:2, No:28, 30 Nisan 2002, s.2-3; "Öcalan'ın Zihniyet Devrimi-III", *Ödük Dergisi*, No:2002-06 (SN:8), 7 Haziran 2002, s.16-21; Taha Akyol, "İsrail'deki Bay", *Milliyet*, 26 Şubat 2002, s.15; PKK-Devrimci Çizgi Savaşçılar, "KADEK'in Cinayetlerini Durduralım!", *Kızıl Bayrak Gazetesi*, No:2002/45 (85), 16 Kasım 2002, s.24; "Anadilde Eğitim Hakkı mı? Kendi Kaderini Özgürce Tayin Hakkı mı?", *Proleter Devrimci Duruş*, No:43, 15 Haziran 15 Temmuz 2002, s.14; Mustafa Bayram Mısı, "Ulus, Dil, Kültür Üzerine Notlar", *İnsancıl Dergisi*, No:2002/08, Ağustos 2002, s.31-34; "Ulusal Sorunda Dilin Önemi ve Kürt Gerçekliği", *Özgür Düşün Dergisi*, Yıl:1, No:1, 1 Nisan 2002, s.32-36; Mesut Yeğen, "1980'den Bugüne Kürt Sorunu", *Birikim Dergisi*, No:152-153, Aralık 2001-Ocak 2002, s.182-189; Gündüz Aktan, "Kürt Diasporası", *Radikal*, 7 Kasım 2001, s.10.

226) Haluk Geiger, "Komünistler ve Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri", *Kızıl Bayrak*, No:2002/44 (84), 9 Kasım 2002, s.21.

227) Epikuros, aktaran: Paul Nizan, *Eskiçağ Maddecileri*, çev: Afşar Timurçin, Telos Yay., 1998, s.45.

Soğuk Savaş sırasında küresel jeopolitiğin fay hatları iki bölgeni sınırlı alanlarından geçiyordu. Amerika'nın dış politika doktrininin ana teması da SSCB'nin yayılmasının engellenmesiydi. Soğuk Savaş bittikten sonra, yerel savaşlarda bir artış olduğunu, çatışmaların da hep petrol, gaz alanları, su kaynakları, kıymetli madenler, kereste vb. orman ürünleri bulunan noktalarda yoğunlaştığını görüyoruz. Fay hatları yer değiştirerek doğal kaynakların hinterlandına kaydı.

Bildiğiniz gibi dünya ekonomisinin stratejik enerji kaynakları petrol ve gaz. Önümüzdeki 30 yıl içinde petrole olan talep yılda 75 milyar varilden 120 milyar varile yükselecek. Doğalgaza olan talep daha da hızlı artarak, otuz yılda ikiye katlanacak. Uluslararası Enerji Ajansı'nın (UEA) hesaplamalarına göre bu talebin karşılanması için 2030'a kadar 4.2 trilyon dolar yatırım yapılması, dolayısıyla ortamın da buna uygun olması gerekiyor. Diğer taraftan çok iyimser bir yaklaşımla, teknolojik gelişmeleri, henüz bulunmamış rezervleri de düşünerek dünya petrol rezervlerinin ömrünün 100 yıldan ancak biraz daha fazla olduğu söylenebilir. UEA'ya göre gelecek 30 yıl içinde enerji kullanımı içindeki ağırlıklarını korumaya devam edecek olan petrolün rezervlerinin yüzde 63'ü Ortadoğu'da, yüzde 25'i ise Saudi Arabistan'da, gaz rezervlerinin de yüzde 36'sı Ortadoğu'da. Rezervler azaldıkça var olanlarının önemini giderek artması da doğal.

Bu zemin üzerinde, Ortadoğu'da bir yeniden yapılanmayı gündeme getiren iki ana neden var: ABD'nin küresel enerji stratejileri ve bölgedeki toplumsal kırılganlık.

Daha önceleri de değindiğim gibi ABD'nin yeni savunma stratejisinin amacı, rakip bir gücün yükselmesini engelleyerek ABD hegemonyasını "uzak geleceğe" kadar korumak. Bu nedenle "önleyici vuruşa" olanak sağlayacak, rakipsiz bir askeri üstünlüğü korumanın yanı sıra, ABD'nin dünya ekonomisinin enerji kaynaklarını ve yollarını denetleyecek, gerektiğinde de kesebilecek bir konumda olmayı amaçladığı söylenebilir.

Toplumsal kırılganlığa gelince, bunun için bölge ülkelerinin sosyo-ekonomik profillerine bakmak yeterli. Dünya

ekonomisinin dinamikleri ve lider ülkenin uzun dönemli planları açısından bu kadar önemli bir kaynağı denetleyen Ortadoğu ülkeleri adeta birer toplumsal bomba. Bu ülkelerde nüfusun yaklaşık yüzde 40'ı, 15 yaş altında. Kişi başına milli gelir oranları düşük, dahası yoksulla zengin arasındaki uçurum giderek artıyor. 1980'lerin ortasından bu yana ortasınıfların sosyal yapılarında belirgin bir gerileme var. Kentleşme son 30 yılda hızla artarak İran, Saudi Arabistan ve Irak'ta sırasıyla yüzde 61, yüzde 85 ve yüzde 71'e ulaştı. Buna karşılık işsizlik oranları yüzde 40'larda. En önemli petrol ülkesi Saudi Arabistan'ın nüfusu 1970'te 6 milyondan 2000'de 22 milyona çıktı, 2020'de 40 milyona, 2050'de de 100 milyona ulaşacak. Bu nüfusu beslemek için tek gelir kaynağı petrol. Kimi analistlere göre Saudi rejiminin ayakta kalabilmesi için 10 yıl sonra petrolün varil fiyatının 50 doların çok üzerinde seyretmeye başlaması gerekiyor. Halbuki başta ABD olmak üzere dünya ekonomisinin gereksinimleri açısından ideal olanı, petrolün fiyatının 15-25 dolar aralığında kalması.

Öyleyse, Ortadoğu ülkelerinin baskıcı/feodal yönetimlerinin kendi halklarına, iş, aş, su ve alışıktıkları refahı sağlaması, dolayısıyla ayakta kalmaya devam etmesi giderek imkânsızlaşacak. Bu ortamda, toplumsal muhalefetin giderek güçlenmesi ve bir aşamada, El Kaide benzeri radikal İslamcı örgütlerin, örneğin Suudi Arabistan'da, rejimi devirerek petrol kaynaklarının denetimini ele geçirmesinin olasılığı yüksek. 11 Eylül'den sonra dünyanın emperyal gücü konumuna yükselmeye başlayan ABD'nin böyle, enerji akışını tehlikeye sokacak, hegemonyasını tehdit edecek bir olasılığa duyarsız kalması beklenemez.²²⁸

O halde denilebilir ki, "ABD'nin Irak ve Saddam'la yetineceğine dair elimizde hiçbir gösterge yok. Onun ardından İran'a savaş açması gerektiğini söyleyenlerden bütün Ortadoğu'da bir 'yenileştirme' politikasının 'gereği olan' adımları atması gerektiğini söyleyenlere kadar büyük ve geniş bir savaş lobisi de var işin içinde..."²²⁹

Bunun için de "Washington, Bağdat'tan sonra Pyonyang'ı"²³⁰ da savaş başlatmakla tehdit ediyor...²³¹ ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, "Aynı anda hem Irak, hem de Kuzey Kore'ye saldırabiliriz."²³² diyor...

228) "Gündemdeki Irak savaşını, hatta Irak'ın işgaline ilişkin senaryolar, bu yeniden yapılanmanın açılış hamlesi olarak görmek, tüm bölgede sınırları yeniden çizilmeye başlamasını beklemek gerekir. Deyim yerindeyse, Ortadoğu'da büyük bir inşaat başlıyor, bunun en önemli şantiyesini de Türkiye'de kurmak istiyorlar. Bu şantiye bir kez kuruldu mu kolay kolay sökülmez! Bu inşaat uzun sürecek..." (Ergin Yıldızoglu, "...Geldikten Gibi Giderler' (mi?) (1)", Cumhuriyet, 18 Aralık 2002, s.4.) Bu bağlamda ki ABD Türkiye'den şunları istiyor: "1-) Üsler: ABD, ilk aşamada İncirlik, Eriş, Balıman, Diyarbakır askeri üslerinin kullanımını, ikinci aşamada da Adana ve Afyon'daki üslerin kullanımını izni istiyor. 2-) 100 bin asker: ABD, Türkiye'ye 100 bin askerini konuşlandırmak istiyor. Washington yönetimi, askerlerin "NATO kapsamında" Türkiye'de bulunmasını ve Türk hukukuna bağlı olmalarını istiyor. 3-) Füzeler: ABD, çeşitli füzeler sistemlerini konuşlandırmak istiyor. 4-) Limanlar: ABD, Iskenderun ve Mersin limanlarının yanı sıra Samsun ve Trabzon limanlarını da kullanmak istiyor. ("ABD'nin Türkiye'den İstekleri", Cumhuriyet, 23 Aralık 2002, s.10.) Ayrıca bkz: Murat Yetkin, "İşte ABD'nin Gerçek Talebi: Tam ve Sonuna Dek İşbirliği", Radikal, 24 Aralık 2002, s.6.

229) Hıran Bülent Kahrman, "Bir Savaşın Eşiğinde", Radikal, 25 Aralık 2002, s.9.

230) Bkz: "Kuzey Kore'den Saçlama: ABD Saldırısı Hazırlanıyor", Cumhuriyet, 28 Aralık 2002, s.10; "ABD Sert Kayaya Tosladı", Radikal, 28 Aralık 2002, s.10.

231) "Kuzey Kore Washington'ı Zorluyor", Radikal, 25 Aralık 2002, s.10.

232) "İki Ülkeye Birden Tehdit", Evrensel, 25 Aralık 2002, s.10.

IV.4-) SIRA İRAN'A MI GELECEK?

*"Ne kadar çok ceza verilirse,
o kadar çok suç üretilir."*²³³⁾

ABD İmparatorluğu eğer Irak'ta Saddam'ı devirirse, taşların yerinden oynadığı Ortadoğu'da "Peki şimdi sıra kimde?" sorusunun yanıtı İran olacaktır... Zaten bu bir "sır" da değildir... Kaldı ki Bush da çeşitli konuşmalarında bunun ipuçlarını verdi. Yani "ABD yönetimi İran politikasını değiştirerek, İran'ı 'rejim değişikliği' paradigması içinde değerlendirmeye başladı..."²³⁴⁾

Bilindiği gibi, "ABD, İslâm devriminden sonra İran'a yönelik stratejisini,²³⁵⁾ ülkenin bölgesel bir güç haline gelmesini önlemek üzerine kurdu. İran'ın askeri-ekonomik-siyasi açılardan tecridi için çabaladı. Tahran'ın rejim ihraç etmesini, ideolojik cazibe merkezi haline gelmesini önlemeye çalıştı. Uzun vadeli bir 'yatırım' olarak İranlı muhaliflerle bağlantılar kurdu. Hatemi'nin iktidara gelmesiyle taktik bir değişikliğe gitti ABD. Reformcu söylemi nedeniyle Hatemi'nin bir şans tanınmasını hak ettiği kanısına vardı. İran'daki reformcu köktendinci uyumsuzluğunu, kendi lehine kullanmak üzere harekete geçti. Hatemi desteklenecek, böylelikle köktendinciler zayıflatılacaktı. Ne var ki sonuç alınmadı. Hâlâ tüm iktidar noktalarını ellerinde tutan mollalar, reformculara nefes aldırıyor. Hatemi de yönetime umulduğu kadar ağırlığını koyamamış, söylemini icraata çevirememişti. Hal böyle olunca reformcular bir türlü siyasi bir harekete dönüşemiyor, sosyal bir hareket olarak kalıyordu.

11 Eylül'le hiçbir bağlantısının bulunmaması, saldırıyı kınaması, hatta Taliban'a karşı girişilen harekâta Amerikalılara lojistik destek sağlaması bile Tahran'a ABD gözünde

puan kazandırmadı. Bush, İran'ı 'şer mihveri'ne aldı. Tahran'a karşı söylemini sivriletirdi. Hatta Irak'tan sonra sıranın İran'a gelebileceğini bile ima etti. Ve nihayet ABD nezdinde Hatemi'nin kredisi doldu. The Washington Post, bu konuda, 'Hatemi ve reformcu müttefiklerinden umudunu kesen Bush yönetimi bundan böyle tamamen İran halkı içindeki demokrasi yanlılarına odaklanacak,'²³⁶⁾ diyor...²³⁷⁾

Özetle denilebilir ki, "ABD Başkanı, 'şer eksenine' Irak'la (ve Kuzey Kore ile) birlikte İran'ı da dahil ettiğine göre, demek ki Washington Tahran'a karşı da bir şeyler yapmayı tasarlıyor. Bush neden İran'ı -Irak'la aynı safta- bir boy hedefi haline getirdi?

ABD yönetiminin bu konudaki argümanları özetle şöyle: 1-) İran kimyasal, biyolojik, hatta nükleer silahlar geliştirmek için büyük çaba harcıyor. İran bugün güçlü bir füze sistemine sahip... 2-) Tahran'da ordu, güvenlik güçleri, istihbarat teşkilâtı, hâlâ devrimi 'ihraç etmek' isteyen radikal kesimin kontrolünde. Bu, İran'ın terörist örgütlere destek vermesi tehlikesini yaratıyor. Nitekim son olarak İsrail'in ele geçirdiği gemideki silahların İran tarafından sağlandığı ortaya çıktı... 3-) İran'ın Afganistan'ın batısında kendisine taraftar kabileleri silahlandırması ve bu bölgeyi kendi nüfuzu altına almaya çalışması, ABD'yi kaygılandırıyor. Washington bunun Afganistan'ın bölünmesine yol açacağından korkuyor... 4-) Son olarak Rumsfeld, İran'ın Afganistan'dan kaçan El Kaide ve Taliban mensuplarını barındırdığını öne sürdü. Ancak İran'ın daha baştan Taliban'a ve Bin Ladin'e karşı çıktığı hatırlandığında, bu iddia pek akla yakın görünmüyor..."²³⁸⁾

Son bir şey daha: "İran, dünya petrol rezervlerinin yaklaşık yüzde 60'ını bulunduran ve dünya petrol tüketiminin yüzde 30'unu karşılayan Körfez bölgesinde istikrar için

233) Oscar Wilde, *Tutkular, Acılar, Gölünmeyen Değişikler*, çev: Şakir Eczacıbaşı, Remzi Kitabevi Yay., 2002.

234) Ergin Yıldızoglu, "Büyük Karşıklığa Doğru-II", Cumhuriyet, 29 Temmuz 2002, s.17.

235) Bkz: Ergin Yıldızoglu, "Bisiklet ve Siyaset", Cumhuriyet, 25 Eylül 1996, s.4; Orhan Tarhan, "İran Politikasına Dikkat", Milliyet, 8 Ağustos 1996, s.18; Ergin Yıldızoglu, "Siyasal İslâmın Yükselişi Durdu mu?", Cumhuriyet, 30 Temmuz 1997, s.4; "Radikal İslâm Geniliyor", Cumhuriyet, 28 Temmuz 1997, s.9; "İslâm ve Demokrasi", Radikal, 22 Şubat 2000, s.9; Ergin Yıldızoglu, "Doğu-Batı Ekseninde İran", Cumhuriyet, 21 Nisan 1997, s.7; Deygi Bazoğlu-Sözen, "İran'ın 'Barış Saldırısı'...", Milliyet, 15 Ocak 1998, s.18; Hüseyin Aykol, "İran'da Neler Oldu?", Özgür Bakış, 23 Temmuz 1999, s.10; Fikret Bala, "Binaz Devrimi", Milliyet, 15 Temmuz 1999, s.12; Yasemin Çongar, "İran Devrimi'ndeki Devrimler...", Milliyet, 31 Ocak 2000, s.19; Ergin Yıldızoglu, "İran Rejiminin Çatlağı ve Öğrenci Olayları", Cumhuriyet, 14 Temmuz 1999, s.4; Ergin Yıldızoglu, "İran'ın Sarsan Yedi Gün", Cumhuriyet, 19 Temmuz 1999, s.4; Meryem Racavi, "Hedefimiz Açık Toplum", Milliyet, 24 Haziran 1996, s.18; "Modern Mahrem", Hürriyet, 7 Kasım 1999, s.8; İhsan Doğu, "İran İslâm Devleti Meşruiyet Krizinde", Milliyet, 11 Şubat 1999, s.20; Ayşe K. Ellegaard, "Reform Sürecinde İslâm İran Cumhuriyeti", Radikal, 1 Mayıs 2000, s.10; "İran'da İpler Geriliyor", Cumhuriyet, 23 Temmuz 2002, s.10; Yasemin Çongar, "ABD'nin İran Çaresizliği", Milliyet, 25 Haziran 2001, s.20; "Huzursuzluk Dorukta", Radikal, 19 Mayıs 2002, s.13; Vakur Kayador, "İran Karışığı Üzerine...", Cumhuriyet, 17 Mart 2002, s.17; "İran'da Gazeteci Kalmayacak", Radikal, 19 Şubat 2001, s.10; Özgen Acar, "Sezer'in Tahran Seferi", Cumhuriyet, 11 Haziran 2002, s.10; "Bir Nükleer Sorgu da İran'a", Radikal, 25 Aralık 2002, s.10; Gündüz Aktan, "Harekâtın Sonra", Radikal, 28 Aralık 2002, s.8.

236) The New York Times yazarı Thomas L. Friedman, "Birçokları Hatemi'nin İslâm ile modernizmin bir sentezini yapacağına inandı. Hatemi böyle bir sentez başlatmadığı gibi, İran'daki gençlerin de istediği bu değil. Onlar Ayetullah Gorbaçov'u değil, büyük Çinli reformcu Ayetullah Deng Siyanping'i istiyor," (Thomas L. Friedman, "Ayatullah Deng", The New York Times, 20 Temmuz 1999.) "Üçüncü kuşak, Hatemi'nin bu yenilikleri değerlendirmesini bekliyor. Ne olursa olsun, bu gençler, izleyecekleri bir siyasi bulacak ve bulduklarında da İran değişecek." (Thomas Friedman, "İran'ı, Üçüncü Kuşak Değiştirecek", Cumhuriyet, 19 Haziran 2002, s.6.)

237) Erdal Güven, "Ya İran?", Radikal, 26 Temmuz 2002, s.8.

238) Sami Köhen, "Şimdi de Neden İran?", Milliyet, 6 Şubat 2002, s.18.

önemli bir petrol ve gaz üreticisidir."²³⁹ Ve de ABD İmparatorluğu yerkürenin tüm enerji kaynakları gibi İran'la da ilgilidir....

Bu bağlamda "ABD, bir yandan Hazar'daki enerji kaynaklarının kontrolü için çaba sarf ederken, diğer yandan Basra Körfezi'ndeki enerji kaynaklarını emin ellerde bulundurulmasını temin etmeye çalışıyor."²⁴⁰ Bu yöne-
limde "Washington, Hazar bölgesinde Rusya ve İran'ı ABD çıkarlarının önünde engel olarak görmektedir."²⁴¹

Özellikle "Hazar'da komşuları çatışma noktasına getiren sorun, 4 trilyon dolarlık petrolden çıkıyor..."²⁴² ABD Dışişleri Bakanlığı raporlarına göre Hazar'daki petrol rezervi yaklaşık 180 milyar varil. Bu miktar, dünyanın bilinen en büyük petrol yatağına sahip Suudi Arabistan'ın 260 milyarlık petrol rezervinin üçte ikisine yakın. Ancak Hazar'ın zenginliği beş kıyıdaş ülke arasında eşit dağılmıyor. ABD raporuna göre en büyük paya sahip Kazakistan'ın 10 milyar varil belirlenmiş, 85 milyar varil de keşfedilmeyi bekleyen petrol rezervi var. Türkmenistan'ın 33, Azerbaycan'ın 27 milyar varil olası petrol rezervi bulunuyor. Rusya'nın 12, İran'ın ise 5 milyar varil rezervi olduğu tahmin ediliyor..."²⁴³

239) Emin Gürses, "Tahran'ın Bölgesel Önemi", Cumhuriyet, 22 Haziran 2002, s.17.

240) Nejat Eslen, "Enerji İçin Kıyasıya Kavgâ", Radikal, 14 Mayıs 2002, s.9.

241) Emin Gürses, "ABD'nin Hazar Politikası", Cumhuriyet, 25 Ağustos 2001, s.15.

242) Bkz: "Petrol: Varlığı da Dert, Yokluğu da...", Cumhuriyet Bilim Teknik, No:637, 5 Haziran 1999, s.12-13; "Kırsal Petrol Pazarlıkları", Evrensel, 12 Aralık 2002, s.10; Şener Üşümezsoy, "Petrol Şokunun Dünya Ekonomik Sistemine Etkisi", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.71-75; "İnak Petrolü Pazarlık Masasında", Cumhuriyet, 20 Aralık 2002, s.13; "İnak Petrolü İçin İt Dalgâ", Evrensel, 16 Aralık 2002, s.10; "Petrol Devleri Sabırsız", Kazal Bayrak Gazetesi, No:2002/44 (84), 9 Kasım 2002, s.22; "Petrol İçin Kan Dökmeye Son!", Komünist İççi, Yıl:1, No:1, Aralık 2002, s.4-5.

243) "Hazar Paylaşamıyor", Cumhuriyet, 15 Ağustos 2001, s.8.

V. Ayrım: İmparator Niçin Savaşıyor?

*"Borsa, sermaye demek.
Hâkimiyet kayıtsız şartsız borsadadır
demek istemiyorum ama,
büyük ölçüde borsada olduğu söylenebilir."*²⁴⁴

Sovyetler'in çözülmesiyle birlikte, eski Sovyet cumhuriyetleri, emperyalist paylaşım savaşı alanları içerisine giriyor. Avrasya diye tarif edilen bölge de paylaşım savaşının geçtiği bir savaş meydanı oluyor. Avrasya, Orta Asya ve Kafkasya'nın tümü olarak tarif ediliyor. Kafkasya; Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan, Rusya'nın bir kısmından ve Orta Asya ise; Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan'dan oluşuyor. Avrasya da bunların tümü oluyor.

Ortadoğu,²⁴⁵ Avrasya, Orta Asya gibi kavramlar bir bölgeyi tarif ediyor. Bölgeleri tarif eden bu kavramların tarihi geçmişi -Kafkasya gibi bazı tarihsel isimler dışında- çoğu zaman olmuyor, bunlar daha çok emperyalist ülkelerin sömürgeleştirmek istedikleri bölgeleri tarif etmekte kullandıkları isimlendirmeler oluyor. Burada vurgulamak istediğimiz bu kavramların, isimlendirmelerin neyi ifade ettiği, niçin kullanıldığı. Avrasya gibi bir isimlendirme, emperyalist ülkelerin sömürgeleştirmek istedikleri bölgeyi anlatıyor.

V.1-) ENERJİ GÜZERGAHI SAVAŞ(LAR)I

*"Hiç bir şey zor değildir,
yalnız onu ufak parçalara
bölmesini bilelim."*²⁴⁶

Bölgede petrol daha çok Orta Asya diye tarif edilen coğrafyada çıkıyor; Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan gibi ülkelerde. Orta Asya, doğusunda Çin ve Rusya'nın, batısında Hazar Denizi ve Rusya, kuzeyinde Rusya, güneyinde ise İran, Afganistan tarafından çevrelenmiş durumda, Orta Asya, Azerbaycan da eklendiği zaman petrol

rezervleri, doğalgaz rezervleri ve değerli madenler bakımından emperyalist devletlerin iştahını kabartıyor.

Orta Asya'daki petrol rezervleri 161 ila 178 milyar varil olarak tahmin ediliyor. Orta Asya petrol rezervleri, dünya petrol rezervlerinin yüzde 1.5'lük kısmını oluşturuyor. Bu oran, azmış gibi gözükse de kaynaklar bakımından Basra ve Sibirya petrolerinden sonra dünyada petrol rezervleri bakımından üçüncü sırayı alıyor. Orta Asya'nın konumu itibari ile denizlerle direkt teması yok. Orta Asya'nın bu konumu petrolün dünya pazarına nasıl çıkartılacağı gibi bir sorunu ortaya koyuyor. Orta Asya petrolerinin, boru hatları ile çevre ülkeler üzerinden denizlere ulaştırılması projeleri geliştiriliyor. Orta Asya'nın coğrafi konumundan kaynaklı olarak petrol savaşları, petrol kuyularına sahip olmak ile petrol boru hatlarının güzergâhına hâkim olmak gibi iki alanda yürüyor.

Orta Asya petrolerini üzerine yürüten savaş, sadece petrolün çıktığı ülkelerle sınırlı kalmıyor. Daha geniş bölgelere doğru yayılıyor. Türkiye, Afganistan, Çin, Balkanlar, Kafkasya petrol savaşları alanları içerisine giriyor. Orta Asya'daki petrol savaşları, Asya'nın tümünü savaş içerisine çekiyor.

Orta Asya petrolerinin dünya pazarına pompalanması için beş güzergâh ortaya konuyor:

1-) **Karadeniz Güzergâhı:** Azerbaycan petrolerinin Bakü'den boru hattı ile Novorossisk Limanı'na taşınması (Bakü-Novorossisk hattı). Kazak petrolerinin Tengiz, Korolev petrol havzalarından boru hattı ile Novorossisk Limanı'na taşınması.

2-) **Akdeniz Güzergâhı:** Azerbaycan petrolerinin Bakü'den boru hattı ile Ceyhan'a, Kazak petrolerinin Bakü'ye ve oradan da Ceyhan'a pompalanması.

3-) **Basra Körfezi:** Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan petrolerinin İran toprakları üzerinden Basra Körfezi'ne pompalanması.

4-) **Hint Okyanusu:** Kazak, Özbek petrolerinin Afganistan, Pakistan üzerinden Hint Okyanusu'na pompalanması.

244) Tüker Alkan, "Korkmayın, Borsa Var!", Radikal, 17 Kasım 2002, s.5.

245) "Ekim 1998 tarihli ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde: 'Amacımız Saddam Hüseyin'in ABD'nin Ortadoğu'daki geniş anlamda çıkarlarını tehdit etmesini engellemek' deniyordu." (Ermin Özmes, "ABD, AB ve Türkiye'nin Güvenliği", Cumhuriyet, 10 Kasım 2001, s.15.) Ayrıca bkz: Mehmet Yılmaz, "Ortadoğu Bölgesinde Yeniden Paylaşım", Direniş Gazetesi, Yıl:2, No:24, Eylül 2002, s.9; Nilgün Öner, "ABD'nin Ortadoğu Politikaları", GÜFT-ÖD Bülteni, No:13, Ekim 2002, s.16-20; Sadık Kolusan, "Cehenneme Doğru Ah Ortadoğu", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:171, 28 Ekim 2002, s.7; Ferhat Dicle, "Ortadoğu Dünya Ekonomisinin Akaryakıt Sahası (I)", Fırat'ta Yaşam, Yıl:4, No:173, 11 Kasım 2002, s.7; A. Yavaş, "Geçmişten Bugüne Ortadoğu ve Emperyalizm", Barikat Dergisi, No:7, Kasım 2002, s.28-31.

246) Henry Ford.

5-) Çin Denizi: Orta Asya petrollerinin Çin üzerinden Çin Denizi'ne pompalanması.

Orta Asya petrollerinin dünya pazarına pompalanması için beş ana güzergâh, emperyalist ülkelerin politikalarına göre şekillendiriliyor. Emperyalistler bir yandan petrol yataklarına sahip olmaya, ele geçirmeye çalışırken, diğer yandan kendi çıkarları doğrultusunda boru hattı güzergâhını oluşturmak, rakip güçlerin boru hatlarının gerçekleştirilme olanaklarını ortadan kaldırmak biçiminde hayat buluyor.

"ABD, petrol gereksiniminin önemli bölümünü, arama ve üretim maliyetlerinin daha düşük olduğu Kuzey Afrika (örneğin Nijerya) ve diğer bölgelerden karşılamaya yönelmiştir. Hazar bölgesinde şirketler kanalı ile en az 30 yıllık hak sahibi olan ABD'nin en azından bu bölgeye bugün için enerji kaynakları açısından ilgisi bir süre ertelenmiş olarak değerlendirilmelidir..."⁽²⁴⁷⁾

ABD petrol kaynaklarına sahip olma, petrol fiyatlarını belirleme noktasında hegemon bir güç. ABD, petrol fiyatlarını belirleyen OPEC içinde belirleyici konumda. OPEC içerisinde Venezuela, İran'ın başını çektiği grup petrol fiyatlarını aşağıya çekmeye çalışıyor. Fakat ABD'ye karşı olan grup yeterince güçlü olmadığı için fiyatları aşağıya çekme konusunda başarılı olamıyorlar. ABD emperyalizmi yüksek petrol fiyatları ile, petrol üzerinde ek kârlar elde ediyor. Almanya, Japonya gibi emperyalist güçler bugün petrol kaynaklarına sahip olmadıkları gibi belirlenen fiyatlar üzerinden petrol satın almak zorundalar. Bu durum Almanya, Japonya gibi emperyalist ülkelerin sanayide maliyetlerini yükseltiyor ve ABD emperyalizmi daha rahat rekabet edebiliyor. Aynı zamanda ABD emperyalizmi, Alman ve Japon emperyalizmi üzerinde petrolden kaynaklı olarak bir denetim yapabiliyor. Savaş anında petrolün stratejik önemi hatırlanacak olursa (petrol olmayanca uçaklar, tanklar, gemiler ne işe yarayabilir), petrole sahip olmanın da anlamı anlaşılır oluyor.

Orta Asya petrolleri, dünya pazarına pompalandığı zaman fiyatlarda belli bir düşmeye neden olacaktır ve bu petrol kuyularına, boru hatlarına ABD dışında bir gücün hâkim olduğu da hesaba katılacak olursa, ABD petrol üzerindeki hegemonyasında bir sarsılma meydana gelecektir. Almanya, Japonya, Çin gibi güçler kendi petrol rezervlerine, yollarına sahip oldukları zaman, sanayide, ekonomide daha rahat hareket edebilecekleri gibi rekabet güçleri de artmış olacaktır. Tekrardan Orta Asya'ya dönecek olursak,

bölgede petrol kaynakları ve boru hatları üzerine yürüyen savaşların nasıl şekillendiğine göz atalım.

"Rusya, Dağıstan ve Çeçenistan'daki olaylarda batının parmağını anyor. Fransız basınında AIOC konsorsiyumunda yer alan Amerikan petrol şirketi UNOCAL'ın Afganistan'daki Taliban grubunun başlıca destekçisi olduğunu ileri sürdü. Çeçenistan'dan Dağıstan'a sızarak sınır köyleri ele geçiren ve sözde şeriat devleti ilan eden Şamil Basayev liderliğindeki radikal dinciler Vahabi Tarikatı'na mensup; şeriat devletinin gerekirse zor kullanarak inşa edilmesini savunan Vahabi Tarikatı Suudi Arabistan'da iktidarda, Suudi iktidarı ise ABD ve İngiltere ile yakın ilişkide."⁽²⁴⁸⁾

ABD emperyalizmi, Çeçenistan'da, Dağıstan'da şeriat devleti kurmak için yola çıkan Şamil Basayev liderliğindeki Çeçenlere destek vererek, Çeçenistan ve Dağıstan'da kontrolü elde tutmak istiyor. Dağıstan'da Bakü-Novorossiysk boru hattını aynı ekibe bombalatarak hattın 2000 yılında belli bir süre çalışmasına engel oluyorlar. Çeçenistan ve Dağıstan'daki olaylar sadece boru hattının kontrol altında tutulması, zarar verilmesiyle sınırlı değil ABD, Çeçenistan ve Dağıstan'daki grupları destekleyerek buradaki kendi denetiminde devletler kurulmasını istiyor. ABD emperyalizminin bölgeye yönelik politikalarında Çeçenistan ve Dağıstan'ın birer örnek olmasını istiyor. Çeçenistan ve Dağıstan gibi Rusya içerisinde 19 özerk yönetim var. ABD emperyalizmi Çeçenistan ve Dağıstan üzerinden bu 19 özerk yönetimin harekete geçmesini "bağımsızlıklarını" ilan etmelerini, kendi denetiminde devletler oluşmasını istiyor. Bu plan gerçekleştiği durumda Rusya topraklarını yüzde 28'ini kaybetmiş oluyor. Bu planın amacı Rusya'yı kuzeye çekilmeye zorluyor. Kuzeye çekilmiş bir Rusya'nın bölge üzerinde denetimi zayıflamış oluyor. Azerbaycan, Ermenistan, Kazakistan, Özbekistan üzerinde Rusya'nın baskısı azalmış olacak ve bunun sonucunda da ABD emperyalizmi Orta Asya'yı, Kafkaslar'ı daha rahat denetimi altında tutmuş olacak, sömürgeleştirebilecek. ABD emperyalizmi, Orta Asya petrollerinin Karadeniz güzergâhını kontrolünde tutmuş oluyor. Vanaları, politikaları çerçevesinde açıp kapatabilecek bir konum kazanmış olacaktır.

ABD emperyalizmi, Orta Asya petrollerinin dünya piyasalarına pompalamasını engellemek için Kafkasya,⁽²⁴⁹⁾ Orta Asya ile sınırlı kalmıyor, Balkanlar'dan da engellemeye çalışıyor.

(247) <http://www.ntvmsnbc.com/news>.

(248) <http://www.ntvmsnbc.com/news>.

(249) "Kafkas ülkeleri arasındaki sınırların toplam uzunluğu üç bin kilometre. Ama bunun sadece sekiz kilometrelik kısacık bölümünde gerçek dostluk hâvacı hakim. Kafkasya, kayıran bir kazan. Bir barut fıçısı." (Hasan Cemal, Milliyet, "Kayıran Kafkas Kazanında İstikrar Anıya...", 26 Ekim 2001, s.19.) "Washington'daki Center for Strategic and International Studies'e göre, 'ABD, Kafkaslar'da bir güvenlik koridoru yaratmak istiyor...' ("Hazar Bölgesinin Siyasi Yapısı Değişecek", Cumhuriyet, 10 Kasım 2001, s.17.)

"25 Eylül 1992'de açılan Ren-Tuna kanalı ile Avrasya ve Basra'ya yönelik taşımacılık için Karadeniz'de daha ciddi girişimler yapmalıyız. İran ise Orta Asya ülkeleri ile anlaşmalar yaparak, limanlarını ve deniz filosunu bu ülkelerin ithalat ve ihracat kapıları olarak kullanmaktadır. Bosna-Hersek'teki savaş yüzünden şimdilik tıkanan kanal, Almanya'nın Karadeniz ve Akdeniz'e çıkışı, Avrasya ve Ortadoğu'ya açılan kapısı niteliğindedir. Kanal ile birlikte, doğrudan kıyısı olan 6 ülke daha Boğazlar'ın yeni kullanıcısı olmuştur. Don-Volga kanalı ile de Hazar Denizi ülkeleri olan Kafkaslar ve Türk Cumhuriyetler'i Karadeniz'e açılmaktadır. Bu ülkelerin yapacağı ithalat ve ihracat için en yakın deniz Karadeniz'dir. Ayrıca, Avrasya petrollerinin bir kısmının da Karadeniz çevresindeki ülke ve rafinerileri için Karadeniz'e çıkacağı düşünülmelidir. Petrolün eski SSCB'de, Avrupa'da kanallarla da taşındığı göz önüne alınırsa Karadeniz'e açılan bu kanallar, petrol için de önemli yollar olacaktır."²⁵⁰

"Yugoslavya'nın dağılmasıyla ortaya çıkan karışıklık sonucu Sırp'lar'la Bosna-Hersek çatışması Tuna (Ren-Tuna-b.n.) yolunu kapatarak Almanya'nın Akdeniz'e inişini engellemektedir. Böylece, Çekoslovakya üzerinden (daha doğrusu Orta Avrupa'dan) Hırvatistan kanalı kullanılmaz duruma gelmiştir. Hırvatlar'la Almanlar'ın doğal olarak kuracakları müttefiklik önlendiği gibi, Orta Avrupa'dan Akdeniz'e açılacak kanal da tıkanmış olmaktadır. Çünkü Almanlar'a Balkanlar'dan Akdeniz'e açılacak tek pencere Hırvatistan'dır."²⁵¹

Ren-Tuna Kanalı, Rotterdam'dan başlayarak, Viyana, Bratislava, Budapeşte, Belgrad, Köstence Limanı'na ulaşıyor. Alman emperyalizmi su kanalı ile Karadeniz'e ulaşmış oluyor. Akdeniz'e kıyısı olmayan Almanya su kanalı ile Karadeniz'e, buradan Boğazlar'dan geçerek Akdeniz'e ulaşabiliyor. Ayrıca Karadeniz'den Don-Volga su kanalı aracılığı ile de Hazar Denizi'ne bağlantı kurabiliyor.

Bu su kanalı ile Alman emperyalizmi petrol kaynaklarına direkt ulaşabiliyor, bölge ticareti anlamında büyük avantajlar sunuyor. Almanya tarihi boyunca Akdeniz'e ve petrol kaynaklarına ulaşmak istemiştir, bunu bir ölçüde gerçekleştirmiş oluyor. ABD emperyalizmi Balkanlar'da yaptığı hamlelerle bu yolu tıkmak istiyor. Alman emperyalizminin ucuz petrol elde etmesini engellemeye yönelik hamleler yapıyor. Bosna-Hersek'teki olayların önemli bir bölümü Almanya'nın Karadeniz bağlantısını kesmek oluyor.

Japonya, Orta Asya petrollerini, Afganistan, Pakistan üzerinden Hint Okyanusu'na pompalamak istiyor. Bu bölgeden geçecek olan boru hattı ile Japonya petrolü daha

ucuza almış oluyor. ABD; Taliban ile bölgeden geçecek boru hattını engelliyor. Bu projeye aynı zamanda Avrupa da karşı çıkıyor. ABD'nin boru hatlarına yönelik engellemesine rağmen Karadeniz güzergâhı, kapasitesi artırılarak faaliyete sokuluyor. Çin Denizi'ne pompalanacak olan petrol boru hattı Çin'in kontrolünde hızla ilerliyor. Basra Körfezi'ne pompalanacak petrol için, İran topraklarında bazı hatları döşenmeye başlıyor. Bütün bunlar ABD emperyalizminin petrol üzerindeki hegemonyasında ciddi gedikler açıyor.

Orta Asya petrol rezervlerinin ülkelere göre dağılımını ele alacak olursak...

V.1.1-) AZERBAIJAN PETROL REZERVLERİ

"Bir başka ülkenin kültürüne teslim olmak, silah zoruyla teslim olmaktan daha tehlikelidir."²⁵²

1-) Azerbaycan'da rekabet halindeki petrol şirketleri, 1994 yılında bir araya gelerek denizaltı kaynaklarını işletecek bir konsorsiyum kurdular. Bu konsorsiyum AIOC (Azeri Petrolleri Uluslararası Konsorsiyumu) adını almıştır. Bu konsorsiyumda pay alan petrol şirketlerinin payları şöyledir:

Kurulan bu konsorsiyum 30 yıl sürelidir. Bu tabloda BP, AMOCO'yu satın aldığı için İngiliz şirketlerinin konsorsiyum içindeki payı yüzde 34.13'e yükseliyor. ABD

BP (İngiltere)	yüzde 17.12
AMOCO (ABD)	yüzde 17.01
LUKOIL (Rusya)	yüzde 10.00
SOCAR (Azerbaycan)	yüzde 10.00
UNOCAL (ABD)	yüzde 9.53
STATOIL (Norveç)	yüzde 8.56
TPAO (Türkiye)	yüzde 6.75
PENZOIL (ABD)	yüzde 4.81
RAMCO (ABD)	yüzde 2.08
DELTA (S. Arabistan)	yüzde 1.68 (5)

şirketlerinin payı yüzde 33.43'ten yüzde 16.42'ye düşüyor. Petrol şirketlerinin payı konsorsiyum içinde değişikliğe uğrayabiliyor. TPAO'nun payı yüzde 6.75'den yüzde 1'lere indirilmiştir. Bu konsorsiyum 540 milyon ton rezerve sahip "Çirak", "Azeri" ve "Güneşli" petrol sahalarını kapsıyor. "Mega Proje" olarak adlandırılan bu proje, iki kuyunun kuru çıkması üzerine Hazar Denizi'nin güneyinde, tahmin edilenin çok altında petrol olduğu anlaşıyor.

250) Atakan Gül-Ayfer Yazgan Gül, *Avrasya Boru Hatları ve Türkiye*, Bağlam Yay., 1995, s.70.

251) Erol Mütercimler, *Türkiye-Türk Cumhuriyetleri İlişkileri Modeli*, Anafat Kitapları Yay., 1993, s.251.

252) Apollonair.

II-) Karabağ petrol yatağının işletmesini içeren anlaşma 10 Kasım 1995 yılında SOCAR (Azerbaycan) ile 4 yabancı şirket arasında imzalanıyor. Süresi 25 yıl, petrol rezervleri ise 130 milyon ton'dur.

LUKOIL-AGIP (Rusya-İtalya)	yüzde 45.0
PENZOIL (ABD)	yüzde 30.0
LUKOIL (Rusya)	yüzde 12.4
SOCAR (Azerbaycan)	yüzde 7.5
AGIP (İtalya)	yüzde 5.0

Bu konsorsiyumda LUKOIL (Rusya) ve AGIP (İtalya) petrol şirketlerinin hisselerinin toplamı yüzde 62.5 oluyor.

III-) Şahdenizi yatağındaki petrol rezervleri ile ilgili anlaşma 4 Temmuz 1996 yılında 30 yıllığına imzalanıyor. Petrol rezervleri 100 milyon ton petrol içeriyor. Şahdenizi petrol yatağının güneyde olması buradaki kuyuların da boş çıkacağı yönünde düşünceler geliyor. Hazar Denizi'nin güneyindeki, Azerbaycan'daki petrolün Bakü-Ceyhan boru hattı ile taşınacak olması, kuyuların boş çıkması boru hattının kârlılığını ortadan kaldırıyor. Bu konsorsiyumda hisselerin dağılımı da şöyle:

BP-STATOIL (İngiltere-Norveç)	yüzde 51
SOCAR (Azerbaycan)	yüzde 10
OIEC (İran)	yüzde 10
ELF-ACQUITAINE (Fransa)	yüzde 10
LUKOIL (Rusya)	yüzde 10
TPAO (Türkiye)	yüzde 9

IV-) Tanyıldızı, Eşrefli petrol yataklarına yönelik anlaşmalar 14 Aralık 1996 yılında yapılıyor. Petrol rezervleri 150 milyon ton olarak belirleniyor.

AMOCO (ABD)	yüzde 30.0
UNOCAL (ABD)	yüzde 25.5
SOCAR (Azerbaycan)	yüzde 20.0
ITOCHU (Japonya)	yüzde 20.0
DELTA (S. Arabistan)	yüzde 4.5

AMOCO petrol şirketini BP (İngiltere) satın aldığı için bu konsorsiyumdaki hisseler BP'ye geçiyor. ABD şirketlerini hisseleri yüzde 55.5'den yüzde 25.5'e düşüyor.

V-) İenkovan-Talydenizi petrol yatakları ile ilgili anlaşma 13 Ocak 1997 yılında yapılıyor. Petrol rezervleri 350 milyon varil. Hisseler şu biçimde dağılıyor:

ELF-ACQUITAINE (Fransa)	yüzde 40
SOCAR (Azerbaycan)	yüzde 25
DEMINEK (Almanya)	yüzde 10
TOTAL (Fransa)	yüzde 10
OIEC (İran)	yüzde 10
PETROFINA (Belçika)	yüzde 5

Fransız firmalarının bu konsorsiyumda payı yüzde 50 oluyor. Almanya, Azerbaycan petroleri üzerinde sadece burada yüzde 10'luk paya sahip.

VI-) Apreson petrol yatağı için CHEVRON (ABD), Nahçıvan petrol yatağı için EXXON (ABD), Oğuz petrol yatağı için MOBIL (ABD) firmaları ile SOCAR (Azerbaycan) firmaları arasında, yüzde 50 ABD firmalarına, yüzde 50 SOCAR (Azerbaycan) firmasına olmak üzere anlaşma yapılıyor.

VII-) Azerbaycan'ın SOCAR firması ile Japon petrol şirketleri, J-NOC, ITOCHU-JAPEX, IMPEX, TEIKOKU OIL'den oluşan konsorsiyum, Hazar'daki "Yanan Tava", Ateşgah, Mugandeniz petrol yataklarının işletmesine ilişkin yüzde 50'şer pay içeren anlaşmalar yapılıyor.

VIII-) 2001 Ocak ayında LUKOIL (Rusya) ile SOCAR (Azerbaycan) firmaları arasında bir anlaşma yapılıyor. Anlaşma Havzan, Zih petrol yataklarına yönelik. LUKOIL ve SOCAR yüzde 50'şer hisse alıyorlar. 30 milyon ton rezerv olduğu söyleniyor.

Azeri petrolerinden, bölgeye gelen her ülkenin petrol şirketleri belli bir hisse alıyor. Mega proje ile başlayan sondaj çalışmaları sonucunda iki kuyunun boş çıkması Azeri petrolerine yönelik güvenlerin sarsılmasına neden olmuştur. Azeri petrolerinin toplam rezervi 1.3 milyar ton olarak tahmin ediliyor.

V.1.2) KAZAKİSTAN PETROL REZERVLERİ

*"Komşun hakkında hüküm vermeden önce, iki ay onun makasentleriyle yürü."*²⁵³

Kazakistan'da 27 milyar varillik petrol ve doğalgaz rezervlerini çıkartmasını hedefleyen anlaşmalar imzalanıyor. Hazar'da petrol arama, üretme ve işletmeyi öngören birinci anlaşma, MOBİL şirketinin ağırlıkta olduğu AGİP (İtalya), STATOIL (Norveç), TOTAL (Fransa), SHELL, BP (İngiltere)'nin dahil olduğu konsorsiyum Hazar'ın Kazakistan kesiminde petrol arama, üretme ve işletme hakkını içeriyor. 40 yıl süreli anlaşmaya göre tarafların geliri yüzde 80'i Kazakistan'a olmak üzere 600 milyon doları aşiyor.

Kazakistan diğer anlaşmayı, TEXACO (ABD), BP (İngiltere), AGİP (İtalya) ve LUKOIL (Rusya)'ın oluşturduğu konsorsiyum ile imzalıyor. Anlaşma, Kazakistan'ın Rusya sınırındaki Karasığanak yatağında petrol ve doğalgaz üretimini öngörüyor. Konsorsiyumun tahmini rezervi 2 milyar ton petrol ve 18 trilyon m3 doğalgaz olan sahada üretim için 2 milyar dolarlık yatırım yapılacaktır.

253) Kızılderili Sözü, Cheyenne Kabilesi.

Kazakistan, ülkenin 43 işletme bölgesine ayrıldığını duyurmuş olmasıyla, Fransız ELF-AQITAINE, Akyubinsk'e bir işletme bölgesini vermiştir. Umman devlet şirketi OMAN OIL COMPANY (OOC) Atyrav'da iki işletme bölgesini ve ilaveten 122 milyon varil kapasiteli Dünya bölgesinin imtiyaz hakkını elde ediyor. Amerikan ANGLO-DUTCH şirketi Tenge'deki derin yatakları arama hakkını kazanıyor.

Kazakistan ile Çin arasında petrol ve petrol boru hattı ile doğalgaz alanlarında proje maliyeti 9 milyar doları aşan anlaşmalar imzalanıyor. Kazakistan Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı ile Çin Ulusal Petrol Şirketi arasında imzalanan anlaşma uyarınca, Çin, Batı Kazakistan'da bulunan Aktöbe ve Özen petrol ve doğalgaz yataklarının işletme için toplam 5-6 milyar dolar tutarında yatırım yapacak ve söz konusu bölgelerde doğalgaz arama, üretme ve işletme hakkına sahip olacaktır.

TPAO da, Kazakistan'daki ortak şirketi (KAZAK-TÜRKMUNAY LTD.) vasıtası ile Batı Kazakistan'da Pre-Kaspiyan ve üst yurt bölgelerinde yer alan toplam 25.946 km²'lik alana sahip 7 ayrı ruhsatla petrol ve doğalgaz arama ve üretim faaliyetlerini 4 Şubat 1993 tarihinden beri sürdürmektedir. Bu şirkette TPAO payı yüzde 49, Kazakistan tarafının yüzde 51'dir. TPAO ayrıca Batı Kazakistan'da Aktöbe, Bayganin, Mugajar bölgelerinde petrol ve doğalgaz arama, üretme ve ürün paylaşımı anlaşmasıyla bu bölgelerde arama çalışmaları ile lisans hakkına sahip olmuştur.

V.1.3) TÜRKMENİSTAN PETROL REZERVLERİ

*"Bir ülkede yalakalığın getirisi dürlüştüğün getirisinden fazla ise o ülke batır."*²⁵⁴

Jdanov ve Lama bölgesindeki denizaltı petrol havzasının işletme hakkını Hollanda IARMÂQ ENERGY ve Amerikan NOBEL DRILLING şirketleri paylaşmış ve Katurda-Kaymur ve Akpatlal havzalarının imtiyazlarını Birleşik Arap Emirliği'nin EASTRAC ve Arjantin BRIDAS şirketleri yapıyor.

TPAO ile Türkmenistan arasında yapılan anlaşmalar sonucunda Güneyhazar, Kuzey Türkistan, Pre-Kepetdağ ve Amu-Derya ortak ilgi alanları olarak belirleniyor.

V.2-) ORTA ASYA PETROLLERİNİN BORU HATTI GÜZERGAHLARI

*"Günümüzde insanlar bilgiyi arar oldu, hikmeti değil. Halbuki bilgi mazidir, hikmet ise istikbal!"*²⁵⁵

Yukarıda değinilen çerçevede Orta Asya petrollerinin boru hattı güzergâhlarına değinirsek...

V.2.1-) AKDENİZ GÜZERGAHI

*"Bir düşman çok, yüz dost azdır."*²⁵⁶

ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney'in, "Bakû-Ceyhan stratejik bir projedir. Finansman konusunda sıkıntı yaşanması durumunda ABD devreye girecektir,"²⁵⁷ dediği Bakû-Ceyhan Boru Hattı Projesi,²⁵⁸ Azeri petrollerinin dünya pazarına çıkarılması için ABD, Türkiye ve İsrail tarafından desteklenen bir projedir. Boru hattının güzergâhı konusunda çeşitli alternatifler konuyor. Boru hattı Bakû'den başlıyor, alternatifler içerisinde Azerbaycan-Nahçıvan-Türkiye, Azerbaycan-Gürcistan²⁵⁹-Türkiye,

254) Montesquieu.

255) Kızılderili Sözü, Lumbee Kabilesi.

256) Kızılderili Sözü, Hopi Kabilesi.

257) Dick Cheney aktaran: Serkan Demirtaş, "ABD'den Bakû-Ceyhan Güvencesi", Cumhuriyet, 20 Ocak 2002, s.8.

258) Bkz: Haydar Aliyev, "Bakû-Ceyhan'da Kınarlıya", Cumhuriyet, 31 Ekim 1998, s.7; Osman Ulagay, "Boru Hatları mı? İnsan Hakları mı?", Milliyet, 21 Kasım 1999, s.20; Füsün Mutlu, "Apo ve Petrol Yolları", Sabah, 25 Kasım 1998, s.21; "Kafkaslar'da İpler Gerildi", Cumhuriyet, 13 Ağustos 2002, s.11; Ayhan Kamel, "Kafkaslar'da Kaos", Cumhuriyet, 1 Kasım 1999, s.11; Türkay Atadov, "Çeçenistan: Çözüm Yolları", Cumhuriyet, 20 Kasım 1999, s.9; "Groźni'ye Büyük Kuşatma", Milliyet, 23 Kasım 1999, s.19; "Clinton'dan Rusya'ya AKKA İçin Koşul", Cumhuriyet, 20 Kasım 1999, s.11; "Çeçenlere Zorunlu Göç", Radikal, 17 Aralık 2002, s.10; "Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan Anlaşır: Kafkaslar'da İşbirliği", Cumhuriyet, 17 Kasım 2001, s.8; Kenan Göçer, "Yumuşak Karın Gürcistan", Radikal, 23 Eylül 2002, s.11; "Tiflis'e Destek Mesajı", Radikal, 10 Kasım 2001, s.10; Ayhan Şimşek, "Türkiye'den Orta Asya Atışı", Cumhuriyet, 24 Ağustos 2001, s.8; Serkan Demirtaş, "Moskova'da Zirve Kaygısı", Cumhuriyet, 2 Mayıs 2002, s.10; Murat Yeğin, "Rusya'dan Tehlikeli İşaretiler", Radikal, 11 Kasım 2001, s.6.

259) "Gürcistan 'çok sorunlu' bir ülke. Ağır ekonomik ve sosyal problemlerinin (fukaralıktan yolsuzluklara kadar) yanı sıra, devlet yapısı da oldukça zayıf ve sancılı. Gürcistan bağımsızlığa kavuştuktan 10 yıl sonra hâlâ toprak bütünlüğünü ve ulusal birliğini sağlayabilmiş değil. Beş milyon nüfuslu ülkenin içinde en az üç bölge - Abkhazya, Güney Osetya ve Acarya - merkezden kopmuş durumda. Filen bu üç bölge yanı - bağımsız sayılıyor. Abkhazya, sadece Tiflis için ciddi bir sorun olmamakla kalmıyor, aynı zamanda bölge ve hatta dünya için de bir sınırlama ve huzursuzluk kaynağı oluşturuyor." (Sami Koben, "Kafkas Oyunu", Milliyet, 13 Kasım 2001, s.18.) "İzvestiya gazetesi, Rusya ve ABD'nin, Gürcistan'ı nüfuz bölgelerine ayırdığını öne sürdü. El Kaide'nin yuvalandığı Pankisi'de ABD'nin operasyon yapmasına Rusya'nın sessiz kalması karşılığında Washington'un da Moskova'ya Abkhazya, Güney Osetya ve Çeçenistan'da serbestlik tanıyacağı savunuldu." ("Kafkasya'da Çıkar Kavgası", Cumhuriyet, 1 Mart 2002, s.8.)

Azerbaycan- Ermenistan- Türkiye, Azerbaycan- İran- Türkiye gibi güzergâhlar ortaya konuyor. Aynı zamanda ülke sınırları içerisinde de çeşitli güzergâhlar alternatif olarak ortaya konuyor. Projenin maliyetinin 2.4 milyar doları çok aşacağı yönünde tahminler var. Projenin finansmanı BP- AMOCO, EXXON-MOBIL gibi belli başlı petrol tekelleri üstleniyor. Azeri petrol kuyularının kuru çıkması üzerine hattın gerçekleştirilebilir durumu ortadan kalkıyor. Bunun üzerine proje Türkmenistan petrollerini, Kazak petrollerini Bakû-Ceyhan hattının Bakû ayağını Hazar Denizi üzerinden Kazak, Türkmen petrol kuyularına bağlayarak dünya pazarına taşıma biçiminde geliştiriliyor. Hatta, Batı Sibirya petrollerinin Bakû-Ceyhan hattı üzerinden dünya piyasalarına pompalanması yönünde projeler ortaya atılıyor.

Bakû-Ceyhan boru hattının maliyetini çıkartıp, kâra geçebilmesi için günde en az 1 milyon varil petrol pompalanması gerekiyor. AIOC (Azerbaycan Petrol Şirketi) günde 70 bin varil petrol üretiyor. Bunu bir yıl içerisinde 130 bin varile çıkarmayı planlıyor. 1999 yılında Hazar Denizi'nin güneyinde, Azerbaycan topraklarında iki petrol kuyusunun kuru çıkmasıyla birlikte, Hazar Denizi'nin güneyinde yeterli petrolün olmadığı ortaya çıkıyor. Günde 1 milyon varil petrol pompalanması beklenen Bakû-Ceyhan hattının bu tablonun ortaya çıkmasıyla birlikte uygulanabilirliği ortadan kalkıyor.

Bakû-Ceyhan hattına Kazak petrollerinin yılda 20 milyon ton petrol taahhüt etmemesi halinde bu projenin ekonomikliği ortadan kalkıyor, çünkü; başlangıçta Bakû-Ceyhan hattı ile Azeri petrollerinin taşınması planlanırken kuyuların boş çıkması, Bakû-Ceyhan boru hattını gerçekleştirebilmek için borunun içinden geçecek petrol kaynaklarına ulaşılması gerekliliği ortaya çıkıyor. Bu durum aynı zamanda boru hattına 690 km 10 milyon ton kapasiteli bir boru hattının daha eklenmesi gerektiği ortaya çıkıyor.

Kazak petrollerinin özellikle Tengiz petrol yataklarından çıkan petrolerin CPC (Hazar Petrolleri Boru Hattı Konsorsiyumu, Rusya'nın organize ettiği hat) boru hattı üzerinden Karadeniz'e çıkması ve bu hattın bitmek üzere olması, Hazar petrollerinin Bakû-Ceyhan hattı ile Akdeniz'e çıkma projesi suya düşüyor.

Tengiz bölgesinin kapasitesi 35 milyon ton, CPC boru hattının yıllık kapasitesinin 35 milyon ton olması, Tengiz bölgesinde çıkacak olan tüm petrollerin, CPC hattı ile Karadeniz'e çıkacağını ortaya koyuyor. Ayrıca CPC boru hattı kapasitesi 2014 yılında 70 milyon ton kapasiteyi hedeflemesi bölge petrollerinin Karadeniz'e ulaştırılacağını gösteriyor.

İstanbul'da yapılan AGİT zirvesinde, yüzyılın projesi olarak imzalanan Bakû-Ceyhan projesine destek veren Kazakistan devlet Başkanı Nazarbayev, açıklamasında ülkesine döndüğünde Bakû-Ceyhan hattına ancak yeterli petrole (CPC hattının taşıyamaması) ulaşınca destek verebileceklerini açıklamasında Kazak petrollerinin Bakû-Ceyhan hattından Akdeniz'e pompalanmayacağı sonucu çıkıyor. CPC hattı Kazak petrollerinin bugünkü üretimlerini taşıyabildiği ve gelecekteki üretim artışına göre de organize edildiği düşünülürse, böylesi bir sonuca ulaşmak hiç de zor olmayacaktır.

V.2.2-) KARADENİZ GÜZERGAHI (TENGİZ-NOVOROSSİSK VE BAKÛ-NOVOROSSİSK)

*"Temel ilke:
Kekeme bir oyuncu
kekemeyi oynamamalı."*⁽²⁶⁰⁾

CPC, Kazakistan Tengiz sahası petrolünü Rusya'nın Karadeniz limanı Novorossisk'e taşımak üzere kuruyor.

HİSSEDAR	YÜZDE	TEMSİL
RUSYA FEDERASYONU	24	LUKOIL, ROSNEFT, TRANSNEFT
KAZAKİSTAN	19	KAZAKOIL
UMMAN 7	-	-
KAZAK PIPELINE VENTURES	1.75	-
LUKARCO	12.5	RUS LUKOIL, ARCO (ABD)
ROSNEFT-SHELL	7.5	RUS ROSNEFT, SHELL (İNG.-HOL.)
CHEVRON	15	ABD
MOBİL	7.5	ABD
ORYX	1.75	ABD
BRITISH GAS	2	İNGİLİZ
AGIP	2	İTALYA

Projenin bedeli 2,5 milyar dolar. Bu hat tamamlandığında kapasitesi 30 milyon ton kapasiteye ulaşacak, projenin ek yatırımlarla 15 milyon ton kapasiteye ulaştırılması hedefleniyor. Hattın toplam uzunluğu 1440 km'dir, yapımına 1998 yılında başlanıyor. 2001 tarihinde bitirilmesi planlanıyor. Projenin gerçekleşmesi için hiçbir mali ve teknik engel gözükmediği söyleniyor. Hattın 2012-2014 yılında kapasitesinin 70-75 milyon tona çıkarılması hedefleniyor. CPC boru hattı Tengiz petrollerinin tümünü taşıyabiliyor. 2010 yılında 35 milyon tona çıkması beklenen Tengiz sahasında çıkartılan petrol CPC hattından rahatlıkla taşınabiliyor. Ayrıca 2014 yılında 75 milyon tona ulaşması beklenen Kazak petrollerinin tümü bu hattın taşınabilecek. CPC projesinin ilerlemesine, kapasitesine ve amaçlarına bakarak Bakü-Ceyhan hattının gerçekleşme umudunun olmadığını açıkça söyleyebiliriz.

CPC konsorsiyumunun ülkeler, şirketler arasındaki hisse dağılımını görebiliriz:⁽²⁶¹⁾

Rusya, Kazakistan, ABD, İngiltere, Hollanda, İtalya, Umman ülkelerinin hisseleri bulunuyor. Hisselerin çoğunluğu Rusya'nın elinde bulunuyor. İkinci sırayı ABD alıyor. Üçüncü sırada ise Kazakistan bulunuyor.

Rusya, Karadeniz boru hattı güzergâhı ile birlikte Orta Asya petrolleri üzerinde denetimini güçlendirmiş oluyor. Dünya pazarına çıkamamış, yerin altında duran petrol rezervleri, dünya pazarına çıkmayan petrol bir değer taşıyor. Orta Asya petrollerine sahip olmak kadar, petrol yollarını tutmak da önemli oluyor. Rusya, Azeri petrolleri ile ilgili olarak Lukoil (Rusya)'e düşük oranda hisse verilince Rusya, Bakü-Novorossisk hattını kapatarak hissesini yüzde 15'e yükseltiyor.

Azeri petrolleri üzerinde de aynı stratejiyi izleyen Rusya, Azeri petrollerinin dünya pazarına çıkarılması noktasında, Bakü-Grozni-Novorossisk hattını, yeni olarak da Bakü-Dağıstan-Novo-rossisk hattını tamamlayarak, Azeri petrollerinin, dünya pazarına kendi topraklarından çıkmasını sağlıyor Azeri petrolleri konusunda da Rusya, Bakü-Ceyhan boru hattı projesinin temellerini de ortadan kaldırmış oluyor.

Karadeniz petrol güzergâhına, Almanya'nın ciddi bir desteği var. Almanya bu hattın alacağı ucuz petrolü, Karadeniz Ren-Tuna su kanalı yolu ile ülkesine ulaştırmayı planlıyor. Almanya bu hat ile petrol konusunda ABD'nin kontrolü dışında hareket etme olanağını yakalıyor. Ucuz petrol ile Almanya, dünya paylaşım savaşında ciddi bir güce ulaşabileceğini düşünüyor.

V.2.3-) ÇİN DENİZİ (PASİFİK OKYANUSU GÜZERGAHI)

*"Su gibi olmalıyız.
Her şeyden aşağıda,
ama kayadan
bile kuvvetli."⁽²⁶²⁾*

Özellikle Kazak petrollerinin Çin üzerinden Pasifik Okyanusu'na ulaştırılmasına yönelik bir projedir. "AS-RIN anlaşması" olarak da niteleniyor. Hat, 5000 km uzunluğunda 9,5 milyar dolar değerinde 60 ayda tamamlanacak bir projedir.⁽²⁶³⁾

Kanada Hurracain Hydocabans petrol firmasının ve Japonya'nın desteklediği bir projedir. Bu proje Çin açısından stratejik öneme sahiptir. Petrol rezervleri bakımından güçlü olmayan Çin bu proje ile petrol, enerji alanında güçlü bir konum elde etmek istiyor.

"Doğu Türkistan'da Tarım, Turfan, Cungarya bölgesindeki saklı zengin rezervleri 17 Şubat 1993'ten itibaren yabancı yatırımcılara açıldı. Bu petrolün, Çin'in doğusundaki sanayi alanlarına taşınması ise Japonya'nın ilgisini çekmektedir. Çünkü Japonya petrolü Hint Okyanusu'nun yanı sıra hemen kendi önünde de akıtmayı istiyor. Böylece hem Avrasya'daki (Batı Türkistan) hem de Doğu Türkistan'daki petroler arka arkaya toplanarak, Japonya'ya doğru akıtılacaktır. Bunun için 'XXI. Yüzyıl İpek Yolu Projesi' adındaki 5.000 km'lik bir boru hattı için Çin Denizi'ne akması için 1993 den beri ilgilenilmektedir. Böylece Ortadoğu'dakinden daha ucuz petrol alan Japon sanayisi ABD karşısında daha avantajlı olacaktır. Ancak bu iki projeye de ABD ve Avrupa şiddetli karşı çıkıyor."⁽²⁶⁴⁾

"Kazakistan'dan Çin'e boru hattı yapımı çoktan başladı. Bölge ülkeleriyle bir dizi projeye imza atan İran, Türkmenistan ile demiryolu bağlantısını kurdu, üstelik Hazar petrollerinin İran üzerinden Körfez'e indirilmesi projesinin önü açılıyor."⁽²⁶⁵⁾

Çin hattı yapımı başlıyor ve proje hızla ilerliyor. Bu proje özellikle ABD'nin uygulanmasına engel olmaya çalıştığı bir proje oluyor. Asya'da petrole ihtiyaç duymayan Çin, Japonya'nın varlığı ABD'nin Asya'daki egemenliğini sarstığı gibi, dünya paylaşım savaşında da ciddi güç kaybetmesine neden oluyor.

261) Avrasya Dosyası, Cilt:VI, No:2.

262) Kızılderili Sözü, Siya Kabilesi.

263) <http://www.cpc.com>.

264) Atakan Gül-Ayfer Yazgan Gül, Avrasya Boru Hatları ve Türkiye, Bağlam Yay., 1995, s.13-14.

265) İbrahim Karagül, Yeni Şafak, 29 Ocak 2001.

V.2.4-) BASRA KÖRFEZİ (İRAN HATTI)

"Her ormanı boş sanma belki de kuyutluklarında bir kaplan uyuyordur."⁽²⁶⁶⁾

"İran, Avrasya petrollerini kendi üzerinden Basra (İran) Körfezi'nde Abadan'a indirmeyi, böylece güçlendireceği stratejik önemi ile Orta Asya ülkeleri üzerinde dini ve ekonomik etkinliğini, OPEC içindeki gücünü artırmayı hedeflemektedir. Bu eğilime de ABD, İsrail, Japonya ve Avrupa karşı çıkmaktadır. Aynı zamanda Basra Hinterlandı'nın Avrasya'nın ulaşmasının istendiği alanlara uzak olması, önemli bir coğrafi engel olmaktadır."⁽²⁶⁷⁾

İran boru hattı kendi topraklarında 390 km ve 40 milyon tonluk hattın inşaatına başladığını ve bu hattın Kazakistan'dan başlayarak Özbekistan üzerinden Basra Körfezi'ne kadarlık bir hattın oluşturulabileceğini ve bu hattın 90 milyon tonluk kapasiteye ulaştırılabileceği söyleniyor. Bu hattın toplamda 1.2 milyar dolara mal olacağı söyleniyor.

ABD emperyalizmi, Orta Asya petrollerinin Basra Körfezi'ne pompalanmasını engellemeye çalışıyor. Bunun nedeni birinci olarak ABD'nin Orta Asya petrollerinin dünya pazarına pompalanmasını istememesi, bu nokta ile ilgili düşüncemi önceki bölümde ortaya koydum. İkinci nedeni ise, İran'ın OPEC içindeki konumunun güçleniyor olması. Bugün OPEC içerisinde Venezüella ve İran'ın başını çektiği, ABD politikalarına açıktan karşı duruş geliştiriyor. OPEC içerisinde ABD karşıtlığının gelişmesi ABD'nin petrol hegemonyasında ciddi gediklerin açılmasına neden olabilecektir. Almanya'nın başını çektiği Avrupa, Japonya, Rusya bu durumdan kaynaklı olarak İran'ın Orta Asya petrollerini Basra Körfezi'ne pompalama projesine destek verecektir. Almanya, Japonya ABD'nin denetiminde olmayan boru hatlarına destek verecektir. Avrupa için Karadeniz güzergâhı ve Basra Körfezi desteklenebilecek projelerdir, hem ABD denetimi dışında projelerdir hem de birden fazla ata oynamış oluyorlar. Japonya için uzak bir hat olmasına rağmen uygulanabilirlik noktasında Afganistan, Pakistan üzerinden Hint Okyanusu boru hatları projesine göre daha avantajlıdır. Afganistan ve Pakistan'ın, ABD'nin denetiminde iki ülke olduğu hatırlanacak olursa Basra Körfezi hattı daha anlaşılır olacaktır.

"BP'nin Başkanı John Brown, ABD başkan yardımcısı Cheney'e Shell ve Total İran'da iş yaparken BP dışarıda kalmayacak mesajını gönderiyor."⁽²⁶⁸⁾

Shell, İngiliz-Hollanda ortaklığı, Total ise Fransız petrol şirketi. Avrupa petrol şirketleri İran'a yatırımlar gerçekleştiriyor. Shell, İran ile 800 milyon dolarlık yatırım anlaşması yapıyor. ABD ambargosu çeşitli biçimlerde deliniyor. Avrupa-İran yakınlaşması yaşanıyor. Petrol alanında BP'nin bu çıkışı süreci hızlandıracaktır. Bu tabloda ABD'nin OPEC içerisindeki konumu giderek sarsılacak. Avrupa, özellikle Almanya kendisine yeni yollar düşeyecek. Aynı zamanda Rusya'nın da İran ile ilişkileri güçlendirdiği, Basra Körfezi hattına destek verdiği hatırlanacak olursa, bu projenin gerçekleşme şansı da anlaşılacaktır.

V.2.5-) HİNT OKYANUSU

"Tanrı bile aç insana ekmekten başka bir şekilde görünmeye cesaret edemez."⁽²⁶⁹⁾

"Enerji piyasaları hızla gelişen Güneydoğu Asya şirketleri (Tayvan, Güney Kore, Japonya) özellikle Japonya, Kazak petrolünün Afganistan, Pakistan üzerinden Hint Okyanusu'na indirilmesini isteyerek, finansman açısından desteklemektedir."⁽²⁷⁰⁾

"Rusya, Dağıstan ve Çeçenistan'daki olaylarda Batının parmağını arıyor. Fransız başında AIOC konsorsiyumunda yer alan Amerikan petrol şirketi UNOCAL'ın Afganistan'daki Taliban grubunun başlıca destekçisi olduğunu ileri sürdü..."⁽²⁷¹⁾

Hint Okyanusu projesi özellikle Japonya'nın desteğini alan bir proje ekonomiklik açısından Japonya'ya en uygun projelerden birisi, diğeri Çin Denizi'ne petrol pompalayacak olan hat. Fakat bu hat üzerinde Afganistan ve Pakistan'da ABD'nin ciddi bir gücü var. Yukarıdaki alıntıdan da görüleceği gibi UNOCAL petrol şirketi (ABD), Afganistan'daki Taliban grubunu destekliyor. Pakistan'daki son darbe ile ABD gücünü pekiştirdi. Orta Asya petrollerinin Hint Okyanusu'na pompalanması zorlu bir proje, aynı zamanda bu projeye Avrupa'da karşı çıkıyor.

Orta Asya petrolleri üzerine yürüyen savaş, Asya'nın steplerini, bozkırlarını içine alıyor. Asya'da yaşayan halklar, petrol şirketlerinin çıkarları için birbirine karşı savaşmaya zorlanıyor. Petrol şirketleri için halklar birbirini kırmıyor, katlediyor. Petrol savaşları, Asya kıtasının tümüne yayılıyor.

266) Sadi.

267) Atakan Gül-Ayfer Yazgan Gül, Avrasya Boru Hatları ve Türkiye, Bağlam Yay., 1995, s.14.

268) Feri Tınç, "Bakü-Ceyhan ve İran", Hürriyet, 15 Haziran 2001, s.14.

269) M. Gandi.

270) Atakan Gül-Ayfer Yazgan Gül, Avrasya Boru Hatları ve Türkiye, Bağlam Yay., 1995, s.13.

271) <http://www.ayrimsbc.com/news>.

V.3-) SAVAŞIN FATURASI

*"Büyük acılar kadar bizi
olgunlaştıran bir şey yoktur."*⁽²⁷²⁾

Yeri gelmişken anımsatalım: "Yaklaşık 50 yıldır dünyanın çeşitli bölgelerinde meydana gelen birçok savaşta dolayı ya da dolaysız Batılı ülke yönetimlerinin parmağı olduğu bilinmektedir..."

Emperyal projelerine uygun olarak liberal demokratik devletler (İngiltere, Fransa, ABD gibi) kendi şirketlerinin uluslararası operasyonlarına destek vermek için silahlı kuvvetlerini de devreye sokarlar. Shell ve Exxon gibi şirketler, uluslararası ticari faaliyetlerinde ABD istihbarat birimlerinin desteğini alırlar. CIA, ABD'li uluslararası şirketlerin yöneticilerine operasyonları için ön bilgi desteği sağladığını gizlemez. Dünya Bankası, IMF ve özel bankalardan bilgi almada imkânlar sağlanan RAND gibi kuruluşlar ülkesel, bölgesel, uluslararası ekonomik raporlar hazırlamada kullanılır.

Kışkırtıcı faaliyetleriyle de Şili ve Nikaragua gibi birçok ülkede olduğu gibi liberal demokrasi adı altında seçilmiş yönetimleri tasfiye etmek için yerli işbirlikçilerin kullanılmasına özellikle öncelik veren Batı'nın liberal demokratik devletleri cebri, idari, ideolojik uygulamalarla değişik projelerini uygulama çabalarını sürdürürler. Çevre ülkelerde liberal demokratik normları kutsallaştıran etkin gruplar önemli roller üstlenmişlerdir bu süreçte...

Batılı emperyal liberal demokrasiler liberal kapitalist ekonomik alanlar yaratmak ve bunları kontrol etmekte yarışır. Kendi aralarında savaştan kaçınmaları, ilişkilerinde barışçı oldukları anlamına gelmez... Emperyal merkezler liberal demokrasiyle maskelenmiş ganimet kapma düzenine toz kondurmuyor. Bu süreçte karşı çıkanları anti-demokratik olarak tanımlamaları sonucu şiddet kullanma hakkı da yaratılmış oluyor..."⁽²⁷³⁾

Örneğin "G-8 ülkelerinin, 11 Eylül sonrası ilk zirvesi Kanada'nın Calgary kentinde, terör ve Afrika'ya yardım gündemiyle başlarken, Uluslararası Af Örgütü, silah ticareti yapan G-8'i 'samimiyetsizlikle' suçladı. Örgüt açıkladığı raporunda, G-8'lerin az gelişmiş ülkelere yılda 25 milyar dolarlık silah satıp, kendi terörle savaşlarını baltaladığını kaydetti. ABD'nin 14 milyar dolarla en büyük silah sağlayıcısı olduğunu belirten örgüt, düşman görülen Kaide'nin Pakistan'daki araçlardan füzelerden hafif silahlara dek,

Amerikan silahları alabildiğine dikkat çekti. İngiltere'nin de az gelişmiş ülkelerle silah ticaretinden yılda en az 2 milyar dolar kazanç elde ettiği vurgulandı. Rusya'nın ise son dönemde Üçüncü Dünya'ya silah satışlarını gözle görülür biçimde artırdığı vurgulandı..."⁽²⁷⁴⁾

Ayrıca "Alman Tageszeitung (TAZ) gazetesi, Irak'ın BM'ye gönderdiği raporda Irak'a silahlanma programlarında 80 Alman ve 24 Amerikan şirketinin yardımcı olduğunu yazdı. Haberde şirketlerin 1975'ten beri nükleer, biyolojik ve kimyasal silahlarla konvansiyonel silahların üretimi için gerekli tesis, yedek parça ve teknolojiyi Irak'a verdikleri öne sürüldü. Alman şirketlerinin Irak'a tıbbi amaçlı olarak da kullanılabilecek malzeme gönderdiği, işbirliğinin 2001'e dek sürdüğü, Alman hükümetin şirketleri uyardığı, ama önlem almadığı kaydedildi..."⁽²⁷⁵⁾

Ve en önemlisi de, "Dünyanın, tartışmasız, bir numaralı silah satıcısı ABD'dir!"⁽²⁷⁶⁾ 1997 rakamlarıyla dünyadaki konvansiyonel silah ticaretinin ulaştığı hacim 23 milyar Amerikan Doları, ABD'nin payı bu rakamın yaklaşık yüzde 60'ı, 13 milyar dolar. ABD'nin müttefiklerinde sakladığı nükleer silahların 1995 yılı için toplamı 480 adet. Bunun 75'i Bahkesir ve İncirlik hava üssünde. ABD'de 'savunma ürünleri' üreten firma sayısı yaklaşık 1500. Bunların yalnızca yirmisi dışsatım yapıyor. Adları gizli tutulan, ama bilinenlerin bazıları şunlar: United Aircraft, Chrysler, Lockheed, Northrop, Boeing, General Motors, General Electric, ITT, AVCO, IBM... Bunların yanı sıra kimi bankalar bu dışsatıma doğal olarak katılır. Örneğe, First National City Bank, Chase Manhattan Bank gibi. ABD hükümeti yabancı ülkelere ilişkin silahları da depo eder. CIA (ABD Merkezi Haber Alma Örgütü), örneğe, bir ülkede düzeni değiştirmek isteyen sol gruplara, komünist kisvesine bürünerek, Rus ya da Çek yapımı silahları verir. Sonra tutucu hükümetin yayın organlarıncı, bunun bir komünist işi olduğunu yayar.

ABD Dışişleri, özgür bir ülkenin komünizmin kucakına düşmesine göz yummayacağını söyler. Ardından, dolaylı ya da dolaysız ABD silah satışı ya da yardımı ülkeye girmeye başlar... İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'nin bombaladığı ülkelerin sayısı da 21...⁽²⁷⁷⁾ Bu ülkeler şunlar: Çin 1950-3; Kore 1950-3; Guatemala 1954, 60, 67-9; Endonezya 1958; Küba 1959-61; Kongo 1964; Peru 1965; Laos 1964-73; Vietnam 1961-73; Kamboçya 1969-70; Lübnan 1983-4; Grenada 1983; Libya 1986; El Salvador 1980 ve ardışık; Nikaragua 1980 ve ardışık; Panama 1989;

272) Alfred de Musset.

273) Emin Gürses, "Demokrasiler Savaş Üretir mi?", Cumhuriyet, 3 Ağustos 2002, s.17.

274) "Zengine Her Yol Mubah", Radikal, 25 Haziran 2002, s.10.

275) "...Irak'a Savaşın Başı Almanya", Radikal, 18 Aralık 2002, s.11.

276) Bkz: Mehmet Coral, Ölüm Satanlar, Buke Yay., 2000.

277) Guardian, Weekly, 28 Kasım 2002

II. PAYLAŞIM SAVAŞINDA ÜLKELER BAZINDA İNSAN KAYBI⁽²⁷⁶⁾

Ülke	Askeri Kayıp	Sivil Kayıp	Toplam Kayıp	Kayıpların Nüfus İçindeki Yüzdesi
UKRAYNA	2.500.000	5.500.000	8.000.000	19.1
ALMANYA	4.500.000	2.000.000	6.500.000	9.1
RUSYA ⁽²⁷⁷⁾	1.781.000	4.000.000	5.781.000	(?) 2.9
POLONYA	123.000	4.877.000	5.000.000	19.6
JAPONYA	2.000.000	350.000	2.350.000	3.4
YUGOSLAVYA	300.000	1.400.000	1.700.000	10.6
FRANSA	250.000	350.000	600.000	1.5
İTALYA	400.000	100.000	500.000	1.1
ROMANYA	300.000	200.000	500.000	3.7
YUNANİSTAN	100.000	350.000	450.000	6.2
MACARİSTAN	136.000	294.000	430.000	4.6
İNGİLTERE	290.000	60.000	350.000	0.7
ÇEKOSLOVAKYA	46.000	294.000	340.000	3.0
AVUSTURYA	270.000	104.000	374.000	5.6
ABD	300.000	-	300.000	0.2
HOLLANDA	12.000	198.000	210.000	2.4
FİNLANDİYA	84.000	16.000	100.000	2.7
BELÇİKA	13.000	75.000	88.000	1.1
KANADA	42.000	-	42.000	0.4

Bosna 1995; Sudan 1998; Eski Yugoslavya 1999; Irak 1991-2000'ler; Afganistan 1998, 2001-2. Anlaşılan ABD, canı sıkıldıkça, yönetiminden rahatsız olduğu ülkeleri bombalıyor!⁽²⁷⁸⁾

Ritter'in Pitt'in sorularına verdiği yanıtların kimileri şunlar: 'ABD Bağdat'ı dize getirmek zorunda; 5 milyon nüfuslu bir kentsel alandan söz ediyoruz... 30.000-40.000 sivil öldüreceğiz. İnanılmaz sayıda sivil can kay-bından söz ediyoruz, hayatını kaybedecek on binlerce Irak askeri ve güvenlik görevlisi de var... Biz dünyada herkesten daha etkin şekilde adam öldürebiliriz... Eğer her şey sarpa sarar ve 70.000 Amerikan askeri Irak'ta ku-şatma altında, yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya ka-lırsa, o zaman atom bombası atarız. Bundan şüphe olma-sın. Bu, her açıdan kötü bir savaş. Bu savaşta kazanan ol-mayacak.'⁽²⁷⁹⁾

Prof. Noam Chomsky de ABD'nin Irak'a karşı savaş girişimi bağlamında şunu söylüyor (Noam Chomsky, Sam Amca Ne İstiyor, Minerva, 2000): 'ABD açıkça şunu

söylüyor: Ben ne istersem onu yaparım, başka bir şey be-ni ilgilendirmez; ne uluslararası hukuk, ne Uluslararası Adalet Divanı, ne Birleşmiş Milletler ne de bölge ülkele-rinin ve halklarının görüşleri... Eğer amacıma diplomasi yoluyla ulaşabilirsem, diplomasiye başvururum; yok-eğer amacıma ulaşmam için kuvvet kullanmam gerekirse kuvvet kullanırım.' öte yandan ABD yönetimi, söz konu-su savaş için kitle iletişim araçlarını (medyayı) kullan-ıyor. Aptal kitleleri 'gerekli yanılsamalar'la aldatarak ri-zalarını almaya çalışıyor. Önemli ölçüde başarılı da oluyor...'⁽²⁸⁰⁾

Burada bir parantez açıp ekleyelim: "Amerikan strate-jisi; BM otoritesini ileri sürerek kendini her türlü eleştiri-den korumaktan ibarettir. Bu yaklaşım; Körfez Sava-şı'ndan sonra Güvenlik Konseyi tarafından benimsenmiş olan ve Versailles Antlaşması'ndan beri hiçbir ülkeye da-yatılmamış en ağır yaptırımlı barış koşullarının Irak'a uygulanması kararları üzerine kuruludur."⁽²⁸¹⁾

Emperyalistlerin mimarı olduğu haksız savaşlardan söz ediyorduk...⁽²⁸²⁾ Bilmeyen var mı?

278) Cumhuriyet, 2 Aralık 2002.

279) Scott Ritter-William Rivers Pitt, Irak'a Savaş, Metis Yay., 2002.

280) Altay Gündüz, "Ölüm Taciri ve Irak'a Savaş...", Cumhuriyet, 20 Aralık 2002, s.2.

281) Richard Falk, "Uluslararası Hukukun İhlali", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:9, 15 Aralık 2002 - 15 Ocak 2003, s.22.

282) "Kurban edilmeyi, kurban etmeyi reddettiğimiz için savaşa karşıyız. Ölümün seçenezsiz, kaçınılmaz çözümü olarak sunulmasına kulaklarımızı tıkıyoruz işte. Ölüm üstüne hayat kurulamayacağını biliyoruz. Başın dili, tehlikelidir. Yeni bir dünya düşünüyü çerçevesinde için. Başın dili, insanı diğlere çağırır. Her 'Baş' diyen, bir ucundan, sınırları, askerleri olmayan bir dünya düşünüyü okşar. Başın dili, savaşçı mükedirlerin kabusudur," (Yâdırın Türkler, "Hayır! Diyenler Meydana!", Radikal İki, 1 Aralık 2002, s.3.) Ayrıca bkz: Aydın Çubukçu, "Savaş İyi Bir Şey Değil, Pek 'Barış'?", Erdal Güven, "Savaş

"1991 yılı Körfez Savaşı'nda Bağdat'ta kullanılan uranyum gazından dolayı 300 bin insan yaşamını yitirdi...

1990-2001 yılları arasında dünyanın 41 noktasındaki işgal ve savaşlar nedeniyle 6 milyondan fazla insan yaşamını yitirdi.

1980-1990 yılları arasındaki savaşlarda: 2 milyon çocuk ölmüş, 4-5 milyon çocuk sakat, 12 milyon çocuk evsiz, 1 milyon çocuk yetim kalmış; 10 milyon çocuk psikolojik travmaya maruz kalmış ve on binlerce çocuk da tescavüz ile işkenceye uğramıştır...⁽²⁸³⁾

Savaşlarda ölenlerin 2 ila 2.5 katı kadarı da sakat kalmaktadır...

1970-2000 yılları arasında 60-70 milyon insan savaş ve işgaller nedeniyle evlerini terketmek zorunda kalmışlardır...⁽²⁸⁴⁾

"UNICEF, UNESCO, Uluslararası Af Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü'nün araştırmalarına göre, 10 yılda 2 milyona yakın çocuğun çatışma ve savaşlarda hayatlarını kaybetti, 6 milyon çocuğun sakat kaldı, 10 milyon çocuğun psikolojik travma geçirdi, 10 bin çocuğun ise kara mayınlarının kurbanı oldu. 85 ülkede çocuklar askere alınırken 35 ülkedeki 300 bin çocuk hâlâ ön saflarda savaşılıyor...⁽²⁸⁵⁾

Afganistan'ın ardından şimdi, Irak'ta yeni bir emperyalist yıkım ve talan savaşı eşikteyken Matthew Rothschild'un şu yerli yerindeki uyarısını anımsamalı ve animsatmalıyız:

"Bush bizi bir uçuruma sürüklüyor.

Bush'u durdurmak bize düşer.

Ve bunu hep birlikte yapmalıyız.

Tek kişi çılgınlıktır.

İki kişi merak konusudur.

Üç kişi ekiptir.

Dört kişi gruptur.

Fakat on kişi, artık bir hatırdır.

Ya yüz kişi? İşte güzel bir gösterici topluluk.

Ve bin kişi: İşte Paris Komünü.

Geçenlerde yitirdiğimiz şair ve deneme yazarı June Jordan'ın yazdığı gibi: 'Biziz biz, yıllardır beklediklerimiz!' ...⁽²⁸⁶⁾

Hayır mı?", Radikal, 8 Aralık 2002, s.8; Evrensel, 11 Aralık 2002, s.3; I. Sabri Dumaz, "Savaş Kışkırtıcıları ve Emelge Saldıranlar 'Aynı'dır", Evrensel, 27 Aralık 2002, s.6; Avni Çalıyır, "Savaş ve Barış", Evrensel, 29 Kasım 2002, s.9; Ahmet Yaşaroğlu, "Savaş Üzerine Karmaşık Düşünceler", Evrensel, 11 Aralık 2002, s.9; "Aydınlık: Savaş Planları Bozulmalı", Evrensel, 19 Aralık 2002, s.4; Enver Şat, "Savaş Hepimizin Sorunu", Evrensel, 23 Aralık 2002, s.6; Gündüz Vassaf, "Savaşa Karşı Ne Yapmalı?", Radikal, 29 Aralık 2002, s.23; "Doğan Grubu Savaşa Girdi", Evrensel, 25 Aralık 2002, s.8; Şengül Karadağ, "Savaş mı? Niçin?", Evrensel, 27 Aralık 2002, s.8.

283) Bkz: "Dünyada 300 Bin Çocuk Silah Altında Bulunduruluyor", Evrensel, 19 Aralık 2002, s.16.

284) "Rakamların Dili Olma", Devrimci Duruş, No:48, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.13.

285) Alper Turgut, "Savaşa 10 Yılda 2 Milyon Kurban", Cumhuriyet, 17 Aralık 2002, s.6.

286) II. Dünya Savaşı'nda SSCB'nin toplam askeri kaybı 8.668.400'dü. Bu sayı SSCB askeri kuvvetlerinden General M. Moiseyev'e göre; Belarusya, Litvanya, Letonya, Estonya, Ermenistan, Gürcistan, Özbekistan, Kazakistan, Tacikistan vd'lerini içermiyordu. (Voennoistoricheskoy Zhurnal, No.3, March 1990; quoted by Peter G. Tsouras in The Great Patriotic War, p.2.)

287) Rusya'nın tahmini kayıpları: Belarusya, Özbekistan ve Kazakistan'ı içermiyor.

288) Matthew Rothschild, The Progressive, 17 Ekim 2002.

VI. Ayrım: "Yeni" Durum - "Yeni" Dengeler

*"Bir savaş çıkmadan önce
ona karşı çıkıldığının
tarihte daha önce herhangi bir
örneğini hatırlamıyorum..."²⁸⁹*

"Dünya Savaşı sonrasında ekonomik genişleme dönemi 1970'lerde bitti. Kısa bir arayışın ardından, sermaye sınıfları, 1980'lerde, ABD ve Avrupa'da krize uyum politikası olarak serbest piyasa ve küreselleşme projesini uygulamaya başladılar. 1980'lerin sonunda reel-sosyalizmin likidasyonu²⁹⁰ 'Soğuk Savaş', 'iki kutuplu' denge sona erdi. ABD, tek kutuplu bir dünya inşa etmeye girişti. Böylece, ekonomik kriz, Soğuk Savaş'ın bitmesi, Avrupa'yı önce ekonomik sonra da siyasi olarak ABD'ye karşı bir konuma doğru itmeye başladı. Avrupa'nın önemli tekelleri grupları, hem birlik sürecini denetlemek hem de neo-liberal politikaların uygulanmasını sağlamak için, 1983'te Avrupa Sanayicileri Yuvarlak Masası'nı (ASYM) kurdular. Yuvarlak Masa, tüm Avrupa Komisyonu inisiyatiflerinde temel danışman kuruluş oldu, personeli Komisyon'un komitelerine doldu. Yalnızca 42 üyeli, ASYM, Trans-Avrupa Projesi, Ekonomi Parasal Birlik, Rekabet Danışma Grubu gibi ara kurumları kullanarak tüm projelere damgasını vurdu. Diğer taraftan, AB sürecinin her adımına, ABD, 1963-1967 Kennedy Raundu, 1947-1970 Tokyo Raundu, 1986'da da Uruguay Raundu gibi GATT toplantılarıyla gündeme getirdiği yeni küresel düzenlemelerle cevap vermeye çalıştı.

Siyasi cephede, Avrupa'nın, ABD hegemonyasının bir imparatorluğa dönüşmesine karşı çıktığını, Ortadoğu sorunu, 'terörizme karşı savaş' gibi alanlarda direndiğini, bu

arada, kendi askeri-siyasi kurumlarını oluşturmaya çalıştığını görüyoruz. ABD de, AB'nin direnişine İngiltere aracılığıyla- zaman zaman da Aznar, Berlusconi gibi, muhafazakâr liderleri etkileyerek genişleme sürecindeki ülkelerde önceden yerleşerek, diğer bir deyişle, AB sürecini sulandırmaya, AB savunma inisiyatifini yeni NATO konsepti içinde etkisizleştirmeye çalışarak, nihayet hemen tüm petrol alanları üzerinde denetim kurma projesiyle cevap veriyor..."²⁹¹

VL1-) SSCB BAKİYESİ "BDT"...

*"Gelmediniz, ben hep sizi bekledim
eksilen yanlarımla sizden saklı eskidim..."²⁹²*

"1998'deki mali krizden sonra hızla şekillenmeye başlayan 'Yeni Rusya'da Çeçen savaşının²⁹³ merkezi bir ağırlık kazanmasının arkasında iki grup gelişme yatıyor. Bunlardan birinci grup, SSCB'nin çökmesiyle başlayan 'reform süreciyle' yakından ilişkili. Bu reform sürecinin uygulandığı yaklaşık 10 yıl içinde, Dünya Bankası Baş Ekonomisti Stiglitz'in de işaret ettiği gibi, Rusya'da yoksulların sayısı 10 kat artarak 14 milyondan 147 milyona çıktı; 1989-99 arasında GSMH yüzde 50 geriledi. Bu gelişmelere paralel olarak ekonomi mafyalı, 'oligarklar' denen bir avuç olağanüstü zengin güçlü insan, ülke ekonomisini ele geçirdi. Moshe Levin'in vurguladığı gibi, 1998 krizi patladığında Rusya'da artık ne devlet ne de ekonomi kalmıştı."²⁹⁴

Rusya, bu serbest piyasa modelini benimserken, Batı'nın kendisine yardım edeceğini varsayıyordu. Ancak yardım gelmek bir yana, tam bir talan, ülkeden dışarıya yılda

289) Noam Chomsky, "Amerika'dan Başka Korkan Yok Saddam'dan", Cumhuriyet Dergi, No:875, 29 Aralık 2002, s.10.

290) Bkz: Server Tanilli, "Sovyetler Birliği'nin Yükselişi ve Çöküşü", Adam Sanat, No:192, Ocak 2002, s.8-12; Türkaya Atav, "2000'li Yıllarda Rus Solu", Cumhuriyet, 8 Kasım 1999, s.11; Pınar Bedirhanoglu, "Rusya'da Kapitalist Dönüşüm, Yoksulluk ve Neo-Liberalizm", Toplum ve Bilim Dergisi, No:92, Bahar 2002, s.217-233; Feridun Aras, "Sosyalizm ve Demokrasi: Sovyetler Birliği Pratiği", Devrimci Genç Dergisi, No:6, Kasım 2001, s.22-25; Sosyalizmin Geleceği, Derleyen: Fikret Başkaya, "Sunuş: Hâlâ Başka Seçenek Yok: Ya Sosyalizm Ya Barbarlık", (İçinde "Tarihsel Olaylara Nasıl Yaklaşılmalı?") İmge Kitabevi Yay., 1991, s.9-11; Uluslararasılaşma, Avrupa Solu Dosyası ve Sovyetler Dosyası, Derleyen: Ragıp Zarakolu, (İçinde, SOST (Sosyalist Araştırmalar Grubu), "...Başka Yol Yok!": Sovyetler Birliği'nin Sorunları ve Gelişimi") Belge Yay., 1987, s.126-140; Davis Purdy, Sovyetler Birliği: Devlet Kapitalisti mi Sosyalist mi?, çev: Erol Balkan, Havass Yay., 1978; Vedat Bilgin, "Perestroika'nın Sosyal Anatomisi", Türkiye Günlüğü Dergisi, No:7, Ekim 1989, s.40-42; Doğu Avrupa Dosyası (Demokratik Alman Cumhuriyeti/ Polonya/ Macaristan/ Çekoslovakya/ Romanya/ Bulgaristan/ Arnavutluk/ Kuzey Kore), Derleyen: Ragıp Zarakolu, Belge Yay., 1990; Devrim Sonrası Toplumlar İktidar ve Muhalefet, çev: Ayhan Özkan, Metis Yay., 1984; Uluslararası Dünyada Sosyalizm Konferansı: XXI. Yüzyılın Eşiğinde Sosyalizm, çev: Kudret Emiroğlu-Yılmaz Öner, (İçinde Aleksander Grickov, "Eski Sosyalist Toplumlar: Sorunlar Gözetimler") Belge Yay., 1989, s.335-352.

291) Ergin Yıldızoglu, "Yeni Borusu", Cumhuriyet, 9 Aralık 2002, s.13.

292) Murathan Mungan.

293) Bkz: Nur Dolay, "200 Yıldır 'Bitirilemeyen' Çeçenler", Cumhuriyet, 22 Mart 2000, s.8; Atıl Berhanoglu, "Çeçenler", Cumhuriyet, 25 Aralık 1999, s.7; Turgut Tarhanlı, "Kurdun Dişleri", Radikal, 2 Kasım 1999, s.11; Samuel P. Huntington, "Çeçenya'da Kim Kazandı?", Radikal, 18 Aralık 1999, s.9.

294) Bkz: P. J. O'Rourke, "Babalar Zamanı: Sovyetler Birliği Yozlaşmasıyla Bir Buluşma", Foreign Policy Türkiye Baskısı, No:1, Kasım-Aralık 2000, s.70-77; Sevil Doğrugöven, "Rusya'daki Değişim", Cumhuriyet, 30 Ocak 2001, s.6; Ali Ongan, "Yeni Rusya Kültür Yoksunu", 2000'de Yeni Gündem, 16 Ağustos

ortalama 150 milyar dolar sermaye kaçıışı yaşandı. 1998 krizi bu gerçeği bilinçlere çıkardı. Bu noktadan sonra Alman Koeber Vakfı'nın CIS Barometer dergisinde vurgulandığı gibi "Moskova, geçmişteki ABD saplantısını stratejik bir hata olarak görmeye"²⁹⁵ başladı. Artık Rus yönetici sınıfı arasında, Yeltsin'e ve Primakov'a danışmanlık yapmış Sergey Karaganov'un "Rusya'nın uluslararası krizlere karışmaktan bir çıkarı yoktur, önce kendi iç sorunlarını halletmeli, ekonomisini toparlamalı, siyasi olarak güçlenmelidir"²⁹⁶ görüşleri egemen olmaya başlayacak, "soğuk savaş" ilişkilerin yorumlarında önemli bir değişiklik yaşanacak, örneğin Putin²⁹⁷ "Biz 1980'lerin sonunda yenilgi yaşamış bir halkız. Bu, soğuk savaşın yenilgisidir,"²⁹⁸ diyebilecektir..."²⁹⁹

Putin'le BDT'da başlayan süreç, "Uluslararası sistemde önemli bir jeopolitik kırılma noktası olan Kafkasya-Hazar havzasından Moskova'yı dışlama çabasında Washington'un başarısız olması"³⁰⁰ devreye soktuysa da; bu kazanım aslında ne "derjavniki"lere ne de "zapadniki"lere mal edilmesi mümkün olmayan bir ileri adımdır... Bu ileri adım belki de, "derjavniki"ler ile "zapadniki"lerin senteziydi...

Bilindiği üzere, "BDT'da süregelen tartışma,"³⁰¹ Rusya'nın çıkarlarını ön plana alan "derjavniki", yani 'büyük güç' anlayışı ile "zapadniki" ya da 'Batıcılar' arasındadır.³⁰² Ve de Putin, nihai kertede- bu saflaşmanın "derjavniki"ler ile "zapadniki"lerin sentezidir... Ancak bu sentezde öne çıkan "zapadniki" yanısırdır...

Kaldı ki "BDT'nın geleceği için "askeri sınai kompleksin yenilenmesi ve güçlendirilmesi çok önemlidir,"³⁰³ diyen Putin hakkında, "16 Ocak 2002COPYRIGHT 2002 United Press International başlıklı ajans haberi" de bu sentezde öne çıkan yanın "zapadniki" olduğunun kanıtıdır:

"Vladimir Putin'in Rusya'sı Batı'yla olan ilişkilerinde önemli bir yeni adım daha atıyor ve bir kere daha ABD'ye karşı çıkmaktan çok yanında yer almayı tercih ediyor. (...) Böylece, Batı'yla ilişkilerin güçlenmesini isteyen Rusya petrol şirketleri, ABD'yi baş düşman olarak gören ve jeopolitiği ekonomiden önde gören hükümet mensuplarına karşı zafer kazanıyorlar."³⁰⁴

VI.2-) RUSYA-ABD İLİŞKİLERİ

"Zafer az, bozgun çok eğiticiydi."³⁰⁵

"ABD ile Rusya arasında 24 Mayıs 2002 Moskova'da imzalanan ve nükleer silahlarda indirim öngören START III anlaşması, aynı zamanda iki ülke arasındaki sıcak barış döneminin başlangıcı anlamına geliyor,"³⁰⁶ denilebilir...

"Bush'un Rusya gezisindeyse bambaşka bir hava vardı. Genel olarak dikkatler nükleer silahları azaltma anlaşmasında ve 'Soğuk savaş gerçekten bitti' söyleminde yoğunlaşırken esas önemli gelişme, Le Monde muhabirinin Moskova'dan geçtiği yorumda özellikle altını çizdiği gibi, ABD ve Rusya arasında gerçekleşen ve Avrasya jeopolitiğini yeniden biçimlendirmeye başlayan anlaşmalardır. İkinci önemli gelişme ise ABD sermayesinin Rusya'ya girişini hızlandıran yakınlaşmalarla ilgiliydi. Putin ve Bush nükleer silahların azaltılmasının yanı sıra Orta Asya'da 'terörizme karşı' birlikte mücadele edeceklerini, Kafkasya-Hazar bölgesi enerji kaynaklarının işletilmesinde işbirliği yapacaklarını açıkladılar. Carnegie Moscow Centre'dan Dmitry Trenin, Moscow Times'teki yorumunda, Rusya, Çin ve ABD arasında, bölgesel istikrarın sağlanmasına ilişkin üçlü bir işbirliğinin oluşmaya başladığına dikkat çekti."³⁰⁷

2000, s.11; Zeynep Dağ, "Rusya'da Ulusal Kimlik Tartışmaları ve Federal Yapının Açmazı", Türkiye Günlüğü Dergisi, No:63, Kasım/Aralık 2000-05, s.5-18; Metin Sarfati, "Rusya Batı'dan Uzaklaşıyor", İktisat Dergisi, No:384, Kasım 1998, s.42-44; Türkkiye Atav, "Rus Ekonomisi: 1", Cumhuriyet, 25 Mart 2000, s.6; Türkkiye Atav, "Rus Ekonomisi: 2", Cumhuriyet, 26 Mart 2000, s.2; William Paff, "Bu Kriz Rusya İçin Yeni Değil", Yeni Binyıl, 29 Ağustos 2000, s.16; Tüker Alkan, "Rusya Bunalımından Çıkıyor", Radikal, 27 Mayıs 2001, s.5; Jean Radvanyi, "Moskova Nereye Koşuyor?", Le Monde, 4 Kasım 1999; Mehmet Ali Kılıç, "Rus Taktiği", Radikal, 9 Kasım 1999, s.7.

295) Aktaran: Schwarz, WWS, 18 Aralık 1999.

296) Le Monde, 17 Aralık 1999.

297) V. Putin hakkında bkz: Ebru Kılıç, "Portre: Vladimir Putin", Radikal, 27 Mart 2000, s.10; Hakan Aksay, "Putin Batı'ya Açılıyor", Cumhuriyet, 17 Nisan 2000, s.6; Ergin Yıldızoglu, "Vladimir Putin ve 'Yeni Rusya'...", Cumhuriyet, 10 Ocak 2000, s.13; Hakan Aksay, "İkinci Andropov Dönemi Kapıda", Cumhuriyet, 3 Ocak 2000, s.8; Erdal Güven, "Yeni Stalinizm", Radikal, 3 Mart 2000, s.11; Yüksel Söylemez, "Putin Rusya'yı Nasıl Kurtaracak?", Yeni Binyıl, 15 Mayıs 2000, s.19; Yalın Eratp, "Putin'in Rusya'sı", Milliyet, 10 Ocak 2001, s.20; "Putin'in Astığı Asık", Radikal, 20 Aralık 2002, s.10.

298) Les Echos, 7 Aralık 1999.

299) Ergin Yıldızoglu, "Seçimler ve Yeni Rusya", Cumhuriyet, 20 Aralık 1999, s.13.

300) Emin Gürses, "Bakü-Moskova Yakınlaşması", Cumhuriyet, 2 Şubat 2002, s.15.

301) Bkz: Türkkiye Atav, "Rus Ordusu Ders Aldı mı?", Cumhuriyet, 29 Kasım 1999, s.10; Emin Gürses, "Rus Dış Politikası", Cumhuriyet, 29 Ocak 2000, s.17; Havva Kök, "Demokrasi ve Rusya Dış Politikası", Türkiye Günlüğü Dergisi, No:63, Kasım/Aralık 2000-05, s.19-24; Türkkiye Atav, "Rus Komünistlerinin Dış Politikası", Cumhuriyet, 26 Kasım 1999, s.6; Ergin Yıldızoglu, "Rus Ruhu", Cumhuriyet, 18 Ağustos 1999, s.4; Elmar Soltan, "Moskova Eylemi ve Çeçenistan Savaşı'nın Geleceği", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.7-9; Sedat Ergin, "Türk-Rus İlişkilerine Bakış", Hürriyet, 5 Kasım 1999, s.22; Arif Kızılaylı, "Sovyetler'i Özleyen Moskova", Cumhuriyet, 22 Aralık 2002, s.10.

302) Türkkiye Atav, "Rusya'nın Konumu", Cumhuriyet, 7 Haziran 2000, s.7.

303) Ergin Yıldızoglu, "Yeni Rusya-Yeni Başkan", Cumhuriyet, 29 Mart 2000, s.4.

304) 16 Ocak 2002COPYRIGHT 2002 United Press International, aktaran: Tuncay Özkan, "Euron, Mavi Akım, Bakü - Ceyhan ve Rus Mafyası", Milliyet, 12 Şubat 2002, s.16.

305) Japen Atasözü.

306) Mustafa Kibaroğlu, "Rusya'da Tarihi Anlaşma", Radikal, 28 Mayıs 2002, s.9.

307) Ergin Yıldızoglu, "ABD, Avrupa ve Rusya-II", Cumhuriyet, 29 Mayıs 2002, s.4.

Evet, kimi değerlendirmelere göre, "Bush ile Putin'in Moskova Zirvesi Rus-Amerikan ilişkilerinde bir dönüm noktasıydı. Ancak zirvenin bu ilişkileri dönüştürüp dönüştüremeyeceğiyle bir hayli kuşkuluydu. Nükleer cephaneliği karşılıklı olarak azaltmayı öngören anlaşmanın da işaret ettiği gibi iki ülke arasındaki güvensizlik ortamı bakıydı... İki ülkenin bir çıkar birliği, hatta ortaklık içinde bulunduğu söylenebilir ama en azından şimdilik stratejik değil taktik bir ortaklık söz konusu. 11 Eylül ertesinde yoğunluk kazanan çıkar birliği, aslında yüresel düzeyde iki ülkenin Afganistan'a ambargo uygulanması için el ele vermesiyle yıllar önce başlamıştı..."³⁰⁸

Bu tür rezervlerle "Putin Rusya'sının, 11 Eylül'den sonra ivme kazanan Batı'yla bütünleşme süreci devam etti. Bu bağlamda, Putin Rusya'sının 'Primakov Doktrini' olarak bilinen çok kutupluluk stratejisini terk ettiği, ABD hegemonyasını kabullendiği, kendine uluslararası hiyerarşi içine, birinci ligde bir yer bulmakla yetinmeye karar verdiği söylenebilir. En azından şimdilik... (...)

Batı'yla entegrasyon hedefi, Rus sermaye çevrelerinin isteklerine de uygun. Hem bu çevreler, hem de Putin bu yolla Rusya'ya daha kolay yabancı sermaye çekebileceklerine, ülkenin teknolojik temelini yenileyebileceklerine inanıyorlar. Ancak bu yaklaşımın, ABD'nin hegemonyadan imparatorluğa geçme, tek kutuplu bir 'Pax Americana' oluşturma girişiminin önünü açtığı da bir gerçek...

"Rusya bu entegrasyon sürecinden gerekli kazancı elde edemez, ekonomisi de yeniden dağılmaya başlarsa, a) ABD/ Batı karşı bir tepki geliştirmeye, çok kutupluluk stratejisine geri dönmeye başlayabilir; b-) daha da zayıflar ve Batı'nın 'yeniden paylaşım' masasına yatırılır. Yok, eğer Putin'in stratejisi çok fazla başarılı olursa... O zaman yine bakınız, a şıkkı..."³⁰⁹ denilen durum devreye girer..."³¹⁰

Şurası Çok açık: "Rusya'nın, 11 Eylül sarsıntısı yarattığı krizin olanaklarından, Batı'yla daha ileri düzeyde bir bütünleşme için faydalanmaya çalıştığı görülüyor. Ancak bu saptamaya karşı iki uyarı yapılabilir: Birincisi Putin'in bu politikası taktik bir adım. Rusya, kısa dönemde Batı'yla birlikte yürürken uzun dönemde toparlanarak eski süper güç konumunu yeniden kazanabilir. İkincisi, Stratfor'un

işaret ettiği gibi 'Rusya bu yaklaşımından istediklerini elde edemezse, 180 derecelik bir dönüş yaparak karşıt bir yöne gidebilir'. Örneğin bir ABD ordu yayın organı olan Parameters'in bir olasılık olarak gündeme getirdiği, bir Rusya-Hindistan-Çin stratejik ittifakı yeni bir soğuk savaşa neden olabilir.³¹¹ Nitekim, The Moscow Times'ta bir yorum da '11 Eylül saldırılarından sonra başlayan balayı bitti. ABD ve Rusya arasındaki birçok alanda gerginliğin yeniden artmaya başladığı görülüyor' diyordu..."³¹²

VL3-) "YENİ" NATO

"Karanlığı lanetlemektense bir mum yakın..."³¹³

"Washington, Dr. H. Kissinger'in Amerika'nın jeopolitik hedeflerini temsil eden bir kurum olarak tanımladığı NATO üzerinden etkinlik alanlarını genişletme çabasını sürdürüyor. 1999'da Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'ni üyeliğe kabulüyle somut adım atmıştı. Bu çabasını 21 Kasım 2002 günü Prag'daki zirvenin ilk gününde Romanya, Macaristan, Bulgaristan, Slovenya, Slovakya ile birlikte eski Sovyet cumhuriyetleri Litvanya, Estonya ve Latvia'yı da üyeliğe alma kararıyla sürdürdüğünü gösterdi. Entegrasyon Mayıs 2004'te tamamlanacak. İleride Hırvatistan, Makedonya ve Arnavutluk'un da üyeliğe alınması planlanıyor. (...)

NATO sadece bir savunma ittifakı olmaktan çıkmış, uluslararası güvenlik ve istikrarda gelişmiş ülkelerin ve özellikle ABD'nin çıkarlarına zarar verebilecek olası gelişmelerin engellenmesi görevini de üstlenmiştir. NATO geçmişte Sovyetler'e karşı durmanın yanında Batı Avrupa'da ABD'ye alternatif bir gücün çıkmasını da engellemiştir. Bu stratejisinde önemli bir değişiklik yoktur. ABD Savunma Bakanı Rumsfeld, koalisyonu belirleyenin misyon olduğunu ifade ediyor. Bu misyon, ABD'nin hegemonyasını sürdürürken olası alternatif güçlerin bu hegemonyaya karşı bir tehdit oluşturmasını engellemektir."³¹⁴

Ancak son gelişmeler karşısında da "BDT Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Aleksandr Yakovenko, NATO sınırlarının,

308) Erdal Güven, "Tehlikeli Bir Ortaklık", Radikal, 26 Mayıs 2002, s.8.

309) Ergin Yıldızoglu, "Batı'ya Doğru İki Adım Daha", Cumhuriyet, 20 Mayıs 2002, s.13.

310) ABD-BDT yakınlaşması hakkında bkz: "Tehdidin Adı Artık Terör", Cumhuriyet, 24 Nisan 2002, s.11; Emin Gürses, "Bush'un Sakıntısı, Putin'in Fırsatı", Cumhuriyet, 25 Nisan 2002, s.11; "ABD-Rusya Yakınlaşmasının Ardındaki Geççekler", Proleter Devrimci Duruş, No:43, 15 Haziran 15 Temmuz 2002, s.18-19; "ABD-Rusya İlişkilerinde Yeni Dönem", İşçi-Köylü Gazetesi, Yıl:2, No:2002-12 (30), 7-20 Haziran 2002, s.8; Emin Gürses, "Bush ve Putin'in Hesabı", Cumhuriyet, 17 Kasım 2001, s.15; Hüseyin Aykol, "ABD, Rusya, Çin", Yeniden Özgür Gündem, 11 Kasım 2002, s.7; Emin Gürses, "Kafkasya'ya Dikkat", Cumhuriyet, 2 Mart 2002, s.15.

311) Stratfor, Kış 2001-2002.

312) Ergin Yıldızoglu, "...11 Eylül' Rusya'nın Batı'yla Bütünleşme Sürecini Hızlandırdı", Cumhuriyet, 28 Ocak 2002, s.9.

313) Konfüçyüs.

314) Emin Gürses, "NATO'nun Prag Zirvesi", Cumhuriyet, 23 Kasım 2002, s.17.

ülkenin ikinci büyük ve eski başkenti olan St. Petersburg'a 'yalnızca onlarca kilometre' mesafeye yaklaşması, 'Bu duruma, hiçbir şey olmamış gibi bakamayız' demektir.³¹⁵⁾

Bundan başka "İtar-Tass'ın haberine göre Putin, NATO'ya, 'ya kendisini feshetmesi, ya da Rusya'yı da üye olarak kabul etmesi' çağrısında bulundu. İtalyan Corriere della Sera'ya demecinde Putin, Avrupa'da Rusya'nın da dahil olduğu ortak bir güvenlik sisteminin kurulması gerektiğini belirterek, 'Tıpkı Varşova Paketi'nin feshedildiği gibi, NATO'nun da feshedilmesi ya da kararlarda eşit söz sahibi olabilmemiz için Rusya'yı üye olarak kabul etmesi gerekli' demektir."³¹⁶⁾

Özetle ABD-BDT (Rusya) ilişkilerinin "yeni" görünümüyle birlikte "Prag Zirvesi'nde NATO hem eski Varşova Paketi üyelerini içine katarak soğuk savaşın son izlerini de sildi hem de misyonunda radikal bir değişiklik yaparak soğuk savaşın bitmesinden sonra içine düştüğü kimlik krizini aştı. Şimdi karşımızda, terörizme karşı savaşta küresel düzeyde aktif rol üstleneceğini söyleyen bir NATO var.³¹⁷⁾ Egemen hava böyle... Karşımızda artık bir Süper NATO var! Ne yazık ki bu kez de gerçek, görüntüden 'biraz' farklı. Bu genişleme ve 'yeni misyon' bir 'Süper NATO'dan daha çok, bir Brookings Institute bilgi notunda vurgulandığı gibi 'Pentagon'un askeri donanımı için çok kullanışlı bir alet çantası' yaratmışa benziyor.³¹⁸⁾

İlk anda görülen şu: NATO eski Varşova Paketi üyesi 7 ülkeyi bünyesine katarak gelip Rusya'nın sınırına dayandı. Ama gerçek şu ki bu genişleme NATO'yu güçlendirmek bir yana, NATO'nun içine yeni bir seri ekonomik sorun, boğazına kadar yolsuzluklara batmış devletler, etnik istikrarsızlık alanları ve alabildiğine hantal ve eskimiş bir askeri yapı getiriyor...

Bu yapıyla NATO'nun uluslararası güç yansıma ve terörizme karşı savaşta vurucu bir güç olma iddiası fanteziden öte bir şey değil. Başka engeller de var. Bunlardan en önemlisi NATO içindeki çatlıklar. ABD ile Avrupa arasında, terörizme karşı savaş stratejisi ve Ortadoğu politikası konularında önemli görüş ayrılıkları var...

Özetle, NATO bu haliyle terörizme karşı savaşta güç yansıtmayacak durumda değil. 'Süper NATO' tam bir fantezi. Ama bu, genişlemenin ve yeni NATO misyonunun çok önemli bir gelişme olmadığı anlamına gelmiyor...

NATO'nun genişleme süreci belki NATO'yu daha fazla güçlendirmiyor ama... ABD için yeni bir harekât ve konuşlanma alanı açıyor. 11 Eylül sonrası gelişmeleri yakından izleyenler hatırlayacaklardır, geçen 15 ay içinde, ABD, Karadeniz'den Çin sınırına kadar uzanan bir alanda bir seri yeni askeri üs ve tesis oluşturdu. Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan ve tabii Afganistan'ın yanı sıra Gürcistan'da da artık³¹⁹⁾ ABD askerleri var...³²⁰⁾

O halde NATO'nun artık (yeni üyeleri ve yayılmasıyla) ABD İmparatorluğu'nun lejyonlarını andırıldığından söz edebiliriz...

315) "Rusya Hognut Değil: NATO Petersburg Sınırında", Cumhuriyet, 22 Kasım 2002, s.10.

316) "Avrupa'nın Güvenliği Putin: NATO Feshedilsin", Cumhuriyet, 17 Temmuz 2001, s.7. Ayrıca "Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin iki ülke arasında Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında ilk dostluk anlaşmasını imzaladıkları sonra yaptıkları ortak açıklamada dünyanın Washington'ın değil, BM'nin etkin olduğu, 'çok kutupluluğun' korunduğu, 'adalet ve aklı dayalı' yeni uluslararası düzene ulaşmasını umduklarını söylediler." ("ABD'ye Karşı Ortak Cephe", Cumhuriyet, 17 Temmuz 2001, s.7.)

317) Bkz: "NATO'nun Prag Zirvesi Bitti", Devrimci Demokrasi, Yıl:1, No:6, 1-16 Aralık 2002, s.15; "NATO ve Yeni Saldırı Konsepti", Direniş, Yıl:3, No:27, Aralık 2002, s.16; Miadrag Soric, "Rusya NATO'nun Genişlemesini Kaldırdı", Yeniden Özgür Gündem, 15 Kasım 2002, s.7; "NATO-Rusya Stratejik İttifakı", Aklın Gazetesi, Yıl:1, No:2002-11, 1 Haziran 2002, s.3; Nilgün Cerrahoğlu, "NATO Siyasileşme Yolunda", Cumhuriyet, 30 Mayıs 2002, s.11; "NATO, Rusya Sınırına Dayandı", Evrensel, 22 Kasım 2002, s.11; "NATO Genişliyor... Kime Karşı?", Mücadele Birliği Dergisi, No:21, 27 Kasım - 11 Aralık 2002, s.27; "Yeni NATO Konsepti", Aklın Gazetesi, Yıl:1, No: 2002 10 (10), 30 Kasım 2002, s.3; Emin Gürses, "Roma'da NATO'yu Kurtarma Zirvesi", Cumhuriyet, 1 Haziran 2002, s.17; Serkan Demirtaş, "Yeni NATO, Yeni Rusya", Cumhuriyet, 24 Nisan 2002, s.11.

318) Financial Times, 21 Kasım 2002.

319) "ABD'nin Gürcistan'a açtığı ikinci cephe Rusya'yı kızdırdı." ("Rusya Küplere Bindi", Radikal, 1 Mart 2002, s.11.)

320) "Burada gülden kaçınılması gereken üç nokta var. Birincisi: NATO, dolayısıyla ABD'nin hareket alanı Karadeniz kıyısına, Hazar Havzası'nın kıyısına kadar geldi. ABD açısından Bulgaristan ve Romanya'da yeni üsler oluşturmak artık daha kolay. İkincisi: Birçok gözlemcinin işaret ettiği gibi, bu yeni NATO birliği projesi, NATO'nun geleceğini ABD'nin dış politika amaçlarına bugün olduğundan çok daha sıkı bir biçimde bağlayacak. (Stratfor, 20 Kasım 2002.) Üçüncüsü: Çok önemli mali ve teknolojik kaynakları kendine çekecek olan bu yeni proje, Avrupa'nın kendisi için oluşturmayı hedeflediği Washington'dan bağımsız bir 'Savunma İnisiyatifi'ni büyük ölçüde zayıflatıyor. Bu bağlamda Prag zirvesinden NATO'nun ve Avrupa Savunma İnisiyatifi Projesi'nin zayıflayarak ABD'nin ise uluslararası projelerine uygun yeni olanaklar elde ederek çıktığı söylenebilir..." (Ergin Yıldızoglu, "NATO'nun Yeni Görevi", Cumhuriyet, 25 Kasım 2002, s.13.)

VII. Ayrım: "Yeni" Saflaşmalar ve Tehlikeler

*"Ne melek var, ne şeytan
Cin de biziz, melek de
Dünya dönecek cennete
İnsanla, inandım."*⁽³²¹⁾

ABD İmparatorluğu'nun tabir-i caiz ise, kendisinden başka herkese; farklı durana ve olana; yani tüm insanlığa karşı açtığı bu savaş "yeni" saflaşmalarla birlikte kapsamlı tehlikelerinde habercisidir...

İmparatorluğun dünya halklarına karşı açtığı köleleştirme savaşı; "Üretimi 'işçi sınıfı'na dayalı bir kapitalizmin; üretimi, artık 'işçi sınıfı'na gereksinmesi kalmamış, modern teknolojiye dayalı bir kapitalizme dönüşmesi; kapitalizmin 'non-antagonist' bir döneme geçmesi demektir,"⁽³²²⁾ diye ambalajlanan Kuzey'de sömürgeci bir ırkçılığı körtüklerken; sömürgeci Kuzey'in köleleştirmek isterken "öteki" ilan ettiği Güney'e karşı "uygarlık çatışması" söylemleri talan ve tasallutunu da devreye sokmuştur...

Bu durumda denilebilir ki; "Sovyetler Birliği çökünce, Soğuk Savaş da bitti. Yeni bir savaş tezgâhlanıyor: Dinler Savaşı."⁽³²³⁾ Aç gözlü savaş tacirleri yine sahnede... Dinler Savaşı olarak sunulmaya çalışılan felaketin çıkış noktası ne yazık ki bir türlü çözülemeyen Ortadoğu anlaşmazlığı. Daha açık ve net terimlerle, Filistin-İsrail savaşı...

11 Eylül 2001, Dinler Savaşı teriminin, İslâm'daki cihad kavramına uygun olarak kullanılmasının dünya çapındaki miladıdır. Daha önce eski Yugoslavya'da, Sırbaların, Bosna Hersek'te ve sonra da Kosova'da giriştikleri katliamlar,⁽³²⁴⁾

Ortadoğu Savaşı'nı bir Dinler Savaşı haline getirerek küreselleştirmek isteyen radikal İslâmcı gruplara yeni olanaklar sundu.⁽³²⁵⁾

"Amerikan - Sovyet gerginliği sona erdiğinden bu yana, 'Soğuk Savaş'ı ideoloji ve güç mücadelesi düzeylerinde (kendilerine göre) zaferle kapayanların, yeryüzünü denetimleri altına almak için yeni çatışma teorileri ürettiklerini bilmemiz gerek. Şimdiki ABD Başkanı G. W. Bush'un babasının 1991 Körfez Savaşı'yla birlikte 'YDD' dediği kavramın hemen ardından 'Uygarlıklar Çatışması' ortaya atılmıştı.⁽³²⁶⁾ Önce (sonunda bir soru işareti olan) makalesi, sonra da (soru işareti kalkmış) kitabıyla bu kavrama S. P. Huntington sahip çıktıysa da kelimeleri ilk kullanan Bernard Lewis'di. Ancak Huntington kendi kullanımına şu boyutu kattı: 1990 sonrasında ayakta kalan ideolojiyi ve onun simgelediği çıkarları meşrulaştırma hedefi. Soğuk Savaş'ın eski şahinleri bu kavrama sınırsız yapıırken Üçüncü Dünya da, İslâmi kesim başta olmak üzere, Batı'ya biraz daha yabancılaştı. Amerika'nın başını çektiği Batı yeni bir 'düşman' dan apaçık söz ediyordu.

Kapitalizmin ideolojik hasmının yerine, bu kez, etnik ve kültürel bir başkası konmaktaydı. Komünizmin yerini başka bir değer sistemi alacaktı. Bu farklı yaşam biçiminin içinde dinin özel bir yeri vardı. Kapitalizmin kendi ise 'liberal demokrasi' ile karmaşık biçimde herkesin kabul etmesi gereken bir 'uygarlık' düzeyine yüceliyordu. San-ki Batı kültür birikimi özene bezene ve tarihin son aşaması olarak kapitalizmi yaratmıştı.

321) Tefik Fikret.

322) Çetin Altan, "Washington'un, Ankara Üstündeki Ağırlığı...", Milliyet, 28 Kasım 2002, s.4.

323) "Dini salt kutsal metinlerden ve dogmadan ibaret görmemek lazım. Din, sosyolojik bir elgudur." (Türker Altan, "Türkiye'nin Özgüllüğü", Radikal, 21 Mayıs 2002, s.5.)

324) Bkz: Ergin Yıldızoglu, "Yeni Bir Balkan Savaşı Gündemde-İ", Cumhuriyet, 26 Mart 2001, s.13; Ergin Yıldızoglu, "Gündemde Yeni Bir Balkan Savaşı mı Var?-II", Cumhuriyet, 28 Mart 2001, s.4; Tanel Bora, "Onuncu Yılında Balkan Kaosu", Radikal İki, 1 Ekim 2002, s.6.

325) Emre Kongar, "Soğuk Savaş'tan Dinler Savaşı'na mı?", Cumhuriyet, 22 Nisan 2002, s.3.

326) Samuel P. Huntington'un 'uygarlıklar çatışması'na ilişkin görüşleri (The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, New York, 1997.) hakkında bkz: Tuncay Özkan, "Medeniyetler Arası Terörizmi Tartışması", Milliyet, 13 Şubat 2002, s.18; Ahmet Insel, "Yeni Medeniyetler Savaşı", Radikal İki, 3 Şubat 2002, s.4; Hasan Cemal, "Talibizmi, Ladinizmi Zil Takıp Oynamak!", Milliyet, 28 Kasım 2002, s.19; Taha Akyol, "Doğu - Batı Diyaloğu", Milliyet, 11 Şubat 2002, s.17; Şahin Alpay, "... 'Müslüman' Gannuşi ile 'Gavur' Huntington", Milliyet, 26 Eylül 1996, s.18; Hasan Bülent Kahrman, "Oryantalist-leşirildiklerimizden misiniz?", Radikal, 21 Şubat 2002, s.9; Serdar Turgut, "Occidentalism", Hürriyet, 28 Şubat 2002, s.7; Cüneyt Ülvever, "Medeniyetler Arası Çatışma Var", Hürriyet, 13 Şubat 2002, s.20; Doğan Kuban, "Bay Huntington'un Bilimsel Komplot Senaryoları", Cumhuriyet Bilim Teknik, No:781, 9 Mart 2002, s.12; İlber Ortaylı, "Biz Kimiz, 'Diğerleri' Kim?", Radikal, 18 Şubat 2002, s.9; Türkaya Atadov, "Uygarlıklar ve Trenin Yönü", Cumhuriyet, 13 Şubat 2002, s.7; "Müslüman Dünyasında Satranç Oyunu", Cumhuriyet, 19 Ekim 2001, s.9; "Newsweek Kar'an ile Kitab-ı Mukaddes'i Karşılaştırdı: İkisi de Barıştan Yana", Hürriyet, 6 Şubat 2002, s.4.

Bu 'uygarlığın' en seçkin karar vericisi de herhalde 'oğul Bush' olmalı. Bu görünümün ardında ise çok önemli ekonomik çıkarlar var. Aslında söz konusu olan, ekonomik çıkarlar çatışması. İstanbul'daki toplantıda bunun altı çizilmezse, kanımca, kalıcı bir adım atılmış olmaz. 'Uygarlıklar Çatışması' tezi sömürgecilik ve emperyalizmin post-modern bir aşamasıdır; eski bir hegemonyanın ideolojik değil ama uygarlık sözcüğüne oturtulan yeni bir Haçlı Seferi'dir. Temelinde Batı'nın ekonomik ayrıcalıklarının genişletilmesi vardır. Bunun saldırgan biçimde meşrulaşması için 'uygarlık farklılığı' öne sürülmüştür. Varlıklı uluslarla yoksullar arasındaki uçurum bir yandan çığ gibi büyürken vahşi bir ekonomik çıkar gerginliği balon gibi şişirilerek 'Uygarlıklar Çatışması' katına çıkarılmıştır.

Malezyalı siyasal bilimci C. Muzaffer buna 'askeri harcamaları Soğuk Savaş sonrasında da arttırmak için uydurulmuş bir efsane' diyor. Bush'un Saddam rejimine karşı oluşunun temelinde petrolü Irak'tan, Suudi Arabistan'dan sağladığı gibi alamayı yok mu? Sanki Batı'nın uygarlığı tehlikede ve onu yabancı kültürlerle, yani Müslümanlık ve Konfüçyüs inançlarına karşı korumak zorunda. Edward Said'in yaptığı 'oryantalist' tanımına uyan kişiler Doğu'yu dünyadaki istikrarın kanseri gibi gören görüşe koşarak katıldılar. El-Ahram yazarı O. Abdel-Latif'in dediği gibi, 'Batı kendinden olmayana karşı'dır...³²⁷⁾

Bu koşullarda "Batılılar artık bütün Müslümanları potansiyel terörist olarak görüyorlar... Çok talihsiz bir durum ama bunun doğru bir tarafı da var. Bir haber tıpkı bir kovboy filminin senaryosu gibidir. Olayı kutuplaştırdığınız için, kovboy filminde olduğu gibi bir haberde de iyi ve kötü adam vardır. Son günlerde koşullar İslâm'ın aleyhine çalışıyor ve kötü adam İslâm⁽³²⁸⁾ oldu..."³²⁹⁾

VII.1-) "UYGARLIKLAR ÇATIŞMASI" (MI?)

"Toprak, vatanım; nev-i beşer, milletim; insan, insan olur ancak bunu ızarla, inandım."³³⁰⁾

"ABD Başkanı G. W. Bush, düşmanı şöyle tanımlıyor: "Dünya çapında teröristler ve onlara destek veren ülkeler." 'Teröristler kim?' sorusunun cevabı belli: İslâmcı teröristler. İlan ettiği altı ülkenin dördü İslâm ülkesi. Batı ve İslâm arasında başlayan bu savaş, dikkatli bir ifadeyle İslâm ve dünyanın geri kalanı arasında bir savaş olarak tarif ediliyor. Bu savaşın nasıl süreceğini öngörmek için gerçekten nasıl ve ne zaman başladığına bakmalı.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının hemen ertesine rastlayan Hollywood yapımı bir komedi filmi vardı. Konusu, ABD'nin yeni bir düşman arayışı idi. 'Kızıl Tehlike' sona erince Amerika'nın hegemonik sistemi anlamını kaybediyor. Panik içindeki Amerikan yönetimi potansiyel düşmanların hepsine tek tek müracaat ediyorlar, ama hiçbirinden yüz bulamıyorlar. Sonunda Kanada, sinsi ve tehlikeli düşman ilan ediliyor. Başta Başkan'ın beyanları ve medyanın kampanyası ile Amerikan halkı, Kanada'nın ABD'yi işgal etmeye hazırlandığına inanıyor.

Irving Kristol'un 2 Ağustos 1996'da The Wall Street Journal'de yazdıkları, düşman arayışının bir Hollywood tahayyülü olmadığını gösteriyor. Yazar sıradan biri değil, Amerikan politikasının temel direklerinden Council on Foreign Relations'dan ve şöyle diyor: "Soğuk Savaş sonrasında ihtiyacımız olan şey, açıkça ideolojik ve tehditkâr bir düşmandır. Öyle bir düşman ki, bizi karşısında birleştirebilir." New York Times, çok sayıda temsil edici örnekten birinde şöyle yazıyordu: "Red menace is gone, but here's Islam." İhtimamla büyümesi için çaba harcanan tehlikeyi

327) Türkaya Ataöv, "Uygarlıklar Diyaloğuna Temel Engel", Cumhuriyet, 14 Şubat 2002, s.7.

328) Bkz: Taha Akyol, "İslâmın Sol Yorumu", Milliyet, 18 Kasım 2002, s.17; "Siyasal İslâmın Çöküşü", Cumhuriyet, 30 Temmuz 1999, s.6; Derya Sazak, "İlmî İslâm Senaryosu", Milliyet, 9 Kasım 2002, s.21; Mustafa Eğilci, "Pakistan, Fas ve Bahreyn'de İslâmî Partilerin Yükselişi", Haksöz Dergisi, No:140, Kasım 2002, s.32-33; "Siyasal İslâmın Yükselişi mi?", Anlam Gazetesi, Yıl:1, No:2002 8 (08), 16 Kasım 2002, s.3; Deniz Adalı, "Yeşil Kuşaktan İlmî İslâm Denemesine", Kaldıraç Dergisi, No:32, Aralık 2002, s.22-24; Niyazi Öktem, "Din-Inanç Özgürlüğü ve Site", Doğu Batı Dergisi, Yıl:6, No: 21, Kasım Aralık Ocak 2002-2003, s.197-210; Bülent Alirıza, "İslâm Karşı Geri Tepki", Cumhuriyet, 27 Ağustos 2000, s.10; Taha Akyol, "Hangi İslâm", Milliyet, 12 Şubat 2000, s.19; "Siyasal İslâm Yol Ayrımında", Hürriyet, 8 Şubat 2000, s.16; Türker Alkan, "...İslâmî Hareket Neden Geriliyor?", Radikal, 25 Mart 2000, s.5; Taha Akyol, "Siyasal İslâm", Milliyet, 9 Şubat 2000, s.15; Hadi Uluengin, "İslâm ve Şiddet", Hürriyet, 26 Ocak 2000, s.18; Hadi Uluengin, "İslâm ve Fanatizm", Hürriyet, 25 Kasım 1999, s.20; Ertan Ünver, "İslâm ve Liberalizm", Cumhuriyet, 7 Aralık 1999, s.2; Cüneyt Ülsener, "Liberal İslâm", Hürriyet, 8 Mayıs 2000, s.24; Mehmet Y. Yılmaz, "İslâmcılar ve Demokrasi", Radikal, 28 Ocak 2000, s.24; Hüseyin Hatemi, "İslâm'daki Çiçiklik", Radikal, 22 Ekim 2001, s.6; Salih Akdemir, "İslâm 'Erkekleşmiş' Bir Din", Radikal, 3 Aralık 2001, s.6; "Pakistan: Şeriat Adım Adım Geliyor", Cumhuriyet, 19 Aralık 2002, s.10; Kur'an Neslini İnşa Sorumluluğu, Derleyen: Ali Değirmenci, Özgür-Der Yay., 2. Baskı, 2002; Tolga Ersoy, "Dinci Parti-Dinci Politika", Sonun Polemik Dergisi, No:5, Kış 2002, s.63-68; Richard L. Rubenstein, "Yimibirinci Yüzyılda Din", Doğu Batı Dergisi, Yıl:4, No:20, Ağustos Eylül Ekim-Z, s.89-101; Abdurrahman Diliç, "Bassam Tibi, 'Euro İslâm' ya da Siyasal İslâm'ın Öteki Adı", Umrân, No:98, Ekim 2002, s.92-93; Ahmet Yaşar Ocak, "Türk ve Türkiye Tarihinde İslâm'ın Çalınmak Yahut 'Anı Kovmanın Çomak Sokmak'...", Toplum ve Bilim Dergisi, No:91, Kış 2001-2002, s.100-114; Menderes Çınar, "Millî Görüş Hareketi: Gidenler ve Kalınlar", Birlik Dergisi, No:162, Ekim 2002, s.94-101; Alper Şen, "Ürdün'de Radikal İslâm ve Yaşanan Sos. Gelişmeler", Stratejik Analiz Dergisi, Cilt:3, No:32, Aralık 2002, s.15-16; Nilgün Cerrahoğlu, "Avrupa 'Euro İslâm' Arayışında", Cumhuriyet, 1 Nisan 2002, s.17; Ayşegül Dora, "Yeşil Kuşak ABD'yi Vurdu", Cumhuriyet, 19 Ekim 2001, s.9; Mehmet Ali Kışlalı, "ABD'de Siyasal İslâm Tartışması", Radikal, 10 Mayıs 2002, s.10; Nury Men, "Fundamentalizm Korkusu", Radikal, 18 Nisan 2002, s.6; Taha Akyol, "İslâm Tartışması", Milliyet, 22 Ekim 2001, s.8.

329) Andrew Finkel, "Senaryoda Kötü Kovboy İslâm Oldu", Radikal, 29 Nisan 2002, s.6.

330) Tevlik Fikret

ikna edici bir düşmana dönüştürmek ve ona savaş ilan etmek için Amerika, 9/11'e kadar beklemek zorunda kaldı. Bu tarihe kadar büyük tartışmalarla iki kere kuvvet indirimine giden ABD ordusunun, bu tarihten sonra, askeri harcamalarını beş yıl içinde yüzde 20 oranında artıracak olması³³¹ düşman sıkıntısının sona erdiğini göstermiyor mu?

Gücün yönetilmesi ve etkinliği için düşman gerekir. Halkınızı ve dünya kamuoyunu bu düşmana karşı şemsiyeniz altına sokacaksınız. Blair'in danışmanı Robert Cooper, şemsiyenin meşruiyetini arkaik bir formülle temellendiriyor: "Yeni bir emperyalizme gerek var." İmparatorluk düzen demek, imparatorluğun dışında barbarlar, kargaşa ve düzensizlik var. Öyleyse postmodern dünya çifte standarda alışımalı. "Kendi aramızda hukuku koruyoruz, ama yolumuz ormana düştüğünde, orman kanunlarını da kullanabilmeliyiz."³³²

Evet, bildiğimiz medeni dünya ile dışındaki barbar, yani İslâm dünyası. Cooper, Emperyalizmin gerekli araçlara da sahip olduğunu söylüyor: 'IMF ve Dünya Bankası.'

'Barbar dünya'nın İslâm dünyası olarak tanımlanması 11 Eylül'le başlamadı. 11 Eylül bu savaşa trajik bir inandırıcılık sağladı. Şu soruyu sormalıyız: Tercih edilen düşman neden İslâm?

Huntington'ın tezi bir kehanet değil bir temenni idi. Amerika'nın teorisyenleri, sipariş usulü düşman aramaya ve yaratmaya girişti. Bugün, Huntington'ın temennisi gerçekleşmiş görünüyor: Amerika, acımasız, barbar ve korkutucu bir düşmana sahip. Farklı bir medeniyet, Amerika'nın temsil ettiği ileri, hümanist ve zengin medeniyete düşmanlık ediyor. Gözü dönmüş, zalim, kesin inançlı caniler işbaşında. Hedef, Amerikan halkı.³³³ Ortalıkta gezen kimyasal ve biyolojik silahlar, bu çirkin savaşın araçları. Peki neden? Nedir Müslümanların alıp veremedikleri Amerika ile? Cevabı arayacağımız adres İslâm ülkeleri değil; aynı yerde aynı tarihi uzun süredir yaşayan Müslümanların göz kamaştırıcı bir düşmana dönüşebilmeleri için hariçte bir şeyler olmalı. Huntington'ın sözlerine bakalım:

"Medeniyete dair bir dünya düzeni ortaya çıkmaktadır." Bu düzeni kim niye çıkarmıştır, neden Soğuk Savaş'ın bitmesini beklemiştir? Meçhul. "Kültürel yakınlıkları paylaşılan toplumlar birbirleriyle işbirliği yapmakta,

toplumları bir medeniyetten öbürüne geçirme çabaları başarısız olmakta ve ülkeler kendi medeniyetlerinin çekirdek ya da önde yer alan devletleri etrafında kümelenmektedir."³³⁴

Huntington'ın 11 Eylül'den sonra Newsweek'de çıkan³³⁵ makalesi haklı çıkmanın gururu ile netleşiyor. Başlık: 'Müslüman Savaşları Çağı.' Müslümanlar kendi aralarında ve diğerleriyle savaşıyor. Müslüman şiddetinin örnekleri ana medeniyetler çatışmasının İslâm'la Batı ve İslâm'la dünyanın geri kalanı arasındaki bir savaşı işaret ediyor. 11 Eylül bu savaşın başlangıcı değil, öncekilerin devamı ve tırmanması. Huntington'ın bu ısmarlama tezinin bir anlam taşıyıp taşımadığını sorgulamak için hâlâ şu soruyu sormaya hakkımız var: Neden İslâm medeniyeti ve Müslümanlar? Neden ABD'ye rakip olan ve geleceğin karabasanı olarak emin adımlarla ilerleyen Konfüçyüs medeniyeti veya Hindular değil de, Müslümanlar?

İslâm uygun bir düşman, dünyayı hizada tutmak için elverişli bir enstrüman. ABD'nin gerçekte kutuplaştığı ve frenlemeye çalıştığı dünyanın tamamı için ortak tehdide dönüştürülme potansiyeli taşıyor. Amerika, Çin'i, Hindistan'ı ve Avrupa'yı frenlemeye, inişe geçen hegemonik gücünü yeni dayanaklarla sağlamlaştırmaya çalışıyor. Çin, büyük bir Müslüman azınlığa sahip; zayıf karnı azınlık problemleri. Hindistan, bir İslâm ülkesi olan ve nükleer silahı da bulunan Pakistan'la kutuplaşıyor ve yine büyük bir Müslüman nüfusu barındırıyor.

Bu çatışmanın ABD açısından hegemonik düzenin restorasyonunda ne kadar elverişli olduğunu uluslararası ilişkiler dengelerindeki gelişmeler gösteriyor. Euro ile ABD Doları'nı tehdit eden Avrupa, kendi sınırlarına sıkışıp kaldı. İslâm tehdidine göre oluşan yeni dengeler içinde kendine yer bulamıyor. Amerika, Orta Asya'ya ve Kafkasya'ya yerleşti. ABD ile Rusya arasındaki stratejik ortaklığın kritik dayanaklarından biri, yükselen İslâmi terör tehdidi. Sadık müttefik Pakistan, şimdi hedef ülke konumunda. Afganistan'a yerleşen ABD, şimdi Pakistan'daki 'uyanış'ı kolluyor. Nükleer silahlarını ABD denetimine açan Pakistan en önemli kozunu kaybetmiş durumda. Pakistan'ın harcanması, ABD'nin eline, Çin'e karşı Hindistan kartını veriyor. Böylelikle geleceğin devî kuşatma altına alınıyor."³³⁶

331) "The US defence budget debate: How much is enough?", The International Institute for Strategic Studies, Vol: 8 Issue, 2 March 2002.

332) Robert Cooper, Radikal, 7 Nisan 2002.

333) "Tekrarlı dinlerin eserlerdir taşıdığı olduğumuz vahşet ve şiddeti XXI. yüzyıla birlikte yeni doruklara tımanıyor. Müritler hem saflarını sıkılaştırmak için kendilerinden olana eziyet ve baskıların artırmayı hem de inançlarını paylaşmayanlara karşı savaşıyor. 'Terörizm' ve 'Terörist' sözcükleri iç içe geçmiş egemen düzen ve dinlerin kendi şiddetlerini örtbas edip bizleri de giderek edilgenleştirme politikalarının vazgeçilmez simgeleri..." (Gündüz Vassaf, "Tanrı Totalitarizmi", Radikal, 26 Mayıs 2002, s.23.)

334) Samuel P. Huntington, The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, 1996, s.23.

335) Ocak 2002.

336) Mümtaz'ın Türkçeye, "İslâm-Batı Çatışması Dünyaya Ne Getirecek?", Radikal, 26 Haziran 2002, s.8.

Anlaşılabacağı üzere, "Samuel Huntington'ın tezleri gerçekten de pek kaba ve neredeyse insanlarla alay edercesine ilkindir. Ona göre; çatışmaların temel nedeni kültürel farklılıklardır. 11 Eylül kültürler savaşının küçük bir örneğidir. Asıl savaş Arap ülkeleri El Kaide'yi desteklemeye karar verirlere başlayacaktır. Bunların arasında ABD ile iyi geçinenlerin bulunması önemli değildir. Avrupa ülkeleri ile ABD arasındaki görüş ayrılıkları geçici çıkar çatışmalarıdır. Asıl çatışma İslâm dünyası, Hindistan ve Çin ile Batı arasında olacaktır..."³³⁷⁾

Bu bağlamda sorunu biraz daha detaylandırırsak: "Kültür, her zaman siyasi çıkar ve stratejilerin ilgi alanı içinde yer almıştır, ama bugünlerde işin mahiyeti daha da genişledi."³³⁸⁾ Daha doğrusu, Batı dünyası eski kültür stratejilerine daha kapsamlı biçimde geri döndü. Modern Batı'nın ilk yükseliş döneminde, Batı dışındaki dünya ve kültürler, çözülmesi gereken bir sorun, düzeltilmesi gereken bir yanlış, şekil verilmesi gereken bir kaos olarak görülmüyordu. Tarihin modernist yorumu, Batı dünyasının dışındaki dünyayı tarih dışı bir kategori olarak görüyordu. Bu bakışa göre, Batı dışında kalan toplum ve kültürler ya doğaları itibarıyla gelişmeye, ilerlemeye kapalı, yani durgunluğa mahkûmdular ya da en iyi ihtimalle, tarihin çıkılması gereken merdiveninde geri basamaklarda kalmışlardı. Her iki durumda da, bunlar kendi haline bırakılmazdı, insanlığın selameti, onların iyiliği için, onlara rağmen de olsa, onlara müdahale etmek, 'ilerleme'lerini sağlamak gerekiyordu. Sömürgeci politikalarının ardında top tüfekle birlikte, bu düşünce cephaneliği vardı.

Sonra, klasik sömürge politikaları ve bu düşünceler terk edildi, başka kültürler küçümsemeye devam etti, ama daha dolaylı biçimde. Kültürel alanda da bir 'Bırakın yapsınlar, bırakın geçsinler' dönemi başladı, küresel kapitalizmin çıkarlarına dokunmadığı sürece, 'Bırakın isteyen istediği gibi giyinsin, istediğine inansın' gibi bir tutum benimsendi.

'Çokkültürlülük' tartışmaları farklı bir çıkış noktasından hareket ediyordu ama gelip dayandığı nokta bu oldu.

11 Eylül ile her şey değişti, bir günde Batı dışı toplumlar ve kültürler hakkındaki bakış açısı, aslında gerçekte hiçbir zaman tamamen terk edilmemiş olan, eski çerçevesine geri döndü. ABD'nin Afganistan'a müdahalesi, klasik sömürge söylemi çerçevesinde meşrulaştırıldı. Fazlası vardı, eksiği yoktu. Bu sefer söz konusu olan, özellikle 'İslâm dünyası' idi, üstelik seslerini de çıkaramazlardı, çünkü suçüstü yakalanmışlardı. 'Uygur' dünya, Afganistan'a ders vermekle kalmayacak, artık iyiden iyiye rahatsızlık vermeye başlayan 'İslâm' medeniyeti, kültürü, her ne ise ona, ilelebed bir daha rahatsızlık teşkil etmeyecek bir şekil verecekti..."³³⁹⁾ Amacı buydu...

Çünkü "Batı'nın ('Kuzey'in) ötekisi "Doğu"ydı ("Güney")di)... Ve "Edward Said'e göre de, Batı, Doğu'ya bir gerçek(lik) olarak değil, bir kurgu olarak yaklaşıyordu. Batı, kendisine 'biz', Doğu'ya 'öteki' demişti..."³⁴⁰⁾

Ve "öteki"yi "uygarlaştırmak"³⁴¹⁾ adına sömürüp, köleleştiriyordu; tıpkı "uygarlıklar çatışması" retoriğindeki üzere...

VII.2-) ABD KARŞITI İSLÂM

"Cehennemden en azap verici yeri, büyük ahlâki çöküntü dönemlerinde tarafsız kalanlara ayrılmıştır!"³⁴²⁾

Dr. Bülent Alınza'nın ifadesiyle, "ABD'yle İslâm dünyası arasındaki ilişkiler 'medeniyetler çatışması' değilse bile ona benzer bir gerginliği getirmiş ve İslâm dünyasıyla ABD arasında daha önce zaten sağlıklı olduğunu söylemek mümkün olmayan ilişkiler tamamıyla sağlıklı ve çarpık hale gelmiştir."³⁴³⁾

337) Gıray Öz, "Savaş İdeoloğunun Keskin Tezleri", Cumhuriyet, 11 Eylül 2002, s.6.

338) Bkz: Sibel Özbudun, "Kültür Hâlleri: Geçmişte, Ötelerde, Günümüzde" Utopya Yayınları, Ankara, Ocak 2003; Suavi Aydın, "Tarih Karşısında Kültür Kavramı", Toplum ve Bilim Dergisi, No:94, Güz 2002, s.16-49; Hasan Bülent Kahrman, "Yeni Bir Kültür Çözümlemesine Doğru", Radikal, 4 Ağustos 2000, s.9; İhsan Atar, "İnsan İnsan Kılan Kültürdür", İnsan Hakları Dergisi, No:1, Kasım 2002, s.47-50; Haluk Şahin, "Kavga Kültürde mi Çıkacak?", Radikal, 22 Kasım 2002, s.6; Hasan Bülent Kahrman, "Kültürün Politikası", Radikal, 22 Ağustos 2002, s.21; Taha Akyol, "Kültürümüz Değişiyor", Milliyet, 22 Kasım 2002, s.15.

339) Nurya Mert, "...Uyum" Konferansı", Radikal, 14 Şubat 2002, s.6.

340) Hasan Bülent Kahrman, "...Öteki" Kitabının Tanıtı", Radikal, 18 Şubat 2002, s.9.

341) "Üstün uygarlığın kendi dışındakileri barbar görmesi doğal bir eğilim. Uygarlık kendi içinde insan doğasından gelen olumsuzlukları ahlâk ve hukukla sınırlıyor, batıla karşı aklı, çirkinliğe karşı estetiği geliştiriyor. Kendi kişiliğinin istenmeyen yanlarını da, kendi dışındakilere, bilinçaltı mekanizmalarla yansıtır. Böylece doğan 'öteki' aslında uygarlığın dışındakilerin gerçek karakteri değil. Uygarlığın kendi kötü yanlarının bir başkasına atılmasından oluşan yapay, hatta sanal bir varlık.

Uygarlık 'tarihi misyon' olarak kendi dışındakileri de 'uygarlaştırmak' için çalışıyor gözüküyor. Ama kendi kötü yanlarından oluşan 'öteki'nin doğası dolayısıyla değişemeyeceğine inanmak gibi bir çelişki de kurtulmuyor. Sanık kendisinin iyi, akıllı ve estetik olması için 'ötekisi'nin bu değerlerin tam tersine sahip olması gerekiyor.

Uygarlığın dışındakiler, zaten yenik olduklarından içedönük, katı ve savunmacı bir tutum içindeler. Buna ilaveten uygarlığın 'hem kendisi gibi yapma hem de yapmama' şeklindeki bu ikircikli yaklaşımı, çağdaşlaşma gibi aslında olumlu değerlerin alınmasını çok güçleştiriyor." (Gündüz Aktan, "Uygarlığın Uyuşmazlığı", Radikal, 16 Şubat 2002, s.8.)

342) Dante.

343) Bülent Alınza, "Yoksulluk ve Ortadoğu Sorunu Terörizmi Körüküyor", Cumhuriyet, 7 Temmuz 2002, s.12.

Oliver Roy'un belirttiği gibi, 1980'li yıllara gelindiğinde ABD bir 'İslamcı davranış kodu'³⁴⁴ oluşturulup İslâm coğrafyasında yaygınlaştırılır. 11 Eylül'den sonra ABD ve Batılı ülkeler -açıkça ya da 'örtülü' bir biçimde- onayladıkları 'İslamcı küreselleşme'ye, 'İslamcı davranış kodu'na başka bir gözle bakmaya başladılar.³⁴⁵

Örneğin CNN'den Christian Amanpour'a göre, "Suudi Arabistan'ın Amerika'nın yarım yüzyılı aşkın bir süredir müttefiki ve dostuydu."³⁴⁶ Ama 11 Eylül'den sonra işler değişti.³⁴⁷

Bu durum; bir zamanların "Yeşil Kuşak" mimarı ABD için müthiş bir handikaptır... Çünkü "Usame Bin Ladin'in (...) 1970'lerin üniversite forumlarından aşına olduğumuz anti-Amerikan jargonu"yla "isyanın rengi 'kızıldan yeşile' döndü. Ve muhalefet bayrağı, İslâm'ın eline geçti. Şimdi dünyanın arka bahçesinde, Bin Ladin'den bir 'Mücahit Guevara' çıkarılmaya çalışılıyor. Eskiden esasen solda şiar edinilen 'adalet', 'hakkaniyet', 'zulme isyan', 'mazluma destek' gibi kimi sözler, 'Allah' adıyla birlikte zikrediliyor bugün...

Dünya solunun başucu dergisi 'New Left Review'un, Türkiye'de yayımlanan ilk sayısında Perry Anderson'³⁴⁸ şöyle yazmıştı: 'Reformasyondan beri ilk kez Batı'nın düşünce dünyasında sistematik rakip görünümünde, kayda değer bir muhalefet hareketi yok. Büyük ölçüde atıl ve arkaik haldeki dinsel doktrinleri bir kenara bırakacak olursak, değil Batı'da, dünyanın herhangi bir yerinde muhalefete rastlamak artık çok güç.'

Şimdi o 'arkaik güç', ataletine son vermiş görünüyor. 'Sistematik bir rakip' değil elbette, ama Amerikan nizami harp taktiklerini çökerten bir gözü karalıklı saldırıyor. Soğuk savaş dönemine özgü suni dehşet dengesinin konforuna alışmış ABD, şimdi ezberini bozan bu vahşi taarruz karşısında Brejnev'leri, Andropov'ları çok arıyor olmalı...³⁴⁹

ABD İmparatorluğu'nun durumu gerçekten de bir hayli zordur. "Gallup'un Türkiye de dahil dokuz ülkede yaptığı araştırmaya göre, Müslümanlar ABD ve Bush'u 'gaddar, kibirli ve saldırgan' buluyor. Lübnan, Türkiye, Kuveyt, Endonezya, Ürdün, Fas, Suudi Arabistan, İran ve Pakistan'da yapılan araştırmaya göre, Müslüman kamuoyunun yüzde 53'ü ABD'yi beğenmezken, beğenenlerin oranı

yüzde 22. ABD'nin Afganistan harekâtını ahlâken meşru bulanların oranı yüzde 9'ken gayrimeşru bulanlar yüzde 77. 11 Eylül saldırılarından Arapların sorumlu olduğuna inananlar yüzde 18'de kalırken, inanmayanların oranı yüzde 61. Nihayet Bush'u sevmeyenlerin oranı yüzde 58, sevenler ise topu topu yüzde 11.

Türkiye, ABD'ye karşı diğer İslâm ülkelerinden daha ılımlı görünse de, karşıt eğilimler hayli güçlü. 1019 Türk'ten ABD'yi beğenenlerin oranı yüzde 40. Beğenmeyenler ise yüzde 33. Türkiye kamuoyu Afganistan harekâtının meşruluğuna da ikna olmuş görünmüyor. Harekât meşru bulanların oranı yüzde 19'ken, yüzde 59 gibi ciddi bir kesim meşru saymıyor. 11 Eylül'ün Arapların işi olduğuna inananların oranı yüzde 46, inanmayanlar ise yüzde 43. Bush'u sevenlerin oranı yüzde 21'de kalırken, sevmeyenler yüzde 45.

Araştırmanın yanılma payı +/- 3. ABD karşıtı hissiyatın en güçlü olduğu ülke Pakistan. Pakistanlıların yüzde 68'i Amerika'yı beğenmiyor, yüzde 80'i Afganistan harekâtını meşru bulmuyor, yüzde 86'sı 11 Eylül'den Arapları sorumlu tutmuyor ve yüzde 58'i Bush'tan hazzetmiyor. En ılımlı tavır Lübnanlılardan. Lübnanlıların yüzde 41'i ABD'yi beğeniyor.

Araştırmaya göre, 1991'de Irak işgalinden 'kurtarılan' Kuveytliler de ABD'ye pek sempatik bakmıyor. Kuveytlilerin yüzde 41'i ABD'yi beğenmiyor, yüzde 69'u Afganistan harekâtına karşı, yüzde 89'u 11 Eylül'den Arapları sorumlu tutmuyor ve yüzde 63'ü Bush'u sevmiyor.

Araştırmaya katılanların çoğu ABD'yi 'acımasız, saldırgan, gaddar, kibirli, kolayca kıskartılan ve önyargılı' gibi sıfatlarla niteledi. Gallup'un görüştüğü Müslümanlar, 'ABD'nin İslâm değerlerine karşı taraflı ve saldırgan bir tutum içinde olduğunu' söylerken, Amerika'nın, özellikle Filistin halkına karşı haksız davrandığını vurguladı...³⁵⁰

Bunlarla birlikte "11 Eylül sonrası başlattığı 'terörle savaşı' küresel çıkarlarına bahane etmediği ve İslâm'la sorunu olmadığına dünyayı ikna etmeye çalışan ABD'nin, pek başarılı olamadığı ortaya çıktı. Amerika'nın saygın araştırma kuruluşu Pew'in 44 ülkede 38 bin kişiyle görüşerek yaptığı araştırma, son iki yılda ABD'nin imajının Türkiye de dahil, Müslüman dünyanın gözünde kötüleştiğini gösterdi. Müslüman ülkelerde

344) Oliver Roy, *Le Monde Diplomatique*, Nisan 2002.

345) Meriç Velidedeoğlu, "İslamcı Küreselleşme", *Cumhuriyet*, 9 Mayıs 2002, s.7.

346) "11 Eylül trajedisinden sağ kurtulanlar, El-Kaide'nin finansmanını kesme konusunda başkan Bush'tan daha azimli görünüyorlar. Bu müdahale yedi uluslararası banka, yan kuruluşlarıyla beraber sekiz İslami yardım kurumu ve demek, bazı bireysel yatırımcılar, Suudi Bin Ladin şirketler grubu, üst düzey üç Suudi prens ve Sudan hükümeti hedef alınıyor. Hepsi El-Kaide'ye, Usame Bin Ladin'e ve Talibanlara mali destek sağlamakla suçlanıyor." (John K. Cooley, "Terörizmin İşbirlikçisi, Teröristin Avcısı Olursa...", *El-Kaide'ye Para Nereden Geliyor?*, *Le Monde Diplomatique-Türkiye*, No:9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.15.)

347) "Eski Dostlar Düşman Olmuş", *Milliyet*, 27 Kasım 2002, s.3.

348) *Excerpt*, 2000.

349) Can Dündar, "Tora Born'da Çevirmişler Bin Ladin'in Yolumu...", *Milliyet*, 18 Aralık 2001, s.13.

350) "Yıldızlar Barışmıyor", *Radikal*, 28 Şubat 2002, s.10.

ABD'ye olumlu bakanların oranı yüzde 20'leri aşmazken, Türkiye'de iki yıl önceye göre 22 puan azalarak yüzde 30'a düştü. Irak hareketine yaygın muhalefet olduğu dikkat çekilirken, Türkiye'de de halkın ezici çoğunluğu Irak savaşına karşı çıktı. Pew, raporunda, ABD'nin en önemli sorununun, 'Müslüman dünyadaki olumsuz imajı' olduğu sonucuna vardı...

Ankette diğer Müslüman ülkelerde de ABD'nin imajının bozulduğu görüldü. Pakistan'da ABD'ye olumlu bakanların oranı 13 puan azalıp yüzde 10'a indi. Mısır'ın yüzde 69'u, Ürdün'ün ise yüzde 75'i ABD'ye olumsuz baktığını söyledi...

Yine ankete göre, Fransa, Almanya ve Rusya'da halkın dörtte üçü ABD'nin Irak'taki petrole ilgilendiğini düşünüyor ve Saddam'ı devirmek için bir müdahaleye karşı çıkıyor. İngiltere, Kanada ve İtalya'daki katılımcıların yüzde 70'inin gözünde ise ABD'nin imajı olumlu. Bu oran, Fransa ve Almanya'da iki yıl önceye oranla 15 puanlık azalmayla yüzde 60'lara düştü. Irak savaşına karşı çıkanların oranı Rusya'da yüzde 79, Almanya'da 71, Fransa'da da 64. İngiltere'de halk Irak konusunda ikiye bölünmüş durumda. Irak savaşına karşı çıkanlarla yana olanların oranı yüzde 47. Ancak ABD'nin imajını olumlu bulanların oranı iki yılda yüzde 83'ten 75'e indi...⁽³⁵¹⁾

VII.3-) KUZAY İRKÇILIĞI

"Baskı ve şiddet yalnızlıktan doğar."⁽³⁵²⁾

"Yeni sağ Avrupa'da kültürü, düşünceleri, yayın organları ile öyle baharla birlikte filizlenmedi, 60'lı yıllardan bu yana hızla popülaritesini artırıyor yeni durum kalıcı gözüküyor..."⁽³⁵³⁾ Batı basını şimdilerde yeni sağ liderlere, düşünürlere, sosyologlara hiç vermediği kadar yer veriyor ve durumu anlamaya çalışıyor. Avrupa sağının öne

çıkan isimleri kimler? Alain De Benoist, Renè Rémond, Herning Eichberg, Botho Strauss, Peter Sloterdijk, Marco Tarchi vb...⁽³⁵⁴⁾ Avrupa'da "Aşırı sağın yeşermesi özellikle 'altın çağ' diye bilinen II. Dünya Savaşı ertesine Avrupa'nın serpilip geliştiği otuz yılın ertesine rastlıyordu. 1973-74 petrol kriziyle birlikte sona eren bir dönem, yerini kitlesel işsizliğe, siyasal sistemden hoşnut olmayan genel bir kamuoyunun oluşmasına ve zorunlu ve gönüllü göçler sonrası Avrupa'da kültürel çoğulculuğun belirginleşmesine ve bunlara tepki olarak skin-head ve neo-nazi saldırılara yeni siyasal söylemlere yönlendiriyordu.

Kuşkusuz 1980 sonrası gündeme gelen aşırı sağ hareketler ve partiler ileri Batı ülkeleri demokrasileri için yeni bir olgu değildi. Özellikle Batı Avrupa savaş sonrası birçok sağ kanat dalgalarına maruz kalmıştı. 1950'lerin sonlarına doğru Fransa'da Pujadizm, 1960'ların sonlarında Almanya'da Ulusal Demokrasi Partisi (NDP), 1970'lerin başlarında İtalya'da neo-Faşist Toplumsal Hareket (MSI) bunların tipik örnekleriydi. (...)

1980'ler ve 1990'larda Batı demokrasilerinde yükselen aşırı sağ partiler ve hareketler alışlageldik muhafazakâr, merkez sağ diye nitelenebilecek partilerden farklı bir konumdaydı. Aslında, 1980'lere kadar bilinegelen aşırı sağ uç eksenlerde ifadesini bulmuştu. Demokratik oyun kurallarının, kişisel özgürlüklerin, siyasal topluluğun birey düzeyinde eşitliğinin ve eşit haklarla donanımının reddi; bunların yerine hakların, ırk, etnik ve dinsel mensubiyet gibi temellere dayanan, kimi zaman fitri özellikleri taşıyan haklar üzerine kurulu bir otoriter sistemin benimsenmesi eski sağın ortak paydasını oluşturuyordu...⁽³⁵⁵⁾

"AB'nin istatistik bölümü Eurobarometre'nin yaptığı araştırmalar ırkçılığın Avrupa toplumlarının yüzde 50'sini geçtiğini gösteriyor..."⁽³⁵⁶⁾

"Angus Roxburgh kitabı 'Nefretin Vaizleri: Aşırı Sağın Yükselişi'nde 11 Eylül'den bu yana Avrupa'da faşizme desteğin yüzde 17 arttığını ve artmaya devam ettiğini belirtiyor..."⁽³⁵⁷⁾

351) "Alem ABD'ye Yüz Çeviriyor", Radikal, 6 Aralık 2002, s.10

352) Goethe.

353) Avrupa'da ırkçılığın yükselişi karşısında Nergiz Cerrahoğlu şunları diyor: "Le Pen çokunu düşündürken şimdi gene hatırlıyorum: 'Bencilik', 'materyalizm' ve 'insana yabancılaşma'nın bu ilk örneğini Almanya'da tanımıştım. Şimdi aradan geçen on yılın Avrupa'yı 'Almanlaştırıldığını', daha doğrusu 'Hanslaştırıldığını' anlıyorum. Yavaş yavaş, (...) 'Çokkültürlülük' konusunda AB ülkeleri arasında en derin deneyim sahibi olan İngiltere'de siyaset sahnesine fırlayan 'National Party' (Ulusal Parti) lideri Nick Griffin'in şu söylediklerine bakan: 'Bu komadaki fikirlerimiz çok net. Göçmen akışını durdurmak, siyasi ılımların önüne set çekmek istiyoruz. Hindistan, Pakistan, Bangladeş'ten gelen insanlar ne öyle? Birer dönüş bileti alacağız onlara. Ülkemizi 'homogenleştirmeliyiz'...' 'Homogenleştirmek'... 'etnik temizlik' sözcüğünün kibarcısı. 'Siyaseten uygun'. Politically correct-olanı. Le Pen, Nick Griffin, Jörg Haider, Hollan'da Pim Fortuyn, Danimarka'da Pia Kjaersgaard, Belçika'da Filip Dewinter, İtalya'da Umberto Bossi... Hepsinin isteği bu: Avrupa'yı 'homogenleştirmek'..." ("Charlotteburg Üzümün", Cumhuriyet, 6 Mayıs 2002, s.15.)

354) Ayça Atıkoğlu, "Avrupa'da Yeni Sağ...", Cumhuriyet Dergi, No:846, 9 Haziran 2002, s.12.

355) Zafer Toprak, "1980'ler Sonrası Yeni Aşırı Sağ", Toplumsal Tarih Dergisi, No:102, Haziran 2002, s.2.

356) Gündüz Aktan, "Avrupa Sağı", Radikal, 1 Mayıs 2002, s.8.

357) Yasmin Alibhai Brown, "Müslümanlara Yer Yok mu?", The Independent, 16 Aralık 2002.

"Avrupa'da kendini ırkçı olarak tanımlayanların sayısı artıyor..."³⁵⁸ İrkçılar en büyük tehlike olarak ülkelerinde yaşayan Müslümanları gösteriyor.

11 Eylül olayları sonrasında, Amerika'nın baskısı neticesinde bütün dünya ve AB ülkelerinde yaygınlaştırılan İslâm düşmanlığı, AB ülkelerinde anti-İslâmizm sürecini daha da tetiklemiştir.

Avrupa Barometre Araştırma Anketlerine göre, Avrupa genelinde ırkçı potansiyel yüzde 33 civarındadır. Diğer bir ifadeyle Avrupa'da her üç insandan biri kendini 'ırkçı' olarak tanımlamaktadır.

Avrupa ülkeleri bazında ırkçı potansiyelin Belçika, Fransa ve Avusturya'da, diğer ülkelere nazaran daha yoğun olduğunu görüyoruz. Belçika'da yüzde 55, Fransa'da yüzde 48, Avusturya'da yüzde 42, Almanya'da yüzde 34 oranında insanlar kendini 'tamamen ırkçı' veya 'bayağı ırkçı' olarak tanımlamaktadır. Bu bilgiler arasında şaşırtıcı olan Almanya'da kendini 'ırkçı' olarak tanımlayan insanların Belçika, Fransa ve Avusturya'ya oranla daha az sayıda olmasıdır. Almanya'da ırkçı eylemler daha fazla şiddet içermekte ve bu yolla Almanya ırkçılık eylemlerinde daha fazla öne çıkmaktadır. Bu da yukarıdaki rakamlara bakınca şaşırtıcı bulunmaktadır.

Allensbach Institut für Demoskopie'nin araştırma verilerine göre İngilizlerin yüzde 55'i İngiliz, İtalyanların yüzde 41'i İtalyan, Fransızların yüzde 33'ü Fransız, Almanların ise yüzde 21'i Alman olmaktan 'çok gurur duymaktadırlar.'

Almanya İçişleri Bakanı Otto Schily, ırkçı ve yabancı düşmanı saldırıların 2000 yılında 15 bin 951'e çıktığını açıkladı. Öte yandan Almanya genelinde eyleme hazır 8 bin civarında neo-Nazi militan bulunduğu ve bu sayının

sürekli artış içinde olduğu da Federal Suç Dairesi'nin yaptığı açıklamalar arasındadır. İrkçı potansiyelin siyasallaştığı ve siyasi arenada sürekli güçlendiği, iddia değil bir realitedir."³⁵⁹

"AB'de 'Günah keçisi İslâm', 'İslâm fobisi' ve 'İslâm düşmanlığı' öyle mantıksız boyutlara ulaştı ki artık her artış serbest. AB'nin 'ırkçılık raporu'nun sonuçları da böyle. AB komisyonun, Viyana merkezli özerk bir kuruluşa havale ettiği rapor '11 Eylül'ün AB'de arkaik önyargıları harekete geçirdiğini, İslâm'da bir 'düşman yarattığını' ve Avrupa İslâmının giderek büyüyen bir düşmanlık hedefine döndüğünü' yazıyor..."³⁶⁰

"11 Eylül'den sonra başlayan süreç içinde yükselen 'medeniyetler savaşı' söylemi ve paranoyak ortam, Avrupa seçmeninde hem yabancı düşmanlığını daha da körükledi hem de güvenlik sorunlarını öne çıkardı. Böylece yabancılar ve güvenlik konularında özellikle duyarlı kesimler, bu konuların uzmanı muhafazakâr partilere geri dönüyor..."³⁶¹

"11 Eylül sonrası ortaya çıkan siyasi iklimi Avrupa'da oya tahvil etme konusunda en mahir Fransız politikacı ırkçı Le Pen³⁶² oldu..."³⁶³

Bunlara eklenmesi gereken bir diğer önemli noktada şudur: "El Kaide lideri Usame Bin Ladin'in 'cihat' çağrısına karşılık Başkan George Bush da saldırıdan birkaç gün sonra terörizme karşı 'Haçlı Seferi' başlattığını açıklıyordu. Bush, 'Teröre karşı başlatacağımız bu Haçlı Seferi, bu savaş zamanı olacaktır. Amerikalılar sabırlı olmalıdır' dedi.

Bir süre sonra da, İtalya Başbakanı Silvio Berlusconi, 'Kendi uygarlığımızın üstün olduğunu bilmeliyiz' diyerek Hristiyanlığın Müslümanlığa karşı 'üstünlüklerinden ve erdemlerinden' söz etti."³⁶⁴

358) Bkz: Cengiz Algın, "Avrupa'da Yükselen Tehdit: Faşizm ve Anti-Faşist Dersler", Enternasyonal Sosyalizm Dergisi, No:9, Temmuz-Ağustos 2002, s.24-28; Ozan Tokmakçılı, "Fransızların İyisizliğe Yanıtı: İrkçilik", Cosmo Politik Dergisi, No:3, İlkbahar/Yaz 2002, s.62-65; "İngiltere'de İrkçilik ve Ayrımçılık", Evrensel, 4 Nisan 2001, s.7; Ahmed Arpad, "Aşırı Sağcılığın Tohumları Nedense Kotay Yeşeriyor!", Cumhuriyet, 22 Temmuz 2001, s.8; Gündüz Aktan, "AB'deki İrkçilik", Radikal, 8 Haziran 2002, s.12; Oğuz Oyan, "Avrupa Niçin Sağa Kayıyor?", Kızılçık, No:13, Eylül Ekim 2002, s.16-17; Mithat Dindar, "Fransa Seçimlerinin Düşündürdükleri", Umrar, No:93, Mayıs 2002, s.15-16; Yalçın Doğan, "Avrupa'da Balayı Bitiyor, Şimdi Sağ Rüzgârlar...", Cumhuriyet, 20 Nisan 2002, s.9; Vakur Kayador, "Avrupa'da Sağın Yükselişi", Cumhuriyet, 9 Temmuz 2002, s.9; Oriana Fallaci, "Avrupalılardan Utanıyorum", Panorama, 12 Nisan 2002; "İtalya'da Faşizm ve İrkçilik", Antikapitalist Gazetesi, Yıl:1, No:6, Temmuz 2001, s.6; Nilgün Cerrahoğlu, "...Hasta Adam' Avrupa...", Cumhuriyet, 29 Nisan 2002, s.15; Murat Belge, "Kimin İrkçiliği?", Radikal, 4 Haziran 2002, s.9; Musa Salah, "Doğa, İrkçilik ve Marksizm", Teori ve Politika Dergisi, No:27, Yaz 2002, s.41-62; Bilim ve Ütopya Dergisi, No:98, Ağustos 2002; Alşeddin Şenel, "İrk ve İrkçilik Nedir?", s.10-14; Metin Özbeke, "İrk Kavramı Üzerine", s.15-21; Nâzım Hikmet, "İrk Kuramları ve İrkçilik", s.22-31.

359) Recep Karagöz, "Yükselen Değer: İrkçilik", Radikal, 7 Ekim 2002, s.10.

360) Nilgün Cerrahoğlu, "Sizi Sevmekten Hiç Vazgeçmedim!", Cumhuriyet, 27 Mayıs 2002, s.17.

361) Ergin Yıldızoğlu, "...Radikal Merkez' Behar Olurken", Cumhuriyet, 20 Şubat 2002, s.4.

362) "Le Pen'in anılımanın 1880'ler General Boulanger otoriterizminde, 1930'lar Maurras Action Française'inde ve 1950'lerin General Poujade antisemitizminde de kuşkusuz kökleri var. Ancak, ırkçılık ve Yahudi düşmanlığı yalnız Fransa'da yükselmekle de kalmıyor. Almanya'da Republikanische Partei, İtalya'da Movimento Sociale Italiano ve Lega Nord, Avusturya'da Freiheitl. Partei, Belçika'da Vlaams Blok ve benzerleri gücünde güçleniyor. Rusya'da Pamyat ve Jirnovski'yi, Serbestan'da Çetnikleri, Hırvatistan'da Ustaşileri, Romanya'da Vatra Românească'yı unutmayalım..." (Tülkkaya Atay, "Avrupa'da Yükselen Aşırı Sağ", Cumhuriyet, 25 Nisan 2002, s.17.)

363) Erdal Güven, "Sen misin Bush'u Beğenmeyen", Radikal, 28 Nisan 2002, s.8.

364) "YDD'nin egemen gücü ABD, üstünlüğünü Arap ülkelerinde, Afganistan'da, Afrika'da 'kanıtlanırcı', boyun eğme eğilimi Avrupa'da da güçlendi. 'Duruma kabullenme' ile 'hâlâ yetişme umudu var mı?' arasında gidip gelenler daha sesli düşünür oldular. Ama bu onların Doğu'ya karşı benmerkezciliği bir yana birakınları anlamına gelmiyor..." (Güray Öz, "Avrupa'nın Tuhaf Halleri", Cumhuriyet, 1 Mayıs 2002, s.6.)

İslâm karşıtı koroya katılan bir ünlü isim de gazeteci-yazar Oriana Fallaci oldu. Fallaci, makalesinde Müslümanların Batı uygarlığını yok etmek için 'cihat' başlattığını yazdı ve bu saldırıya karşılık verilmesi gerektiğini ifade etti. Fallaci yazısını, 'Onlar bizi yok etmek istiyor... Allah kahretsin' sözleriyle bitirdi.

Bu tartışmalarla birlikte, Samuel Huntington'ın 1993'te yazdığı ve büyük yankı uyandıran 'Medeniyetler Çatışması' makalesi de yeniden gündeme geldi. Huntington taraftarları 11 Eylül'ü uygarlıklar çatışmasının bir kanıtı olarak gösterdi. Huntington, gelecekteki savaşların Müslümanlarla Batı arasında yaşanacak bir kültür ve uygarlık çatışması olarak gerçekleşeceğini yazmıştı.

Huntington yandaşlarına göre 11 Eylül, 'İslâm ile Batı'nın arasındaki bitmeyen savaşın son halkasıydı.' Berlusconi ve Fallaci de aslında Huntington'ın Batı'nın üstünlüğü tezinden yola çıkmıştı...³⁶⁵

Ve "Batı'nın üstünlüğü tezi"yse, Avrupa'dan ABD'ye -eski(meyen) özellikleriyle!- yeni bir ırkçılığa kapı açıyordu!³⁶⁶

365) İrem Sağlam, "İslâm Tartışmaları Başladı: Cihada karşı Haçlı Seferi", Cumhuriyet, 12 Eylül 2002, s. 10.

366) "Amerikan Senatosu'nun kıdemli üyesi Senatör Strom Thurmond, 1948 yılında ırk ayrımcılığını savunan bir partinin lideri olarak başkanlık seçimine katılıp, 'Washington'ın tüm kanunları, ordunun tüm süngüleri, zencileri evlerimize, okullarımıza, kiliselerimize sokamaz!' demişti... 100 yaşına giren yaş günü kutlamasında Senato başkanlığına seçilen Mississippi senatörü Trent Lott, Thurmond'a şöyle sesleniyor: 'Başkan adayı olduğunuzda eyaletim sizi destekledi. Bununla gurur duyuyoruz. Eğer diğer eyaletler de bizim gibi yapmış olsaydı, yıllardır başımızı ağrıtan tüm bu sorunlar karşınıza çıkmazdı!' Demek ki neymiş, ırkçı parti kazansaymış, acımasız ırk ayrımcılığı devam etseymiş ABD sorun yaşanmazmış!" (Haluk Şahin, "Bir Lott İrkçilik", Radikal, 18 Aralık 2002, s. 6.)

VIII. Ayrım: "Tina" Karşısında...

*"Yedi kat yerin altından uçtular geliyor
Çok alametler belirdi vakit tamamdır
Ak kurt, kara tahtayı bir yol daha kemir
Çekin ki körükleri ateşe girdi demir."*⁽³⁶⁷⁾

ABD İmparatorluğunun karşı-devrimci saldırganlık sancağında "TINA" yazar... "Küreselleşme ideolojisinin adı: 'There Is No Alternative' ('TINA!'). 'seçeneksizlik' anlamına geliyor. 'TINA'cılar; küreselleşmenin hava, su gibi karşı konulmayacak bir yeryüzü gerçeği olduğunu, hiçbir biçimde denetlenemeyeceğini iddia ediyorlar..."⁽³⁶⁸⁾

"TINA"cılar, Arjantin'in mimarıdır!⁽³⁶⁹⁾ "Dünya Bankası Yapısal Değişim Programları'ndan sorumlu Başkan Yardımcısı Joseph Ritzgen'in, 'Zenginlerle fakir ülkeler arasında var olan eşitsizlik sürdükçe barışçıl bir dünya olamaz' dediği; 2001 Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Stiglitz'in ise ABD ile gelişmiş ülke politikalarının diğer ülkelere dikte edildiğini belirttiği"⁽³⁷⁰⁾ "TINA"cılar; yerkürenin anti-demokratik efendileridir...

Örneğin, "Cenova'da bir araya gelen G-8 liderleri, dünyanın geri kalanı için 'küreselleşme örneği' oldular. Ancak Cenova'da bir araya gelen 8 adamdan biri (Bush) başkanlık koltuğuna, kaybettiği bir seçimin sonucunda oturdu. Bir diğeri (Chirac), kendisine bağlı bir cumhuriyette soykırım uygulamakla suçlanıyor, bir üçüncüsü (Blair) yolsuzluk suçlamalarıyla karşı karşıya. Zirvenin evsahibi lideriyse (Berlusconi) yasadışı yollardan partisine kaynak sağlamakla suçlanıyor... Bunlara karşın onlar zirvelerine ana konu olarak 'demokrasinin yaygınlaştırılmasını' seçebiliyorlar... Dünya nüfusunun yalnızca yüzde 13'ünü oluşturan G-8 ülkeleri,

dünyada demokrasinin yaygınlaşmasını sağlamaktan uzak. Gelişigüzel ve geçerliliği olmayan kararlar alıyorlar... 2000 yılında G-8 liderleri Kyoto Protokolü'nü uygulayacaklarını ve anti-balistik füze anlaşmasına uyacaklarını söylemişlerdi. Bu kararları alanlardan biri ayrılıp yerine bir başkası geçince her şey unutuldu. Bu sorunlar tüm uluslararası kuruluşlarda gözlemleniyor. IMF ve Dünya Bankası, ekonomilerine müdahale etmedikleri ülkelere yönetiliyor. Barışın tesisleriyle yükümlü BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olan 5 ülke aynı zamanda dünyadaki ilk 5 silah satıcısıdır..."⁽³⁷¹⁾

VIII.1-) "TINA" DÜNYASI

*"Biz yönetici sınıfı olarak hepimiz orospu çocuklarıyız.
Ben de dahilim bu tanıma. Halkın en acil ihtiyaçlarını
hiç umursamadık, hep görmezden geldik..."*⁽³⁷²⁾

"Dünyanın en zengin ülkelerinde yaşayan yüzde 20'lik kesim, yani yaklaşık 800-900 milyon kişi dünyada üretilen mal ve hizmetler toplamının yüzde 86'sını tüketiyor..."⁽³⁷³⁾

"Dünyanın en zengin 200 kişisinin sahip oldukları toplam servet, yeryüzündeki en yoksul 2.5 milyar insanın toplam gelirinden fazladır. (Bu 200 zenginin 112'si ABD'lidir)

Dünyanın en zengin 3 kişisinin (ABD) servetlerinin toplamı en yoksul 48 ülkenin gayri safi yurt içi hasılasından fazladır...

Dünyanın en yoksul ülkesine kıyasla en zengin ülkesinde kişi başına düşen milli gelir 228 kat daha fazladır...

Dünya üzerindeki 89 ülke son 10 yıl için de 23 kat yoksullaştırmıştır...

367) Nâzım Hikmet.

368) Nilgün Cernahoğlu, "Seattle'dan G-8'e Dünyayı Saran Kübus: Zirvedeki İsyancılar", Cumhuriyet, 27 Haziran 2001, s.10.

369) "Arjantin hâlâ dünyanın en büyük tahıl amban sıfatını taşıyor, ama gelin görün ki modern zamanlara külliyesi iflas edip batan bu ilk ülkesinde çocuklar önce birer ikiye, sonra beşer onar açlıktan ölüyor. Blafra'dakine benzer iş karınlı, kurumuş derili, gözleri dışarı fırlamış uç çocukların toplu fotoğrafları gazete sayfalarını süslüyor. Arjantin'in Kızılay'ı bir ay içinde 60 çocuğun açlık teşhisiyle hastaneye kaldırıldığı, 400 çocuğun ise yine açlık nedeniyle ayakta tedavi gördüğünü belirtirken, Çocuk Beslenme Araştırma Merkezi'nin Dünya Sağlık Örgütü WHO'ya verdiği rakamlara göreysa Arjantin'de her 5 çocuktan biri açlık sınırında yaşıyor. Sözü edilen ülke Afrika değil, Arjantin. 39 milyon nüfusa karşı hâlâ 50 milyon büyük buş hayvanın bulunduğu zenginlikte bir ülke... Arjantin, ABD ve IMF'nin gödümünde; yıllar boyu öylesine kötü yönetildi ki, bir yıl önce toptan iflas bayrağını çekti ve bir türlü de belini doğrultamıyor. Son bir yılda 3 kez devlet başkanı değiştiği halde tünelin ucundaki ışık bir türlü görülemiyor. Dünya Bankası'na borcun vadesi gelen 800 milyon dolarlık bölümü ödenemediği için, 1.8 milyar dolarlık yoksullukla mücadele paketinden bu 800 milyon dolar kesilecek. Yani kısım yine yoksulların nazarındadır..." (Meral Tümer, "Arjantin'e Biraz Bereket Gönderelim", Milliyet, 30 Kasım 2002, s.11.) Ayrıca bkz: Tom Lewis, "Arjantin Yeni Bir Ders", Komünist İşçi, Yıl:1, No:1, Aralık 2002, s.8-9; "Arjantin Yine Sokaklarda", Cumhuriyet, 21 Aralık 2002, s.12; Orquidá, "Arjantin: Kadınların Ayaklanması", Toplumsal Ekoloji, No:2, Güz 2002, s.27-29; "Arjantin'de Son Durum...", Tavr Dergisi, No:9, 2002/9, Kasım 2002, s.26-30; Ayşe Tanrıver, "Arjantinaz: Kurdu Saatli Bomba", Yol Dergisi, No:3, Kasım 2002, s.43-65; Rafael Azül, "Arjantin Krizinin Sosyal Etkileri", Komünist İşçi, Yıl:1, No:1, Aralık 2002, s.10.

370) Emine Karakitapoğlu, "Eşitsizlik Barışı Engel", Cumhuriyet, 9 Kasım 2001, s.1-17.

371) The Guardian, "Dünyayı Yönetenler", 17 Temmuz 2001.

372) Anibal Fernandez (Arjantin Üretim Bakanı) aktaran: Meral Tümer, "Arjantin'e Biraz Bereket Gönderelim", Milliyet, 30 Kasım 2002, s.11.

373) Doğan T. Kaya, "Avrupa'nın Zenginliği Kendine", Radikal, 23 Aralık 2002, s.9.

Dünya genelinde söz konusu yoksullaşma her geçen gün artarken son 10 yılın verilerine göre refah düzeyi yükselen ülkeler şunlardır: ABD, AB ve Japonya...

ABD, AB ve Japonya uluslararası üretimin yüzde 86'sını, uluslararası ticaretin yüzde 82'sini kontrolleri altında tutarken bu rakam en yoksul 48 ülke için yüzde 1'dir...

1997-1999 yılları arasında dünyada gerçekleştirilen toplam gelir artışının yüzde 58'i ABD tarafından sağlanmıştır. Başka bir deyişle tüm dünyanın ürettiği toplam gelirin yüzde 58'i ABD'ye gitmiştir...

Dünyanın en yoksul 83 ülkesinin son 7 yılda ödedikleri dış borç faizi anaparanın 5 katıdır...

G-7'ler diye anılan en gelişmiş 7 ülke dünya nüfusunun yüzde 11'ini oluşturmakta, buna karşın dünya toplam GSMH'sinin 2/3'üne sahip olmaktadır...

Son 20 yıl içinde küresel sermaye işlemlerinin dünya üretimine oranı 1'e 15'ten 1'e 78'e yükselmiştir. Bir başka deyişle üretim için harcanan her 1 dolara karşılık 78 dolar spekülasyon olarak kullanılmaktadır. Uluslararası fon yöneticileri, uluslararası bankalar, uluslararası spekülasyoncular tarafından para piyasalarında yaklaşık 1.8 trilyon dolar alınıp satılmaktadır... (1000 ABD doları değerindeki bir banknotun Amerikan merkez bankasına maliyeti 0.35 dolardır!)

Dünya mafyasının kontrol ettiği toplam sermayenin 8.4 trilyon dolar olduğu ve bunun yüzde 70'inin ABD mafyası tarafından kontrol edildiği tahmin ediliyor...

1989 yılında yıkılan SSCB'nin fiili mirasçısı Rusya'nın 1999 rakamlarıyla dış borcu 180 milyar dolar, iç borcu 161 milyar dolardır. Yeni türedi zenginler, çokuluslu şirketler ve Rus mafyası eliyle illegal yollardan 250 milyar dolar, resmi ve legal yollardan ise 300 milyar dolar civarında bir parayı ABD'ye transfer ettikleri tahmin ediliyor...

Her yıl açlık yüzünden dünyada 38 milyon insan ölmekte 800 milyon insan ise kronik yetersiz beslenmeye bağlı hastalıklarla savaşmaktadır...

AB ülkelerinde parfüm ve kozmetik ürünleri için 1999 yılında harcanan para 28 milyar dolar, aynı rakam ABD'de 32.8 milyar dolardır.

BM İnsani Gelişim Raporu'na göre dünyadaki açlığı ve temel sağlık sorunlarını asgari düzeyde çözebilmek için gerekli para ise 13 milyar dolardır...

New York şehrinin elektrik tüketimi bütün Afrika kıtasının toplam elektrik tüketiminin yarısından daha fazladır... Ve bütün bunlara rağmen ABD'de 45.000.000 (45 milyon) insan sokaklarda yaşamaktadır...³⁷⁴⁾

"Dünyanın en zengin ülkelerinde yaşayan yüzde 20'lik kesim, yani yaklaşık 800-900 milyon insan dünyada

üretilen tüm mal ve hizmetlerin toplamının yüzde 86'sını tüketiyor...

Dünya nüfusunun 4.4 milyarı geri kalmış ülkelerde yaşıyor...

Dünyamızdaki insanların 1.1 milyarı ev sahibi değil...

Dünyanın en zengin 225 kişinin serveti 2.5 milyar yoksulun toplam gelirine eşit seviyede...

Dünya üzerinde yaşayan bütün çocuklara temel eğitim verilebilmenin maliyeti 6 milyar dolar, temel gıda maddesi verilebilmenin maliyeti ise 13 milyar dolar...

En zengin 3 kişinin serveti, en yoksul 48 ülkenin milli gelirini aşıyor...

AB ülkelerinde 100 milyonu aşkın insan yoksulluk sınırı altında yaşamaya devam ediyor. Gene bu ülkelerde yaşayan ve çalışabilecek durumda bulunan insanların 37 milyonu işsiz. Evsiz insanların sayısı 100 milyon ve yaklaşık 200 milyon kişi henüz 60 yaşına varmadan ölüyor...³⁷⁵⁾

"Dünyada her yıl meydana gelen 56 milyon ölümün yüzde 40'ının nedeni 'önlenebilir sağlık tehditleri'. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yayımladığı 'Dünya Sağlık Raporu 2002'ye göre hükümetler ve bireylerin temel sağlık tehditlerine karşı çabalarını birleştirirse, dünya çapında sağlıklı yaşam beklentisi 5 ile 10 yıl artabilir. 25'i aşkın önlenebilir sağlık tehdidinden küresel çapta en önemlileri 'zayıflık, korunmasız cinsel ilişki, yüksek tansiyon, tütün, alkol, sağlıksız su, yüksek kolesterol, demir eksikliği ve obezite'...

Zayıflık 2000'de 1.8 milyonu Afrika'da olmak üzere 3.4 milyon insanın ölümüne, kötü beslenme ise gelişmekte olan ülkelerdeki bütün çocuk ölümlerinin yarısından fazlasına yol açtı.

Fakir ülkelerdeki yaklaşık 170 milyon çocuk, özellikle besin ihtiyacından dolayı düşük kilolu, orta ve yüksek gelirli ülkelerdeki 1 milyondan fazla genç ise aşırı kilolu ya da obez...

Kuzey Amerika ve Doğu Avrupa'da yaklaşık yarım milyon insan, her yıl aşırı kilodan kaynaklanan hastalıklar nedeniyle hayatını kaybediyor...

Yüksek tansiyon yılda ortalama 7.1 milyon kişinin ölümüne neden oldu...

Yılda yaklaşık 4.4 milyon kişi kolesterol nedeniyle can veriyor...

Tüm ölümlerin yüzde 8'i tütün, yüzde 3'ü de sağlıksız sudan kaynaklanan hastalıklardan meydana geliyor...

Demir eksikliği dünyadaki en yaygın beslenme sorunu. Bütün erkek ölümlerinin yüzde 1.3'ü, kadın ölümlerinin yüzde 1.8'i bu eksiklikten...³⁷⁶⁾

374) "Küresel Gelişim Raporu", Kaldıraç Dergisi, No:32, Aralık 2002, s.18.

375) Doğan T. Akay, "Avrupa Birliği ve Gerçekler", Evrensel, 16 Aralık 2002, s.5.

376) "Yılda Bir Ülke Kayıp", Radikal, 27 Kasım 2002, s.22.

Dünyadaki 600 milyon Kronik Obstrüktif Akciğer Hastasının (KOAH), her yıl 3 milyonu ölürken, uzmanlar son 30 yılda hastalığın 4 kat, hastalıktan ölenlerin ise 5 kat arttığını belirtiyorlar...³⁷⁷⁾

"WHO ve BM AIDS'le Mücadele Programı'nın (UNAIDS) raporuna göre, ortaya çıktığı 1981'den bu yana dünyada sayıları 40 milyonu bulan AIDS hastalarının sayısı önlem alınmazsa 2005'te 100 milyona çıkacak...³⁷⁸⁾

"Dünya Çalışma Örgütü'nün tahminlerine dünyada 27 milyonu aşkın insan sağlıklı koşullarda çalışıyor...³⁷⁹⁾

"Küreselleşme ile yoksulluk günden güne artmaktadır. Örneğin dünyada 368 şirketin geliri ve servetinin değeri 2.5 milyar insanın gelirine eşittir. Yaklaşık yarım milyar insanın açlıkla karşı karşıya kaldığı bir milyar insanın işsiz olduğu ve evine götürecek ekmek bulamadığı, sadece 8 milyon nüfuslu İsviçre'nin milli gelirinin, nüfusu yarım milyarı geçen tüm Afrika kıtasının gelirinden fazla olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Fakat yoksulluk sadece az gelişmiş ülkelerin değil, tüm dünyanın en önemli problemidir. Gelişmiş ülkelerde bile yoksulların sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Yüzde olarak ülkelere göre yoksulluk oranı; Türkiye'de 26, ABD'de 19.1, Avustralya'da 13.5, Avusturya'da 12.9, Japonya'da 11.8, Kanada'da 11.7, İspanya'da 10.4, Danimarka'da 7.5, Fransa'da 7.5, Hollanda'da 6.7, İsveç'te 6.7, Norveç'te 6.6, İtalya'da 6.5 ve Belçika'da 5.5'dir...³⁸⁰⁾

Küresel bir yıkımda somutlanan "TINA" çığırıklığı konusunda verilerden hareketle ekleyelim: "Karl Polanyi yıllar önce uyarıyordu. Serbest piyasa, eninde sonunda kendisini kuşatan toplumu içine çekerek dayanışma kurumlarını tasfiye ederek yıkar. Bu kez de öyle oldu. Serbest piyasa (küreselleşme) UNCTAD raporlarının gösterdiği gibi

yoksulluğu arttırdı, gelir dağılımını küresel çapta bozdu, insan topluluklarının dokularını, kültürlerini çözdü, onları boşluğa ve umutsuzluğa itti.

On yıldır kapitalizm kendini kutluyor: Sosyalizm tarihe karıştı! Adeta peygamberin ikinci gelişi gibi Rusya yeniden piyasa ekonomisine döndü! Böylece 'büyük söylemler' bitti, 'ideolojilerin' hatta 'tarihin sonu' geldi.³⁸¹⁾ Küresel serbest piyasa modeli egemen oldu. Ancak, bu, felsefi ve sosyolojik açıdan saçma görüşlerin egemen olması, serbest piyasa modelinin, getirdiği yıkıma yönelik eleştirilere kulakları kapattı, sistemin çelişkilerini/ acılarını yumuşatacak reformları, kurumları gündemden çıkardı. Şimdi kapitalizm işte bunun faturasını ödüyor...³⁸²⁾

İnsan(lık)ın ödediği bu faturanın sorumlusu ABD "kâbus" dur...

VIII.2-) İMPARATORLUĞUN MADDİ TEMELİ: ABD KÂBUSU

"Burjuvazi hoşgörülüdür: İnsanları oldukları gibi sever, çünkü onların olabilecekerinden nefret eder."³⁸³⁾

İnsan(lık)a karşı akıl almaz bir imha savaşını başlatan ABD İmparatorluğu'nun maddi temelini, bizzatı bir "rüya" olarak sunulan "kâbus" oluşturmaktadır...

Kimilerine "abartı" gibi gelecek olsa da, ABD İmparatorluğu'nun maddi temelini "Turkey" deyince haritada Türkiye'nin yerini gösteremeyip, hindiye hatırlatan sokaktaki WASP (Beyaz, Anglosakson, Protestan) Amerikalı oluşturmaktadır...

Bilmem biliyor musunuz? "ABD nüfusunun büyük çoğunluğu, Tann'nın Amerikalılardan yana olduğuna inanıyor.

377) "En Etkin Tedavi Erken Tanı", Cumhuriyet, 27 Kasım 2002, s.7.

378) "Hasta Sayısı 100 Milyona Çıkacak", Cumhuriyet, 27 Kasım 2002, s.7. Ayrıca bkz: "AIDS Asya'yı Tehdit Ediyor", Cumhuriyet, 2 Aralık 2002, s.11; "1 Aralık Dünya AIDS Günü: 5 Saniyede Bir Kişi Hastalık Pençesinde", Cumhuriyet, 1 Aralık 2002, s.20.

379) Mehmet Sucu, "Küresel Yağmacılığa Karşı Net Eylem", Cumhuriyet, 26 Kasım 2002, s.7.

380) Dünyada durum böyleyken, Türkiye'de durum içler acısıdır. "Merkez Bankası araştırmasına göre küreselleşme süreci Türkiye'de gelir dağılımını bozdu..." ("Küreselleşme Gelir Dağılımını Bozdu", Cumhuriyet, 22 Aralık 2002, s.13.) "DPT verilerine göre; nüfusun en yoksul yüzde 20'si ulusal gelirin yüzde 4.9'una, nüfusun ikinci yoksul yüzde 20'si ulusal gelirin yüzde 8.6'sına, nüfusun üçüncü yoksul yüzde 20'si ulusal gelirin yüzde 12.6'sına, nüfusun orta kesim yüzde 20'si ulusal gelirin yüzde 19'una, nüfusun en zengin yüzde 20'si ise ulusal gelirin yüzde 55.9'na sahiptir. Bu durumun sonucu olarak Türkiye'de: DİE 1994 verilerine göre: i-) Tüm eğitim harcamalarının yüzde 63.34'ü en zengin yüzde 20'lik dilim tarafından, geri kalan yüzde 36.66'sı ise halkın yüzde 80'i tarafından yapılıyor. Buna karşılık nüfusun en yoksul yüzde 20'si toplam eğitim harcamalarının yüzde 2.2'sini yapmaktadır. ii-) Tüm sağlık harcamalarının yüzde 56.23'ü halkın yüzde 80'i tarafından, yüzde 43.77'si ise en zengin yüzde 20'si tarafından yapılıyor. iii-) Tüm eğlence ve kültür harcamalarının yüzde 54.22'si en zengin yüzde 20'lik dilim, yüzde 45.78'i ise geri kalan yüzde 80'lik dilim tarafından yapılıyor. iv-) Toplam tüketim harcamalarının yüzde 40'ı en zengin yüzde 20 tarafından yapılıyor. Buna karşılık nüfusun en yoksul yüzde 20'si tüm harcamaların ancak yüzde 8'ini yapmaktadır. En art gelir grubunda yüzde 60'ın toplam harcaması yüzde 37'dir. Yani en zengin yüzde 20'nin harcamasından yüzde 3 daha azdır." (İsmail Boyraz, "Hak İhtilali Bütünseldir", Evrensel, 12 Aralık 2002, s.3.)

381) Bkz: Tamer Berksoy, "Hani İdeolojiler Ölmüştü?", Cumhuriyet, 10 Ekim 2002, s.12.

382) "Son 20 yılda, kapitalizm ve liberal demokrasiyle ortak tarihsel kültürel köklere, gerçekliğin yorumuna ilişkin benzer akılları ve maddesi yöntemlere sahip, ama ona eleştirel bir yerden yaklaşan sosyal demokrasi, eğitilmiş ütopyaya ilişkin büyük söylem, mali, ideolojik hatta fiziksel şiddetle bastırıldı, edisi kırıldı; 'kapitalizmin eleştirisi' alanı boşaldı. Şimdi bu boşluğa, kapitalizmin ve liberal demokrasinin, ekonomik alanda uzlaşa bile ideolojik alanda kendisine yabancı bir başka 'büyük söylem' siyasal İslâm (çeşitli biçimlerde) girmeyi deniyor..." (Ergin Yıldızoglu, "...Esas Konu...' ve Sosyal Demokrasi", Cumhuriyet, 4 Aralık 2002, s.4.)

383) Theodor W. Adorno.

ABD hükümeti, Tanrı'nın verdiği görevi yerine getirdiğini ve dünyayı kurtardığını iddia ediyor. ABD, dünyanın en Hristiyan devletidir ve büyük farkla birinci sıradadır. Amerikan yönetimi diğer 'bütün ülkelere' Amerikan değerlerini yaymayı amaçlamaktadır.

Bunlar polemik olsun diye uydurulan gerçekler değil. Sayıları giderek artmakta olan aydınlar, dünyanın bu Hristiyan ve askeri süper gücünde neler olup bittiğini anlamaya çalışırken bu gerçekleri dile getiriyorlar.

ABD Devlet Başkanı, bundan bir yıl önce tüm dünyaya 'ya bizden yanasınız, ya da karşı' mesajını gönderdi. Bu ülke, dünyadaki bütün kötülere karşı iyi tarafı temsil ettiği inancını taşıyan tek ülke. Köktendinci inanç, bu ulusun Tanrı tarafından seçildiği ve özel bir misyonla görevlendirildiği şeklinde. Bu düşünceye 'Amerikan istisnası' deniliyor ama buna, 'kendini hep haklı bulmacılık' da denilebilir. Bush yönetiminin güvenlik uzmanı Condoleezza Rice geçenlerde, 'ABD özgürlüğü ve adaleti savunmalıdır, çünkü bu ilkeler, dünyanın her yerindeki halk için doğru ve gerçektir' dedi. ABD'nin işine geldiğinde kaç despota, şeyhi ve halkın seçmediği lideri desteklediği hiçbir şeyi değiştirmiyor.

Avrupalıların, Tanrı'nın Amerikan politikasında ne denli etkili bir role sahip olduğunu yeterince anlamadıklarından eminim. Bir İngiliz yorumcu bana, Amerika'nın her zaman kusursuz davranmadığını söylediğinde karşıındakilerin ona nasıl şaşkınlıkla baktıklarını anlatmıştı. Aynı gazeteci, 'Amerikalıların kendi haklarında bilmedikleri şeyler' başlıklı bir kitap yazmayı düşünüyor. Bir araştırma, Amerikan halkının büyük çoğunluğunun, ülkelerinin, dünyanın en çok dış yardımını yapan ülkesi olduğuna inandığını ortaya çıkarmış. Oysa dış yardım konusunda, incelenen 24 ülke arasında ABD son sırada yer almış.

Geçenlerde Edward Said, Aftonblad et gazetesinde, Amerikalıların yüzde 86'sının Tanrı'nın kendilerini sevdiğine inandığını yazmıştı. Devlet Başkanı'nın yakın

çevresinde yer alan 'akıl almaz çok sayıda fanatik Hristiyan'dan' söz etti...³⁸⁴⁾

Evet, "Paralarında bile 'Tanrı'ya inanıyoruz' yazan Amerikalılar sanayileşmiş ülkeler arasında en dindarı."³⁸⁵⁾ ABD'de halkının yüzde 59'u 'Din hayatta çok önemli' diyor"³⁸⁶⁾

Robin Williams'in deyişiyle, "[“Dini önemseyen”-b.n] Amerika'da insanlar alışveriş merkezlerinde kendilerini kaybedene kadar alışveriş yapıyor. İnsanlar üst raflardaki malları alabilmek için ölüm tehlikesi atlıyor. Çocuğum altında kaldı diye ürün çığlarının önünde ağlayan anneler görüldünüz... İnsanlar ürün bağımlısı olmuş durumda. Bu mağazalar tasarımlarıyla dekorlarıyla insanları cezbetmek için her şeyi düşünüyor.

Fonda da sürekli dinlendirici bir müzik çalar. Volare; ooooo ohh, cantare.... Aradığınız her şeyi bulabilirsiniz. Yiyecek, içecek, gazete, dergi, peynir, ekmek... silah alabilirsiniz... One stop alışveriş dedikleri şey bu. Yemeğini yer, tüfeğini alır dışarı çıkarsın..."³⁸⁷⁾

Yeri gelmişken "ABD'nin silah tutkusunun boyutlarını anlamak için öncelikle bazı sayılara da bakalım: 325 milyon nüfuslu Avrupa'da yılda 1000 kişi silahla ölürken, 250 milyon nüfuslu Amerika'da bu sayı 11.000'den fazla... İngiltere'de her yıl 150, ABD'deyse 5000 çocuk silahla vurularak ölüyor... Amerika'da saatte bir 4 kişi, günde ortalama 80 kişi silahla öldürülüyor... Ülkedeki kadınların yüzde 94'ü, erkeklerin yüzde 81'i silahların koruyucu olduğunu düşünüyor... 1996'da sivillerin sahip olduğu silahlarla Yeni Zelanda'da 2, Japonya'da 15, İngiltere'de 30, Kanada'da 106, Almanya'da 213 ve Amerika'da 9390 kişi öldürüldü... Amerika'da sivillerin elinde 65 milyonu tabanca olmak üzere, 200 milyondan fazla ateşli silah var... Amerika'da silah satın almak, bir markete gidip yiyecek alışverişi yapmak kadar kolay. Hesap açtırana tüfek hediye eden bankalar var..."³⁸⁸⁾

Amerika ve ABD İmparatorluğu'nun maddi zeminini tamı tamına yabancılaşmış³⁸⁹⁾ ABD insanı oluşturur...

384) Gunnar Fredriksson, "ABD,Tanrı'yı Kullanıyor", Aftonblad et, 2 Aralık 2002.

385) "ABD'deki bir araştırmaya göre iş hayatındaki kadınların yüzde 65'i bekâr, erkeklerin yüzde 95'i evli." ("Kadınların Yüzde 65'i Bekâr, Erkeklerin Yüzde 95'i Evli", Hürriyet, 13 Ekim 2000, s.26.) "ABD'de dünyanın en iyi 30 işletme okulundan yeni mezun olan işletmecilerin (MBA) yüzde 20'si iş bulamıyor. Bu oranın iki sene öncesine kadar yüzde 2 civarında olduğu belirtiliyor. Business Week'in araştırmalarına göre, 1992 yılında mezuniyetin akabinde en az 1 iş teklifi alan öğrenci sayısı Dartmouth Üniversitesi'nde yüzde 94 iken, bu rakamın 2002 yılında mezuniyetin 3 ay sonrasında bile yüzde 81'e düştüğü görülüyor. Yapılan araştırmalarda aynı oranın Ucla Üniversitesi'nde 1992 yılında yüzde 86 iken, 2002 yılında yüzde 68'e kadar düşmesi dikkat çekici bir veri olarak göze çarpıyor. 2001 yılı mezun yerleşime oranı yüzde 99'u bulan Dartmouth'da 2002 mezunlarının ancak yüzde 74 oranında yerleştirilebildiği belirtiliyor. Emory Üniversitesi Goizueta İşletme Okulu'nda bu oranların 2 yıl öncesinin yüzde 90'lık oranına kıyasla önemli bir düşüş yaşanarak yüzde 60'lara indiği kaydediliyor." ("Business Week Araştırması: Amerikalı Eğitilmiş ve İşsiz", Cumhuriyet, 28 Ekim 2002, s.19.)

386) "...Dini Bütün Amerika", Radikal, 21 Aralık 2002, s.22. Ayrıca bkz: Sevilay Çelenk, "Amerikan Aydınlanması", Radikal İki, 28 Ekim 2002, s.9; Tayfun Akgül, "Öteki Amerika", Cumhuriyet, 30 Ağustos 2000, s.17; "Amerikan Tarzı Hayat Etkileri Hasta Ediyor", Evrensel, 11 Mayıs 2001, s.12; "Aile Planlamasına Amerikan Darbesi", Radikal, 24 Temmuz 2002, s.10; Jean-Marc Bertet, "ABD'de Siyasi Bir Tutuklu: Leonard Peltier Oluyor", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No.9, 15 Aralık 2002-15 Ocak 2003, s.48-50; Cineyt Akalın, "McDonald's Tökezlemeye Başladı", Cumhuriyet, 21 Aralık 2002, s.17.

387) Robin Williams, aktaran: Elvan Uysal, "Savaş Karşıtı Komik Adam", Radikal İki, 27 Ekim 2002, s.14.

388) Zülfal Kalkandelen, "Amerika'nın Şiddet Tutkusu", Cumhuriyet, 29 Aralık 2002, s.10.

389) "...bir eylem (veya içinde bulunulan bir durum) aracılığıyla, bir kişi, grup, kurum veya toplum, (1) kendi özgün etkinliğinin sonuçlarına ya da ürünlerine (yahut etkinliğin kendisine), ve/veya (2) içinde yaşadığı doğaya ve/veya (3) diğer insanlara... aynı zamanda (4) kendi kendisine (kendi özgün tarihsel

Bu tabloda "Zengin Amerika'nın en zengin kentlerinin en lüks kesimlerinde zenginliğin derecesi insanın gözünü kamaştırırken, birdenbire ortaya çıkan bir "evsiz", Amerika'nın öteki yüzünü gösteriyor!"⁽³⁹¹⁾

Kurumsal kazançlar gerilerken, geniş halk kitleleri tarafından yatırım yapılan hisse senetlerinin değeri son iki yıllık dönemde yüzde 50 geriliyordu...⁽³⁹²⁾

"ABD ekonomisine ilişkin veriler, Roma İmparatorlu-

	ABD ⁽³⁹³⁾
NÜFUS	278.000.000
NÜFUS ARTIŞ HIZI	% 1 (Doğum oranı: % 14... Göç oranı: % 3.3.)
KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GELİR	36.000 dolar
YOKSULLUK SINIRINDAKİ NÜFUS	% 12
NÜFUSUN DAĞILIMI	Beyaz: % 83.5... Siyah: % 12... Asyalı: % 3.3...
	Amerika yerlisi: yüzde 1... İspanikler: Belirtilmemiş...
DİNSEL GRUPLAR	Protestanlar: % 56... Katolikler: % 28... Yahudiler: % 2...
	Ötekiler: % 4... Ateistler: % 10... Müslümanlar: Belirtilmemiş...

"ABD'de açlık çeken ve sokakta yaşamaya mahkûm insan sayısı 2001-2002 yılları kesitinde muazzam bir hızla artarken, acil gıda yardımı ve sığınacak yer ihtiyacı olanların sayısı yüzde 19 oranında arttı!"⁽³⁹⁴⁾

VIII.2.1-) BUNALIM EKONOMİSİ YIKIMA MUHTAÇ

"Kehanet, muhtemel bir olayı kesin bir bakış ile görmekten başka şey değildir.

Hava ya bulutlu olacaktır, ya da güneş açacaktır."⁽³⁹⁵⁾

Herkesin malumu: "11 Eylül gerçekleştiğinde ABD ekonomisi 2001 Mart'ından beri resesyondaydı."⁽³⁹⁶⁾ Şokun nihayet zayıflamaya başlayan tüketici talebinin belinin kıracağı, resesyondan derinleşerek 1930'ları anımsatan bir depresyona dönüşürebileceği düşünülüyordu...⁽³⁹⁷⁾ "Ekonomideki yavaşlama, 11 Eylül 2001'deki saldırı sonrasında artarken, hane halkı borçlanması yükseliyordu.

ğu'nun çöküş dönemini anlatan 'Quo Vadis?/ Nereye?' sorusunu hatırlatırken (...) Financial Times'in bir yorumunda işaret ettiği gibi,⁽³⁹⁸⁾ ABD her yıl 500 milyar doları fazla bir kaynağı, yani dünyanın toplam tasarrufunun yüzde 10'unu emerek büyüyordu. (...)

Dünyadaki gelişmelerle her halükarda ABD ekonomisindeki güçlü büyümeye olanak sağlayan kaynağın kurumaya başladığı söylenebilir. (...) London School of Economics'ten Prof. Hunter Wade'in dediği gibi:⁽³⁹⁹⁾ "ABD, dünya ekonomisini kendisini zenginleştirmek üzere yapılandırmıştı. Bu daha fazla devam etmez" di...⁽⁴⁰⁰⁾

Çünkü "Derin deflasyon ve durgunluğa yönelik kavvetli tahminlerin 2003'te Amerika için sıkıntı yaratacağı belirtiliyor"du.⁽⁴⁰¹⁾ "Küreselleşmenin meyvelerini bitiren kapitalist ekonomi ve ABD tıkanmanın eşiğindeydi... Çokuluslu şirketlerin iflasıyla sonuçlanan muhasebe yolsuzluklarından işsizlik ve borsalardaki çöküşe kadar, 2002 yılında yaşanan pek çok 'küresel darbe', dünya ekonomisinin

insanı kapasitelerine yabancı daruma gelir (veya böyle bir daruma kaler)." (Tom Bottomore, Marksist Düşünce Sözlüğü, İletişim Yay., 2'inci baskı, 2001, s.621.) Yabancılaşma konusunda ayrıca bkz: Osman Elbek, "Yabancılaşma", Toplumsal Ekoloji, No:2, Güz 2002, s.89-96; Anıl İlhan, "Yabancılaşma-Köleleştirilme", Cumhuriyet, 11 Aralık 2002, s.20; Afşar Timaçın, "Toplumsal Değerler Çözülmesi Konusunda Kendimle Konuştum", İnsanlık, Yıl:13, No:2002/12, Aralık 2002, s.16-18; Gürhan Uçkan, "Her Şey Pazarlanıyor, İdealler de...", Cumhuriyet, 15 Aralık 2002, s.10; Anıl İlhan, "... 'Yabancılaşma' ile 'Özellikleimcilik' Bağlantısı", Cumhuriyet, 18 Aralık 2002, s.20; Tahir M. Ceylan, "Paranoya", Cumhuriyet Bilim Teknik, No:818, 23 Kasım 2002, s.6.

390) Kaynak: CIA: World Factbook, United States, aktaran: Cüneyt Akalın, "Zenginliğin Yanıbaşındaki Yoksulluk", Cumhuriyet, 17 Mayıs 2002, s.8.

391) Cüneyt Akalın, "Zenginliğin Yanıbaşındaki Yoksulluk", Cumhuriyet, 17 Mayıs 2002, s.8.

392) "Amerika Sersefil Olmuş", Radikal, 20 Aralık 2002, s.10.

393) Kızılderili Sözu, Cherokee Kabilesi.

394) Bkz: Ergin Yıldızoglu, "... Oluy' Hızla Yaklaşırken", Cumhuriyet, 30 Eylül 2002, s.13; C. Dağlı, "Kapitalist Üretimin Sınırları: Sermaye-Piyasa", Mücadele Birliği Dergisi, No:19, 30 Ekim-13 Kasım 2002, s.3-4; Hacı Yıldız, "Sermaye Birikimi Sorunu", Kumuluş Sosyalist Dergi, No:5, Kasım 2002, s.83-110; İbrahim Wardo, "Kriz Düzenbazları", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:8, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.60-61; M. A. Mert Gökumak, "Küresel Kriz ve Politikada Güven", Doğu Batı Dergisi, Yıl:6, No: 21, Kasım Aralık Ocak 2002-2003, s.233-253.

395) Ergin Yıldızoglu, "Godot Geldi mi Ne?", Cumhuriyet, 15 Temmuz 2002, s.13.

396) Uğur Günes, "Greenpan", Radikal, 23 Aralık 2002, s.13.

397) Financial Times, 26 Nisan 2002.

398) The Guardian 5 Ocak 2002.

399) Ergin Yıldızoglu, "... 'Quo Vadis' Amerika", Cumhuriyet, 29 Nisan 2002, s.11.

400) "ABD 2003'e Köle Başlayacak", Cumhuriyet, 6 Aralık 2002, s.13.

1990'lardan bu yana kurtarıcısı olan küresel sistemin son meyvelerini tükettiğini gösterdi. 2003 yılı, bu yanıyla, lider ekonomilerin ve kapitalist dünyanın bıçak sırtında geçireceği bir yıl olacak"tı.⁴⁰¹

Bu tabloda "Kapitalizmin tarihi bize en istikrarsız ve tehlikeli konjonktürlerin, hegemonyacı devletin gerileme sürecine girdiği dönemlerde oluştuğunu gösteriyor. Üstelik bu dönemler bir ekonomik kriz, buna tepki bir mali genişleme, diğer bir deyişle küreselleşme dönemine de karşılık geliyor. Yine böyle bir dönemden geçiyoruz. ABD, ekonomik liderliği zayıfladıkça, hegemonyasını korumak için dayatma ve şiddete daha çok başvuruyor. Bu da hegemonyanın gerilemeye başladığını gösteriyor. Diğer bir deyişle, bir mali genişlemenin, hegemonik gerilemenin ve askeri yöntemlerin öne çıkmaya başlamasının kesiştiği, çok tehlikeli bir konjonktür oluştu. (...)

Enron'la başlayan skandallar dizisi, WoldCom, Xerox, GM ve benzerleriyle büyüyerek devam ediyor. Bu süreç iki şeyi ortaya koydu. Birincisi yıllardır dünyaya örnek olarak sunulan ABD modelinin, üstünlüğünün kanıtı performansı aslında kurgusal ve küreselleşme olarak satılan mali genişlemenin de temelinde bir hırsızlık ve dolandırıcılık düzeni var. İkincisi, ABD ekonomisinin büyümesini ve teknolojik yenilenmesini sağlayan yabancı sermaye yatırımları, ABD ekonomisine ve kurumlarına güven sarsıldığı için kurumaya başladı. Nasıl oldu da dünyanın en saygın ekonomik denetim mekanizması, 'Borsa Denetim Kurumu/ Securities and Exchange Commission', Federal Reserve, Arthur Anderson, Meryll Lynch vb... bu sahtekârlıkları zamanında tespit edip halkı uyarmadılar, daha da önemlisi soygunu engelleyemediler. İkincisi kendisini herhangi bir devletten daha iyi denetleyeceği iddia edilen piyasa mekanizması ne oldu da bunu başaramadı...⁴⁰²

Bu görünüm içinde imparatorluğun bunalımla sarsılan ekonomisi alt üst olurken: "Şirket skandallarının ortaya çıkmasıyla ABD'nin mali genişlemesi durdu. Daralma eğilimindeki kalıcılaşma öne çıktı. Bu durumda şimdilerde Amerikan Keynesçiliği olarak anılan savaş ekonomisi 'çözümüne' sarılıyorlar... Evet, kapitalizmin savaşa ihtiyacı var, yıkıma ihtiyacı var... Yıkıma ihtiyacı var çünkü kapitalistlerin yıkılanı yeniden daha kârlı üretmesi gerekiyor... Bunun için ABD'nin savunma harcamaları bir yılda yüzde 15 artarak 36 milyar dolara ulaştı. Bu rakam son 20 yılın en büyük artıştı... ABD 1996-2000 yılları arasında geleneksel silah satışlarından 50 milyar dolar kazandı.

Dünyadaki tüm savaş harcamalarının yüzde 40'ını gerçekleştiren ABD için savaş tekellerinin konumu yaşamsal bir önem arz ediyor..."⁴⁰³

Burada durup, anımsatmak gerekiyor: "ABD'de 'Şahinler'in imparatorluk kurma rüyasıyla gözü dönmüş (Mussolini'nin Roma nostaljisini, Hitler'in III. Reich'ını anımsamamak elde mi?) bir grup var. Bu grubun görüşlerini özetleyen bir yazıda da Brezinski çok ilginç bir biçimde uyarıyordu: 'Savaşı başlatma kararı, salt, kapalı kapılar ardında yalnızca Başkan ve kendi atadığı birkaç kişi tarafından alınmamalı'.⁴⁰⁴

Bu birkaç kişi de kim acaba? Bunların başında Başkan Yardımcısı Cheney var, sonra Milli Güvenlik Danışmanı Condi Rice, Savunma Bakanı Rumsfeld, onun yardımcısı Wolfowitz, 'Defence Policy Board/ Savunma Politikası Kurulu' Başkanı Perle. Cheney, Rumsfeld'in yetiştirmesi. Wolfowitz de Cheney ve Rumsfeld'in projesi, Perle, Wolfowitz'le aynı 'dış politika' doktrinini paylaşıyor. Bunların hepsi, zamanında Kissinger'dan bile etkili olduğu söylenen, soğuk savaş döneminin nükleer silahlar stratejisti, 'efsanevi' Albert Wohlesetter'in (1914-1997) 'öğrencileri'. Dick Cheney, Richard Perle, İsrail Ulusal Güvenlik İşleri için Yahudi Enstitüsü (Jinsa) ve Güvenlik Politikası Merkezi (CSP) isimli kuruluşların yönetim kurullarını ABD ve İsrail savaş sanayiinin temsilcileriyle birlikte paylaşmış insanlar...

Cheney, Halliburton'un yönetim kurulu başkanıydı. Bu şirketin en büyük müşterileri arasında Unacol, Exxon, Shell, Chevron var. Afganistan'daki askeri üslerin ihalelerini alan ve Guantanamo Bay kampını inşa eden Kellogg, Brown & Roods adlı şirket de Halliburton'a ait. Rumsfeld de Gilad Science adlı bir teknoloji şirketinin genel müdürüydü. Hazine Bakanı O'Neil de uzay havacılık savunma sektöründe çalışan Alcoa adlı bir metalurji şirketinin yönetim kurulu başkanıydı. Condi Rice de Chevron yönetim kurulundan geliyor. Bush yönetiminin iktidara gelmesinde Lockheed, Northrop, General Dynamics gibi silah şirketlerinin lobileri önemli bir rol oynamıştı. Patolojik mutasyonun burada kendini, Bush yönetiminin enerji ve silah sanayiinin (askeri sını kompleks) çıkarlarını, ABD hegemonyası altında örgütlenmiş küresel kapitalizmin (dünya pazarının) genel çıkarlarının önüne koyması olarak gösterdiği söylenebilir.

Irak savaşında da tüm çıplaklığıyla görmek mümkün: Washington Post'un aktardığına göre 'Saddam devrildiğinde ABD petrol şirketlerini büyük bir ganimet bekliyor'

401) "2003: Bıçak Sırtında Bir Yıl", Cumhuriyet, 6 Aralık 2002, s.13.

402) Ergin Yıldızoglu, "Gerçekçi Ol! Olanaksız İste", Cumhuriyet, 3 Temmuz 2002, s.4.

403) "ABD Ekonomisi Krizde... Krizle Bozulmuş Savaşla Düzeltilemeyecekler!", Devrim Dergisi, No:34, Kasım 2002, s.9.

404) The Washington Post, 10 Ağustos 2002.

(Washington Post, 15 Eylül 2002.), tabii Halliburton, Kellogg, Brown & Roods gibi şirketleri de büyük ihaleler. Silah ve cephane tüketimi silah sanayiine yeni talep yaratırken, savaş yine yeni silahların test edilmesine olanak sağlayacak. ABD, Avrupa, Rusya, Çin ve Japonya'ya, bu ülkelerin petrol şirketlerinin Irak'ta halen var olan yatırımlarını tehdit ederek, kendisini desteklemeleri için baskı yapıyor...⁴⁰⁵⁾

"ABD'nin önündeki 'Enerji krizini'⁴⁰⁶⁾ aşmak için önce Irak petrolünü ele geçirmeyi, orada Japonya'daki MacArthur hükümetine benzer bir rejim kurmayı sonra da Suudi petrolüne sarkmayı planladığını artık 'sağır sultanın' bile duyduğunu, projenin iş çevrelerine hizmet veren internet sitelerinde ortalıkta tartışıldığını akıldan tutmakta fayda var. Bir de şunu: 'ABD'nin, ekonomisinin muazzam mali dengesizliklerle malul olduğu bir dönemde' bu projeyi yaşama geçirmeye kalkması 'bir ekonomik felakete yol açabilir'.⁴⁰⁷⁾ biz de bu felaketi Bush yönetiminin etkileri altında yaşayabiliriz..."⁴⁰⁸⁾

Özetlersek: "ABD ekonomisi sıkışık durumda... Bush⁴⁰⁹⁾ ve Dışişleri Bakanı Powell, hileli iflasla batırılan Enron'un kâr eden ortakları arasında... Kabinedeki 12 bakan, çokuluslu şirketlerde ortak... Çokuluslu şirketler batı batacak durumda... Battı, kesatlık, iflas demek... ABD düşmansız yaşayamaz. Her an bir düşman, bir 'şeytan' gerek! 'Orası arka bahçem!', 'O, bir diktatör!', 'Elinde kitle imha silahları var!'... Irak, denetime açık olduğunu yineliyorsa da, Savunma Bakanı Rumsfeld oralı olmuyor. Başkan Yardımcısı Dick Cheney, kitle imha silahları bulunmasa da, ileride bulunabileceğini savunuyor, Denetleme Kurulu'ndan Scott Ritter'in 'Kitle imha silahları görmedim' diye ısrarla yinlemelerine karşın... Irak ağzıyla kuş tutsa boşuna..."⁴¹⁰⁾

"Artık iyice netleşti, Irak'a askeri bir müdahale yapılacaktır... Kim ne derse desin, bu işin özü ekonomik!

Dünyanın en büyük finans şirketlerinden İsviçre kökenli UBS şirketi başkanının bir toplantıda yaptığı bu konudaki açıklamalar çok çarpıcı. UBS Başkanı Edgar de Picotto'nun 26 Eylül 2002'de Zürih'te yaptığı konuşma şunları diyor: '...bugün var olan genel karışıklığı artıran şekilde ABD yalnızca kendi çıkarlarını göz önüne alan bir dış

politika izlemektedir. ABD'nin vermek zorunda olacağı kararlar her konuda dünyanın kalanının maliyetini yükleneyeceği ve kendi çıkarlarını yansıtan kararlar olmaya devam edecektir. Görüşümü vurgulamak için ABD'nin Irak politikasını örnek olarak almama izin veriniz. Dünya nüfusunun yüzde 5'i ile ABD dünya petrol üretiminin yüzde 26'sını tüketmektedir. Bu, günde 19 milyon varil etmektedir. Suudi Arabistan'dan sonra ikinci en büyük petrol üreticisi olarak ABD, günde 7.7 milyon varil üretmekte ve günde 11 milyon varilden biraz fazlasını ithal etmektedir. Bu, ABD'nin tüm Ortadoğu'da üretilen petrolün yüzde 50'sinden fazlasını tek başına ithal etmesi anlamına gelmektedir. Bu durumda açıkça, büyüme ve gelişmesi için hayati olan bu metanın kaynaklarını güvenilir hale getirmek ABD'nin çıkarıdır ve bir diktatörün davranışlarına ya da Suudi krallık ailesinin istikrarına güvenmek stratejik olarak düşünülemez. Irak ve Suudi Arabistan'ın, ABD'nin ihtiyacını rahatlıkla karşılayabilecek bir miktar olan günlük 15 milyon varilin üzerindeki üretim kapasiteleri ve varil başına ABD'nin 6 ila 8 kat altında olan 2 doların altındaki üretim maliyetleri ile, ABD tarafından sahip olunan rezervlerin 6 katına sahip oldukları gerçeği göz önüne alınca, ABD'nin bu petrol yataklarına ulaşımını garanti altına alacak menfaatlerini öne çıkarması gerçeği ortaya çıkmaktadır. Ekonomisini yeniden ateşlemek için ABD'nin savaşa ve aynı zamanda petrol fiyatlarında kayda değer bir düşüşe şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır. İnaniyorum ki gelmekte olan savaş ya da en azından Saddam Hüseyin'in devrilmesi, Irak petrolünün dünya pazarlarına akmasını sağlayacaktır. Bu durum vergi indirimine eşdeğer bir petrol fiyatı düşüşüne tetikleyecek, bu da karşılığında tüketimin tatmin edici düzeyde kalmasını sağlayacak bir şekilde tüketicinin gelirinin artmasını sağlayacaktır..."⁴¹¹⁾

İmparatorun hunalım ekonomisi yıkıma muhtaç... Kolay mı? "ABD'nin yeni askeri bütçesi tam 335 milyar dolar. Rakamlar bazen anlamsızlaşır. Bu rakam yani 335 milyar dolar, tam 2.4 Türkiye ekonomisi demektir..."⁴¹²⁾

405) Ergin Yıldızoglu, "Yine 'Kamükaze' Kapitalizm Üzerine", Cumhuriyet, 18 Eylül 2002, s.14.

406) Bkz. Strategic Energy Policy Challenges for the 21 st Century, Council of Foreign Relations ve Baker Institute-Nisan 2001.

407) Prudentbear, 5/11.

408) Ergin Yıldızoglu, "Bu Gidiş Nereye?", Cumhuriyet, 11 Kasım 2002, s.13.

409) "New York Times yazarlarından Paul Krugman, ABD Başkanı George W. Bush'un göreve gelmesiyle ülkenin ekonomi politikasında göre çarpıcı değişikliklerin altını çizerek, Amerikan ekonomi politikalarında diğer ülkelerin güvenliğini sarsan değişim rüzgarının dikkat çekti..." ("ABD'de Değişim Rüzgarı", Cumhuriyet, 26 Mayıs 2002, s.8.) Ayrıca bkz: Yalçın Doğan, "Demir-Çelik Dünya Savaşı", Cumhuriyet, 28 Mart 2002, s.9.

410) Alpaslan Berktaş, "Şeytan...", Cumhuriyet, 14 Eylül 2002, s.17.

411) Metin Ercan, "Irak Operasyonu Neden Olacak?", Radikal, 23 Aralık 2002, s.15.

412) "335 Milyar Dolar", Kaldıraç Dergisi, No:32, Aralık 2002, s.13.

VIII.3-) "TARİH OLMADIK, TARİH YAPIYORUZ!"

"İsyân, insanın kendi kendisini görmesini zorunlu hale getiren bir hırsın aynasıdır.

Fakirleştirilen halkın,

dünyanın açgözlü devletlerine karşı

ayağa kalkan halkın kalplerinin tercümanıdır!"⁽⁴¹³⁾

"Vatikan'ın, küreselleşme karşıtı gruplarla gösterilere katılan kasaba rahibi Don Vitaliano Della Sala'nın görevine son verdi"ği⁽⁴¹⁴⁾ "küreselleşme dünyası"nda; Seattle, Washington, Melbourne, Prag, Nice, Davos, Göteborg, Porto Allegre, Cenova, Barselona vd'leri küresel direnişin duraklarından bazıları...

Her bir durak, neo-liberalizme, ırkçılığa, savaşa, ekolojik dengenin altüst edilmesine, cinsel, dinsel, mezhepsel ayrımcılığa, kısacası kapitalizmin bütün olumsuz sonuçlarına isyanın simgesidir...⁽⁴¹⁵⁾

Ya da Komutan Yardımcısı Marcos'un⁽⁴¹⁶⁾ değişimiyle, "Seattle, Prag ya da bizim Chiapas'taki hareketimiz... Bunlar patlama belirtileri, küreselleşmeye hayır demenin ifade yollarıdır..."⁽⁴¹⁷⁾

Veya "Globalise Resistance/ Direnişi Küreselleştir" hareketinden Alex Callinicos'un değişimiyle, insan(lık)a yeniden "Devrim" imkânını hatırlatandır...⁽⁴¹⁸⁾

Herkes görüyor: Dünya ekonomisi, travmalarının yoğunlaştığı bir kesitten geçiyor. İşlerin iyice sarpa sarması ihtimali yükseliyor. Elbise artık dikiş tutmuyor. Metropol ABD'de yaşanan durumla birlikte Arjantin, Brezilya, Türkiye'de bunun periferideki kanıtı...⁽⁴¹⁹⁾ "YDD ve 'Küreselleşme' (Dünya ekonomisinin, ABD hegemonyası altında, neo-liberal bir düzenleme sistemiyle, gelişmiş kapitalist ülkelerin kullanımına sunulması süreci) artık kendi ağırlıkları altında ezilmeye başladılar. Bu ezilmenin belirtileri çoğalıyor. Daha da önemlisi, ilk anda, aralarında bir ilişki yokmuş gibi görünen çeşitli belirtiler, sık sık bir neden-sonuç ilişkisi zinciriyle birbirlerine bağlanarak diyalektik bir bütünlük oluşturuyorlar.

Örneğin: ABD'nin Ortadoğu'daki düzenleyici etkinliği zayıflama belirtileri gösterirken İsrail-Filistin çatışması yeni bir aşamaya giriyor. Avrupa ve Japonya'nın bölgedeki etkinliklerini arttırma çabaları yoğunlaşıyor. Bu artan ilginin arka planını oluşturan enerji krizi, enerji sektöründeki birçok analiste göre geçen 20 yılın neo-liberal/serbest piyasacı uygulamalarından kaynaklanıyor; aynı anda Cenova'da G-8 zirvesi sırasında toplanan yüz binlerce gösterici, dünyada yoksulluğun artmasından, sıklaşan krizlerden, doğal çevrenin tahribatından neo-liberalizmi, ABD hegemonyasını, hatta kapitalizmi sorumlu tutuyor...

Tam bu noktada, Seattle'dan sonra giderek gelişen küreselleşme karşıtı muhalefetin, Cenova'da sendikaların ve

413) Alice Walker.

414) "Vatikan, Küreselleşme Karşıtı Rahibi İşten Attı", Cumhuriyet, 30 Kasım 2002, s.10.

415) Bkz: Tarkan Uzun, Cenova Günlüğü-Küresel Direniş: Anti-kapitalizm ve Savaş, Sıdıya İmge, Ekim 2001; Turgut Tırhanlı, "Aşağıdaki Küreselleşme", Radikal, 19 Temmuz 2001, s.11; "...Tarihin Sonu'nu ilan Edenlere Cenova Sokaklarından Büyük Yanıt", Kızıl Bayrak Gazetesi, No:2001/19, 28 Temmuz 2001, s.6-7; Luigi Malabarba (İtalya Yeniden Komünist Yapılanma Partisi), "Avrupa'da Yeni İşçi Hareketi", Kültür Solu, No:8, Eylül 2002, s.157-164; "Komünist Parti ve Örgütler Konferansı", Evrensel, 22 Kasım 2002, s.11; "Rönesansın Merkezinde Sosyal Forum", Yeniden Özgür Gündem, 8 Kasım 2002, s.7; Güray Öz, "AT-TAC ya da 'Başka Bir Dünya Mümkündür'...", Cumhuriyet, 15 Ağustos 2001, s.6; "Nepal: Dünyanın Çatışmadaki Devrim", Özgür Düşün Dergisi, Yıl:1, No:7, Kasım 2002, s.13-22; "DT Ö IV. Bakanlar Konferansı Doha'da Toplandı: Zenginlerle Yoksullar Arasındaki Duvar Yükseliyor", İşçi-Köylü Gazetesi, No:2001-16, 23 Kasım-6 Aralık 2001, s.16; Blair Taylor, "Kuzey Amerika Küreselleşme Karşıtı Hareketi'nin Günümüzdeki Durumu", Toplumsal Ekoloji, No:2, Güz 2002, s.12-15; Atıl Behramoğlu, "Paranın Örgütlenmesinden İnsanlığın Örgütlenmesine", Cumhuriyet, 6 Temmuz 2002, s.6; Barış Gencer Baykan, "Küreselleşen Muhalefet", Radikal, 26 Mayıs 2000, s.9; "Antikapitalist Eylem Günü", Cumhuriyet, 20 Ağustos 2001, s.10; Güray Öz, "Küreselleşmeye Karşı AT-TAC", Cumhuriyet, 27 Ağustos 2001, s.4; Jagdish Bhagwati, "Küreselleşme Karşıtlığı ile Mücadele: Hoşnutsuzluk Ölçüsü", Liberal Düşünce Dergisi, Cilt:7, No:27, Yaz 2002, s.59-63; Abdullah Anar, "Dünya Sosyal Forumu", Toplumsal Ekoloji, No:2, Güz 2002, s.76-80; Bruce Bostick, (ABD Komünist Partisi), "İdeolojiler, Dinler veya Ulusal Sınırlarla Bölünmemiş Yeni Birleşik Bir Uluslararası İşçi Hareketi Yaratmanın Zamanı Geldi", Kültür Solu, No:8, Eylül 2002, s.19-24.

416) Eduardo Galeano'nun, "Marcos bir çok sesin sesi olmuştur," diye tanımladığı Komutan Yardımcısı Marcos insan(lık)a şöyle seslenmektedir: "Tüm gök-ler ve topraklar için, onlara tahakküm edenleri bir defada değiştirmek -bunu yapabilmek- için, biz, isimsizler, yüzü olmayanlar, kendini ele verentler, profesyonel umutlular, biz, dağda olanlar, adınımları karanlık olanlar, biz, saraylarda sesi olmayanlar, özel arazilerde yabancı olanlar, her zaman ölü olanlar, tarihin milksüz-leri, vatansızlar, geleceksizler, taze ölkenin sahipleri, nefretin uzun gecesine uzanmış olanlar, sahici kadın ve erkekler. En küçükler... En onurlular... En sonuc-ular... En iyiler... Bize şimdi gereken şey, sözlerimizi içeriye alabilsinler diye kardeş kalbin kapesini açabilmektir." Ayrıca Komutan Yardımcısı Marcos ve Zapatistalar hakkında bkz: Subcomandante Marcos, Sözümüz Silahımızdır, çev: Ebru Ereğ-Aynur Arslan, Bakış Yay., 2001; Elia Kazan, Viva Zapata, Yün Yay., 1972; Komutan Yardımcısı Marcos, Ya Basta! Artık Yeter!, Belge Yay., 1996; Danielle Minersid, Marcos Dünyayı Selamlıyor: Hepimiz Kardeşiz, Çeviyazıları Yay., 1997; "Comandante Konuşuyor", Cumhuriyet Dergi, 25 Mart 2001; Metin Yeğin, Marcos'la On Gün, Su Yay., 2000; "İsyancı Halkın Devrimci Ordusu (ER-PI): Biz Kimiz? Amaçlarımız, İlkelerimiz ve Yöntemlerimiz", Barikat Dergisi, No:7, Kasım 2002, s.48-51; Maya Arkanlı, ... VS Dergisi, "Artık Yeter: Yaşasın Zapata", No:1, Temmuz 2001, s.66-67; Sofia Kalpazidou, Odat Dergisi, "Zapatistalar Yeni Bir Sivil Seferberliğe Hazırlanıyor", No:2001-11 (SN:1), 7 Kasım 2001, s.28-29; James Petras, "Latin Amerika: Yeni Bir Devrimci Köylülük... Neo-Liberalizme Karşı Köylü Muhalefeti", Cinsiyet Politik, No:1, Ekim 2001, s.158-164; "Meksika Devrimci Halk Ordusu (EPR): Marksizm-Leninizim Geçerliliğini Yitirdi", Barikat Dergisi, No:7, Kasım 2002, s.46-47; "Meksikalı Köylülerden Rehinci Eylemler", Mücadele Bilgi Dergisi, No:12, 24 Temmuz-7 Ağustos 2002, s.24.

417) Komutan Yardımcısı Marcos, Radikal, 20 Temmuz 2001, s.11.

418) "Devrim: Bu sözcük 1980'lerde politik gündemden silinip atıldı. Bizlere tek yolun liberal kapitalizm olduğu söylendi. Ama devrim politik gündeme tekrar girmeye başladı. Kendi mücadele süreçlerimiz ile kurtuluşumuzu sağlamak, erki tahandan oluşturmak istediğimiz yeni dünyanın ilkeleridir." (Alex Callinicos, "Bir Başka Dünya Mümkün", Cumhuriyet Dergi, No:870, 24 Kasım 2002, s.2.)

419) Bkz: Ahmet Çakmak, "Fincanın Her Yanı Koyu Telve Kaplı", Radikal İki, 21 Temmuz 2002, s.3; "Yeni Yıldı Yeni Kızlar Kaptı", Evrensel, 27 Aralık 2002, s.5.

işçi hareketinin yaygın, aktif katılımıyla bir üst aşamaya geçmek üzere dönüşmeye başladığı görülmüyor. Böylece 20 yıldır böyle gelen 'şeyin' artık böyle gitmeyeceğine ilişkin bir bilinç, 'küreselleşmenin' hem taraftarları hem de karşıtları arasında yayılıyor. Öyleyse, neo-liberalizme ve küreselleşmeye alternatif, yeni bir 'düzenleme sisteminin' sentez olmasının olasılıkları da şekilleniyor...⁽⁴²³⁾

Aralık 1999'da Seattle'da Dünya Ticaret Örgütü toplantısına karşı yapılan gösterilerle başlayan küreselleşme ve uluslararası sermaye kuruluşları karşıtı hareket, dünya siyasetini derinden etkilerken; yeniden başkaldırının da önünü açtı...

Böylelikle 1980'den beri kapitalizm ve onun ideolojik dogmaları -serbest pazar, esneklik, kâr ve elbette küreselleşme- her alanda kazanıyor gibi görünüyordu. Ancak küreselleşmenin siyasallaşması ile sorgulamaya başladı. Bu sadece yoksul Güney'de değil, Kuzey'de de ve çokuluslu "yeni ekonomi"nin⁽⁴²⁴⁾ beşiği ABD'de de Seattle ile ortaya

çıktı... Seattle'da Dünya Ticaret Örgütü toplantısındaki büyük direniş, kuşkusuz, Avrupa'daki hareketi de fitilleyen bir katalizör oldu. Seattle sokaklarındaki 50 bin gösterici, Amerika'da çok uzun zamandır görülmeyen bir manzaraydı. Eylemlerin bu kadar güçlü ve etkili olmasının arkasındaki en büyük neden ise, ABD'nin en büyük sendikası AFL-CIO'nun örgütlü işçi sınıfını eylemlere tüm gücüyle katmasıydı...⁽⁴²⁵⁾

Kim ne derse desin: "Bugün tüm dünyada, sevimsiz bir Amerika çehresi gitgide daha fazla hasım topluyor..."⁽⁴²⁶⁾ ABD İmparatorluğu'na içerden de "itirazlar" yükseliyor!⁽⁴²⁷⁾

Afganistan bataklığından Irak'taki saldırıya yönelen ABD İmparatorluğunu dev sarsıntılar beklerken; Güneydoğu Asya'da ABD için yeni bir tehdit alanıdır... Bundan başka Siyonizme karşı,⁽⁴²⁸⁾ "Küçük Generalleri"yle direnen⁽⁴²⁹⁾ Filistin İntifadası Ortadoğu'nun atan kalbidir...⁽⁴³⁰⁾

Hayır, olup biten bunlarla da sınırlı değil! "Latin Amerika'da ilginç şeyler oluyor, olaylar hızlanıyor. ABD kırk

423) Burada anımsatmadan geçmeyelim: Şüphesiz, AFL-CIO'nun kimi talepleri, Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmasına karşı çıkışı gibi, korumacı, ulusalcı nitelikler taşıyor. İşçi sınıfının bu henüz olgunlaşmamış tepkisi, enternasyonalist bir alternatiften yoksun olduğu bugünkü durumda anlaşılabilir. Bunun yanı sıra, küreselleşme karşıtı hareketin Avrupa'daki temsilcileri de -daha radikal bir görünüm sergilemelerine rağmen- korumacı taleplerden muaf değillerdir...

424) Turgut Tarhanlı, "11 Eylül ve Neo-Liberalizm", Radikal, 7 Şubat 2002, s.8.

425) "Hollywood'un 100'den fazla yıldızının sinema başkentindeki 'Savaş Hayır' toplantısı ABD medyası tarafından gremazden gelindi. Aralarında Mike Farrell, Mia Farrow, Martin Sheen, Kim Basinger, Matt Damon, Noah Wyle gibi isimlerin de bulunduğu ünlü 100 oyuncunun katıldığı savaşa kanama toplantısına, CNN, ABC, MSNBC, CBS gibi dev TV kanalları 1 dakika yer verdi..." (Engin Aşkın, "Savaş Karşıtı Yıldızlara Medya Sanstrü", Cumhuriyet, 14 Aralık 2002, s.11.) Ayrıca bkz: "Irak'ı Ziyaret Eden Aktör Sean Penn: Ellerimiz Kan İçinde Kalacak", Evrensel, 18 Aralık 2002, s.12; Ebru Ilgaz-Başak Vargün, "Karşı Olmak Yemiyor", Evrensel, 29 Kasım 2002, s.13; "Hollywood'da Savaş Karşıtı Seder", Evrensel, 17 Aralık 2002, s.13; Erol Manisalı, "Yeni Seçenekler: Oligarşi ya da İnsanlık", Cumhuriyet, 3 Mayıs 2002, s.11.

426) "El Kaide lideri Usame Bin Ladin, yayımlanan bir mektubunda ABD'ye cihat ilan edilmesinin asıl nedeninin 'İsrail' olduğunu açıkladı. Kenya'da İsraillilere karşı düzenlenen çifte saldırıdan birkaç gün önce internet sitelerine dağıtılan 'ABD Halkına Mektup' başlıklı yazıda, 'İsrail devletinin kurulması ve sürdürülmesi, en büyük suçlardan biridir ve siz ABD'liler, bu suçluların liderisiniz. ABD'nin İsrail'e desteğini kanaltmaya gerek yoktur. Bu suçta balağan herkes, bunun bedelini ağır şekilde ödemelidir. Filistin'den akan kanın eşitlenmesi gerekirken ABD'nin temsilcileri, Müslümanlara karşı işlenen suçların sorumlularıdır ve ABD'ilerin verdiği vergiler, Afganistan'ı vuran uçaklara, Filistin'deki evleri yıkan tanklara, Arap Körfezi'ndeki topraklarını işgal eden ordulara ve Irak'ın ablakasını sağlayan filolara gidiyor..." ("Bin Ladin'den Mektup: Cihadın Nedeni İsrail", Cumhuriyet, 2 Aralık 2002, s.10.)

427) "Filistin Ozerk Yönetimine bağlı Sağlık Bakanlığı'nın tespitlerine göre El-Aksa İntifada'sının ilk iki yılında 2530 kişi hayatını kaybetti. Bunların 513'ünü 18 yaşının altındaki çocuklar oluşturdu. Sağlık Bakanlığı'nın kayıtlarına geçmeyenler de dahil edilince bu sayının 600'e aştığı tahmin ediliyor. Aynı süre içinde yaralananların sayısı da 40 bin 95'e ulaştı. Bunlarında 11 bin 486'sı 18 yaşının altında çocuklardan oluşuyor..." ("İntifada'dan Çocuk Öyküleri", Devrimci Düş, No:47, 15 Ekim - 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.9.)

428) 2001'in Ağustos ayında Ramallah'ta İsrail'in roket saldırısıyla öldürülen Filistin Halk Kurtuluş Cephesi lideri Ebu Ali Mustafa'nın kızı Hayfa El Zibri'nin deyişiyle, "Filistin halkının beklentisi zafere ulaşmak. En güçlü silahları umutları ve inandıkları şey. Eğer bir gün umutlarını ve inandıkları şeyleri kaybederlerse Filistin mücadelesinin sonu da gelir. Hiçbir zaman umutsuz olmadık. Zaten bundan da kötü bir durum olamaz. Kaybedecek bir şeyimiz yok. Böyle olunca da umutsuz olmuyorsunuz, güçlü oluyorsunuz..." Hayfa El Zibri, "Umudun Silahımız", Cumhuriyet, 24 Haziran 2002, s.10. Ayrıca bkz: Hüsnü Mahalli, "Düğüm Ortadoğu'da Çözülecek", Fabrika Dergisi, No:54, Kasım 2002, s.17-24; Özgür Ulusoy, "Bedeli Ağır Oldu: Ortadoğu Bilimeze Gidiyor", Cumhuriyet, 12 Eylül 2002, s.10; "İntifada Altedilemez Bir Umut", Devrimci Düş, No:47, 15 Ekim - 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.9; "İsrail Vuruyor Emperyalistler Seçiyor", Halkın Birliği, Yıl:1, No:3, 18 Kasım 2002, 24; "Arafat Dört Duvar Arasında", Cumhuriyet, 23 Eylül 2002, s.11; "Bush'un Kuds Oyunu", Radikal, 2 Ekim 2002, s.12; Dan Bitan, "Şarcan Korkuyu Kullanıyor", Evrensel, 17 Aralık 2002, s.11; Sinan Dervişoğlu, "Arap Milliyetçiliği ve Anti-Semizm", Fabrika Dergisi, No:54, Kasım 2002, s.11-15.

429) "Sermaye sahiplerinin ve sendika ağalarının desteklediği ABD yanlı generallerin 2001 Nisan'ında giriştiği darbenin başarısızlıkla sonuçlandığı Venezuela'da kargaşa diamek bilmiyor. Venezuela'nın 24 milyonluk nüfusunun yüzde 60'lık kesimini oluşturan yoksullar, başarısız darbe sonrası başkanlık koltuğuna yeniden dönen önderleri için sevgi gösterilerini sürdürürken, iş dünyası, kartellerin egemenliğindeki medya, bir bölüm yüksek rütbeli subaylar ve sayısı epey kalabalık emekli generaller, yeni bir darbenin provasına başladılar..." (Engin Aşkın, "Pabaçsızlana Önderi", Cumhuriyet, 11 Aralık 2002, s.11.) "Pazar ekonomisinin Venezuela'ya bir cehennem açmasına itirazını savunan ve Afganistan'da ABD'nin 'terörle terörle yanı verdığını' düşünen Chavez'in Washington tarafından kabul edilene ihtimali yok gibi. Hugo Chavez'e yönelik darbe girişiminde parmağı bulunduğu anımsan ABD yönetimi de, Venezuela başkanına dönük soğukluğunu gizlemeyi pek beceremiyor. ABD, Chavez'e Irak ve İran'la kurduğu yakın ilişkilerden ötürü de tepki duyuyor. Venezuela, petrol dışatımında da döndüncülüğü elde tutan önemli konumuyla George Bush yönetimini çok kuygılandırıyor..." ("ABD Chavez'i İstese de Sevenez", Cumhuriyet, 11 Aralık 2002, s.11.) Ayrıca bkz: Teylan Bilgiç, "Venezüella'da Aynı Film", Evrensel, 11 Aralık 2002, s.11; "Venezüella'da ABD Oyununa Devam", Düşün, Yıl:3, No:27, Aralık 2002, s.17.

430) Brezilya hakkında bkz: Emir Sader, "Latin Amerika Zincirinde: Brezilya'yı Kasıp Kavuran 8 Yıl", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:8, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.33-36; Emrah Güker, "Brezilya İgci Partisi'nin Ateşle (Dördüncü) İmtihanı", Birikim Dergisi, No:163-164, Kasım-Aralık 2002, s.120-127; Carla Ferreira, "Latin Amerika Zincirinde: Brezilya'ya Topraksızlık Ülkesi", Le Monde Diplomatique-Türkiye, No:8, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.37-38; Y. Tufekçi, "Brezilya Seçimleri ve Lula'nın 'Zafiri'...", Bankat Dergisi, No:7, Kasım 2002, s.41-42; "Lula: O Şimdi Kravata...", Cumhuriyet Dergi, No:870, 24 Kasım 2002, s.4.

yıldır Küba'yı çevrelemek için elinden geleni yapmış, son on yılda bu ülkeyi diri diri mezara gömmek için olmadık tertiplerin içine girmişti. Küba'nın günlerinin sayılı olduğuna inanıldı 1090'lı yıllarda... Sonra, rüzgâr yavaş yavaş döndü. Hugo Chavez Venezuela'da iktidar olduğunda takvimler 1998'i gösteriyordu. ABD ve yandaşları Chavez'in iktidarını yıkmak için İşverenler Sendikası'nın öncülüğünde gerçekleşen eylemde Chavez iki günlüğüne alaşağı edildi ama, ayakları üzerinde doğrulmayı becerdi, başkanlık sarayına döndü.⁽⁴²⁰⁾

Castro'nun 'Latin Amerika'nın en büyük demokrati' diye selamladığı bu eski asker, ABD'ye ve neo-liberalizme kafa tutukça büyüdü, büyüdüğüçe güçlendi; gücü Latin Amerika'nın öteki ülkelerine sıçradı. Brezilya'da İşçi Partisi Lula'nın 2002'deki ekim sonundaki başkanlık seçiminde yüzde 60'ın üzerinde oy alarak Latin Amerika'nın bu dev ülkesinde devlet başkanlığını ele geçirmesi, dengeleri altüst etti. Birleşik cephe politikası izleyerek iktidara gelen Lula, en geniş kitlenin desteğini arkasına almaya özen gösterdi.⁽⁴²¹⁾

Yumuşak bir dille de olsa, ülkesini büyük bir sefaletle sürükleyen neo-liberal politikalarla ve yozlaşma ile mücadele edeceğini tüm dünyaya ileten Lula, 2003 başında devlet başkanlığı koltuğuna oturacak. Lula'yı Ekvador'da devlet başkanlığı seçimini kazanan Lucio Gutierrez izledi. Eski bir asker olan Gutierrez, adını ilk kez 2000 yılında, Ekvador yerlilerinin başkent Quito'ya düzenledikleri büyük protesto yürüyüşüne destek olmak amacıyla birliğinin başında Başkanlık Sarayı'nı işgal ederken duyurmuştu. Daha sonra ordudan ayrılan ve siyasete atılan Gutierrez halk arasında 'albay' lakabı ile tanınıyor.

Tüm bunlar parlamenter demokrasi çerçevesinde, oyunun kuralları içinde meydana geliyor. Bir de solcu gerillaların dağlarda varlığını hissettirdiği Kolombiya vb. gibi ülkeler var. Buna Arjantin, Uruguay vb. gibi IMF kurbanı ülkeleri ekleyince, tablo tamamlanıyor.

Latin Amerika'da solcu bir dalga'nın yükseldiği artık apaçık ortada. Şimdi 'sıra hangi ülkede' sorusuna yanıt aranıyor.⁽⁴²²⁾

Öte yandan, olaylar eskiden olduğu gibi, Küba'daki, Nikaragua'daki gibi tek tek patlak vermiyor, yükselen dalga önüne kattığı işbirlikçi iktidarlara çökertiyor. Buna 'kartopu etkisi' mi demek lazım.. yoksa 'domino teorisi mi?' 'Kartopu etkisi', bir kartopunun sürüklenirken kar toplayarak büyümesini ifade ediyor. Buna karşılık Vietnam Savaşı

sırasında tartışılan 'Domino Teorisi', domino taşları gibi birbirinin üzerine düşerek, yıkılmayla sonuçlanan hızlı bir çöküşü ifade ediyor.

Bu teoriye göre Vietnam'da savaşı yitiren ABD, tüm bölgeyi yitirebilirdi. O tarihte öyle olmadı, bunun nedenleri ayrı bir tartışma konusu. Ama bir teorelin öngördüklerinin bir dönemde gerçekleşmemesi, hiç gerçekleşmeyeceği anlamına gelmeyebilir. 'Domino teorisi' Latin Amerika'da işler mi? Şimdilik bilinen: ABD, 'arka bahçesi'nde hızla güç yitiriyor. 10 yıl önce Küba'nın yalnızlığından söz ediliyordu, şimdi ABD'nin neo-liberal politikalarının yalnızlaşmasından söz etmek gerekiyor...⁽⁴²³⁾

VIII.3.1-) BİR KAÇ "ŞEY" DAHA...

"İsparta ve Roma çöktüyse, kim ebediyete kadar egemen olmayı düşleyebilir?"⁽⁴²⁴⁾

XXI. yüzyılın kaderini belirleyecek büyük kapışmanın ileri adımları atılırken tablo budur...

Şimdi gelecek için geriye bakıp, tarihten öğrenmenin zamanıdır... Bu uzun yürüyüşte, "inşallah-maşallah"lara, "belki, fakat, ama"lara, "keşke"lere ve en önemlisi ertelenmelere yer yoktur...

André Brink'in deyişiyle, "İnsan yaşantısında er ya da geç öyle bir noktaya gelir ki durup geçmişin dökümünü yapmadan ne ilerleyebilir, ne de ilerlemek ister. Kendi kendine yetişebilmek için..."⁽⁴²⁵⁾ Buna vakit var mı? Yanıt: Yürürken düşünmek, öğrenmek ve yapmak ise "evet"tir...

Bu doğrultuda aslolan siyaseti toplumsallaştırarak, "yeni bir dünya kavgası"na bağlarken Victor Hugo'nun uyarılarını anımsamaktır: "Politika, ne bir bireye ya da bir gruba aittir, ne de resmi bir kurumun ya da biçimin tekelindedir, politika herkesin işidir; kendisinininkinden başka meşruluk tanımayan 'siyaset adamı', kamu işlerini -daha iyi sürdürülsün diye- onun üstüne yakan yurttaş, bütün despotlukların gelişini hazırlarlar; sosyal sorun, ekonomik sorunu içine alır, ama ona indirgenemez: Sefaletle karşı ve insanın saygınlığı adına mücadele, kamu özgürlükleri, kadın-erkek eşitliği, sığınma hakkı, ölüm cezasının kaldırılması, vb. adına mücadeleye karşı olamaz. İlkeleri, ahlâki boyutları da dahil hatırlatmak, kötü politika değildir. İdeale gerçek bağlılık, bütün ilerleme aşklarının, hatta bütün

420) Güney Amerika hakkında bkz: Cem Somel, "Güney Amerika Hareketleniyor", Evrensel, 16 Aralık 2002, s.7; "Latin Amerika'da İlerici Kuşak", Devrim Dergisi, No:34, Kasım 2002, s.14; "Latin Amerika'daki Devrimci Gelişmeler", Mücadele Birliği Dergisi, No:21, 27 Kasım - 11 Aralık 2002, s.5-7; "Amerika'nın Arka Bahçesinde Yeni Bir Rüzgâr Esiyor", Devrimci Duruş, No:48, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.12; "Latin Amerika'nın Kalbi Ağlıyor", Anılın Gazetesi, Yıl:1, No: 2002 10 (10), 30 Kasım 2002, s.9; "Ekvador'da 'Solcu' Seçti", Cumhuriyet, 26 Cumhuriyet 2002, s.10.

431) Cüneyt Akalın, "... ABD'nin Arka Bahçesi ve 'Domino Teorisi'...", Cumhuriyet, 26 Kasım 2002, s.10.

432) F. J. Rousseau.

433) André Brink.

- 430) Güney Amerika hakkında bkz: Cem Sönel, "Çüney Amerika Harakademiyer", *Evrensel*, 16 Aralık 2002, s.7; "Latin Amerika'da İleriye Koyak", *Devrim Dengisi*, No:34, Kasım 2002, s.14; "Latin Amerika'daki Devrimci Gelgimler", *Mücadele Birliği Dengisi*, No:21, 27 Kasım - 11 Aralık 2002, s.5-7; "Amerika'nın Arka Bahçesinde Yeni Bir Rüzgâr Esiyor", *Devrimci Düşün*, No:48, 15 Kasım-15 Aralık 2002, s.12; "Latin Amerika'nın Kültü Ağıyor", *Altın Gazetes*, Yıl:1, No: 2002 10 (10), 30 Kasım 2002, s.9; "Ekvador'da 'Solcu' Seği", *Cumhuriyet*, 26 Cumhuriyet 2002, s.10.
- 431) Çüneyt Akbulut, "... ABD'nin Arka Bahçesi" ve "Domino Teorisi" ..., *Cumhuriyet*, 26 Kasım 2002, s.10.
- 432) J. J. Rousseau.
- 433) André Brink.

Bu doğrultuda asleolan siyasati toplumsallaştirarak, "yeni bir dünya kavgası"na bağlatkcn Victor Hugo'nun uyarılarını anımsamaktir: "Politika, ne bir bireye ya da bir gruba aittir, ne de resmi bir kurumun ya da birimin teke-lindedir, politika herkeşin işidir, kendisinininkinden başka meşruluk tanımayan 'siyasati adamı', kamu işlerini -daha iyi sürdürüşün diye- onun üstüne yikan yurttas, bütün despotlukların gelişini hazırlarlar, sosyal sorun, ekonomik sorunu içine alır, ama ona indirgenemez; Sefalete karşı ve insanın saygınlığı adına mücadele, kamu özgürlükleri, ka-din-erkek eşitliği, sığınma hakkı, ölüm cezasının kaldırıl-ması, vb. adına mücadeleye karşı olamaz. İkiden, ahlaki boyutları da dahil hauratlamak, kötü politika değıdır. İde-ale gerçek bağliik, bütün ilerleme aşkıllarının, hatta bütün

Latin Amerika'da solcu bir dalgunun yükseldiğı artık apakik ortada. Şimdi 'sıra hangi ülkede' sorusuna yanıt aranıyor.⁴³³ Öte yandan, olaylar eskiden olduğu gibi, Kuba'daki, Nikaragua'daki gibi tek tek padak vermiyor, yükselen dal-ga önüne katıldığı işbirlikçi iktidarlara öyküyor. Buna 'kar-topu etkisi' mi demek lazim, yoksa 'domino teorisi' mi? 'Kartopu etkisi', bir kartopunun sürüklenirken kar toplaya-rak büyümesini ifade ediyor. Buna karşılık Vietnam Savaşı

şında 'albay' lakabı ile tanınıyor. Tüm bunlar parlamenter demokrasilerde, oyu-nun kuralları içinde meydana geliyor. Bir de solcu gerilla-ların dağlarda varlığını hissettirdiğı Kolombiya vb. gibi ülkeler var. Buna Arjantin, Uruguay vb. gibi IMF kurbanı

Yunusak bir dile de olsa, ülkesini büyük bir sefalete sürükleyen neo-liberal politikalarla ve yozlaşma ile müca-dele edeceğim tüm dünyaya ileren Lula, 2003 başında dev-let başkanlığı koltuğuna oturacak. Lula'yı Ekvador'da dev-let başkanlığı seçimini kazanan Lucio Gutierrez izledi. Es-ki bir asker olan Gutierrez, adını ilk kez 2000 yılında, Ek-vador yerli halkın başkan Quito'ya düzenledikleri büyük protesto yürüyüşüne destek olmak amacıyla birliğinin ba-şında Başkanlık Sarayı'ni işgal ederken duyurmuştu. Daha sonra ordudan ayrılan ve siyasete atılan Gutierrez halk ara-

Castro'nun 'Latin Amerika'nın en büyük demokras' di-ye selamladığı bu eski asker, ABD'ye ve neo-liberalizme kafa tutmaka büyüdü, büyüdükçe güçlendi; güçlü Latin Amerika'nın öteki ülkelerine sıçradı. Brezilya'da İşçi Parti-si Lula'nın 2002'deki ekim sonundaki başkanlık seçiminde yüzde 60'ın üzerinde oy alarak Latin Amerika'nın bu dev-letinde devlet başkanlığını ele geçirmesi, dengeleri altıstı etti. Birleşik cephe politikası izleyerek iktidara gelen Lula, en geniş kitlelerin desteğini arkasına almaya özen gösterdi.⁴³⁴

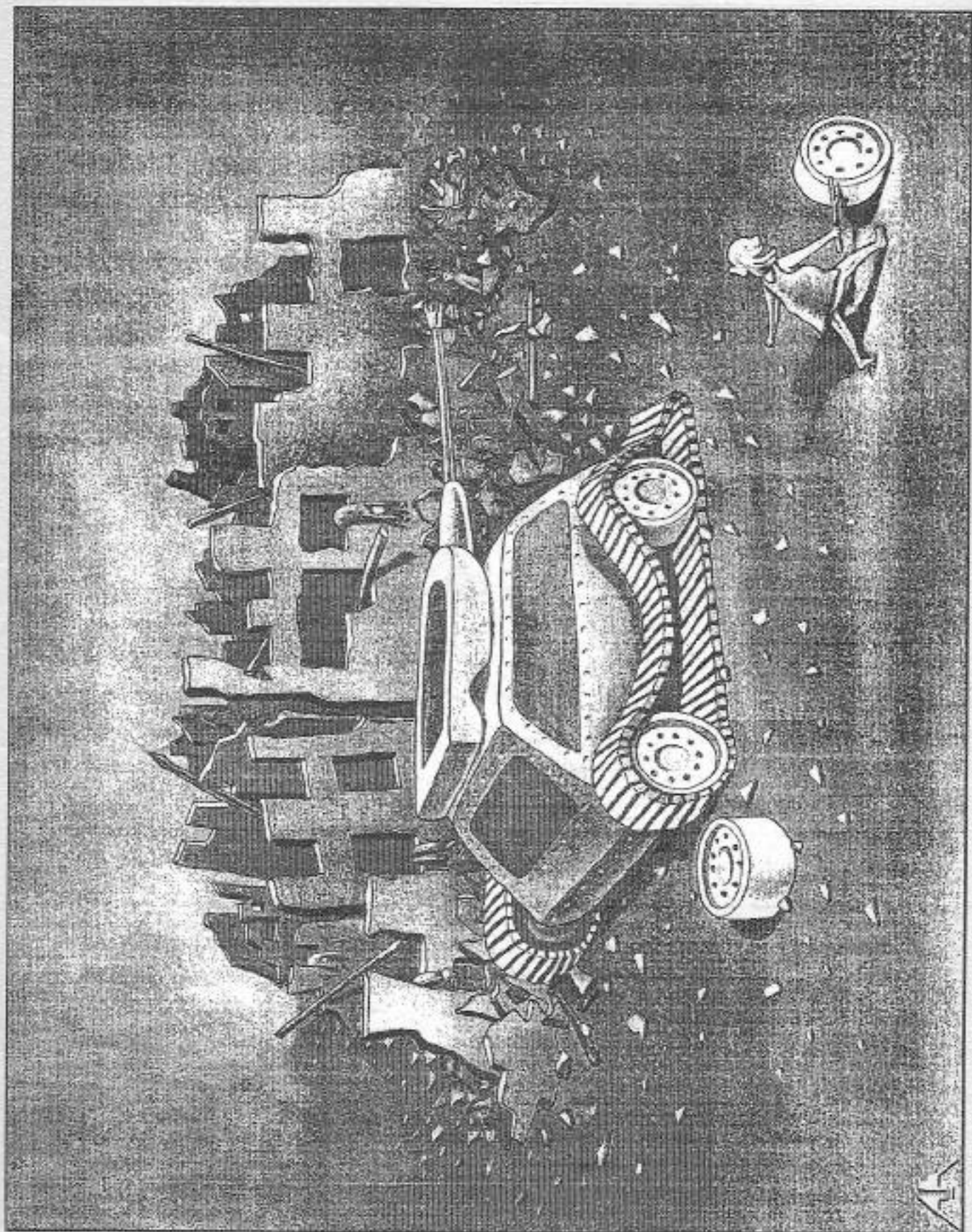
Yıldır Kuba'yı çevirmek için cinden geleni yapmış, son on yılda bu ülkeyi dirli mezarla gömmek için olmadık tertiplerin içine girmişti. Kuba'nın gününün sayılı oldu-ğuna inandı 1990'lı yıllarda... Sonra, rüzgâr yavaş yavaş döndü. Hugo Chavez Venezuela'da iktidar olduğunda takvimler 1998'i gösteriyordu. ABD ve yandaşları Cha-vez'in iktidarı yıkarak için işverenler Sendikası'nın ön-cülüğünde gerçekleştirilen eylemlerde Chavez iki günününce alacağı edidi ama, ayakları üzerinde durulmayı becerdi,

lenmelere yer yoktur... "belki, fakat, ama"lara, "keşke"lere ve en önemlisi eric-zamandır... Bu uzun yürüyüşte, "insallah-masallah"lara, Şimdi gelecek için gertye bakıp, tarihten öğrenmenin ileri adımları atılırken tablo budur...

XXI. yüzyılın kaderini belirleyecek büyük kapışmanın söz ediliyordu, şimdi ABD'nin neo-liberal politikalarının hızla güç yitiyor. 10 yıl önce Kuba'nın yalınızlığından nika'da işler mi? Şimdilik bilinen: ABD, 'arka bahçesi'nde ceği anlamına gelmeyecektir. 'Domino teorisi' Latin Ame-lerinin bir dönemde gerçekleştirilemez, hiç gerçekleştirilme-leri ayrı bir tartışma konusu. Ama bir teorinin öngördük-bölgeyi yitirebiliirdi. O tarihte böyle olmadı, bunun ncedn-göküştü ifade ediyor.

Bu teoride göre Vietnam'da savaş yitiren ABD, tüm birtirinin üzerine düşerek, yıkılmayla sonuçlanan hızlı bir trasında tartışılan 'Domino Teorisi', domino taşları gibi birbiri üzerine düşen, yıkılmayla sonuçlanan hızlı bir VIII.3.1) BİR KAÇ "ŞEV" DAHA...

"İsparta ve Roma gökliğiye, kin ebediyete kadar egemen olmağı düşleyebilir?"⁴³⁵

**ULUSLARA BAĞIMSIZLIK
HALKLARA DEVRİM
SINİFA SOSYALİZM**

**TOHUM BASIM YAYIN
GÖSTERİ VE ORGANİZASYON
LTD. ŞTİ. ADINA**

Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: M. Ali VARİŞ
Adres: İstiklal cad. Turnacıbaşı sok. Çeşme hanı
No: 21/3 Beyoğlu / İSTANBUL
TEL: (0212) 251 05 61
uzunyuruyus@uzunyuruyus.com
www.uzunyuruyus.com
Dizgi : Tohum Yayın
Baskı: Berdan Matbaacılık
Cilt: Barış Mücellit

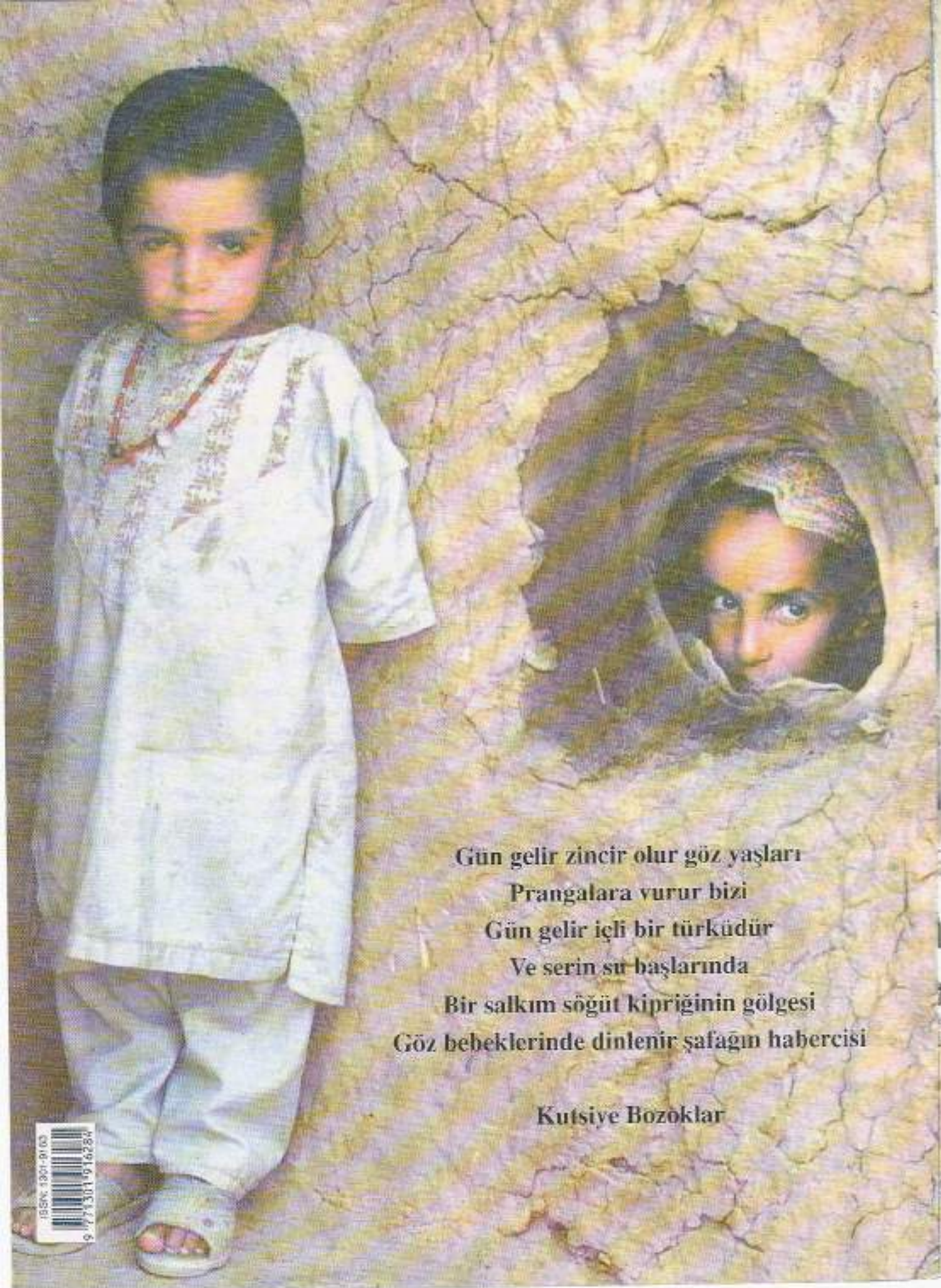
Avusturya İrtibat: B. KAHRAMAN
Enns gasse 21/33 1020 Wien AVUSTURYA

İsviçre İrtibat: MUSTAFA KORU
Grabmatt Weg 14 3176 Neuene gg Bern
Tel: 0041 0317415986

İsveç İrtibat: MUSTAFA ÜLKER
Tel: 0046 737293343

BANKA HESABI: Mehmet Ali VARİŞ- İŞ BANKASI
TL/1011 1519452 Beyoğlu şubesi
EURO/Mark/ 3246817
İsviçre, Frangı/ 3246836
EURO/Vakıflar Bankası-Beyoğlu/026-4032973

Gün gelir zincir olur göz yaşları
Prangalara vurur bizi
Gün gelir içli bir türküdür
Ve serin su başlarında
Bir salkım söğüt kipriğinin gölgesi
Göz bebeklerinde dinlenir şafağın habercisi

Kutsiye Bozoklar

